
This is a reproduction of a library book that was digitized by Google as part of an ongoing effort to preserve the information in books and make it universally accessible.

GoogleTM books

<https://books.google.com>





Det här är en digital kopia av en bok som har bevarats i generationer på bibliotekens hyllor innan Google omsorgsfullt skannade in den. Det är en del av ett projekt för att göra all världens böcker möjliga att upptäcka på nätet.

Den har överlevt så länge att upphovsrätten har utgått och boken har blivit allmän egendom. En bok i allmän egendom är en bok som aldrig har varit belagd med upphovsrätt eller vars skyddstid har löpt ut. Huruvida en bok har blivit allmän egendom eller inte varierar från land till land. Sådana böcker är portar till det förflutna och representerar ett överflöd av historia, kultur och kunskap som många gånger är svårt att upptäcka.

Markeringar, noteringar och andra marginalanteckningar i den ursprungliga boken finns med i filen. Det är en påminnelse om bokens långa färd från förlaget till ett bibliotek och slutligen till dig.

Riktlinjer för användning

Google är stolt över att digitalisera böcker som har blivit allmän egendom i samarbete med bibliotek och göra dem tillgängliga för alla. Dessa böcker tillhör mänskligheten, och vi förvaltar bara kulturarvet. Men det här arbetet kostar mycket pengar, så för att vi ska kunna fortsätta att tillhandahålla denna resurs, har vi vidtagit åtgärder för att förhindra kommersiella företags missbruk. Vi har bland annat infört tekniska inskränkningar för automatiserade frågor.

Vi ber dig även att:

- Endast använda filerna utan ekonomisk vinning i åtanke
Vi har tagit fram Google boksökning för att det ska användas av enskilda personer, och vi vill att du använder dessa filer för enskilt, ideellt bruk.
- Avstå från automatiska frågor
Skicka inte automatiska frågor av något slag till Googles system. Om du forskar i maskinöversättning, textigenkänning eller andra områden där det är intressant att få tillgång till stora mängder text, ta då kontakt med oss. Vi ser gärna att material som är allmän egendom används för dessa syften och kan kanske hjälpa till om du har ytterligare behov.
- Bibehålla upphovsmärket
Googles "vattenstämpel" som finns i varje fil är nödvändig för att informera allmänheten om det här projektet och att hjälpa dem att hitta ytterligare material på Google boksökning. Ta inte bort den.
- Håll dig på rätt sida om lagen
Oavsett vad du gör ska du komma ihåg att du bär ansvaret för att se till att det du gör är lagligt. Förutsatt inte att en bok har blivit allmän egendom i andra länder bara för att vi tror att den har blivit det för läsare i USA. Huruvida en bok skyddas av upphovsrätt skiljer sig åt från land till land, och vi kan inte ge dig några råd om det är tillåtet att använda en viss bok på ett särskilt sätt. Förutsatt inte att en bok går att använda på vilket sätt som helst var som helst i världen bara för att den dyker upp i Google boksökning. Skadeståndet för upphovsrättsbrott kan vara mycket högt.

Om Google boksökning

Googles mål är att ordna världens information och göra den användbar och tillgänglig överallt. Google boksökning hjälper läsare att upptäcka världens böcker och författare och förläggare att nå nya målgrupper. Du kan söka igenom all text i den här boken på webben på följande länk <http://books.google.com/>

SWEDISH
GRAMMAR AND READER

J. S. CARLSON

THE LIBRARY





SWEDISH

GRAMMAR AND READER

BY

^{ohn}
J. S. CARLSON, PH. D.

*Professor of the Scandinavian Languages and Literatures
in the University of Minnesota*

MINNEAPOLIS
THE H. W. WILSON COMPANY
1907

Copyright 1907
By THE H. W. WILSON COMPANY

439.75
C197

PREFACE

The work hereby presented to the lovers and students of Swedish language and literature is intended as a practical text-book for the school-room and home, and it makes no pretenses beyond that; it is not a purely scientific exposition of the principles of the language. It is the hope of the author that it may serve the purpose intended. The spelling is the same which is used in official Swedish text-books.

In preparing this volume many Swedish texts have been consulted, particularly *Sundéns Svensk Språklära*. The others are too numerous to mention.

May it serve English speaking students to get familiar with the beautiful Swedish language and its immensely rich literature. That is the only reason for the appearance of this book, as well as the ardent wish of

The Author.

CONTENTS

GRAMMAR.	PAGE.
I. ORTHOEPEY	I
a) The Alphabet	1
b) The Vowels	3
c) The Consonants	5
d) The Sounds which the Consonants represent....	5
e) Accent	7
II. ORTHOGRAPHY	11
1. Rules for indicating the various sounds in writing..	11
a) Vowel sounds	11
b) Consonant sounds	16
2. Syllabication	21
3. Punctuation	22
4. Capital letters	23
5. Compounding	24
6. Abbreviation	24
III. ETYMOLOGY	27
1. The noun	27
a) Gender	27
b) Number	30
1) First class	31
2) Second class	31
3) Third class	31
4) Fourth class	34
5) Fifth class	34
6) Sixth class	34
c) Case	37
d) Article	38
2. Adjectives	42
3. Numerals	50
4. Pronouns	54
a) Personal	54
b) Reflexive	55
c) Reciprocal	55
d) Possessive	55
e) Demonstrative	56
f) Interrogative	57
g) Relative	58
h) Indefinite	59

5. Verbs	60
a) Classification	60
b) Conjugation	61
1) Person and number	61
2) Mood	61
3) Tense	62
4) Voice	63
c) Auxiliaries	63
1) Temporal	64
2) Modal	65
3) Voice	66
d) Regular verbs	68
1) First class	69
2) Second class	71
3) Third class	74
4) Fourth class	75
e) Irregular verbs	78
f) Compound verbs	79
6. Adverbs	81
7. Prepositions	83
8. Conjunctions	85
IV. SYNTACTICAL NOTES	87
1. The Sentence	87
2. The Noun	89
3. The Adjective	91
4. The Pronoun	92
a) Personal	92
b) Reflexive	93
c) Reciprocal	94
d) Possessive	94
e) Demonstrative	95
f) Interrogative	95
g) Relative	96
5. Verbs	96
a) Number	96
b) Mood and Tense	98
c) Voice	103
6. Adverbs	104
7. Prepositions	104
8. Conjunctions	105
V. EXERCISES	107
a) Illustrating grammatical forms	107
b) Illustrating spelling	115
VI. READER	129
VII. VOCABULARY	229
VIII. PROPER NAMES	274

I.

GRAMMAR. 

SWEDISH GRAMMAR

Orthoepy and Orthography

THE ALPHABET.

1. The Roman alphabet is used almost exclusively in present day Swedish. In older writings, and sometimes even now, the so-called German alphabet is used. Swedish script is practically the same as the English.

The Swedish language employs twenty-seven principal sounds, and twenty-nine letters to represent these sounds in writing. These letters, their names—in Swedish—and their sounds, are as follows.

Note that the names and (long) sounds of the vowels are identical.

LETTER.	NAME.	SOUND.
Aa	a	as a in <i>father, arm</i> .
Bb	be	as b in English.
Cc	se	as c in English.
Dd	de	as d in English.
Ee	e	as a in <i>name, same</i> .
Ff	eff	as f (or v) in English.
Gg	ge (hard g)	as g in <i>go</i> or y in <i>yield</i> .
Hh	hå	as h in English.
Ii	i	as ee in <i>eel, feel</i> .
Jj	ji	as y in <i>yield, yet</i> .
Kk	kå	as k or ch in English.
Ll	äll	as l in English.
Mm	äm	as m in English.
Nn	än	as n in English.
Oo	o	as oo in <i>mood</i> or o in <i>move</i> .

LETTER.	NAME.	SOUND.
Pp	pe	as p in English.
Qq	ku	as k in English.
Rr	ärr	as r in English but somewhat sharper.
Ss	äss	as s in English.
Tt	te	as t in English.
Uu	u	nearly as u in <i>lute</i> , only more rounded and pointed.
Vv	ve	as v in English.
Ww	dubbelt ve	as v in English.
Xx	äx	as x in English.
Yy	y	as ü in German and nearly as u in French.
Zz	säta	as s in English.
Åå	å	as long sound of o in English, <i>go</i> , <i>no</i> .
Ää	ä	as ea in <i>bear</i> or a in <i>make</i>
Öö	ö	as eu in French.

The combinations tj, sj, and ng are commonly used to represent three sounds which have no sign of their own, but are indicated in various ways in writing. The tj—tje-ljudet, the tje-sound—represents the same sound as sh in English; and ng—äng-ljudet, the äng-sound—the same sound as ng in English. The sj—sje-ljudet, the sje-sound—represents a sound peculiar to the Swedish; it is similar to the sound of g and j in French, but sharper. It must be learned orally with the aid of a competent teacher; and in order to insure a good and correct pronunciation it is well to treat the other sounds in the same manner, particularly the vowel sounds and the examples illustrating them; and especially the sounds of y and ö and also of u, which have no exact equivalents in English.

THE VOWELS.

2. The vowels are nine in number, a, e, i, o, u, y, å, ä, ö.

The principal vowel sounds, taking into consideration their quantity, pitch and manner of formation, are as follows:

1. *The a-sound:*

- a) long low closed, *at, vas*;
- b) short high open, *all, vass*.

2. *The e-sound:*

- a) long half open, *er, med*;
- b) long closed, *ek, het*;
- c) short closed, *hem, hvem*;
- d) short open unaccented, *höger, vänster*;
- e) short half open unaccented, *gosse, rike*.

3. *The i-sound:*

- a) long pointed closed, *is, vid*;
- b) short pointed open, *in, ting*.

4. *The o-sound:*

- a) long pointed closed, *bro, glo*;
- b) short pointed open, *ost, prost*;
- c) short blunt, *dockor, skolor*.

5. *The u-sound:*

- a) long pointed closed, *ut, gul*;
- b) short half open, *ung, guld*.

6. *The y-sound:*

- a) long pointed closed, *ny, syn*;
- b) short pointed closed, *ylle, synd*.

7. *The å-sound:*

- a) long closed, *må, gå*;
- b) long open, *kol, konung*;
- c) short open, *oss, måste*.

8. *The ä-sound:*

- a) long broad, *järn, värld*;
- b) short broad, *ärr, ärt*;
- c) long open, *ät, knä*;
- d) short open, *än, häst*.

9. *The ö-sound:*

- a) long broad, *göra, örlig*;
- b) short broad, *ört, dörr*;
- c) long open, *öra, skör*;
- d) short open, *sött, öm*;
- e) long half open, *lön, bön*;
- f) long closed, *möt, dö*.

Each vowel, thus, represents its own sound as to quantity, etc., except e and o, which often represent the sounds of ä and å respectively (see 47 and 48).

3. The vowels a, o, u, å are called hard and e, i, y, ä, ö are called soft vowels.

4. In regard to their relationship, vowels are divided into three groups:

- a) the a-group: a, å, ä;
- b) the i-group: i, e;
- c) the u-group: u, o, y, ö.

5. Vowel change (umlaut), from hard to soft vowel, a and å to ä, o to ö, u to y, occurs in the inflectional forms of many words: *and*, duck, *änder*; *hand*, hand, *händer*; *man*, man, *män*; *gås*, goose, *gäss*; *lång*, long, *längre*; *bok*, book, *böcker*; *foot*, foot, *fötter*; *rot*, root, *rötter*; *son*, son, *söner*; *ung*, young, *yngre*; *tung*, heavy, *tyngre*.

6. A vowel is usually pronounced as it is written, except that

- a) e is pronounced as a (en=ang) in a number of loan-words: *entré, entreprenad, entreprenör, gentil, pensé, pension, pensionera, pensionat*;
- b) eu as öj in *reumatism, reumatisk, Preussen, preussisk, preussare*;
- c) eau, eaux as å in *eau-de-cologne, Bordeaux*;
- d) ou as o in *journal, jourhavande, bonjour*;
- e) u as y in *assurera, juste, justera, justering, justerare*; but these words may also be pronounced with u-sound.

7. Swedish employs eighteen principal consonant sounds and twenty-three consonant signs (including tj, sj, and ng). Of these, b, d, h, j, l, m, n, p, r, s, t, v represent a single consonant sound of their own; f, g, k represent a sound of their own and also the sound of some other consonant, while c, q, w, x, z represent only the sounds of other consonants. Three sounds, the so-called tje-, sje-, and äng-sounds, have no sign of their own, but are represented by a combination of consonants.

a) explosives: b, d, g (tonants),
p, k, t (mutes);

b) sibilants: v, j (tonants),
f, s, sj, tj (mutes);

c) liquids: l, r (tonants);

d) nasals; m, n, ng (tonants).

10. As to the place in the mouth, where they are produced, and the organs employed principally in their production, consonants are classified as

a) labials: b, f, m, p, v, and

b) **linguals**, which are either

1) dentals: d, l, n, s, t, tj, r, or

2) palatals: j, g, k, ng, and sj.

The sounds which the consonants represent.

II. B represents its own sound regularly.

12. C has the sound of k (hard) before another consonant and before hard vowels; and the sound of s (soft) before soft vowels: *accent, också, ceder, cirkel*; pronounced *aksent, okkså, seder, sirkel*; accent, also, cedar, circle.

13. D has its regular sound, when sounded, except before t in the same syllable, where it is either silent or has the sound of t. It is silent in the initial combination dj and usually when preceded and followed by n, and between n and s: *god*, good; *dag*, day; *gjor(d)t*, done or made; *blan(d)ning*, mixture; *lan(d)smän*, fellow-countryman; *nd* is usually pronounced as *nn* in *utlänning*, foreigner, *smäländing*, native of Småland, and similar derivatives from *land*.

14. F has its regular sound always, except at the end of a word or syllable and in the words *sänx* and *sfär*, where it has the sound of v: *af*, of, *graf*, grave, *haf*, sea, *half*, half; pronounced *av*, *grav*, *hav*, *halv*; but double f, and final f in the words *skymf*, *strof*, *trumf* retain the f-sound.

F is silent before v except in compounds where f ends the preceding and v begins the succeeding member of the compound: *hafva*, to have; *slafva*, to slave; *trafva*, to trot; pronounced *hava*, *slava*, *trava*; but *afvända*, to avert, turn aside, *brefväska*, letter-bag, where both the f and the v are pronounced as v: *av-vända*, *brev-väska*.

15. G has the sound of j, k, and sj besides its own sound.

G has its own sound (hard g; same as the sound of g in the English word *go*) always, except

1. g has the sound of j (soft g; same as the consonant sound of y in English):

a) before soft vowels in accented syllables in native words; *genom*, through; *gifva*, to give; *gynna*, to favor; *gärna*, gladly, willingly; *göra*, to do or make;

b) after l and r in the same primitive word or syllable: *berg*, mountain; *korg*, basket; *talg*, tallow; *helg*, holy time or days; and also in the words *helbrädda*, in good health; *religion*, religion; and in *ögd* in compounds such as *blåögd*, blue-eyed; *svartögd*, black-eyed;

2. g has the sound of k before t, and often before s: *högt*, high or highly; *lagt*, laid; *sagt*, said; *krigstid*, war-time; *krigsman*, warrior; *gammaldags*, old-fashioned;

3. *g* has the sound of *sj* in a number of loan-words, such as *geni*, genius; *gentil*, tasty, splendid; *generös*, generous.

16. *H* is regular; silent in the initial combinations *hj* and *hv*: (*h*)*jälp*, help; (*h*)*vem*, who.

17. *J* is regular in native words. In some words of foreign origin it has the sound of *sj*: *jalusi*, jealousy, *journal*, journal.

18. *K* has its own sound (hard *k*; same as *k* in English) always, except that it has the sound of *tj* (soft *k*; same as *ch* in the word church in English) before soft vowels in accented syllables in native words, and usually in initial accented syllables in words of foreign origin: *kedja*, chain; *kind*, cheek; *kyrka*, church; *källa*, spring (of water); *köpa*, to buy.

19. *L* is regular; silent in the initial combination *lj*: (*l*)*jung*; also *värld*, world, *karl*, man.

20. *M*, *n*, *p*, *r*, *s*, and *t* are all regular; *q* has the sound of *k*.

21. *V* (*W*) is regular except in the word *von* (from the German) where it is pronounced as *f*.

22. *X* has the sound of *ks* or *s*; the latter in the word *xylograf*, wood-carver, and in proper nouns beginning with *x*.

23. *Z* has the sound of *s*.

24. The digraphs *ph*, *ps*, *rh*, and *th*. *Ph* is pronounced as *f*. In *rh* and *th* the *h* is silent. In the words *psalm* and *psaltare* the *p* is silent.

ACCENT.

25. Accent contains two principal elements, *quality* and *quantity*; or these may be spoken of as two different accents.

26. The former expresses, as the name implies, the nature, character, or coloring of the tone, the feeling put into it, its esthetic value. No rules can be laid down

governing this accent, as its use depends on the feelings of the speaker and his ability to express those feelings.

27. *Quantity* contains three elements, *time*, *pitch*, and *stress*, which elements usually go together, but one may be more prominent than the others.

As to the amount of time consumed in pronouncing them, sounds and syllables are either long or short.

28. Both vowel and consonant sounds may be either long or short.

29. The principal rules governing the relation between long and short vowel and consonant sounds in Swedish are as follows:

1) *in accented syllables:*

a) *long vowel + short consonant,*

b) *short vowel + long consonant;*

2) *in unaccented syllables:*

short vowel + short consonant.

Thus, in accented syllables, a *vowel sound is long, when followed by a short consonant sound, or no consonant sound, and short, when followed by a long consonant sound*; and, a *consonant sound is short, when preceded by a long vowel sound, and long, when preceded by a short vowel sound.*

This rule is very important. There is no exception to it.

30. In unaccented syllables both the vowel and the consonant sound is short.

Initial consonant sounds are usually short.

31. The long and short vowel sounds are indicated by the same sign in writing; the short consonant sound is, as a rule, indicated by one consonant, the long sound by two or more consonants, especially a double consonant. Sometimes the long consonant sound is indicated by one consonant (see 55, 3).

32. A syllable containing a long sound, vowel or consonant, is long; syllables containing only short sounds are short.

33. The pitch or musical element of accent indicates the position of the tones, with their steps and intervals,

on the musical scale. This element is very important in Swedish, and as the tone is high or low, the accent is called *acute* or *grave*.

If we assume the tone, with which a sound is spoken, when sounded alone, to be the ordinary or middle tone, then any tone lying above that is called high, and any tone lying below it is called low.

34. The acute accent, then, indicates a tone beginning somewhat below the middle tone, then rising a third or fourth, and finally falling to or below the starting point, usually with decreased stress or force, as in the word *änden*, the duck.

35. Grave accent indicates a tone beginning somewhat below the middle tone, then gliding down a few steps with increased stress, and finally rising suddenly to or above the middle tone, as in the word *anden*, the spirit.

The turning point determines the accent as high or low.

By the use of these accents different meanings may be given to words which are otherwise alike, as

áxel, shoulder	àxel, áxel, axis
büren, the cage	büren, carried
stúbben, the stubble	stúbben, the stump
règel, rule	règel, bolt (on a door)
brúnnen, the well	brúnnen, burned

36. The dynamic or stress element of accent indicates the amount of force used in pronunciation. This amount varies, and the degrees of its variation may, in a general way, be indicated by the figures 4 (the strongest), 3, 2, 1, 0 (the weakest). Combining stress and pitch, 4 (acute) and 3 (grave) are called primary accents, while 2 and 1 are called strong (2) and weak (1) secondary accents; 0 represents the comparative absence of accent.

37. No native Swedish word has more than one principal accent (4 or 3), nor more than one strong secondary accent (2).

38. Accent may be either simple or compound. Monosyllabic words (and their inflectional forms) and words of two or more syllables with weak secondary accent (1) have simple (acute) accent. Words of two or more syllables, which have grave accent on one syllable and a strong secondary accent (2) on another, have compound accent.

39. In all simple native Swedish words the principal accent rests on the root syllable. The prefixes *be-*, *e-*, *ge-*, and *för-* (when used purely as a prefix) are always unaccented. When other prefixes are used the word is treated as a compound; the same is usually the case with the endings *-lek*, *-dom*, *-skap*, and *-het* in nouns, and *-lig*, *-bar*, *-sam*, and *-aktig* in adjectives: *storlek*, size, magnitude; *barndom*, childhood; *vetenskap*, science; *trohet*, faithfulness; *manlig*, manly; *ärbar*, chaste, honest; *aktsam*, careful; *läraaktig*, apt to learn.

40. Compound words have grave accent (3) as the principal accent of the first, and a strong secondary accent (2) as the principal accent of the last member of the compound.

41. In most nouns of foreign origin and nouns ending in *-eri* the accent rests on the last syllable.

42. In nouns having the endings *-inna*, *-essa*, *-akel*, *-ater*, *-eter*, *-cum*, *-ikel*, *-ipel*, *-itel*; adjectives with the endings *-abel*, *-ibel*, *-isk*; and verbs ending in *-era*, the accent rests on the penult or next to the last syllable.

43. In nouns of foreign origin ending in *-ia*, *-ie*, *-ion*, *-ium* the accent rests on the antepenult or second from the last syllable.

44. Inflectional endings do not, as a rule, affect the placing of the accent; but in words of foreign origin with accent on the penult and ending in *-or*, they do: *pas'tor*, pl. *pasto'rer*; *do'ktor*, pl. *dokto'rer*; also *kon'sul*, pl. *konsu'ler*. The feminine forms in *-ska* are also accented on the penult: *pasto'rska*, *rekto'rska*.

45. Sentence accent or emphasis, and oratorical accent, follow the same rules in Swedish as in English.

RULES GOVERNING THE USE OF THE VARIOUS LETTERS TO REPRESENT THE DIFFERENT SOUNDS IN WRITING.

Vowel Sounds.

46. In all words of native origin the vowel sounds are indicated in writing by their respective vowels, the a-sound by a, the e-sound by e, etc., except the å- and the ä-sound, which are often written *o* and *e* respectively. This irregularity offers no particular difficulty to those who desire to get only a reading knowledge of Swedish; but those who wish to learn to write it, or even speak it well, must learn how to use these vowels, and for their benefit we insert the most generally accepted rules.

47. *Rules governing the å-sound in writing.*

1. The å-sound is indicated by å:

- a) as a rule when the sound is long;
- b) always at the end of words: *blå, grå, första*;
- c) in an accented syllable before *nd* and *ng* in native words: *månde, vända, lång, sång*;
- d) in inflectional forms with short å-sound when the principal form or stem has long å: *blått, grått, förstätt*, from *blå, grå, första*; and in all other instances except

2. The å-sound is indicated by o:

- a) before *f* or *fv* (long å-sound) in the words: *dof, dofthjort, förkofra, hof* (royal court), *klofve, lof, lofva, ofvan, skof, skrof, skroflig, sofra, sofva*, and their inflectional forms, compounds and derivatives;

- b) in the following words with long å-sound: *boren, dold, dolde, honung, hord* (hord), *knorla, kol* (coal), *kola, kolna, kona, ordna, porla, porter, portvin, rodna, rol, sobel, son, sorl, sorla, tjog, villkor*, and their inflectional forms, compounds and derivatives;

- c) in the endings *-om, -on, -or, -ton* (in cardinal numerals), *-onde* (in ordinal numerals): *lagom, lingon, sagor, sjutton, åttonde*; these endings (with the exception of the first) are, however, as often pronounced with short o-sound.

- d) in the following words with short å-sound, and in

their inflectional forms, compounds and derivatives:

abborre, abrodd (äbrodd), afbrott; block, blomster, blossom, blossa, blott, blotta, bobba, bock, bocka sig, boj, boja, bolde, boll, bolma, bolm-ört, bolster, bomb, borg, borge, borgen, borr, borra, borst, borsta, borste, bort, borta, boss, botten, bottna, brodd, brodda, broms, brons, brosk, brott, brottas; dobbel, dobbla, dock, docka, doffel, doft, dofta, dogg, dolk, dolsk, domna, dopp, doppa, dopping, doppsko, dotter, dropp, droppa, droppe, droska, drots, drott, drottning; farkost, frukost, fjoll, fjolla, fjollas, fjoller, fjoskig, flock, flocka sig, flott, flotta, flotte, fock, folk, folka sig, form, forma, fors, forsa, forska, frossa, frosseri, frost, försoffa; glopp, golf, gorm, gorma, gorr, gosse, grogg, groll, gross, grotta; hojta, holk, holma, holme, hopp, hoppa, hoppas, härold; joddla, idrott, jolle (julle), joller, jollra, jolmig, jolter; klocka, klockare, klossa, kloster, klots, klotter, klottra, knodd, knollra sig, knopp, knopp, knoppas, knorr, knorra, knott, knotter, knottra, kock, koff, kofferdi, koffert, kofta, koj, koja, kokard, kolf, kolja, kolka, koller, kollra, kolt, komma, konst, kontant, kontor, kontrakt, kontraste, kopp, koppa, koppar, koppel, koppa, korf, korg, kork, korka, korp, korp(o)ral, kors, kort, kost, kosta, kostlig, kott, kotte, krollsplint, kropp, krossa; lock, locka, loft, logg, loj, lolla, lopp, loppa, loss, lossa, lott, lotta; modd, moja sig, mojna (af, ur) moll, mops, morgon, morra, massa, mosse, mott; nack, rojs, noll, nolla, nopp, noppa, norr, nors, norsk; och, ock, ocker, ockra, offentlig, offer, offra, officer, ofta, ofvan, ohoj (interj.), olja, ollon, om, ordentlig, organ, orgel, organist, orka, orkan, orre; pjoller, pjollra, pjosk, pjoska, plock, plocka, plotter, plottra, pock, pocka, pocker, pojke, polka, polsk, polska, pomp, poppel, porfyr, pors, porslin, post, posta, postiljon, postilla, pott, potta, prompt, propp, propa; rock, rocka, roff, roffa, roll, rom, rossel, rossla, rost, rots, rotting; skock, skocka sig, skofla, skofvel, skoja, skoja, skolka, skorf, skorpa, skorpion, skorra, skorsten, skott, skotta, skrock, skrocka, skrodera, slockna, slott.

smocka, smolk, snobb, snopp, snoppa, socka, sockel, socker, sockra, soffä, soja, sold, soldat, solf, solk, solka, som, somliga, somt, sommar, somna, soppa, sorg, sork, sort, sponta, sporra, sporre, sportel, spotsk, spott, spotta, stock, stocka, sig, stoff, stoft, stofta, stoj, stoja, stoll, stolle, stolpe, stolt, stopp, stoppa, stork, storkna, storm, stropp, tjock, tjocka, toddy, toffel, tofs, toft, tolf, tolk, tolka, tomt, tomte, toppa, topp (interj.), torf, tortig, torfva, torg, torka, torp, torr, torsk, tossa, tott, troll, trolle, tropp, troppa, tross, trossbotten, trots, trotsa; urholka, voffla (also våffla), voj (interj.), voja sig, volm (also vålm), vom, (also våm), örngott (also örngätt);

e) in most words that are clearly of foreign origin, unless the å-sound ends the word:

ackord, alkov; balkong, blond, blondin, bottfor, brodera, brons, brosch, buljong; äftong, diplom, dogm, doktor; ekonomi, epilog, epok; fagott, faktor, filolog, filosof, floskel, fnd, format, formel, formell, fortepiano, fortifikation, fosfor, fotogen, fotografi, front, följetong; garderob, geolog, grogg; honnör, honorar, horisont, hospital, hotell; idiom; kalops, kalott, kalsonger, karott, kartong, katalog, katastrof, kokett, kokong, kollega, collegium, kollekt, kolli, kolonn, koloss, kolportör, komedi, kommando, komminister, kommissarie, kommittee, kommand, kommun, kompani, kompass, kompromiss, koncept, konduktör, konfekt, konfirmation, konjak, konjugation, konburs, konselj, konsert, konservativ, konsistorium, konsonant, konstapel, konsul, konterfej, konto, kontrabas, kontrakt, kontroll, konvalje, and other nouns which begin with kom or kon, korderoj, kornett, korrektur, korridor, korsikan, korvett, kostym, kotiljong, kotlett, kotteri, kroket; linong, logisk, logogryf, longitud, lord, lornjett; mahogany, marodörr, marokäng, maskopi, mastodont, mikroskop, monolog, motto; nonsens, norm, normal, obduktion, objekt, oblat, obligation, officer, oktav, oktober, oktroj, optik, optimist, ordinarie, ordonans, orkester, papiljott, paradox, parasoll, paviljong, perrong, plomb, polision, pollett, polyp, portfölj, portion, portmonnä, porto,

porträtt, portugis, portör, possessionat, posto, postkriptum, potkes, potpurri, profoss, proportion; reform, rekommendera, revolver, rojalist; salong, sofist, soja, sonat, sond, sonett, sport, strof, symbol, symtom; telefon, teleskop, teolog, toddy, torped, tortyr, transport, trof; volontär, volt; zoolog; but berså, byrå, eskimå, etc., when the å-sound ends the word; also in äpplåd, äpplådera, epålett, kår, resår.

48. Rules governing the ä-sound in writing.

1. The ä-sound is indicated by ä in most cases, thus:

a) always after *j* in native Swedish words: *bjälke, fjärde, hjälpa*;

b) usually before *r* in accented syllables; *bärga, dvärg, härska*;

c) in the following words (formerly written with *e*) : *bägge, bängel, fälb, fänskol, hetvägg, hälsa, hämta, häxa, inälvor, kätte, kätting, läxa, människa, mässä, -mässig, rüssing, mässling, näck (-blad -ros), nämligen, oväld, pränta, präst, päll, päls, ränsel, spetälsk, sänder (i sänder), träns, tämlig (-en), väld, vänster, väster, växel, växla, äckel, älf, älfva, älg, ämbete, ängd, ängel, änka, änking, äsping*; and in all other instances, except

2. The ä-sound is indicated by *e*:

a) before *j* (short ä-sound): *deja, dejlig, ej, feja, frejd, hej, hejda, hejsan, kejsare, leja, lejd, lejon, nej, nejd, nejlika*, and in *det* (article and pronoun) ;

b) in the prefix *er-* and the ending *-entlig* (long ä-sound in *er-*, short in *-entlig*) : *erfara, erhålla, fientlig*;

c) in the unaccented endings *-el, -en, -er, -es, -est, -et, -enue*—a sound between short *e* and short *ä*: *ädel, dagen, söner, afsides, därest, landet, fiende*;

d) in the following words with short ä-sound: *berg, bleck* (tin; but *bläck* ink.), *blecka* (to mark trees, etc.; but *bläcka*, to spot or smear with ink), *dem, den, denne* (-a), *dens, dess, dessa, desto, ebb, edda, efter, egg* (edge, but *ägg, egg*), *egga, elfenben eljest* (*eljes*), *eller, emellan, emellertid, emma, entlediga, -essa* (in such words as *prinsessa, baronessa, etc.*), *exempel; fem* (and in all other

numerals with short ä-sound, except *bägge*, *fjärde*, *sjätte*; thus *elfva*, eleven; but *älfa*, elf), *ferm*, *festa* (to feast; but *fästa*, to fasten), *flesta*; *helg*, *helga*, *helgd*, *helgefunda*, *helgon*, *hell* (interj.), *heller*, *hellre*, *helst*, *helvete*, *henne*, *herre*, *herrska*, *hertig*; *igen*; *mellan*, *mel-lerts*, *mellertid*, *men* (conj.), *mest*, *mestadels*; *pendel*, *penna*, *penning*, *pensel*, *pensla*, *persedel*, *persilja*, *person*, *pest*, *press*, *pressa*; (thus always after p except in the words *päll*, *päls*, *pärta*, *pärm*, *päron*, *pärk*, *pärt*); *regn*, *regna*, *rensa*, *rest*, *restera*, *revers*, *reversera*; *sexa*, *sven*, *svensk*; *tempel*, *term*, *termin*, *testamente*, *text*, *texta*; *vas-serra* (interj.), *verk* (deed, doing; but *värk*, pain), *ver-ka* (to act, to work; but *värka*, to pain), *vers*, *vessla*;

e) in words of foreign origin, such as:

adjektiv, *adress*, *arrende*, *arrest*; *beckasin*, *blyerts*, *berså*, *bresch*, (*bräsch*), *butelj*; *cell*, *ensor*, *center*, *cent-ner*, *cession*, *chef*, *cistern*; *duell*, *duett*, *eternell*, *ex*-(in compounds); *flagma*, *hektar*, *hekto*, *hermelin*, *inspektor*, *intendent*, *kalender*, *kansler*, *kartesch*, *kasern*; *lanterna*, *lektor*, *lexikon*; *mentor*, *modern*, *modest*; *nektar*, *nerv*, *netto*; *orkester*; *perrong*, *persika*, *persilja*, *prebende*, *professor*; *propeller*; *reell*, *rektangel*, *rektor*, *reserv*, *revelj*; *semester*, *sentens*, *session*, *slentrian*, *spendera*, *subaltern*; *temperatur*, *tempo*, *tempus*, *terpentin*, *terrass*, *terräng*; *ventil*, *verb*, *vesper*, *vestal*, *vestibul*; and in the endings:

1) *-ell*; *appell*, *flannell*, *kapell*, *karamell*, *modell*, *ta-bell*, etc.; *formell*, *ideell*, *materiell*, *personell*, *reell*;

2) *-ett*; *balett*, *biljett*, *duplett*, *florett*, *kabinett*, *ka-dett*, *lansett*, *lasarett*, *palett*, *renett*, *schallett*, *sonett*; but *porträtt* (fr. *portrait*); and *reträtt* (fr. *retraite*);

3) *-ess* and *-esse*; *delikatess*, *finess*, *kompress*, *kon-gress*, *process*; *intresse*;

4) *-ent* and *-ente*; *accent*, *agent*, *cement*, etc., *rege-mente*, *reglemente*, *testamente*;

5) *-ens*; *audiens*, *konferens*, *kvittens*, *residens*, *skru-pens*, *tendens*.

Consonant Sounds.

49. The b-, d-, f-, g-, h-, l-, m-, n-, p-, r-, and t-sounds (about *dt* see 50) are indicated by their respective consonants, while the j-, k-, s-, v-, tj-, sj-, and ng-sounds, are indicated by different consonants.

1. The *j*-sound is indicated:

a) by *j* in most cases;

b) by *g*;

1) before soft vowels in accented syllables, except in the words *jäck*, *jäf*, *jägeri*, *jägmästare*, *jäkta*, *jäktslag*, *jäm-* (in compounds), *jämka*, *jänmer*, *jämn*, *jämra sig.*, *jäms*, *jämt*, *jämte*, *jänta*, *järf*, *järn*, *järnväg*, *järpe*, *järtecken*, *jäsa*, *jäst*, *jätte*, *jökel*, *jösse*;

2) after *l* and *r* in the words: *alg*, *galge*, *svalg*, *talg*; *älg*, *bälg*, *helg*, *helgd*, *helgeflundra*, *sälg*, *arg*, *karg*, *sarga*, *varg*; *ärg*, *berg*, *bärga*, *dvärg*, *färg*, *märg*, *märgel*, *smärgel*, *härberge*; *borg*, *borga*, *borgare*, *borgen*, *korg*, *sorg*, *torg*, *orgel*, *orgor*; *burgen*;

c) by *gj* before a hard vowel in inflectional forms of the verbs *göra* and *gjuta*, and also in the words *gjord* (*girt*) and *gjuse*;

d) by *hj* in the words: *hjalt*, *hjäl*, *hjäl*, *hjälpa*, *hjalte*, *hjärna* (brain; but *gärna*, gladly, willingly), *hjärta*, *hjassa*, *hjon*, *hjord* (herd, flock), *hjort*, *hjordron*, *hjul*, (wheel, but *jul*, Christmas), *ihjäl*;

e) by *lj* in the words: *ljud*, *ljuf*, *ljuga*, *ljum*, *ljumske*, *ljung*, *ljunga*, *ljus*, *ljuster*, *ljuta*;

f) by *dj* in the words: *djup*, *djur*, *djäfvul*, *djäkne*, *djärf*.

2. The *k*-sound is indicated:

a) by *k* or *ck* as a rule;

b) by *ch* in the conjunction *och* (long *k*-sound);

c) by *g* before *t* and sometimes before *s* when the word has *g* in the stem: *högt*, *högst* (from *hög*);

d) by *q* (according to old spelling, now written *k*) before *v*: *quarn*, *qvast*; *kvarn*, *kvast*.

3. The s-sound is indicated by *s* or *ss* in all native words; but by *c*, *sc*, *t*, *z*, and *x* in words of foreign origin, thus:

a) by *c* before the soft vowels *e*, *i*, *y*, in words which are spelled with *c* in the language from which they are taken;

b) by *sc* in *discipel*, *disciplin*, *konvalescent*, *remini-scens*, *scen*, *sceneri*, *scenisk*;

c) by *z* in such words as *amazon*, *azur*, *zenit*, *zige-nare*, *zink*, *zon*, *zodiak*, *zoologi*;

d) by *x* in *xylograf* and proper names beginning with *x*.

4. The v-sound is indicated by *v* in all words of foreign origin except *sfinx* and *sfär*, and in native words before the vowel of the first syllable: *vara*, *veta*, *vika*, *vård*, *vördnad*; *svar*; *sven*, *svin*; *kvar*, *tvär*; but

a) by *f*:

1) at the end of a word: *haf*, *graf*, *harf*, *tarf*;

2) when preceded by a vowel and followed by a consonant: *loftig*, *ifrig*;

3) when preceded by *l* or *r* and followed by a consonant: *tolfte*, *torftig*; *halft*, *hälften*;

b) by *fv* inside a word between two vowels and after *l* and *r*: *hafva*, *trafva*, *grafva*; *halfva*, *tolfva*, *harfva*, *slarfva*; exceptions: *evig*, *evinnerlig*, *allvar*;

c) by *hv* in the words:

hvad (pronoun), *hva dan*, *hval* (whale), *hvalf*, *hvar* (pronoun and adverb), *hvar est*, *hvar je*, *hvar ken*, *hvarf*, *hvar t*, *hvass* (sharp), *hvem*, *hven*, *hvete*, *hvi* (why), *hvila*, *hvina*, *hvirfvel*, *hviska* (whisper), *hvi ss la*, *hvit*, *hvitling*, *hvälfva*, *kringhvärfva*, *hväsa*, *hvässa*.

5. The tje-sound (sh or ch in English) is indicated

a) by *tj* before hard vowels (*o* and *u*); and before a soft vowel (*ä*) in the words:

tjäder, *tjäle*, *tjäll*, *tjäna*, *tjänare*, *tjänst*, *tjära*, *tjärn*, *tjöt* (past tense of *tjuta*);

b) by *k* generally before soft vowels except as under (a) above:

c) by *kj* in the words *kjol* or *kjortel*, *kjusa* (narrow valley, glen).

A soft tje-sound is heard in the words: *gyttja*, *kättja*, *lättja*, *nyttja*, *vittja*.

6. The sje-sound—has no equivalent in English—is indicated

a) in native words:

1) by *sj* regularly before a hard vowel (except in *människa*, *marskalk*), and before a soft vowel in the words: *själ*, *själf*, *sjätte*, *sjö*; and in *sjöd*, *sjöng*, *sjönk* (past tenses of *sjuda*, *sjunga*, *sjunka*);

2) by *sk* before soft vowels: *sked*, *skida*, *skyla*, *skära*, *sköta* (exceptions under 1), and before a hard vowel in the words *människa* and *marskalk*;

3) by *skj* in the words: *skjorta*, *skjul*, *skjuta*, *skjuts*, *skjutsa*;

4) by *stj* in the words; *stjäl*, *stjälk*, *stjälpa*, *stjärna*, *stjärt*;

b) in words of foreign origin (1) by *sch*, in most words except those of French origin, (2) *ch*, *g* (before *e* or *i*), *ge* (at the end of words), *si*, *ssi* and *ti* before *-on* in final syllables in words of French origin: *schabrak*, *schakt*, *manschett*; *champagne*, *charad*; *gele*, *geni*, *energi*; *ekipage*, *loge*, *page*; *jalu*, *jasmin*, *projekt*; *division*, *cession*, *lektion*.

7. The ng-sound is indicated:

a) by *ng* in most cases: *lång*, *sång*, *kung*, *tung*, *sväng*, *dräng*, *sjunga*, *svänga*;

b) by *n* before *k* in the same primitive syllable: *blank*, *plank*, *blänka*, *skänka*;

c) by *gn* in the same primitive syllable: *agn*, *gagn*, *gagna*, *regn*, *ugn* (oven; but *ung*, young), *lugn*, *vagn*, *digna*, *dygn*, *fägn*, *vägnar*.

50. The t-sound is often indicated by *dt*, which means, that *d* before *t* in the same syllable cannot be pronounced, but is either silent or has the sound of *t*. This *dt* for *t* or *tt* occurs only

1) in derivative, compound and inflectional forms of

words that have *d* in the stem, thus: *hand, handtlångare, handtera, handtverk; land, landtbo, landtbruk, landtlig; mångfald, tiofaldt, tjugufaldt, sända, sändt; vända, vändt;*

2) in the neuter singular strong form of adjectives ending in *d*, and in the same form of the p. p. of verbs of the first and third conjugations: *god, godt; ond, ondt; mild, mildt; älskad, älskadt; trodd, trodt* (never *dd* before *t*).

51. The combinations *ks, gs, x, cc, and xc*, all indicate the sound of *ks*. *Ks* or *gs* is used in inflectional and derivative forms of words ending in *k* or *g*; otherwise *x* is used in native words: *kök, köksa; tack, tacksam; hög, högst; but ax, lax, var, strax; axel, braxen, växel*. The combinations *cc* and *xc* occur only in words of foreign origin: *accent, acceptera, accessit, accis, succession, vaccin; excellens, excellera, excentrisk, excesser*.

52. The sound of *ts* is indicated by only *t* before *i* and a following vowel in words of foreign origin: *aktie, gratial, initial, initiativ, justitie, licentiat, profetia*.

53. *Ph, rh, and th* are now written *f, r, and t* respectively.

THE SHORT AND LONG CONSONANT SOUNDS.

54. The short consonant sound is usually indicated by one consonant.

55. The long consonant sound.

I. The long consonant sound is indicated by a double consonant:

a) when it ends a word: *blått, grått, hatt, katt, lopp, matt, natt, pack, satt, straff;*

b) between two vowels: *bygga, dugga, finna, gissa, hålla, kalla, lappa, matta, nappa, passa, rappa, sätta, täppa, valla;*

c) before the genitive and passive ending *-s*: *alls, topps, udds, finns, minns, vinns; also before s in brottslig, brottsling, kroppslig, köttslig, rättslig, skyddslig;*

d) in root syllables before endings beginning with *l*, *n*, *r*: *gisslan*, *hvissla*, *kvinnlig*, *sinnlig*, *skillnad*, *vittna*, *bullra*, *bättre*, *yttre*;

e) before the derivative endings *-bar*, *-dom*, *-het*, *-sam*, *-skap*: *brännbar*, *kännbar*, *trolldom*, *trygghet*, *snabbhet*, *stillsam*, *sällsam*, *grannskap*, *sällskap*;

f) before the endings *-de*, *-d*, *-te*, *-t*, in verbs and adjectives, excepting *m* and *n*: *byggde*, *byggd*, *fällde*, *fälld*, *knäppte*, *knäppt*, *kysste*, *kysst*; *tryggt*, *sällt*, *torrt*.

1. In some words of foreign origin and a few native words a double consonant is pronounced short: *affär*, *arrende*, *arrest*, *effekt*, *halleluja*, *kollekt*, *rapport*, *supplik*, *allena*.

2. The consonants *j*, *h*, and *v*, are never doubled.

3. The long *k*-sound is never indicated by *kk*, but by *ck*; *ch* in *och*.

2. Exceptions:

a) *m* is not doubled at the end of words, except in *damm*, *lamm*, *ramm*, to distinguish them from *dam*, *lam*, *ram*;

b) *n* is not doubled in the words: *an*, *han*, *kan*, *man*, *män*, *en*, *den*, *men*, *sven*, *igen*, *in*, *din*, *min*, *sin*, *hon*, *man*, *mån*, *än*, *vän*, *allmän*; nor in derivatives of *lön*, *man*, *vän*, *en*; *lönlig*, *manlig*, *vänlig*, *ensam*;

c) *m* and *n* are not doubled before the endings *-de*, *-d*, *-te*, *-t* in verbs and adjectives: *glömma*, *glömde*, *glömt*, *glömd*; *begynna*, *begynte*, *begynt*; *sann*, *sant*, *tunn*, *tunt*;

d) *g* and *l* are not doubled in the forms *lagt*, *lagd* (of *lägga*), *sagt*, *sagd* (of *säga*), *bragt* (of *bringa*), *skilde*, *skilt*, *skild* (of *skilja*), *sälde*, *sält*, *säld* (of *sälja*);

e) the long *t*-sound is written *dt* in inflectional and derivative forms of words ending in *d*: *blid*, *blidt*; *god*, *godt*; *trodd*, *trodt*, never *ddt*.

3. The long consonant sound is indicated by one consonant:

a) in primitive words when followed by another consonant: *fält*, *hand*, *häst*, *luft*, *röst*, *tröst*;

b) in derivative words with other endings than those

beginning with *l, n, r*, or those having the final endings *-bar, -dom, -het, -sam, -skap*: *dygd, fetma, halka, svalka, konst, vinst, vakt*;

c) in inflectional forms when the consonant follows an originally long vowel; *sjö, sjös; hvar, hvars, hvart*;

d) between two vowels in the words: *apel, dadel, kägel(-bana), rädisa, skakel, tadel*;

e) in the inflectional forms and derivatives of *dom*; *domare, döma, omdöme*;

f) in the words *amen, atlas, erinra, inre, fänrik, frukost, hagtorn, hisna, hvitling, härlig, högfärd, högtid, kunskap, kunskapa, kräkla, kägla, ragla, romare, romersk, vetenskap, veterlig, teknisk, tobak*.

56. Compound words follow the rules of the simple words; but if a preceding member of a compound ends in a double consonant, and the succeeding member begins with the same consonant, one of the three consonants is eliminated in writing, unless the first member ends and the second begins a line, or a hyphen is used; thus. *tillägga, till-lägga; fallucka, fall-lucka*.

In giving the rules for spelling, proper nouns have not been taken into account as they follow no general rules.

SYLLABICATION.

57. In dividing words into syllables in writing the following rules should be observed:

1. In simple words of native origin the next preceding consonant is added to the following vowel, the other consonants to the preceding vowel; *ä-ra, bä-ra, ce-der, dra-ga, hö-ra, ja-ga, al-la, fal-la, hop-pas, fladd-ra, skuld-ra, mull-ra*.

2. *sk* and *sch* when used as signs for the *sje*-sound, are not separated, but added to the following vowel; *männi-ska, mar-schera*.

3. *ng*, when representing the *äng*-sound should

not be separated, but added to the preceding vowel: *häng-a, stäng-a*.

4. *x* is sometimes added to the preceding vowel and sometimes to the following; it should be added to the preceding: *läx-a, väx-a*; not *lä-xa, vä-xa*.

5. In words of foreign origin with the first syllable unaccented, consonants which may begin a word or syllable are not separated but added to the following vowel: *a-dress, pa-tron, pa-stej, ka-strull*.

6. Compound words are divided into their component parts. The derivative endings *-aktig* and *-skap* are treated as parts of a compound: *lär-aktig, vän-skap*.

PUNCTUATION.

58. The punctuation marks and their uses are practically the same in Swedish as in English, hence there is no need of repeating here the numerous rules and their equally numerous exceptions. A few differences may be noted, however.

1. A period is not used after an abbreviation of a word containing the first and last letter of the word; thus, *dr* for *doktor*, doctor; *hr* for *herre* (*herr*), sir; *hrr* for *herrar*, sirs, gentlemen; *nr* for *nummer*, number.

2. The colon is often used as a sign of abbreviation between the first and last letter of a word: *d:o* for *dito*, ditto; *d:r* for *doktor*, doctor; *n:r* for *nummer*, number; *s:t* for *sankt*, saint (in adjective meaning); *1:a* for *första*, the first. A colon is always used before a direct quotation, when it follows immediately after the word which introduces it; usually before enumerations, divisions, explanations, proofs and examples, where, however, such words as *nämligen*, namely; *såsom*, as, such as, preceded by a comma, may be used instead of colon. *Gustaf II Adolf brukade säga: "Den bäste kristen är den bäste soldat."* Gustavus II Adolphus used to say, "The best

Christian is the best soldier." *De skandinaviska språken äro fyra: svenskan, danskan, norskan och isländskan.* The Scandinavian languages are four: Swedish, Danish, Norwegian, and Icelandic. Or, *De skandinaviska språken äro fyra, nämligen, etc. Svenska trädns namn äro i regeln enstafviga, såsom alm, asp, björk, tall, gran, o.s.v.* The names of Swedish trees are, as a rule, monosyllabic, such as elm, aspen, birch, pine, spruce, and so forth.

3. The semicolon is used rather more sparingly in Swedish than in English; it is used where a stronger mark than a comma, and a weaker than a period, is required.

4. A comma is used to set off decimals, 9,25, 7,50, 8,30. A comma must not be used between the subject and predicate of a sentence unless words or phrases wholly set off by commas intervene. In a series of coördinated words or phrases a comma is placed only where the coördinating conjunction is left out.

CAPITAL LETTERS.

59. Capital letters are used in Swedish as in English, except that adjectives derived from proper nouns are *not* capitalized, nor the names of peoples, nor the names of the months of the year, nor the days of the week. Thus: *svensk*, Swedish; *amerikansk*, American; *tysk*, German; *amerikaner*, Americans; *engelsmän*, Englishmen; *fransmän*, Frenchmen; *januari*, *februari*, *mars*, etc.; *söndag*, *måndag*, *tisdag*, etc.

In proper names composed of several nouns, unless they be names of persons, only the first is capitalized: *Svenska akademien*, The Swedish Academy; *Atlantiska hafvet*, The Atlantic Ocean (or ocean).

The pronoun *I*, nom. second person plural, is always capitalized.

COMPOUNDING.

A few general observations on this subject may properly be given here. Illustrations, especially of compound verbs, will be given in their proper place.

50. Swedish compounds very freely. Thus nouns and adjectives may be compounded with nouns, adjectives, verbs, adverbs and prepositions; verbs with nouns, adjectives, adverbs and prepositions. Nouns may be compounded to form adverbs, in which case the last member of the compound has the genitive form. Adverbs and prepositions may be compounded to form other adverbs and prepositions.

The last member of a compound is the principal word, the other one or ones are modifiers.

61. Compounding may be either *direct*, which is the most common, or *indirect*. In the latter case some letter—usually *e*, sometimes *s*—is used as a connecting link between the members of the compound; or case endings, usually old genitive endings, serve the same purpose. When the modifying word ends in *a* or *e*, these letters are usually eliminated in the compound.

62. It should be especially noticed, that one noun cannot modify another noun directly if it stands apart from it, unless it be a title or a part of a proper name, or it stands in apposition or in the genitive case; in all other instances the nouns are compounded.

Thus: *skolhus*, school house, *häradsdomare*, county judge, *folkskaror*, crowds of people, *stadsgator*, city streets; but *skolans hus*, the school's house, *häradets domare*, the county's judge, *folkets skaror*, the crowds of the people.

ABBREVIATION.

63. A simple word may be abbreviated in one of the following ways:

1. by using only the first letter followed by a period; proper nouns and titles are usually abbreviated in this way;

2. by using two or more of the beginning letters; such abbreviations must always end in a consonant, which, when the word is written in full, would be followed by a vowel;

3. by using the first and last letters of a word with no period following;

4. by using the first and last letters of a word with a colon between them;

5. by using the first and last letters of a word with a dash between them.

Compound words may be abbreviated by using the first letter of each member of the compound and the last letter of the word, or by writing the first member in full together with the first letter of the second member.

64. *The most common abbreviations are:*

adr.=*adress*, address

anm.=*anmärkning*, remark, observation

bl. a.=*bland annat l. andra*, among other things, or others

d: o=*dito*, ditto

dr, d: r=*doktor*, doctor

d. v. s.=*det vill säga*, that is, that is to say

d. y.=*den yngre*, the younger

d. ä.=*den äldre, det är*, the older, that is

e. m.=*efter middagen*, afternoon

etc.=*et cetera*

ex.=*exempel*, example (illustration)

f. d.=*för detta*, before this, formerly

f. m.=*före middagen*, before noon

förf.=*författare, författarinna*, author, authoress

f. ö.=*för öfrigt*, besides

hr=*herr*, sir

i st. f.=*i stället för*, in place of

jfr = *jämför*, compare

kap. = *kapitel*, chapter

l. = *eller*, or

m. a. o. = *med andra ord*, in other words

m. fl. = *med flera*, with others, and others

m. m. = *med mera*, etc., and so forth

n. b. = *nota bene*, mark (notice) well

nr, n: o = *nummer, numro*, number

näml. = *nämligen*, namely, viz., to wit

obs. = *observera*, observe

o. d. = *och dylikt (dylika)*, and the like

o. s. a. = *om svar anhålles*, an answer is requested

o. s. v. = *och så vidare*, and so forth

p.s. = *postskriptum*, postscript

pag. = *pagina, sida*; page (in a book)

s. d. = *samma dag*, the same day

sid. = *sidan, sidorna*, page, pages

s. k. = *så kallad (kallade)*, so called

t. ex. = *till exempel*, for example

t. o. m. = *till och med*, even

und. = *undantag*, exception

Etymology

NOUNS.

64. The definitions and classifications of nouns are the same in Swedish as in English.

Gender.

65. The genders in present day Swedish are:

masculine, pronoun *han*,
feminine, pronoun *hon*,
common, pronoun *den*,
neuter, pronoun *det*.

1. *Masculine gender*. Nouns denoting males of persons or animals.

2. *Feminine gender*. Nouns denoting females of persons or animals, except *fruntimmer*, woman, *sto*, mare, *vif*, wife.

3. *Common gender*. Of the common gender are;

a) nouns which denote either male or female of persons, such as, *kusin*, cousin; *släkting*, relative; *resande*, traveler; *tvilling*, twin; *människa*, man, human being, is feminine;

b) nouns which denote either male or female of animals and which are not neuters: *abborre*, perch; *fågel*, bird; *gädda*, pickerel; *ren*, reindeer;

c) names of concrete things or objects: *bok*, book; *flod*, river; *graf*, grave; *hand*, hand; *plog*, plow; *stad*, city;

d) nouns denoting abstract qualities: *godhet*, goodness; *trohet*, faithfulness; or briefly stated:

all non-neuter nouns, which do not indicate natural gender, are of the common gender.

4. *Neuter gender*. Nouns of the neuter gender are:

a) *barn*, child; *helgon*, saint; *hjon*, person; *syskon*, brothers and sisters; *spöke*, ghost; *troll*, goblin; *vittne*, witness; *vif*, wife; *fruntimmer*, woman;

b) some names of animals; *får*, sheep; *svin*, swine; *lejon*, lion; *lo*, lynx; *nejonöga*, lamprey; *bi*, bee; *föl*, foal; *kid*, kid; *lamm*, lamb; *höns*, chickens; *sto*, mare;

c) names of continents, countries, states, counties, cities, and places;

d) the letters of the alphabet and other parts of speech used as nouns;

e) nouns ending in a vowel and having the plural ending *-n* (fourth declension);

f) nouns ending in a consonant and having the same form in singular and plural (fifth declension);

g) nouns ending in *-eri*, *-um*, *-eum*, *-ium*: *bageri*, bakery; *garfveri*, tannery; *slafveri*, slavery; *faktum*, fact; *votum*, vote; *museum*, museum; *lyceum*, lyceum; *evangelium*, gospel; *privilegium*, privilege.

1. Some nouns may have either common or neuter gender, such as, *ar*, are (metric unit of surface measure), *besman*, steelyard, *blod*, blood, *bolster*, bolster, *bräm*, border, *buldan*, sackcloth, *finger*, finger, *individ*, individual, *mjöd*, mead, *muslin*, muslin, *näbb*, beak, bill, *paraply*, umbrella, *parasoll*, parasol, *tack*, thanks, *traf*, trot, *tum*, inch.

2. The gender of compound nouns is usually determined by the last member. Thus *statsråd*, state councilor, *stadsbud*, city messenger, and other compounds with *råd* and *bud*, also *kvinnfolk*, womenfolks; *manfolk*, menfolks, and the like, are neuters although they refer to persons. When a pronoun is used in place of such a noun, it usually indicates gender, if the gender is known. *Är statsrådet inne?* *Nej, han har just gått ut.* Is the state councilor in? No, he has just gone out.

3. Many nouns have different forms for the masculine and feminine genders.

a) In nouns denoting persons the endings *-inna* and *-ska* are often used to indicate the feminine; thus, *grefve*, *grefvinna*, count, countess *herde*, *herdinna*, herdsman herdsmaid; *pastor*, *pastorska*, pastor, pastor's wife; *kaptän*, *kaptenska*, captain, captain's wife; also: *make*, *maka*, husband, wife; *direktör*, *direktis*, director, directress.

b) In nouns denoting animals the ending *-inna* is often used to indicate the feminine; thus, *tig^r*, *tigrinna*, tiger, tigress; *lejon*, *lejoninna*, lion, lioness; still oftener a noun is compounded to indicate gender; thus, *renoxe*, *renko*, reindeer-ox, reindeer-cow; *räfh^{anne}*, *räfh^{ona}*, he-fox, she-fox.

66. Formerly the grammatical gender was more strictly observed, and is so yet by many writers, and most nouns, which are now classed as common gender, were either masculine or feminine. While the rules—which are very numerous—governing grammatical gender *need* not be observed, still they *may* be, and hence they are inserted here.

1. *Masculine gender:*

a) nouns denoting males of persons or animals, except compounds with *-bud* and *-råd*;

b) names of lakes, forests, months, and seasons;

c) nouns ending in

1. *-ad*, *-nad*, except *härad*, which is neuter;

2. *-ande* in names of persons;

3. *-are*, except *altare*, *ankare* (anchor), which are neuters;

4. *-dom*;

5. *-e*, pl. *-ar*.

6. *-el*, pl. *-ar*, except *hassel*, *oxel*, *axel* (shoulder), and most of those ending in *-sel*, which are feminine;

7. *-er*, pl. *-ar* or *-er*, except *eker*, *fjäder*, *fläder*, *lefver*, *näfver*, *säter*, *åder*, which are feminine;

8. *-ing*, *-ling*, *-lek*, *-när*, *-skap*; many ending in *-skap* are neuters.

2. *Feminine gender:*

a) nouns denoting females of persons or animals except *fruntimmer*, woman, *sto*, mare; *vif*, wife, which are neuters;

b) names of Swedish rivers and trees and nouns in *and* and *ång* with vowel change in plural; *vide* and *land* are neuters;

c) nouns ending in

1. *-a*, pl. *-or*;

2. *-an* in abstract nouns;

3. the derivative endings *-d*, *-t*, *-st*, *-est*, mostly in abstract nouns; *blåst*, *fäst*, *törst*, *tingest* are masculine;

4. *-else*, *-het*, *-ing*, *-sel* in abstract nouns, and *-nase* in *-ning*; *fängelse*, *häktelse*, *spökelse*, *täckelse*, *betsel*, *fängsel*, *stängsel* are neuters;

5. *-i*, *-ik*, *-ion*, *-ur* in words of foreign origin (many ending in *-i* are neuters, such as, *barbari*, *baroni*, *faktori*, *komp^{ani}*, *parti*).

3. *Neuter gender:*

a) names of continents, countries and places, the letters of the alphabet, other parts of speech used as nouns;

b) nouns ending in

1. *-a*, pl. *-n*; also such words as *drama*, *schema*, *tema* from the Greek and Latin;

2. *-an* in concrete nouns;

3. *-ande*, *-ende* in abstract nouns;

4. *-e*, pl. *-n*;

5. *-el* and *-er* having the same form in pl.;

6. *-eri*, *-on*, *-skap* (with same form in pl.), *-um*, *-eum*, *-ium* in words of foreign origin. *Morgon* and *afton* are masculine.

Number.

67. As to number, the nouns in Swedish have two forms: singular and plural.

The plural is formed from the singular:

1. *by the addition of certain endings;*

2. *by the addition of certain endings and change of root vowel;*

3. *simply by change of root vowel.*

Many nouns have the same form in singular and plural.

Many nouns occur only in one number, either singular or plural; others have more than one form in either singular or plural.

68. Using these conditions as a basis of classification, nouns may be conveniently classified as to number into:

1. those that form their plural by adding the ending *-or*;

2. those that form their plural by adding the ending *-ar*;

3. those that form their plural by adding the ending *-er*;

4. those that form their plural by adding the ending *-n*;

5. those that have the same form in singular and plural;

6. those that are irregular.

69. *First class* (or declension). *Plural ending -or.*

To this class belong nouns of the feminine and common genders (and the masculine noun *pappa*, father) ending in *a*, this *a* being eliminated before the plural ending; also the following nouns ending in a consonant: *ros*, rose; *våg*, wave; and the masculine *toffel*, slipper.

Ex.: *kvinna*, woman, *kvinnor*; *gata*, street, *gator*; *kyrka*, church; *kyrkor*; *börda*, burden, *bördor*; *toffel*, slipper, *tofflor*.

70. *Second class* (or declension). *Plural ending -ar.*

To this class belong nouns of the masculine, feminine, and common genders (*no neuters*); thus,

a) most monosyllabic nouns (about seven hundred) ending in a consonant: *varg*, wolf, *vargar*; *elg*, elk, *elgar*; *bundt*, bundle, *bundtar*; *graf*, grave, *grafvar*;

b) some monosyllabic nouns ending in a vowel: *bro*, bridge, *broar*; *by*, village, *byar*; *fru*, lady, *fruar*; *ho*, trough, *hoar*; *mo*, heath, moor, *moar*; *sky*, cloud, sky in singular, *skyar*; *sjö*, lake, *sjöar*; *slå*, bar, cross-piece, *slåar*; *så*, tub, *såar*; *å*, river, *åar*; *ö*, island, *öar*;

c) nouns ending in *-ing*, *-ning*, *-ling*, *-ung*, *-dom*, *-ar*, *-ur*, *-il*, *-ul*, and unaccented *-e*, *-el*, *-en*, *-er*.

The unaccented *e* in the endings *-e*, *-el*, *-en*, *-er* is eliminated when the plural ending is added; the same is the case with *a* in *-ar*, and *o* and *u* in the last syllable of *afton*, *morgon*, *djäfvol*. *Moder* and *dotter* also change the root vowel.

Ex.: *släkting*, relative, *släktingar*; *drottning*, queen, *drottningar*; *yingling*, youth, *yinglingar*; *konung*, king, *konungar*; *fördom*, prejudice, *fördomar*; *hammar*, hammer, *hamrar*; *vädur*, ram, *vädurar*; *fjäril*, butter-fly, *fjärilar*; *djäfvol*, devil, *djäflar*; *ande*, spirit, *andar*; *stöfvel*, boot, *stöflar*; *socken*, parish, *socknar*; *åker*, field, *åkrar*; *morgon*, morning, *morgnar*; *afton*, evening, *aftnar*; *moder*, mother, *mödrar*; *dotter*, daughter, *döttrar*.

71. *Third class* (or declension). *Plural ending -er.*

To this class belong nouns of all genders. Most nouns of foreign origin belong to this class.

1. Nouns of the masculine, feminine or common genders, mostly of native origin, belonging to this class are:

a) many monosyllabic nouns ending in a consonant, especially derivatives in *-d*, *-t*, *-st*: *bön*, prayer, *böner*; *gräns*, limit, border, *gränser*; *flod*, river, *floder*; *trakt*, region, *trakter*; *röst*, voice, *röster*;

b) the following nouns, most of which change the root vowel in plural and some also double the final consonant: *and*, duck, *änder*; *brand*, brand, *bränder*; *hand*, hand, *händer*; *natt*, night, *nätter*; *rand*, border, edge, stripe, streak, *ränder*; *strand*, strand, bank, shore, *stränder*; *spång*, narrow bridge, foot-log, *spånger*; *stång*, pole, *stänger*; *tång*, tongs, *tänger*; *bot*, remedy, cure, *böter*, fines; *ledamot*, member, *ledamöter*; *son*, son, *söner*; *stad*, city, place, *städer*; *staf*, stave, *stäfver* (but *staf*, staff, *stafvar*); *bok*, book, *böcker*; *foot*, foot, *fötter*; *rot*, root, *rötter*; *get*, goat, *getter*; *gnet*, nit, *gnetter*; *nöt*, nut, *nötter*;

e) nouns ending in *-ad*, *-nad*, *-när*, *-skap*, *-het*: *månad*, month, *månader*; *byggnad*, building, *byggnader*; *konstnär*, artist, *konstnärer*; *kunskap*, knowledge, *kunskaper*; *rättighet*, right, privilege, *rättigheter*.

2. Nouns of the masculine, feminine or common genders, which are clearly of foreign origin:

a) monosyllabic nouns ending in a consonant: *brosch*, brooch, *broscher*; *dogm*, dogma, *dogmer*; *glob*, globe, *glober*; *kub*, cube, *kuber*; *marsch*, march, *marscher*; *plym*, plume, *plymer*; *tub*, tube, *tuber*;

b) nouns of two or more syllables; namely,

1. nouns ending in unaccented *-el* or *-er*, the *e* in these endings being eliminated when the plural ending is added: *fabel*, fable, *fabler*; *mirakel*, miracle, *mirakler*; *fiber*, fiber, *fibrer*; *neger*, negro, *negrer*;

2. nouns with accent on the last syllable: *armé*, army, *arméer*; *idé*, idea, *idéer*; *akademi*, academy, *akademier*; *student*, student, *studenter*; *soldat*, soldier, *soldater*;

3. nouns ending in *-arie*, *-ie*, *-or*, *-us* (this ending is dropped in plural): *bibliotekarie*, librarian, *bibliotekarier*; *aktie*, share, stock, *aktier*; *professor*, professor, *professorer*; *dekanus*, dean, *dekaner*; also *konsul*, consul, *konsuler*; *löjtnant*, lieutenant, *löjtnanter*.

3. Nouns of the neuter gender belonging to this class:

a) nouns ending in *-eri*: *lotteri*, lottery, *lotterier*, *gjuteri*, foundry, *gjuterier*;

b) nouns of foreign origin ending in accented *e* or *i*: *kafé*, café, *kaféer*; *kompani*, company, *kompanier*;

c) nouns of foreign origin ending in *-um*, *-eum*, *-ium*, in which *-um* is usually eliminated in plural: *futurum*, future (tense), *futurer*; *museum*, museer; *privilegium*, *privilegier*; also *ganglion*, *ganglier*; *symposion*, *symposier*;

d) nouns denoting substances, when they occur in plural to indicate different kinds or forms of the same substance: *tyg*, cloth, *tyger*; *salt*, salt, *salter*; also *mod*, fashion, *moder*; *majestät*, *majestäter*.

Many nouns of foreign origin ending in *-a*, and of any gender also belong to this class: *kollega*, colleague, *kolleger*; *historia*, history, *historier*; *materia*, matter, *materier*; *prisma*, prism, *prismer*.

The following nouns have the same form in singular, but have different plurals and different meanings:

SECOND CLASS.

bal, bale, *balär*,
bank, (sand-)bank, *bankar*,
bok, beach (tree), *bokar*
börs, purse, *börsar*,
form, mould, *formar*,
gång, walk, path, *gångar*,
kur, shed, *kurar*,
löt, felly, *lötär*,
malm, suburb, *malmar*,
mask, worm, *maskar*,
not, seine *notar*,
sits, seat, *sitsar*,
skänk, sideboard, *skänkar*,
vad, large net, *vadar*,
vals, roller, *valsar*,

THIRD CLASS.

bal, ball (dance), *baler*
bank, bank, *banker*
bok, book, *böcker*
börs, bourse, *börser*
form, shape, *former*
gång, time, turn, *gångar*
kur, cure, *kurer*
löt, pasture, *löter*
malm, mineral, *malmer*
mask, mask, *masker*
not, note, *noter*
sits, fine calico, *sitser*
shänk, present, *shänker*
vad, calf of the leg, *vader*
vals, waltz, *valser*

72. *Fourth class* (or declension). *Plural ending -n.*

To this class belong only neuter nouns; namely,

a) a few monosyllables ending in a vowel; *bi*, bee; *bo*, home or nest; *fly*, flook (of an anchor); *fly*, marsh; *knä*, knee; *rå*, goblin, thin waffle; *strå*, straw, stalk, stem; *fä*, cattle; *trä*, wood; *frö*, seed; *spö*, rod; *sto*, mare;

b) neuter nouns ending in an unaccented vowel, usually *e*: *rike*, kingdom, *riken*; *dike*, ditch, *diken*; *hjärta*, heart, *hjärtan*.

1. The words *öga*, eye, *öra*, ear, have the plurals *ögon*, *öron*; *bräde* and *kläde* have two forms with different signification in plural: *bräde*, board, *bräden*, boards of some certain kind, *bräder*, boards in general; *kläde*, cloth, broad-cloth, *kläden*, cloths, *kläder*, clothes.

73. *Fifth class* (or declension). *Plural=singular.*

To this class belong:

a) most neuters ending in a consonant: *föl*, foal; *hus*, house; *ljus*, light, candle; *bord*, table; *fönster*, window; *tak*, roof; *golf*, floor;

b) nouns ending in *-ande* or *-are* and denoting persons: *handlande*, trader, merchant; *resande*, traveller; *skräddare*, tailor; *skomakare*, shoemaker;

c) names of peoples, and a number of nouns of foreign origin, ending in *-er*: *belgier*, Belgian(s); *egyptier*, Egyptian(s); *persier*, Persian(s); *musiker*, musician(s); *botaniker*, botanist(s);

d) the nouns *fot*, foot (measure); *tum*, inch(s); *fjärdingsväg*, quarter of a mile; *mil*, mile(s); *mark*, mark (coin); *spann*, measure, about two bushels; *ton*, ton(s).

1. The following nouns have two forms in plural: *fjäll*, mountain, *fjäll*, *fjällar*; *hufvud*, head, *hufvud*, *hufvuden*; *träd*, tree, *träd*, *trän*.

74. *Sixth class. Irregular plurals.*

To this class belong nouns that form their plural

a) by simply changing their root vowel; *fader* (*far*), father, *fäder*; *broder* (*bror*), brother, *bröder*; *man*, man, *män* (*männer*);

b) by changing the root vowel and doubling the final consonant: *gås*, goose, *gäss*; *lus*, louse, *löss*; *mus*, mouse, *möss*;

c) by adding *r* to the singular: *bo* (in compounds), *stadsbo*, one who lives in the city; *landtbo*, one who lives in the country; these nouns may take the ending *-ar* instead of *r*; thus, *landtbor* or *landtboar*; *bonde* (which also changes the root vowel), farmer, freeholder, *bönder*; *fiende*, enemy; *frände*, relative; *orgie*, orgies; nouns ending in *-else*; *bastu* (short form for *badstuga*), balneary; *hustru*, housewife; *jungfru*, virgin, maid; *ko*, cow; *klo*, claw; *lusta*, carnal desire; *mö*, maiden; *ro*, hip; *rå*, roe, landmark, sail-yard; *sko*, shoe; *so*, sow; *ormslå*, blind-worm; *stadga*, rule, ordinance; *tå*, toe; *vrå*, corner, nook; *vallmo*, poppy.

1. Many nouns of Greek or Latin origin retain the plural forms which they have in those languages; thus:

<i>centrum, centra</i>	<i>schema, schema or schemata</i>
<i>datum, data</i>	<i>komma, komma or kommata</i>
<i>faktum, fakta</i>	<i>diktamen, diktamina</i>
<i>skriptum, skripta</i>	<i>examen, examina</i>
<i>spektrum, spektra</i>	<i>tentamen, tentamina</i>
<i>votum, vota</i>	<i>nomen, nomen or nomina</i>
<i>pronomen, pronomen or pronomina.</i>	

2. Many nouns occur only in singular; namely,

a) proper nouns, except when they denote several persons having the same name: *Sveriges stora Karlar*, the great Karls of Sweden;

b) names of substances, except when they denote different kinds or forms of the same substance: *malm*, mineral, *malmer*; *tyg*, cloth, *tyger*;

c) collective nouns, except when they denote only parts of a whole: *adel*, nobility, *prästerskap*, clergy; but *hop*, crowd, *hopar*; *mängd*, mass, multitude, *mängder*; *trupp*, troop, *trupper*;

d) most abstract nouns; some have plurals: *glädje*, joy, *aktning*, respect; but *tacksägelse*, thanksgiving, *tacksägelser*; *nöje*, pleasure, *nöjen*;

e) after a cardinal numeral or a numeral adjective when

a total is indicated rather than its parts: *ett hundra man*, a hundred men; *tre fjärdingsväg*, three quarters of a mile; *fem fot*, five feet; *alle man ombord*, all (men) aboard.

3. Some nouns occur only in plural:

a) *-or plurals*:

anor, pedigree, descent
bannor, reproof, scolding
folor, manners
håfvor, goods, gifts
inålfvor, entrails
orgor, organs (music)

skofvor, scrapings
snubbor, snub, slight
snäsor, reprimand
sådor, chaff
tarfvor, wants
åthäfvor, gestures, manners

b) *-ar plurals*:

föräldrar, parents
goddagar, easy life
svear, Swedes
skäfvor, shivers in flax or hemp

vägnar, på (å) någons
eller någots vägnar, in behalf of, in virtue of.

e) *-er plurals*:

annaler, annals
dyner, heaps of driftsand
expenser, expenses
fatalier, time set for the completion of a case in court
ferier, vacation
financer, finances
fukter, tricks, intrigues
grönsaker, greens, vegetables
kalsonger, drawers (underwear)

musikalier, music (written)
naturalier, natural products
repressalier, retaliation
ränker, intrigues
skrofler, scrofula
specerier, spice-goods
stoftor, woolen fabrics
umgälder, dues, taxes
utskylder, taxes, contributions
viktualier, victuals, provisions

d) *-n plurals*:

sakören, fines, mulct

tomtören, ground-rent

4. Some nouns have abbreviated forms in singular or plural: *far* for *fader*, *mor* for *moder*, *bror* for *broder*, *dar* for *dagor*, *pengar* for *penningar*, money. The short forms *far*, *mor*, *bror* are always used when these nouns are compounded with one another and sometimes when compounded with other nouns: *farfar*, grandfather on the father's side; *morfar*, grandfather on the mother's side; *farmor*, *mormor*, the same way; *farbror*, *morbror*, uncle on the father's and mother's side respectively; also *farföräldrar*, *morföräldrar*; *farsgubben* "the old man;" *brorslott*, brother's share; *morsgris*, mother's pet. In other than commonly accepted abbreviated forms and in cases of ambiguity, the elision is indicated by an apostrophe: *se'n* = *sedan*, since, afterwards; *re'n* = *redan*, already; *skillna'n* = *skillnaden*, the difference.

5. The final *e* in *furste* and *herre* and in titles ending in *-are* is dropped when these words are used before a noun; *furst Nikolaus*, prince Nicholas; *herr kaptén*, sir captain; *klockar Jepson*, sexton Jepson; *kejsar Alexander*, emperor Alexander; also *kung* for *konung*: *kung Oscar*, king Oscar.

Case.

75. The cases of the nouns in Swedish are the same as in English, that is, *nominative*, *genitive*, *dative*, and *accusative*. Of these only two—the nominative and genitive—in each number differ in form, the dative and accusative having the same form as the nominative.

76. The mark of the genitive case is *s* suffixed to the nominative form in singular and plural.

1. If the nominative ends in an *s-sound*, the genitive may be indicated—mostly in proper nouns—by an apostrophe; thus, *Johannes' evangelium*, the Gospel of John; *Sokrates' lärjungar*, the disciples of Socrates; or in the case of common nouns ending in *-s*, *-st*, or *-xt*, and not having the postpositive definite article, a prepositional phrase may be used instead of the genitive: *ett lass' tyngd=tyngden af ett lass*, the heft of a load; *en konst's utöfning=utöfningen af en konst*, the practice of an art; *en blixts hastighet=hastigheten af en blix*, the swiftness of a flash of lightning.

2. Nouns of Greek or Latin origin often take the genitive singular, ending which they have in those languages; thus,

a) masculine proper nouns ending in *-us* or *-ius*: *Kristus*, *Kristi*; *Jesus*, *Jesu*; *Virgilius*, *Virgiliü*; *Messias* has either *Messie* or *Messias'*;

b) feminine proper nouns ending in *-a* or *-ia*: *Anna*, *Anne*, *Maria*, *Marie*.

c) neuter nouns ending in *-eum* or *-ium*: *muscum*, *musei*; *kollegium*, *kollegii*.

3. In such genitives as *dagsens*, *hafsens*, *lifsens*, *riksens*, which still appear occasionally, the genitive *s* is added to both the noun and the article as was the rule in Old Swedish.

77. Some of the old case endings, now not generally employed, still appear in a number of compound words and phrases.

a) *Gen. sing.*: *ättartal*, genealogy; *giftermål*, marriage; *varubyte*, barter, exchange; *läroverk*, educational institution; *till spillo*, to ruin, destruction.

b) *Dat. sing.*: *Gudi klagadt*, (state or condition worthy of being) complained of to God; *gammal i gårde*, old in the place; *man ur huse*, everyone; *på färde*, going on; *med råds råde*, with counsel of council; *med Guds nåde*, by the grace of God; *för visso*, surely; *i så måtto*, in such case, in such manner; *i delo med*, in controversy or dispute with; *i min ägo*, in my possession; *i förmågo af*, by the power of or in virtue of; *å sido*, aside; *i ty fall*, in such case or cases.

c) *Gen. pl.*: *herravälde*, power, dominion; *mannamod*, manly courage; *konungaval*, election of kings; *kola mörkret*, pitch dark; *till handa*, at hand; *tillbaka*, till rygga, back; *till hops*, together; *till väga*, in expressions like *bringa till väga*, bring about.

d) *Dat. pl.*: *i handom*, in hand; *i löndom*, in secret; *lagom*, just right; *i sinom tid*, in due time; *stundom*, once in a while, occasionally; *tusen sinom tusen*, thousands times thousands, an expression used to indicate an innumerable host.

Article.

78. Swedish employs three articles: *the indefinite*, *the postpositive definite*, and *prepositive definite*. (Of these the indefinite and prepositive definite really belong to the adjectives, the postpositive being the noun article proper; but all three may be conveniently considered in this connection.)

79. The indefinite article occurs only in the singular and has two forms: *en* for all non-neuter nouns and *ett* for neuter nouns: *en man*, a man; *en kvinna*, a woman; *en dag*, a day; *ett hus*, a house; *ett barn*, a child.

The use of the indefinite article is the same in Swedish as in English, except that the Swedish omits this article before names denoting professions or occupations, where it is used in English: *han är lärare*, he is a teacher; *han är konstnär*, he is an artist; *han är murare*, he is a mason.

80. The postpositive definite article is suffixed to the noun and has the following forms: *-en*, or *-n* for non-neuter nouns singular; *-et* or *-t* for neuter nouns singular; *-na* or *-ne* for non-neuter nouns plural, *-na* for neuters of the third declension, pl. ending *-er*, *-a* for n-plurals (fourth declension) and *-en* for plurals of neu-

ter nouns which add no ending in plural (neuters of the fifth declension, and also for the irregular nouns *man*, *gås*, *lus*, *mus*, *öga*, *öra*.

Ex.: *yingling-en*, the youth; *ande-n*, the spirit; *ros-en*, the rose; *flicka-n*, the girl; *bord-et*, the table; *dike-t*, the ditch; pl.; *yinglingar-ne*, *andar-ne*, *rosor-na*, *flickor-na*, *diken-a*, *bord-en*.

1. In regard to the use of the forms *-en*, *-et* and *-n*, *-t* in the singular, it should be observed that, as a rule, the former are used for nouns ending in a consonant, and the latter for nouns ending in a vowel.

Exceptions to this rule:

a) nouns ending in unaccented *-en*, *-el*, *-or*, take *-n*: *axel-n*, *fader-n*, *doktor-n*;

b) nouns ending in *-l* or *-r* (except those under a) above) may take either *-en* or *-n*: *fjäril-en*, the butterfly, or *fjäril-n*; *sommar-en*; the summer, or *sommar-n*;

c) nouns ending in accented *é* or *i* may take either *-en* or *-n*: *armé-en*, the army, or *armé-n*, *poesi-en*, the poetry, or *poesi-n*;

d) neuter nouns ending in an accented vowel usually take *-et*, but may take only *-t*: *bi-et* or *bi-t*; *knä-et* or *knä-t*.

2. The *e* in the unaccented ending *-en* in nouns of all genders, and in *-el* and *-er* in nouns of the neuter gender, is eliminated when the article is added: *botten*, bottom, *bottn-en*; *socken*, parish, *sockn-en*; *betsel*, bridle, *betsl-et*; *under*, wonder, miracle, *undr-et*.

Exceptions: *bäcken*, basin, *bäcken-et*; *siden*, silk, *siden-et*; *papper*, paper, *papper-et*.

3. The plural form *-na* is used for neuter nouns having the plural ending *-er*, and for all non-neuter nouns, except *man*, *gås*, *lus*, *mus*, which take *-en*, and masculine and common gender nouns ending in *-ar* or *-are*, which may take *-na*, but the form *-ne*, is preferable. The final *e* in the ending *-are* is eliminated before the article, except when ambiguity might arise; then the *e* is retained and the form *-na* of the article used: *gossar-ne*, the boys; *lagar-ne*, the laws; *bagar-ne*, the bakers; but *fiskare-na*, the fishermen, as *fiskar-ne* would be the same as the plural definite of the noun *fisk*, fish: *fisk*, *fiskar*, *fiskarne*.

4. Nouns which do not take the postpositive article:

a- abstract nouns ending in *-an*;

b) the plural forms of nouns having Greek or Latin plural

endings; such as, *schema, schemata; tema, temata; pronomen, pronomina*;

c) nouns of foreign origin ending in *-us* or *-um*; but such nouns ending in *-eum* or *-ium*, and some ending in *-um*, eliminate the *-um* and take the article: *museum, muse-et; evangelium, evangeli-et; neutrum, neutr-et*;

d) most non-neuter nouns which end in unaccented *-en*: *borgen*, bail, surety; *fröken*, young lady, miss; *examen*, examination; *lekamen*, human body;

e) proper nouns, except when they are family titles or used in plural: *Sturen, Sturarne*. . .

5. Abstract nouns, except those ending in *-an*, often take the postpositive article in Swedish, where no article is used in English: *konsten är lång; men lifvet är kort*, art is long; but life is short; *nöden har ingen lag*, need has no law; *kärleken är tålig och mild*, love is long-suffering and kind.

81. The prepositive definite article has three forms: **den** for non-neuter nouns singular, **det** for neuter nouns singular, and **de** for all genders in plural.

82. The postpositive article is used when the noun is not preceded by an adjective modifier; when it is preceded by such a modifier, the prepositive article is used, and in such cases both articles are often used: *mannen*, the man; *den gode mannen*, the good man; *kvinnan*, the woman; *den ädla kvinnan*, the noble woman; *barnet*, the child; *det lilla barnet*, the little child; *de gode männen*, *de ädla kvinnorna*, *de små barnen*.

The prepositive article may be omitted in such expressions as, *svenska språket*, the Swedish language; *ryska folket*, the Russian people; *latinska grammatikan*, the Latin grammar; and in a number of prepositional phrases most of which are more or less indefinite, however, such as, *i norra delen*, in the northern part; *till största delen*, for the most part; *till sista minuten*, to the last minute; *på breda vägen*, on the wide road; *midt på ljusa dagen*, in broad daylight.

83. Declension of nouns, illustrating number, case and the forms of the postpositive article, which also in a measure indicates gender. Only the nominative and genitive forms are given, as the dative and accusative are identical in form with the nominative.

First class: **kvinna**, woman; **toffel**, slipper.

Sing. indef.	Sing. def.	Pl. indef.	Pl. def.
kvinna	kvinna-n	kvin-n-or	kvin-n-or-na
kvinna-s	kvinna-n-s	kvin-n-or-s	kvin-n-or-na-s
toffel	toffel-n	toffl-or	toffl-or-na
toffel-s	toffel-n-s	toffl-or-s	toffl-or-na-s

Second class: **ande**, spirit; **släkting**, relative; **sommar**, summer; **stöfvel**, boot.

Sing. indef.	Sing. def.	Pl. indef.	Pl. def.
ande	ande-n	and-ar	and-ar-ne
ande-s	ande-n-s	and-ar-s	and-ar-ne-s
släkting	släkting-en	släkting-ar	släkting-ar-ne
släkting-s	släkting-en-s	släkting-ar-s	släkting-ar-ne-s
sommar	sommar-n	somr-ar	somr-ar-ne
sommar-s	sommar-n-s	somr-ar-s	somr-ar-ne-s
stöfvel	stöfvel-n	stöfl-ar	stöfl-ar-ne
stöfvel-s	stöfvel-n-s	stöfl-ar-s	stöfl-ar-ne-s

Third class: **kund**, customer; **salt**, salt; **armé**, army.

Sing. indef.	Sing. def.	Pl. indef.	Pl. def.
kund	kund-en	kund-er	kund-er-na
kund-s	kund-en-s	kund-er-s	kund-er-na-s
salt	salt-et	salt-er	salt-er-na
salt-s	salt-et-s	salt-er-s	salt-er-na-s
armé	armé-n	armé-er	armé-er-na
armé-s	armé-n-s	armé-er-s	armé-er-na-s

Fourth class: **bi**, bee; **rike**, kingdom.

Sing. indef.	Sing. def.	Pl. indef.	Pl. def.
bi	bi-et or bi-t	bi-n	bi-n-a
bi-s	bi-et-s or bi-t-s	bi-n-s	bi-n-a-s
rike	rike-t	rike-n	rike-n-a
rike-s	rike-t-s	rike-n-s	rike-n-a-s

Fifth class: **läkare**, physician; **bord**, table.

Sing. indef.	Sing. def.	Pl. indef.	Pl. def.
läkare	läkare-n	läkare	läkar-ne
läkare-s	läkare-n-s	läkare-s	läkar-ne-s
bord	bord-et	bord	bord-en
bord-s	bord-et-s	bord-s	bord-en-s

Sixth class: **man**, man; **bonde**, freeholder, farmer.

Sing. indef.	Sing. def.	Pl. indef.	Pl. def.
man	mann-en	män	männ-en
man-s	mann-en-s	män-s	männ-en-s
bonde	bonde-n	bönde-r	bönde-r-na
bonde-s	bonde-n-s	bönde-r-s	bönde-r-na-s

ADJECTIVES.

INFLECTION.

84. Adjectives agree with the nouns they modify in gender and number.

Adjectives may be used as nouns, and when so used, they, like the nouns, take the genitive case ending *-s*; otherwise they are not inflected as to case.

85. Adjectives have two declensions in Swedish: *the indefinite or strong* and *the definite or weak*.

86. In the indefinite or strong declension the adjective has *three forms*: one for all *non-neuter* nouns *singular*, which is the *original* form of the adjective; one for all *neuter* nouns *singular*, which adds *-t* to the original form; and one for *all genders plural*, which adds *-a* or *-e* to the original form.

87. In the definite or weak declension the adjectives have practically only *one form*, which adds *-a* (sometimes *-e*) to the original form.

88. The ending *-e* instead of *-a* is used.

a) often in singular, sometimes in plural, when the adjective modifies a noun of the masculine gender;

b) in most cases when the adjective is used as a noun;

c) always when the adjective ends in *-ad*.

Ex.: *den lille gossen*, the little boy; *de flitige gossarne*, the diligent boys; *den fattige*, *de fattige*, the poor; *älskad*, *älskade*, loved.

89. When adding the inflectional endings *-t*, *-a* or *-e* to the adjectives the following rules should be observed.

1. About the addition of *t* in the neuter singular strong form:

a) adjectives which already end in *t* preceded by a consonant do not add *t*;

b) adjectives ending in an accented vowel add *tt*;

c) adjectives ending in unaccented *en* eliminate the *n* before the neuter *t*;

d) adjectives ending in *dd* eliminate the final *d* before the neuter *t*.

2. Adjectives ending in unaccented *-al*, *-el*, *-en*, *-er* eliminate the vowel in these endings when the plural or definite endings *-a* or *-e* are added.

The inflection of the following adjectives exemplifies the preceding rules: *god*, good; *stolt*, proud; *fri*, free; *mogen*, ripe; *trodd*, believed; *gammal*, old; *ädel*, noble; *vacker*, pretty; *ärad*, honored. The first form is used for all non-neuter nouns singular, the second for all neuter nouns singular, the third for all genders in plural (the forms ending in *-e* may be used when the adjective modifies a masculine noun and must be used when the adjective ends in *-ad*):

1. Indefinite or strong declension:

<i>god</i>		<i>godt</i>
	<i>goda</i> (or <i>gode</i>)	
<i>stolt</i>		<i>stolt</i>
	<i>stolta</i> (or <i>stolte</i>)	
<i>fri</i>		<i>fritt</i>
	<i>fria</i> (or <i>frie</i>)	
<i>mogen</i>		<i>moget</i>
	<i>mogna</i> (or <i>mogne</i>)	
<i>trodd</i>		<i>trodt</i>
	<i>trodda</i> (or <i>trodde</i>)	
<i>gammal</i>		<i>gammalt</i>
	<i>gamla</i> (or <i>gamle</i>)	

<i>ädel</i>		<i>ädelt</i>
	<i>ädla</i> (or <i>ädle</i>)	
<i>vacker</i>		<i>vackert</i>
	<i>vackra</i> (or <i>vackre</i>)	
<i>ärad</i>		<i>äradt</i>
	<i>ärade</i>	
2. <i>Definite or weak declension:</i>		
<i>goda</i> (or <i>gode</i>)		<i>goda</i>
	<i>goda</i> (or <i>gode</i>)	
<i>stolta</i> (or <i>stolte</i>)		<i>stolta</i>
	<i>stolta</i> (or <i>stolte</i>)	
<i>mogna</i> (or <i>mogne</i>)		<i>mogna</i>
	<i>mogna</i> (or <i>mogne</i>)	
<i>fria</i> (or <i>frie</i>)		<i>fria</i>
	<i>fria</i> (or <i>frie</i>)	
<i>trodde</i> (or <i>trodde</i>)		<i>trodde</i>
	<i>trodde</i> (or <i>trodde</i>)	
<i>gamla</i> (or <i>gamle</i>)		<i>gamla</i>
	<i>gamla</i> (or <i>gamle</i>)	
<i>ädla</i> (or <i>ädle</i>)		<i>ädla</i>
	<i>ädla</i> (or <i>ädle</i>)	
<i>vackra</i> (or <i>vackre</i>)		<i>vackra</i>
	<i>vackra</i> (or <i>vackre</i>)	
<i>ärade</i>		<i>ärade</i>
	<i>ärade</i>	

The forms of the indefinite or strong declension are used:

a) when the adjective modifies, directly, an indefinite noun; and

b) always when used indefinitely in the predicate.
En god man, a good man; *en ädel kvinna*, a noble woman; *ett litet barn*, a small child; *goda män*, good men; *ädla kvinnor*, noble women; *små barn*, small children. *Mannen är god*, the man is good; *kvinnan är ädel*, the woman is noble; *barnet är litet*, the child is small; pl. *männen äro goda*, *kvinnorna äro ädla*, *barnen äro små*.

90. The forms of the definite or weak declension are used when the adjective modifies a definite noun, that is,

a) a proper noun: *gamla Stockholm*, old Stockholm; *sköna Sverige*, beautiful Sweden;

b) a noun modified by either of the definite articles or both of them: *svenska språket*, the Swedish language; *den rike mannen*, the rich man;

c) a noun modified by another noun in the genitive case: *Amerikas populäre president*, America's popular president;

d) a noun modified by a possessive, demonstrative, or (sometimes) a personal or relative pronoun: *min nya bok*, my new book; *ditt vackra hem*, your beautiful home; *hans lilla syster*, his little sister; *denna stora stad*, this large city; *detta rika land*, this rich country; *du arme stackare*, you poor wretch; *hvilket lyckliga hem de snart lemnade*, which happy home they soon left.

1. The definite forms are used also in elliptical expressions—direct address and exclamations—, when the other limiting words are omitted; *käre broder*, dear brother; *kära moder*, dear mother; *nådige Gud*, merciful God; *arme man*, poor, wretched man!

2. In certain expressions, mostly in colloquial language, the indefinite forms are used instead of the definite: *salig far min*, my blessed father, *gunstig herrn*, jaunty, or (said sarcastically) gracious sir; *liten Karin*, little Karin.

91. *Irregular adjectives.*

1. The adjectives *haj*, startled; *lat*, lazy; *rädd*, afraid; *såt*, intimate; *höger*, right; *vänster*, left; *mån*, careful; *snöd*, vile, trifling; *vred*, angry; *flat*, discountenanced, too indulgent, lack the neuter form singular of the strong declension.

2. *Berådt*, deliberated, wilful, and *bevåndt*, of worth or value, have only those forms.

3. The adjectives *blå*, blue, and *grå*, gray, may or may not take the ending *-a* in the plural of the strong and all the forms of the weak declension; thus, *blåa*, *gråa*, or *blå*, *grå*.

4. *Små*, small, is used only with a collective noun in singular; neuter sg. *smått*; plural and definite *små*.

5. *Liten*, small, little, neut. *litet*, definite form *lille(-a)*, and *mycken*, much, have no plurals; the plural *små* is used for the former and *många* for the latter.

6. *Forn*, old, ancient, is used mostly in the definite form and in compounds: *i forna tider*, in ancient times; *fornsägn*, traditions; *gammalt och fornt*, old and ancient.

92. *Indeclinable adjectives.*

Adjectives ending in *-a*, *-e*, *-es*, *-se* and present participles ending in *-ande* or *-ende* used as adjectives are indeclinable; also the adjectives *flott*, afloat; *idel*, mere; *kvitt*, quit, free; *lutter*, sheer; *läck*, leaky; *läns*, dry, empty; *pank*, "broke," out of money; *saker*, guilty; *var*, aware.

The adverbs *fjärran*, *enkom*, *lagom* may also be used as indeclinable adjectives.

1. In old Swedish the adjective agreed with the noun, not only in gender and number, but also in case. In certain phrases these old case endings of the adjectives still remain: *en glader man*, a glad or happy man; *att döma någon ohördan*, to judge any one without giving him a hearing; *på ljusan dag*, in broad daylight; *i ljusan låga*, in bright flame; *i rättan tid*, in right time; *i godan ro*, in good peace; *med arga list*, with evil cunning; *lyckan står dem djärfvom bi*, fortune stands by the daring ones; *dem renom är allting rent*, to the clean everything is clean; *af tjorno*, from of old; *till fulla*, in full; *till godo*, to one's credit; *i mörko lande*, in a dark country; *å nyo*, anew; *från ondo* from evil.

COMPARISON OF ADJECTIVES.

93. The degrees indicated by the comparison of adjectives are the same in Swedish as in English, that is, the positive, the comparative and the superlative. The comparative and superlative are formed either by adding certain endings to the positive form or by using *mera*

(*mer*) for the comparative and *mest* for the superlative together with the positive form of the adjective.

The endings employed are: *-are* or *-re* for the comparative and *-ast* or *-st* for the superlative.

94. Most adjectives form their comparative by adding *-are* and their superlative by adding *-ast*. In adjectives ending in unaccented *-en*, *-el* and *-er*, the *e* in these endings is eliminated when the comparative endings are added; the same is the case with final *a* in adjectives ending in unaccented *a*; thus,

<i>lat</i> , lazy	<i>lat-are</i>	<i>lat-ast</i>
<i>rik</i> , rich	<i>rik-are</i>	<i>rik-ast</i>
<i>ädel</i> , noble	<i>ädl-are</i>	<i>ädl-ast</i>
<i>trogen</i> , faithful	<i>trogn-are</i>	<i>trogn-ast</i>
<i>vacker</i> , pretty	<i>vackr-are</i>	<i>vackr-ast</i>
<i>ringa</i> , poor, little	<i>ring-are</i>	<i>ring-ast</i>

95. The following adjectives add *-re* in the comparative and *-st* in the superlative and umlaut the hard vowels.

<i>grof</i> , coarse	<i>gröf-re</i>	<i>gröf-st</i>
<i>hög</i> , high, tall	<i>hög-re</i>	<i>hög-st</i>
<i>låg</i> , low	<i>läg-re</i>	<i>läg-st</i>
<i>lång</i> , long	<i>läng-re</i>	<i>läng-st</i>
<i>stor</i> , large, great	<i>stör-re</i>	<i>stör-st</i>
<i>trång</i> , narrow	<i>träng-re</i>	<i>träng-st</i>
<i>tung</i> , heavy	<i>tyng-re</i>	<i>tyng-st</i>
<i>ung</i> , young	<i>yng-re</i>	<i>yng-st</i>

Grof, *låg* (when indicating moral quality) and *trång* may also take the endings *-are* and *-ast*.

96. The forms *mera* (*mer*) and *mest* may be used to compare any adjective and *must* be used with adjectives ending in *-ad*, *-e*, *-es*, *-se*, *-isk*, and all participial adjectives, unless they have lost their participial character and become pure adjectives; thus the adjectives

ärad, honored; *öde*, waste, deserted; *afsides*, aside, out of the way; *gängse*, common, in vogue; *nitisk*, zealous; *strålande*, radiant, and others like them, are compared as follows:

<i>ärad</i>	<i>mera ärad</i>	<i>mest ärad</i>
<i>öde</i>	<i>mera öde</i>	<i>mest öde</i>
<i>afsides</i>	<i>mera afsides</i>	<i>mest afsides</i>
<i>gängse</i>	<i>mera gängse</i>	<i>mest gängse</i>
<i>nitisk</i>	<i>mera nitisk</i>	<i>mest nitisk</i>
<i>strålande</i>	<i>mera strålande</i>	<i>mest strålande</i>

97. The following adjectives are compared irregularly:

<i>små</i> , small	<i>smärre</i>	<i>smärst</i>
<i>få</i> , few	<i>färre</i>	
<i>dålig</i> , bad, poor	<i>sämre</i>	<i>sämst</i>
<i>elak</i> , <i>ond</i> , mean	<i>värre</i>	<i>värst</i>
evil		
<i>gammal</i> , old	<i>äldre</i>	<i>äldst</i>
<i>god</i> , good	<i>bättre</i>	<i>bäst</i>
<i>liten</i> , little	<i>mindre</i>	<i>minst</i>
<i>mycken</i> , much	<i>mera</i>	<i>mest</i>
<i>mången</i> , many	<i>flere</i>	<i>flesta (-e)</i>

Dålig, *elak*, *god*, *ond* may be compared regularly, when they denote moral qualities.

98. The following comparatives and superlatives have been formed from adverbs:

(<i>akter</i> , astern)	<i>aktre</i>	<i>akterst</i>
(<i>bak</i> , back)	<i>bakre</i>	<i>bakerst</i>
(<i>bort</i> , away)	<i>bortre</i>	<i>borterst</i>
(<i>efter</i> , behind)	<i>eftre</i>	<i>cfterst</i>
(<i>fjär</i> , <i>fjärran</i> , far away, distant)	<i>fjärmare</i>	<i>fjärmast</i>

(<i>fram</i> , forward forth)	<i>främre</i>	<i>främst</i>
<i>före</i> , before ahead)	<i>förre</i>	<i>först</i>
(<i>hit</i> , hither)	<i>hitre</i>	<i>hiterst</i>
(<i>in</i> , in)	<i>inre</i>	<i>innerst</i>
(<i>mellan</i> , between)		<i>mellerst</i>
(<i>ned</i> , down)	<i>nedre</i>	<i>nederst</i>
(<i>nära</i> , near)	<i>närmare</i> , <i>närmre</i>	<i>närmast</i> , <i>närmst</i>
(<i>sedan</i> , afterwards)		<i>sist</i> (last)
(<i>under</i> , under)	<i>undre</i>	<i>underst</i>
(<i>upp</i> , up)		<i>ypperst</i>
(<i>ofvan</i> , above)	<i>öfvre</i>	<i>öfverst</i>
(<i>ut</i> , out)	<i>yttre</i>	<i>yttre</i>

Some adjectives do not admit of comparison on account of their meaning; such as *daglig*, daily; *årlig*, annual; *svensk*, Swedish; *död*, dead.

99. Inflection of comparatives and superlatives.

The comparatives are indeclinable. The comparatives *flere*, *förre* and *mera* have also the forms *flera*, *förre* and *mer*.

The superlatives are indeclinable when used indefinitely in the predicate; when used before a noun or as a noun the superlatives ending in *-ast* take the ending *-e*, and the superlatives ending in *-st* take *-a* or *-e* according to the weak declension of the adjectives.

Ex.: *dessa blommor äro vackrast*, these flowers are prettiest; *dessa äro mina vackraste blommor*, these are my prettiest flowers; *de vackraste blommorna*; *den yngste gossen*, the youngest boy; *den yngsta flickan*, the youngest girl.

NUMERALS.

100. The principal numerals are either *cardinals*, which denote *how many*, or *ordinals*, which denote *which one* (or ones) *in order*.

CARDINALS.

1, <i>en, ett</i>
2, <i>två, tu, tvenne</i>
3, <i>tre, trenne</i>
4, <i>fyra</i>
5, <i>fem</i>
6, <i>sex</i>
7, <i>sju</i>
8, <i>åtta</i>
9, <i>nio, nie</i>
10, <i>tio, tie</i>
11, <i>elfva</i>
12, <i>tolf</i>
13, <i>tretton</i>
14, <i>fjorton</i>
15, <i>femton</i>
16, <i>sexton</i>
17, <i>sjutton</i>
18, <i>aderton</i>
19, <i>nitton</i>
20, <i>tjugo(u), tjuge</i>
21, <i>tjuguen or</i> <i>en och tjugu</i>
30, <i>trettio, tretti</i>
40, <i>fjortio, fyrti</i>
50, <i>femtio, femti</i>
60, <i>sextio, sexti</i>
70, <i>sjuttio, sjutti</i>
80, <i>åttio, åtti</i>
90, <i>nittio, nitti</i>
100, <i>hundra, hundrade</i>
1000, <i>tusen, tusende</i>

ORDINALS.

<i>förste, första</i>
<i>andre, andra</i>
<i>tredje</i>
<i>fjärde</i>
<i>femte</i>
<i>sjätte</i>
<i>sjunde</i>
<i>åttonde</i>
<i>nionde</i>
<i>tionde</i>
<i>elfte</i>
<i>tolfte</i>
<i>trettonde</i>
<i>fjortonde</i>
<i>femtonde</i>
<i>sextonde</i>
<i>sjuttonde</i>
<i>adertonde</i>
<i>nittonde</i>
<i>tjugonde</i>
<i>tjuguförsta or</i> <i>första och tjugonde</i>
<i>trettionde</i>
<i>fjortionde</i>
<i>femtionde</i>
<i>sextionde</i>
<i>sjuttionde</i>
<i>åttionde</i>
<i>nittionde</i>
<i>hundrade</i>
<i>tusende</i>

101. REMARKS ABOUT THE CARDINALS.

1. Nouns are formed for the numerals from 1 to 12 as follows: *en etta, tvåa, trea, fyra, femma, sexa, sju, åtta, nia, tia, elfva, tolfva*, which all form their plurals in *-or*: *ettor, tvåor*, etc.

2. The cardinals are used as indeclinable adjectives, except *en* which has also the neuter form *ett*; they may, like other adjectives, be used as nouns and, when so used, they take the genitive *-s*: *det är ej ens fel att två träta*, it is not one's fault that two quarrel; *de fyras åsikt*, the opinion of the four. The cardinal forms, *hundra* and *tusen*, are noun forms and form their plurals in *-n*: *århundraden*, centuries.

3. The form *tu* for *två* is used only in certain set phrases; such as, *ett tu*, one two (used in military drill to mark step), *ett tu tre*; one two three (used mostly to mark starting time); *därom är ej tu tal*, about that there can be no difference of opinion; *de unga tu*, the two young (people; engaged or newly married); *de tu äro ett*, they two (man and wife) are one; *på tu man hand*, in confidence between two; *gifva sju för tu*, to give seven for two (to pay back an insult, or something similar, with plenty of interest).

4. The forms *tvenne* for *två* and *trenne* for *tre* are sometimes used, but never in connection with other numerals. The words *båda* and *bägge*, both, are sometimes used together with *två* for the sake of emphasis: *båda* or *bägge två*, both of them; in certain expressions they may also be used alone as numerals: *I båda* or *I bägge*, you two.

5. In cardinal numerals between twenty and one hundred the units are placed after the tens, and the two are written as one word, or the units, followed by the conjunction *och*, may be placed before the tens; thus, *sextionio*, sixty-nine, or *nio och sextio*, nine and sixty. In cardinal numerals above one hundred the larger number is placed before the smaller: *två tusen sex hundra trettio*-

fem, two thousand six hundred thirty-five; such numerals are sometimes written together in one word: *tvåhundrafemtio-tre*, two hundred fifty-three.

6. The forms *nie*, *tie*, *tjuge*, are used only in colloquial language; *tretti*, *fyr-ti*, etc., are used mostly in compounds: *trettifem*, thirty-five; *nittifyra*, ninety-four.

102. REMARKS ABOUT ORDINALS.

1. Ordinal numerals are used as indeclinable adjectives except *förste* and *andre* which follow the weak declension of the adjectives. They are usually preceded by the prepositive definite article, but may sometimes be used without it; thus, *den första*, *den andra*, *den tredje*, etc.; but *första dagen i veckan*, the first day in the week; *andra gången jag såg honom*, the second time I saw him.

2. The ordinals are formed from the cardinals by the addition of one of the endings *-de*, *-nde*, *-te*, except *förste(-a)*, *andre(-a)*, *tredje*, *fjärde*, *sjätte*, *åttonde*, *elfte*, which are irregular.

3. In compound ordinals only the last number takes the ordinal ending: *den två tusen ett hundra och femtio-tredje*, the one thousand one hundred and fifty-third.

4. Numbers may be used to indicate both cardinal and ordinal numerals. The last letter or letters of the ordinals written in words may be used with the numbers to indicate the ordinals; thus, *den 1:a*, the first; *den 10:e*, the tenth; *den 11:te*, the eleventh. In ordinary text numbers are not used except to indicate years, dates, money and measures, pages, chapters, paragraphs, and the like: *år 1905*, the year 1905; *den 5 januari 1904*, the 5th of January, 1904; *500 kronor*, 500 crowns; *50 fot bred*, 50 feet wide; *sidan 24*, page 24; *kapitlet 5*, § 3, *noten 2*, chapter 5, § 3, note 2.

103. OTHER WORDS USED AS NUMERALS.

1. Collectives:

ett dussin, a dozen

ett par, a couple, a pair

ett tjog, a score, *tjogtals*, by the score
ett ris (paper), a ream of paper
en tolt, a dozen, used in counting lumber
en bok (paper), a quire of paper
ett kast, 4 fishes; used in counting small herring
en val, 20 kast, 80 fishes

2. FRACTIONAL AND PARTITIVE NUMERALS.

The words *del*, *part*, and *half* are used to form pure or mixed fractional forms; the first two are suffixed and the last is prefixed to the proper ordinal; thus, *en trejedel*, a third, *en tjugufemtedel*, a twenty-fifth; *en fjärdepart*, a fourth; *halfannan* (or *en och en half*), one and a half; *halfsjunde* (or *sex och en half*), six and a half. In stating the time of day the half-hour is indicated by the word *half* and the following hour number; thus: *Hur mycket är klockan? Klockan är half tre*. What o'clock is it? It is half past two o'clock. The quarters, *kvar*; minutes, *minuter*, and seconds, *sekunder*, are indicated by the prepositions *till*, to; and *efter*, after, same as in English.

3. DISTRIBUTIVE NUMERALS.

En och en, one by one, one at a time; *två och två*, by twos, two at a time; *hvarannan*, *hvertannat*, every other; *hvertredje*, *hverttredje*, *-fjä:de*, etc., every third, fourth, etc.

4. ITERATIVE NUMERALS add *gång*, time, to the proper cardinal or ordinal: *en gång*, *två gånger*, once, twice; *flera gånger*, several times; *första gången*, *andra gången*, etc., the first, second time, etc.

5. MULTIPLICATIVE NUMERALS are such as: *dubbel*, double; *tredubbel*, *fyr-dubbel*, etc., triple, quadruple, etc.; *tvåfaldt*, *trefaldt*, etc., twofold, threefold, etc.; *tusen sinom tusen*, thousand times thousands—an immense host.

6. VARIATIVES are formed by the use of *slags*: *två slags*, *många slags*, two kinds, many kinds.

7. INDEFINITE NUMERALS are such words as: *alla*, all; *flere(-a)*, more, several; *de fleste (-a)*, the most; *få*, few; *färre*, less; *många*, many; *några*, a few; and words of a similar character.

PRONOUNS.

104. The pronouns are classified as *personal*, *reflexive*, *reciprocal*, *possessive*, *demonstrative*, *interrogative*, *relative*, and *indefinite*.

The use of the pronouns in Swedish is practically the same as in English.

105. PERSONAL PRONOUNS.

		1 person	2 person.	3 person.			
				M.	F.	C.	N.
Sg.	N.	jag	du(ni)	han	hon	den	det
	G.	(min)	(din)	hans	hennes	dess	dess
	D.&A.	mig	dig	honom	henne	den	det
Pl.	N.	vi	I(ni)	de			
	G.	(vår)	eder, er	deras			
	D.&A.	oss	eder, er	dem			

1. The personal pronouns of the first and second persons have no genitive forms, these forms being supplied from the possessive pronouns. A genitive form for the second person plural occurs, however, in titles used in addressing royalty and other persons of high rank: *Ers (Eders) Majestät*, Your Majesty; *Ers Kungliga Höghet*, Your Royal Highness; *Ers Excellens*, Your Excellency; *Ers Nåd*, Your Grace.

2. *Själ*f, self, neut. *själ*ft, pl. *själ*va is used with the personal as well as other pronouns, except the possessive, as an *intensive*: *jag själ*f, *du själ*f, *det själ*ft, *vi själ*va, etc.

106. REFLEXIVE PRONOUNS.

The reflexive pronouns of the first and second persons are the accusative forms of the personal pronouns; thus, *first person* sg. *mig*, pl. *oss*; *second person* sg. *dig*, pl. *eder(er)*. The reflexive pronoun of the third person is *sig* in all numbers and genders.

Att roa sig, to amuse oneself: *jag roar mig*, *vi roa oss*, *du roar dig*, *I roen eder(er)*, *han, hon, den, det roar sig*, *de roa sig*.

107. RECIPROCAL PRONOUNS.

The only reciprocal pronoun in Swedish is *hvarandra*, gen. *hvarandras*, meaning both each other and one another. *De älska hvarandra*, they love each other or one another; *de älska hvarandras sällskap*, they love each other's or one another's company. *Båda* and *bägge*, both, are somewhat of a reciprocal nature, but are really numeral adjectives.

108. POSSESSIVE PRONOUNS.

The possessive pronouns are *min*, my or mine, pl. *vår*; *din*, thy or thine, pl. *eder, er*; *hans*, his; *hennes*, her or hers; *dess*, its; *deras*, their or theirs; and the possessive-reflexive *sin*. Those ending in *s*, regular genitive forms, are indeclinable; the others follow the strong inflection of the adjectives, having three forms, one non-neuter and one neuter singular, and one for all genders in plural; thus,

<i>min</i>	<i>mitt</i>	<i>mina</i>		<i>din</i>	<i>ditt</i>	<i>dina</i>
<i>vår</i>	<i>vårt</i>	<i>våra</i>		<i>eder, er</i>	<i>edert, ert</i>	<i>edra</i>
	<i>sin</i>	<i>sitt</i>		<i>sina</i>		

Ex.: *min fader, min moder, min bok, mitt hem, mina föräldrar; vår fader, vår moder, vår bok, vårt hem, våra föräldrar*. In the same manner *din, ditt, dina, eder, edert, edra*, and *sin, sitt, sina*.

1. *Sin* is a possessive-reflexive pronoun for all numbers and genders of the third person and must be used only when it refers to the logical subject; thus, *han älskar sin fader, sin moder, sin bok, sitt hem, sina föräldrar*, means that he loves his own father, mother, etc.; but, *han älskar hans (hennes, dess, deras) fader, moder* o. s. v., means that he loves the father, mother, etc. of some one else.

2. The plural forms of the possessive pronoun, singular and plural, of the first person and the singular of the second person, may be used with the prepositive definite article only to indicate the members of one's own family; thus *de mina, de dina*.

3. The adjective *egen*, own, neut. *eget*, pl. *egna*, is used with the possessives as an intensive: *min egen, mitt eget, mina egna*, etc.

109. DEMONSTRATIVE PRONOUNS.

Swedish employs three demonstrative pronouns: *den*,, this or that; *denne*, this; *densamme*, the same. They are inflected to show gender (in the singular), number and case. With one exception, the dative and accusative forms are the same as the nominative; the genitive adds -s; thus:

Sg.	{	N.	<i>den</i>	<i>det</i>	<i>denne(-a)</i>	<i>detta</i>
		G.	<i>dens</i>	<i>dess</i>	<i>dennes(-as)</i>	<i>dettas</i>
		D. & A.	<i>den</i>	<i>det</i>	<i>denne(-a)</i>	<i>detta</i>
Pl.	{	N.	<i>de</i>		<i>dessa</i>	
		G.	<i>deras</i>		<i>dessas</i>	
		D. & A.	<i>dem</i>		<i>dessa</i>	
Sg.	{	N.	<i>densamme(-a)</i>		<i>detsamma</i>	
		G.	<i>densammes(-as)</i>		<i>detsammas</i>	
		D. & A.	<i>densamme(-a)</i>		<i>detsamma</i>	
Pl.	{	N.	<i>desamma</i>			
		G.	<i>desammas</i>			
		D. & A.	<i>desamma</i>			

The endings in parenthesis indicate the feminine forms.

When used as adjectives, these pronouns are inflected

to show gender and number, but not case. *Den mannen*, that man; *den mannens*, that man's; *de männen*, those men, *de männens*, those men's. The same is true of *den* when used with *här* and *där*. *Den här*, this one; *den där*, that one. *Se på de här och icke på de där*, look at these and not at those.

1. An old dative form *ty* is still used in certain expressions: *i ty fall*, in such case or cases, *icke förty*, nevertheless, notwithstanding, *ty värr*; alas, unfortunately.

2. The old *svä*, *sä*, pronoun and adverb, also appears in such expressions as: *i så fall*, in such a case, *i så måtto*, in such a manner, such a condition.

3. The following adjectives also partake of the nature of demonstratives: *sådan*, such, *likadan*, like, alike, *dyläk*, such, similar, *samme*, same, *släk*, such.

110. INTERROGATIVE PRONOUNS.

The interrogative pronouns are *hvem(ho)*, who; *hvad*, what; *hvilken*, which; *hvilkendera*, which one; *hvad för en*, what kind of.

Ho is used only in certain expressions and has the same meaning as *hvem*: *Ho est du?* Who art thou?

Ho and *hvem* refer only to persons, the neuter is *hvad*, and are used only as pronouns, the others are used both as pronouns and adjectives.

Inflection.

N.	<i>hvem</i>	<i>hvad</i>
G.	<i>hvems</i> or <i>hvars</i>	<i>hvars</i>
D. & A.	<i>hvem</i>	<i>hvad</i>
	No plural.	No plural.
	NON-NEUT.	NEUTER.
Sg. {	N. <i>hvilken</i>	<i>hvilket</i>
	G. <i>hvilkens</i>	<i>hvilkets</i>
	D. & A. <i>hvilken</i>	<i>hvilket</i>
Pl. {	N. <i>hvilka</i>	
	D. & A. <i>kilkas</i>	
	G. <i>hvilka</i>	

Sg.	{	N.	<i>hvilkendera</i>	<i>hvilketdera</i>
		G.	<i>hvilkenderas</i>	<i>hvilketderas</i>
		D. & A.	<i>hvilkendera</i>	<i>hvilketdera</i>

No plural.

Nom. sg.	<i>hvad för en</i>	<i>hvad för ett</i>
Nom. pl.	<i>hvad för ena.</i>	

Ex.: *Hvem är det?* Who is it? *Hvems bok är detta?* Whose book is this? *Hvem talade du med?* Whom did you speak to? *Hvad är det?* What is it? *Hvad sade han?* What did he say? *Hvilken bok vill du ha?* Which book do you want? *Hvilkendera boken vill du ha?* Which one of the books do you want? *Hvad för en bok är detta?* What kind of a book is this?

III. RELATIVE PRONOUNS.

The relative pronouns are *som*, *hvilken*, and *hvad*.

The interrogative genitive *hvars* is gradually taking the place of the genitives of all the relatives.

Som, who, which, is the most common relative; it is not inflected, the same form being used in nom., dat., and acc., sg. and pl.; the genitive is *hvars*. *Som* is also used as a relative adverb (its original character) and as a comparative conjunction. As a pronoun it cannot follow a preposition, being governed by it; but the preposition may follow at the end of the clause or sentence; thus, *detta är en man, som du kan lita på*, this is a man on whom you can depend; *detta är en bok, som alla tycka om*, this is a book which all like.

Hvilken, which, originally interrogative, now used as a relative, is inflected like the interrogative except that it may have the form *hvars* instead of the regular genitive forms. It is used instead of *som* when the antecedent is a phrase or sentence, or, in general, when it is desirable to indicate gender or have the pronoun follow a preposition.

Han omtalade många trefliga historier för barnen,

hvilket roade dem ganska mycket... He told many pleasant stories to the children, which pleased them very much. *Det var ett godt hem, i hvilket han fostrades.* It was a good home in which he was brought up.

Hvad, neuter pronoun, what, that which, gen. *hvars*; has no plural.

Den, originally demonstrative, is used also as a relative and has the meaning of *som*, in dat. and acc.; in nom. it means *den som*, he who. *Dessa äro de regler, dem I hafven att följa.* These are the rules, which you have to follow. *Den illa gör, han illa far,* He, who acts badly, fares badly.

In Swedish as in English the relative is often omitted when objective. *Hvem var det, du mötte i går?* Who was it, you met yesterday?

112 INDEFINITE PRONOUNS.

Annan,^{other} neut. *annat*, pl. *andras*; the genitive adds *s*.

Man, one, it or they, is used only in the nom. sing. as subject of a verb.

Man säger; one says; it is said; they say; people say.

En, one; used both as pronoun and adjective; gen. *ens*, pl. *ena*; definitive form *ene, ena*.

Seldom used in nom. sing. where *man* or *någon* is used.

En och annan, one here and there; *att taga väl emot en*, to receive one well; *ens eget bästa*, one's own good.

Ens is used in adverbial expressions: *om ens*, if at all; *icke ens*, not even; *med ens*, at once.

Ende, gen. *endes*, pl. *enda*, the only one, ones, a single one.

En enda son, an only son; *dessa voro de enda, som voro där*, these were the only ones who were there.

Någon, neut. *något*, gen. *någons*; pl., *några*, gen. *någras*, some one, something.

Någon måste göra det, someone must do it. *Han fann icke något*, he did not find anything.

Ingen, neut. *intet*, gen. *ingens*; pl. *inga*, gen. *ingas*, no one, nothing.

Där var ingen, there was no one; *han sökte ingens hjälp*, he sought no one's help; *han ägde intet*, he owned nothing; *jag såg inga*, I saw none.

All, all, neut. *allt*, pl. *alla*, gen. *allas*.

The form *all* is used only as adjective. The neut. sg. form *allt* may take the definite article: *alltet*, the universe; gen. *alltets*.

A gen. form of *all* appears in *allskön*, all kinds, *alls ingen*, none at all; *alls icke* or *icke alls*, not at all. A dat. form sg. in: *i allo*, *med allo*, on the whole, taken altogether; dat. pl. *det är ej allom gifvet*, it is not given to all, all do not have that gift or ability. Gen. pl. *allra*, used with superlatives, *allra störst*, the very greatest; *allra först*, the very first; *allra helst*, most preferably.

Hel, whole, neut. *helt*, pl. *hela*, gen. *helas*.

Used mostly as an adjective. The neuter sing. form and the plural may be used as nouns with the articles: *ett helt*, a whole, gen. *ett helts*; *det hela*, the whole, gen. *det helas*; *de hela*, the whole ones; gen. *de helas*.

Obs. *helt oeh hållet*, wholly, completely.

Hvar, *hvarje*, *hwarenda*, *hvertenda*, every; *enhvar*, each one; *hvar och en*, every one; *hvilken* (*hvad*, *hvilka*) *som helst*, *hvem* (*hvad*) *som helst*, whosoever, whatever.

Båda, gen. *bådas*, and *bägge*, gen. *bägges*, occur only in the plural.

Själf, self; *samme*, same; *dylik*, *slik*, *sådan*, such, *likadan*, like alike; *ömse*, reciprocal, either, both; *egen*, own, are sometimes counted as indefinite pronouns but are really adjectives and inflected as such.

VERBS.

DEFINITIONS AND CLASSIFICATIONS.

113. The definitions and classifications of verbs are practically the same in Swedish as in English; thus,

a) as to their *meaning*, verbs are either *transitive* or *intransitive*;

b) as to their *use*, verbs are either *auxiliary*, or *independent* verbs;

c) as to their *form* verbs are *active* or *passive*, *deponent*, *reflexive*, *regular* or *irregular*, *personal* or *impersonal*, *simple* or *compound*.

1. Deponent verbs are those which have passive form (passive in -s) but active meaning: *att minnas*, to remember, *att hoppas*, to hope, *att blygas*, to be bashful or feel ashamed.

2. Any verb having a reflexive pronoun for its object is called *reflexive*, but reflexive verbs proper are only those which cannot be used except with such an object: *att beflita sig* (*om*), to endeavor, to use diligence, exert oneself; *att begifva sig*, to go, betake oneself; *det begaf sig*, it happened, occurred, took place.

CONJUGATION.

Person and number.

114. *Three persons*, first, second and third, and *two numbers*, singular and plural, are observed in the conjugation of verbs in Swedish as in English. There is, however, a strong tendency to discard the plural and use only the singular. In the singular the verb has only one form for all three persons; in the plural it has the same form for the first and third persons; the form for the second person pl. nearly always ends in -en, only in a few instances in -n.

Mood.

115. There are *three finite* and *three infinite* moods. The *finite* moods are the *indicative*, the *subjunctive* and the *imperative*; the *infinite* moods are the *infinitive*, the *participles* and the *supine*. All of these moods serve the same purposes as the same moods in English, except the supine which has been evolved from the neuter singular of the past participle and serves with the auxiliary *hafva*

to form the compound tenses, where English uses the past participle.

Tense.

116. The *indicative mood* has *six tenses: present, past, perfect, past perfect, future, and future perfect*, with the same significations and formations as in English, except that the supine is always used with the auxiliary *hafva*. The present and past tenses are formed by the addition of certain endings to the stem of the verb (in weak verbs) or by change of root vowel (past sg. of strong verbs) or by both the addition of endings and change of vowel (in the past tense of some weak verbs and in the past pl. of strong verbs). All the other tenses are formed by the proper forms of the proper auxiliaries together with the infinitive (in the simple future), the supine or past participle of the principal verb.

117. The *subjunctive mood* has *four tenses, present, past, perfect, and past perfect*. These tenses are formed either by the addition of the ending -e (-*en* in 2 person pl.) or by the use of modal and temporal auxiliaries together with the infinitive, supine or past participle of the principal verb.

118. The *imperative* has only *one tense, the present*, and only 2 pers. sg. and 1 and 2 pers. pl. The form for the 2 pers. sg. = stem of the verb, except when the word ends in consonants, which for the sake of euphony require endings, when the infinitive -a is retained; ending for 1 pers. pl. -*om*, for 2 pers. pl. -*en* or -*n*.

For instance, *att handla*, to act, to trade, the imperative is *handla*.

119. The *infinitive* has *three tenses: present, perfect, and future*. The infinitive sign is *att*.

120. There are *two participles*: the present and the past. The present ends in -*ande* or -*ende* and the past in -*ad*, -*t*, -*dd* in weak verbs and in -*en* in strong verbs.

The *supine* has only *one form* and serves only the purpose mentioned above (115).

Voice.

121. All transitive verbs and some intransitive (when used in impersonal constructions), have both an active and a passive form. The passive is formed from the active either by adding *-s* to the form used of the principal verb or by using one of the voice-forming auxiliaries: *blifva*, *varda*, *vara*.

1. The *passive in -s* is the most common. This *s* is from the reflexive pronoun *sig* (older form *sik*), the first letter of which has been suffixed to the verb and the others dropped. Many verbs still retain their reflexive or reciprocal meaning in this form: *att mötas*, to meet, *att slåss* (*-ss*), to fight. The passive with *blifva* or *varda* is rather more emphatic and of a less general character than the passive in *-s*.

2. The *r* in the pres. ind. sg. endings *-ar*, *-er*, *-r*, is always eliminated when the passive *s* is added, and sometimes the *e* in the ending *-er* is also eliminated: *finner* (of *att finna*, to find), *finnes* or *finns*, *gifver* (of *att gifva*, to give), *gifves* or *gifts*.

122. The *principal parts of a verb* are the *pres. inf.*, the *past*, the *supine*, and *past participle*. If the verb is irregular in the pres. ind., then this is also given.

The auxiliaries.

123. The auxiliaries are of three kinds: *temporal*, *modal* and *voice auxiliaries*. Some serve both as temporal and modal auxiliaries, and some both as auxiliaries and as independent verbs.

1. *Temporal auxiliaries*: *hafva*, have; *skola*, shall.

2. *Modal auxiliaries*: *må*, may; *måste*, must; *kunna*, can; *vilja*, will; *böra*, ought; *tör*, *maybe*, it is likely.

3. *Voice auxiliaries*: *blifva*, *varda*, *vara*, all mean to be or become.

124. Principal parts of the auxiliaries.

<i>Inf.</i>	<i>Pres. Ind.</i>	<i>Past.</i>	<i>Supine.</i>	<i>P. P.</i>
hafva	har	hade	haft.	hafd.
skola	skall	skulle	skolat	_____
_____	må	mätte	_____	_____
-----	måste	måste	måst	_____
kunna	kan	kunde	kunnat	_____
vilja	vill	ville	velat	_____
böra	bör	borde	bort	_____
_____	tör	torde	_____	_____
blifva	blir	blef	blifvit	blifven
varda	varder	vardt	_____	vorden
vara	är	var	varit	_____

125. *Conjugation* of the present and past tenses of the temporal and modal auxiliaries. Only the first person is given in the singular as the forms for all three persons are alike, and only the first and second persons in the plural as the form for the third person is identical with that of the first. This rule is observed in all conjugations.

a) Temporal: **hafva, skola.***Present;*

jag har (hafver)	skall
vi ha (hafva)	skola
I han (hafven)	skolen

Past:

jag hade	skulle
vi hade	skulle
I hadn	skullen

1. Besides serving as an auxiliary, *hafva* is also used as an independent verb and means to have, own, possess; and as such it has a complete conjugation in all moods and tenses in the active voice. Its present participle is *hafvande*. Its present and past subjunctive—*hafve, hade*—may be used to form the perfect and past perfect subjunctive of other verbs. -

2. *Skola* is used both as a temporal and modal auxiliary, same as shall in English. The present tense may also be used to express a command: "*Du skall icke stjäla!*" "Thou shalt not steal!" or to state something which is reported, or said: *mannen skall vara mycket lärd*, the man is said to be very learned. The perfect and past perfect tenses are formed regularly with *hafva* as auxiliary; thus, *jag har skolat*, *jag hade skolat*; pres. part. *skolande*.

3. *Hafva* and *skola* may be used as temporal auxiliaries to conjugate practically any verb in the language, which has compound tenses.

b) *Modal*: *må*, *kunna*, *vilja*, *böra*, *tör*.

Present:

jag må	kan	vill	bör	tör
vi må	kunna	vilja	böra	töra
I mån	kunnen	viljen	bören	tören

Past:

jag måtte	kunde	ville	borde	torde
vi måtte	kunde	ville	borde	torde
I måtten	kunden	villen	borden	torden

1. *Måste*, must, is a past tense form which is now used in both present and past; it has but one form in both tenses for all persons and numbers, except that the 2 pers. pl. adds *-n*: *I måsten*. The supine with *hafva* forms the perfect and past perfect tenses.

2. *Må*, may, is the most common auxiliary used to form the subjunctive, when the simple forms are not used. In the pres. pl. it has the forms *måga*, *mågen*, besides *må* and *mån*. It is sometimes used in the sense of must: *detta må du icke göra*, this you must not do.

3. *Kunna* and *vilja* are used also as independent verbs in all moods and tenses, except the imperative. When so used, *kunna* has two meanings: to be able and to know; *vilja* means to will, wish, or desire.

4. *Lär*, in the present ind. only, is also used as an auxiliary in the same sense as *skola* when stating something said or reported: *han lär vara mycket rik*, he is said to be, or it is the common opinion that he is very rich.

5. *Låta*, let, is sometimes used as a modal auxiliary in the 3 pers. subj., sg. and pl., and 1 pers. pl. imp. *Vare det huru*

som helst l. *låt det vara huru som helst*, be that or let that be as it may. *Komme de* l. *låt dem komma*, may they or let them come. *Arbetom* l. *låt om oss arbeta*, let us work.

6. The verb *att få* (—*fick*—*fått*), to get, receive, is also used as a modal auxiliary in a variety of meanings. *Nu får du gå*, now you'll be permitted to go. *Du får hjälpa honom*, you must help him. *Som gosse fick han lida mycken nöd*, as a boy he had to suffer great need. *Visst du då, att din fader var död?* *Nej, jag fick veta det senare*. Did you know then, that your father was dead? No, I found that out afterwards or I got to know it later. *Får jag betyg i detta ämne?* *Du får se*. Will I pass in this subject? You'll see.

7. *Månde* or the later and more common form *månne* appears only in this form and is used principally in interrogative sentences. *Hvad månde detta betyda?* What may this mean? *Månne detta går an*. I wonder if this will do?

c) Voice.

Blifva, bli.

Indicative.

jag blir (blifver)
vi bli (blifva)
I blin (blifven)

Present:

blifve, må blifva.
blifve, må blifva.
blifven, mån blifva

Subjunctive.

Past;

jag blef
vi blefvo
I blefven

blefve, måtte blifva
blefve, måtte blifva
blefven, måtten blifva

Perfect:

jag har blifvit
vi hafva blifvit
I hafven blifvit

må hafva blifvit
må hafva blifvit
mån hafva blifvit

Past Perfect:

jag hade blifvit
vi hade blifvit
I hadn blifvit

mätte hafva blifvit
mätte hafva blifvit
måtten hafva blifvit

Future:

jag skall blifva

Imperative:

blif, blifvom, blifven.

vi skola blifva
I skolen blifva

Future Perfect:

jag skall hafva blifvit
vi skola hafva blifvit
I skolen hafva blifvit

Infinitives:

att blifva
att hafva blifvit
att skola blifva

Participles:

pres. blifvande, p., blifven.

Supine: blifvit.

Besides serving as an auxiliary to form the passive voice. *blifva* is also used as an independent verb and means then to become, to remain. *Han blef präst vid tjugufem års ålder*, he became a minister at the age of twenty-five. *Han blef där öfver natten*, he remained there over night.

Varda.

Indicative.

Present:

jag varder
vi varda
I varden

Subjunctive.

varde
varde
varden

Past:

jag vardt
vi vordo
I vorden

vorde
vorde
vorden

1. The past part. is *vorden* which with the proper forms of *vara* forms the past and past perfect tenses: *jag är vorden*, I have become, *jag var vorden*, I had become. *Varda* has also the future tense: *jag skall varda*, I shall become; but not the future perfect.

2. As an auxiliary, *varda*, in the present and past tenses, serves, like *blifva*, to form the passive of these tenses. It is used mainly in dignified discourse and especially in Biblical language.

Vara.

Indicative.

Present:

jag är
vi äro
I ären

Subjunctive.

vare
vare
varen,

Past:

jag var	vore
vi voro	vore
I voren	voren

Perfect:

jag har varit	må hafva varit
vi hafva varit	må hafva varit
I hafven varit	mån hafva varit

Past Perfect:

jag hade varit	mätte hafva varit
vi hade varit	mätte hafva varit
I hadn varit	mätten hafva varit

Future:

jag skall vara
vi skola vara
I skolen vara

Imperative:

var, varom, varen

Infinitives:

att vara
att hafva varit
att skola vara

Future Perfect:

jag skall hafva varit
vi skola hafva varit
I skolen hafva varit

Pres. Part.; varande

Supine: varit.

1. *Vara* serves also as an independent verb in the same sense as the English verb to be. As a passive-forming auxiliary it denotes rather the result of an action or a condition resulting from it, and hence is not strictly passive. The real passive is denoted by *blifva* or *varda* or the forms in *-s*.

Regular verbs.

126. Regular verbs are divided into *four classes or conjugations* according to the manner in which they form their past tense, supine and past participle. The supine ending is usually made the distinguishing mark; in the first conjugation it is *-at*, in the second *-t*, in the third *-tt*, in the fourth *-it*. Choosing the verbs *att älska*, to love, *att tänka*, to think, *att känna*, to know, to feel, *att tro*, to believe, *att skrifva*, to write, and giving their principal parts,

we have a verb exemplifying each conjugation, and two for the second, which contains, two groups of verbs with different endings in the past tense and the past participle, but the same ending, in the supine; thus:

<i>Infinitive.</i>	<i>Past.</i>	<i>Supine.</i>	<i>P. P.</i>
1. älsk-a	älsk-ade	älsk-at	älsk-ad
2. tänk-a	tänk-te	tänk-t	tänk-t
känn-a	kän-de	kän-t	kän-d
3. tro	tro-dde	tro-tt	tro-dd
4. skriv-a	skref	skrif-it	skrifv-en

1. The first three classes contain the weak and the fourth the strong verbs. The difference between weak and strong verbs is the manner in which they form their past tense and past participle.

127. *First class or conjugation.* Endings: pres. ind. sg. -ar, past -ade, supine, -at, p. p. -ad.

To this class belong

a) most weak verbs whose stem ends in a consonant and contains one of the hard vowels *a, o, u, å*; *att hata*, to hate, *att hota*, to threaten, *att buga*, to bow, *att såga*, to saw;

b) almost all verbs formed from other words by means of a consonant: *att vidga* (from wide), *vid*, to widen: *att dyrka* (from *dyr*, dear, precious), to worship; *att gulna*, (from *gul*, yellow), to grow yellow: *att rensa*, (from *ren*, clean), to cleanse; and all verbs ending in -era; *marschera*, to march, *plantera*, to plant, *studera*, to study;

c) all verbs whose stem ends in a vowel and which take the infinitive ending, which is always -a (verbs whose stem ends in a vowel and which do not take the infinitive ending belong to the third class); *att skria*, to shout, to hoot, *att roa*, to amuse.

About five-sixths of the entire number of Swedish verbs belong to this class, hence we give the conjugation of a verb of this class complete in all moods and tenses in both active and passive.

Att älska.

Indicative.

Subjunctive.

Active Voice.

Present:

jag älskar
vi älska
I älsken

älske,. må älska
älske, må älska
älsken, mån älska

Past:

jag älskade
vi älskade
I älskaden

älskade, måtte älska
älskade, måtte älska
älskaden, måtten älska

Perfect:

jag har älskat
vi hafva älskat
I hafven älskat

må hafva älskat
må hafva älskat
mån hafva älskat

Past Perfect:

jag hade älskat
vi hade älskat
I haden älskat

måtte hafva älskat
måtte hafva älskat
måtten hafva älskat

Future:

jag skall älska
vi skola älska
I skolen älska

Imperatives

älska, älskom, älsken

Infinitives:

att älska
att hafva älskat
att skola älska

Future Perfect:

jag skall hafva älskat
vi skola hafva älskat
I skolen hafva älskat

Present Part.:

älskande

Passive Voice.

Present:

jag älskas
vi älskas
I älskens

älskes, må älskas
älskes, må älskas
älskens, mån älskas.

Past :

jag älskades	älskades, måtte älskas
vi älskades	älskades, måtte älskas
I älskadens	älskadens, måtten älskas

Perfect :

jag har älskats	må hafva älskats
vi hafva älskats	må hafva älskats.
I hafven älskats	mån hafva älskats

Past Perfect :

jag hade älskats	måtte hafva älskats
vi hade älskats	måtte hafva älskats
I hadn älskats	måtten hafva älskats

Future :

jag skall älskas
vi skola älskas
I skolen älskas

Infinitives :

att älskas
att hafva älskats
att skola älskas

Future Perfect :

jag skall hafva älskats
vi skola hafva älskats
I skolen hafva älskats

Past Part. :

älskad

The passive may also be formed by adding the past participle of the principal verb to the proper forms of one of the auxiliaries *blifva*, *varda*, *vara* in the moods and tenses where these occur; thus, *jag blir*, *varder*, *är älskad*, *jag blef*, *vardt*, *var älskad*, *jag har blifvit*, *varit älskad*, *jag hade blifvit*, *varit älskad*, *jag skall blifva*, *varda älskad*, *jag skall hafva blifvit*, *varit älskad*, etc.

128. *Second class or conjugation.* Endings: pres. ind. sg. **-er**; past, **te** or **-de**; supine, **-t**; p. p., **-t**, or **-d**. To this class belong most verbs which have a soft vowel in the stem and are derived from other words by change of hard vowel to soft: *att hysa* (from *hus*, house), to house, harbor; *att lysa* (from *ljus*, light), to give light, shine; *att göda* (from *god*, good), to fertilize.

129. The verbs of this class are divided into two groups: (1) those whose stem ends in *k*, *p*, *s*, or *t*—also *att bryna*, to toast, to whet, *att begynna*, to begin, *att röna*, to experience, *att synas*, to seem, appear, *att kröna*, to crown—and (2) those whose stem ends in some other consonant. The former have the ending *-te* in the past tense and *-t* in the p. p.; the latter *-de* in the past tense and *-d* in the p. p.; thus,

1) tänk-a	tänk-te	tänk-t	tänk-t
hys-a	hys-te	hys-t	hys-t
2) känn-a	kän-de	kän-t	kän-d
hör-a	hör-de	hör-t	hör-d

Some verbs of this class which have been derived from other words by the means of *j* eliminate this *j* with few exceptions, in the past tense, supine, and p. p., in which forms the hard vowel reappears. These verbs are:

<i>Inf.</i>	<i>Pres. Ind.</i>	<i>Past.</i>	<i>Supine</i>	<i>P. P.</i>
<i>dölja</i>	<i>döljer</i>	<i>dolde</i>	<i>dolt</i>	<i>dold</i>
<i>dväljas</i>	<i>dväljes</i>	<i>dvaldes</i>	<i>dvalts</i>	—
<i>glädja</i>	<i>gläder¹⁾</i>	<i>glädde</i>	<i>gladt</i>	—
<i>kvälja</i>	<i>kväljer</i>	{ <i>kväljde</i>	<i>kväljt</i>	{ —
		<i>kvalde</i>	<i>kvalt</i>	<i>kvald</i>
<i>rö(d)ja</i>	<i>rö(d)jer</i>	<i>röjde</i>	<i>röjt</i>	<i>röjd</i>
<i>sälja</i>	<i>säljer</i>	<i>sälde</i>	<i>sält</i>	<i>säld</i>
<i>skilja</i>	<i>skiljer</i>	<i>skilde</i>	<i>skilt</i>	<i>skild</i>
<i>smörja</i>	<i>smörjer</i>	<i>smorde</i>	<i>smort</i>	<i>smord</i>
<i>snärja</i>	<i>snärjes</i>	{ <i>snärjde</i>	<i>snärjt</i>	{ <i>snärd</i>
		<i>snärde</i>		<i>snärjd</i>
<i>spörja</i>	<i>spörjer</i>	<i>sporde</i>	<i>spört</i>	<i>spord</i>
<i>städja</i>	<i>städ(j)er²⁾</i>	<i>stadde</i>	<i>staöt</i>	<i>stadd</i>
<i>stöd(j)a</i>	<i>stöd(j)er</i>	<i>stödde</i>	<i>stödt</i>	<i>stödd</i>
<i>tämja</i>	<i>tämjer</i>	{ <i>tämde</i>	<i>tämt</i>	{ <i>tämd</i>
		<i>tämde</i>	<i>tämt</i>	<i>tämd</i>
<i>välja</i>	<i>väljer</i>	<i>valde</i>	<i>valt</i>	<i>vald</i>
<i>vämjas</i>	<i>vämjes</i>	<i>vämdes</i>	<i>vämts</i>	—
<i>vänja</i>	<i>vänjer</i>	<i>vande</i>	<i>vant</i>	<i>vand</i>

Such a change of vowels occurs also in the verbs *att bringa*, to bring (which may also have the forms, *bringa*, *bringade*, *bringat*, according to the first conjugation), *att säga*, to say, *att lägga*, to lay, place, *att sätta*, to put, place, plant; thus,

- 1) *Pl. glädja*
2) *Pl. städja*

bringa	bragte	bragt	bragt
säga	sade	sagt	sagd
lägga	lade	lagt	lagd
sätta	satte	satt	satt

also *töras*, to dare, and *göra*, to do, or to make; thus,
töras *tordes* *torts*
göra *gjorde* *gjort* *gjord*

1. If the stem of a verb of this class ends in *r*, no ending is added in the pres. ind. sg., thus *hör* of *höra*, *gör* of *göra*, *lär* of *lära*, etc., not *hörer*, *görer*, *lärer*.

2. If the stem of the verb ends in *nd*, or *t*, preceded by a consonant the *d* or *t* in the endings are eliminated; thus,

sända, send, *sänd-e*, not *sänd-de*, *sänd*, not *sänd-d*.
gifta, marry, *gift-e*, not *gift-te*, *gift*, not *gift-t*.

3. In the pres. ind. sg. not only the *r* but the whole ending *er* is often eliminated when the passive *s* is added; *blygs* of *blygas*, *leds* of *ledas*, *ids* of *idas*, etc., instead of *blyges*, *ledes*, *ides*.

4. The verbs *att krympa*, to shrink, *att skrympa*, to shrivel, *att läsa*, to read, follow this conjugation, but have also a supine and p. p. like strong verbs: *krumplit*, *krumpen*, *skrumplit*, *skrumpen*, *läsit*, *läsen*.

130. Inflection of the verbs *att köpa*, to buy, *att böja*, to bend, in the present and past tenses, active and passive, illustrating the conjugation of the verbs of the second class. The compound tenses are formed regularly.

Active.		Passive.	
Ind.	Subj.	Ind.	Sub.
Present:			
jag {	köper	köpe	köpes
{	böjer	böje	böjes or böjs
vi {	köpa	köpe	köpes
{	böja	böje	böjes
1 {	köpen	köpen	köpens
{	böjen	böjen	böjens

Past:

jag	{ köpte böjde	köpte böjde	köptes böjdes	köptes böjdes
vi	{ köpte böjde	köpte böjde	köptes böjdes	köptes böjdes
I	{ köpten böjden	köpten böjden	köptens böjdens	köptens böjdens
<i>Supines</i>	{ köpt böjt	<i>Part.</i>	{ köpande, köpt böjande, böjd	
<i>Imp.</i>	{ köp, köpom, köpen. böj, böjom, böjen			

131. *Third class or conjugation.*

Endings: pres. ind. sg., -r, past -dde, supine -tt, p. p., -dd; pres. p., *ende*.

tro	tro-r	tro-dde	tro-tt	tro-dd
bo	bo-r	bo-dde	bo-tt	bo-dd

To this class belong only a few verbs, which, if not compounded, are monosyllabic; their stem ends in a vowel and they lack the infinitive ending.

1. No ending is added in the pres. ind. pl. except the -n in the 2 pers.

2. The present *subjunctive* is formed by the auxiliary *må*, and the 1 pers. pl. *imp.* by *låtom* (imp. of *låta*, to let); *låtom oss tro*, let us believe.

3. *Att två*, to wash, has also the forms *tvagit* and *tvagen* in the supine and p. p.

Att tro, to believe.

<i>Active</i>			<i>Passive.</i>
<i>Ind.</i>	<i>Subj.</i>	<i>Ind.</i>	<i>Subj.</i>

Present:

jag tror	må tro	tros	må tros
vi tro	må tro	tros	må tros
I tron	mån tro	trons	mån tros

Past:

jag trodde	trodde	troddes	troddes
vi trodde	trodde	troddes	troddes
I trodden	trodden	troddens	troddens

Imp.: tro, låtom oss tro, tron.

Supine: trott; participles: troende, trodd.

132. *Fourth class or conjugation.*

To this conjugation belong the *strong verbs*. They add no ending in the past tense singular, but as a rule they suffer change of root vowel; the past plural has the endings, -o, -en, -o, the supine -it, the pres. part. *ande*, or *-ende*, the p. p., -en, -et, -na, or -ne, agreeing in number and gender with the noun it modifies both when used purely as an adjective and when used in the predicate.

133. The change of root vowel may be either simple or double and the strong verbs are classified accordingly.

a) *Verbs with simple change:*

1. i	e	i	
blifva	blef	blifvit	blifven
skrifva	skref	skrifvit	skrifven

So also: *drifva*, *glida*, *gnida*, *gripa*, *hvinna*, *klifva*, *knipa*, *lida*, *niga*, *piipa*, *rida*, *rifva*, *skina*, *skrida*, *skrika*, *slita*, *smita*, *stiga*, *svida*, *svika*, *vika*, *vrida*.

2. a	(å, ä)	o (ä, ö)	a (å)
draga	drog	dragit	dragen
fara	for	farit	faren
taga	tog	tagit	tagen
falla	föll	fallit	fallen
gråta	grät	gråtit	gråten
hålla	höll	hållit	hållen
låta	lät	låtit	låten
slå	slog	slagit	slagen

3. u	ö	u	
bjuda.	bjöd	bjudit	bjuden.

So also: *gjuta, hugga, ljuda,* ljuga, ljuta, njuta, sjuda, sjunga, sjunka, skjuta, sluka*, sluta*, suga, supa, tjuta.*

b) *Verbs with double change:*

1. i	a	u	
binda	band, pl. bundo	bundit	bunden.

So also: *brinna, brista, dimpa, dricka, finna, förnimma, försvinna, hinna, klinga*, rinna, simma*, sitta, slinka, slinta, slippa, spinna, spricka, springa, spritta, sticka*, stinga, stinka, tvinga*, vinna.*

2. ä	a	u	
bära	bar, pl. buro	burit, buren	

So also: *skära, stjäla, svälta; svär(j)a has, svor, svuro, svurit, svuren.*

3. y.	ö	u	
bryta	bröt, pl. bröto	brutit, bruten.	

So also: *flyga, flyta, frysa, klyfva, knyta, krypa, skryta, smyga, snyta, stryka, tryta.*

1. In the pres. ind. sg. not only the *r*, but the whole ending *-er*, is often eliminated when the passive *-s* is added; thus: *grips, binds* instead of *gripes, bindes*.

2. The verbs *blifva, taga, draga, gifva*, have the abbreviated forms *bli, ta, dra, ge*, in the inf. and *blir, tar, drar, ger*, in the pres. ind. sg.

3. The verbs *fara, bära, skära, stjäla* always have the short forms *far, bär, skär, stjäl* in the pres. ind. sg.

4. In the verbs *att komma*, to come, *att sofva*, to sleep, the vowel is not changed, thus,

komma	kom	kommit	kommen
sofva	sof	sofvit	

134. Inflection of the verbs *att gifva*, to give, *att bära*, to carry, to bear, in the present and past tenses, active and passive.

*May follow the first conjugation.

<i>Active</i>		<i>Passive</i>	
<i>Ind.</i>	<i>Subj.</i>	<i>Ind.</i>	<i>Subj.</i>

Present:

<i>jag gifver, ger,</i>	<i>gifve</i>	<i>gif(ve)s</i>	<i>gifves</i>
<i>vi gifva, ge</i>	<i>gifve</i>	<i>gifvas</i>	<i>gifves</i>
<i>I gifven, gen</i>	<i>gifven</i>	<i>gifvens</i>	<i>gifvens</i>

Past:

<i>jag gaf</i>	<i>gåfve</i>	<i>gåfves²⁾</i>	<i>gåfves</i>
<i>vi gåfvo¹⁾</i>	<i>gåfve</i>	<i>gåfves</i>	
<i>I gåfven</i>	<i>gåfven</i>	<i>gåfvens</i>	<i>gåfvens</i>

Imperative: gif, gifvom, gifven.*Participles:* gifvande, gifven.*Present:*

<i>jag bär</i>	<i>bäre</i>	<i>bärs</i>	<i>bäres</i>
<i>vi bära</i>	<i>bäre</i>	<i>bäras</i>	<i>bäres</i>
<i>I bären</i>	<i>bären</i>	<i>bärens</i>	<i>bärens</i>

Past:

<i>jag bar</i>	<i>bure</i>	<i>bars</i>	<i>buress</i>
<i>vi buro</i>	<i>bure</i>	<i>buros</i>	<i>buress</i>
<i>I buren</i>	<i>buren</i>	<i>burens</i>	<i>buress</i>

Imp: bär bärom, bären.*Participles:* bärande, buren.

1. Notice vowel change from a to å in past pl. *Att förgäta*, to forget, suffers the same change; *förgäta*, *förgat*, pl. *förgäto*, *förgätit*, *förgäten*.

2. Note that the stem vowel in the past subj. is the same as in the pl. ind. in strong verbs.

135. *Irregular verbs:*

<i>bedja</i> , ask, pray	{ <i>bad</i> pl. <i>bådo</i>	<i>bedt</i> <i>bedit</i>	<i>bedd</i>
<i>dö</i> , die	<i>dog</i>	<i>dött</i>	<i>död</i> (adj.)
<i>få</i> , get, receive,	{ <i>fick</i> , pl. <i>fingo</i>	<i>fått</i>	<i>fådd</i> .* <i>fången</i> *
<i>gå</i> , go	{ <i>gick</i> pl. <i>gingo</i>	<i>gått</i>	<i>gången</i>
<i>heta</i> , be called,	{ <i>hette</i> <i>het</i>	<i>hetat</i>	_____
<i>idas</i> , (<i>icke</i>), to be lazy.	<i>iddes</i>	<i>idits</i>	_____
<i>kväda</i> , sing, say	{ <i>kvad</i> no. pl.	<i>kvädit</i>	<i>kväden</i>
<i>le</i> , smile	<i>log</i>	<i>lett</i>	<i>be-ledd</i>
<i>lefva</i> , live	<i>lefde</i>	<i>lefvat</i>	<i>lefvad</i> *
<i>ligga</i> , lie	<i>låg</i>	<i>legat</i>	<i>för-legad</i>
<i>lyss</i> ¹) listen	<i>lyddes</i>	_____	_____
<i>löpa</i> , run, leap	{ <i>löpte</i> , or <i>lopp</i> , pl. <i>lupo</i>	<i>löpt</i> <i>lupit</i>	<i>lupen</i>
<i>rädas</i> , fear	<i>räddes</i>	<i>rädits</i>	
<i>se</i> , see	<i>såg</i>	<i>sett</i>	<i>sedd</i>
<i>stå</i> , stand	<i>stod</i>	<i>stätt</i>	{ <i>stådd</i> * <i>stånden</i> *
<i>tiga</i> , be silent	<i>teg</i>	<i>tegat</i>	<i>för-tegad</i>
<i>veta</i> , know	<i>visste</i>	<i>vetat</i>	_____
<i>vetta</i> , lean	<i>vette</i>	<i>vettat</i>	_____
<i>vidlåda</i> , adhere to	{ <i>vidlådde</i> <i>vidlådade</i>	<i>vidlådit</i> <i>vidlådat</i>	_____ _____
<i>äta</i> , eat	<i>ät</i>	<i>ätit</i>	<i>äten</i>

1. *Lyss* is a new formation having the same form in singular and plural, and the same meaning as the old verb *att lydas*, to listen.

*In compounds.

2. *Värdes* and *värdens* are used in the subj. or imp. to express an earnest wish or desire that something may or may not happen or come to pass

136. Verbs that vary between different conjugations.

a) between first and second:

böta, dyka, frälsa, fästa, förvärfva, knysta, krysta, lyfta, mista, rista, skira, spara, syna, syra, tjusa, vältä, yra;

b) between first and fourth:

klinga, lita, ljuda, simma, sluka, snida, sticka, tvinga;

c) between second and fourth:

begräva, fnysa, gala, gräva, häfva, hjälpa, kläcka, kvida, mala, nysa, ryka, skafva, skälfva, smälla, smälta, sprida, strida, stjälpä, svälta, trifvas, vräka, växa.

137. The nature and use of impersonal verbs are the same as in English. They are usually employed to indicate natural phenomena: *det snöar*, it snows; *det regnar*, it rains, etc.

Compound verbs.

138. Verbs may be compounded with other parts of speech, such as prefixes (which serve only as such) or with nouns, adjectives, adverbs, and prepositions.

139. The most common prefixes are: *ant-, be-, bi-, ent-, er-, för-, gen-, här-, miss-, sam-, um-, und-, van-, veder-*.

The prefixes *be-* and *för-* are always unaccented, the others are accented. When *för-* is not purely a prefix, but an adverb or preposition, it is accented; thus, *förbud*, prohibition, injunction, but, as preposition, *förbud*, fore-runner.

För and *före* (adverb) should be carefully noticed, as they appear very much alike but give a very different meaning to verbs with which they are compounded; thus, as examples:

att fördraga, to stand, endure, tolerate;

att föredraga, to prefer, recite, present;

att förgifva, to poison;

att föregifva, to pretend, feign;
att förgå, förgås (dep.), to pass away, perish;
att föregå, föregås (pass.), to precede, be preceded by;
att förstå, to understand.
att förestå, to manage, to impend (in impers. constr.).

140. The component parts of a compound verb are either inseparable or separable, that is, the parts of speech with which the verbs are compounded may either be prefixed to the verb, and used in that way only, or they may either be prefixed to the verb or separated from it and placed after it; thus,

a) the prefixes mentioned above (139) are *inseparable*; *att begynna*, to begin, *att bistå*, to assist, etc.

b) *nouns* are usually *inseparable*: *att korsfästa*, to crucify, *att landsätta*, to land, set ashore; but if the noun is compounded with a preposition, this compound may be separated from the verb: *att iståndsätta*, or *att sätta istånd*, to put in position, order or repair;

c) *adjectives* are usually *separable*, but sometimes not: *att hvitmåla* or *att måla hvit*, to paint white; *att friköpa* or *att köpa fri*; to ransom; but *frikalla*, to absolve, acquit; *att godkänna*, to approve;

d) *adverbs* are either *inseparable* or *separable*, and in the latter case, they may or may not give a different meaning to the verb; thus,

1. *with no change in meaning*:

att främtaga or *taga från*, to take from or away from;
att hädanfara or *fara hädan*, to go or pass away from;
att innestänga or *stänga inne*, to shut in; *att emottaga* or *taga emot*, to receive, accept; *att genomläsa*, or *läsa genom*, to read through;

2 *with different meanings*:

att angå, to concern, *att gå an*, it will do, is proper; *att afgå*, to resign, leave: *att gå af*, to break, get off; *att anlägga*, to found, build; *att lägga an*, to take aim; *att utse*,

to choose, select; *att se ut*, to appear, or look out; *att öfversätta*, to translate; *att sätta öfver*, to place over, ferry across.

141. Compound verbs are conjugated like the simple verbs.

Adverbs:

142. As to their meaning adverbs are:

a) *adverbs of place*: *här*, here, *där*, there, *inne*, in, *ute*, out;

b) *adverbs of time*: *nu*, now, *då*, then, *framdeles*, later on, *fordom*, formerly;

c) *adverbs of manner*: *så*, so, thus, *gärna*, gladly, willingly, *hastigt*, hastily, suddenly, *illa*, badly, *väl*, well;

d) *adverbs of affirmation*: *ja*, yes, *jo*, yes, *jovisst*, certainly;

e) *adverbs of negation*: *nej*, no; *inte* and *icke*, not; *ingalunda*, not at all.

Ja, answers an affirmative and *jo* a negative question affirmatively. *Är han hemma?* Ja. *Är han icke hemma?* Jo.

143. As to their form adverbs are a) *primitive* or *derivative*; b) *simple* or *compound*.

144. Primitive adverbs are such as, *nu*, now, *nyss*, just now, lately, *fort*, fast, *blott*, only, *ja*, *jo*, yes, *nej*, no, *ej*, *icke* *inte*, not; they are few in number compared with the derivative adverbs.

145. Derivative adverbs are derived from other parts of speech by means of certain endings, such as:

a) *-t*; neuter singular strong form of adjectives: *godt* (of *god*, good), *stort* (of *stor*, large, great and, as adverb, much), *klart* (of *klar*, clear, evident);

b) *-a*: *bara*, only, *borta*, away, *illa*, badly, *hemma*, at home, *vida*, widely;

c) -*e* (adverbs of time and place) : *länge*, long. (time) ; *framme*, in front, at hand, at a desired point or goal ; *inne*, in, *ute*, out ;

d) -*an*, -*dan* : *innan*, before, *ofvan*, above, *nedan*, below, *hädan*, from here, *dädan*, from there ;

e) -*en* (from adjectives ending in -*lig*) : *dagligen*, daily, *möjligen*, possibly, *slutligen*, finally ;

f) -*er*, -*r* (adverbs of time and place) : *åter*, again ; *öfver*, over ;

g) -*es*, -*s* : *afsides*, out of the way, *alldeles*, entirely, *alls* in *alls icke* or *icke alls*, not at all ;

h) -*om*, -*vis*, -*lunda* : *fordom*, formerly, *lagom*, just right ; *lyckligtvis*, fortunately ; *troligtvis*, probably, likely ; *ingalunda*, not at all, by no means ; *någorlunda*, tolerably.

146. Adverbs derived from pronouns are classed as :

1. *demonstrative* : *där*, there ; *här*, here ; *dit*, thither ; *hit*, hither ; etc. ;

2. *relative* : *hvar*, *hvaräst*, where ; *hvert*, *hvarthän*, whither ;

3. *interrogative* : *hvar*, *hvaräst*, where ; *hvert*, *hvert-hän*, whither ; *när*, when ; *hur*, *huru*, how.

147. Compound adverbs are usually composed of prepositions and adverbs, or they may be composed of a noun in the genitive case modified by some other part of speech : *däraf*, of or from that, *häraf*, of or from this, *intill*, until ; *halfvägs*, halfway, *liggdags*, bed time ; *framdeles*, later on.

Prefixes, used purely as such, have the nature of adverbs.

Comparison of adverbs.

148. The comparison of adverbs is similar to that of the adjectives. Most adverbs do not admit of comparison, but some of them do. The following are compared thus :

<i>bra, väl, well</i>	<i>bättre</i>	<i>bäst</i>
<i>fjärran, far away</i>	<i>fjärmare</i>	<i>fjärmast</i>
<i>fort, fast</i>	<i>fortare</i>	<i>fortast</i>
<i>fram, forth</i>	<i>främre</i>	<i>främst</i>
<i>före, before</i>	<i>förr</i>	<i>först</i>
<i>gärna, gladly</i>	<i>hellre</i>	<i>helst</i>
<i>illa, badly</i>	<i>värre</i>	<i>värst</i>
<i>länge, long</i>	<i>längre</i>	<i>längst</i>
<i>nära, near</i>	<i>närmare</i>	<i>närmast</i>
<i>afta, often</i>	<i>oftare</i>	<i>oftast</i>
<i>sakta, slowly</i>	<i>saktare</i>	<i>saktast</i>

All adverbs which are identical with the neuter singular strong form of adjectives are compared regularly like the adjectives to which that form belongs; thus:

<i>hvasst, sharply</i>	<i>hvasare</i>	<i>hvasast</i>
<i>skönt, beautifully</i>	<i>skönare</i>	<i>skönast</i>
<i>vackert, prettily</i>	<i>vackrare</i>	<i>vackrast</i>

The comparative and superlative forms of *akter, bak, bort, efter, hit, in, mellan, ned, ofvan, sedan, under, up, ut* (see 98), which are used as adjectives, may also be used as adverbs, especially the superlatives.

The most common intensive adverbs are: *så, so; mycket, very; ganska, rätt, quite; för, too; värst, very* in negative sentences. *Kommer du så snart?* Do you come so soon? *Han läser mycket, ganska, rätt bra, he reads very well or quite well. Han kom för sent, he came too late. Han är icke värst rik, he is not very rich.*

Prepositions.

149. Prepositions govern, with very few exceptions, the dative or accusative, which case forms are the same as the nominative. The following are the prepositions in Swedish with their most common meaning in English:

<i>af, of, off</i>
<i>bland, ibland, among</i>
<i>efter, after, behind</i>
<i>enligt, according to</i>

från, ifrån, from
framför, in front of, above
för, for, before
förbi, by, past
före, before, ahead of
genom, through, by
hos, with, by, among
i, in
jämte, by, beside
kring, omkring, by, about
med, with, along
medels, by, by means of
mellan, emellan, between
mot, emot, against, towards
nära, near, close by
ofvan, above
om, about
bakom, behind
inom, within
utom, outside, without, except
på, å, on
till, to
undan, away from
under, beneath, below
ur, utur, out, out of
utan, without
vid, at, by
bredvid, by, by the side of
åt, to
öfver, across, above

The following expressions with prepositional value may also be noted:

<i>i afseende på,</i>	}	with reference to
<i>med afseende på</i>		
<i>med hänseende till,</i>		in regard to
<i>i förmåga af,</i>	}	in virtue of, by means of
<i>i kraft af</i>		

i följd af } in consequence of
till följd af }
med anledning af, on account, by reason of
i betraktande af, in view of
i trots af, in spite of
i stället för, in place of, instead of
längsmed, längsmed, along
för—sedan, ago, since; *för länge sedan*, long ago; *för ett år sedan*, a year ago; *det är nu länge sedan den tiden*, it is now long since that time
för—skull, for —sake; *för min skull*, for my sake; *för vinnings skull*, for the sake of gain
angående, } concerning, in regard to, with reference to
beträffande, }
vörande, }
ridkommande }
undantagandes, excepting
oaktadt, although, in spite of
oafsedt, leaving out of account

CONJUNCTIONS.

150. Coordinating Conjunctions.

1. Copulative:

Och, and; *samt*, and also; *äfven, ock, också*, also,
ej heller, nor, neither; *både — och*, both — and; *hvarken — eller*, neither — nor; *såväl — som*, as well as; *dels — dels*, partly — partly; *än — än*, now — now.

2. Disjunctive:

eller, or; *antingen — eller*, either — or.

3. Adversative:

men, but; *icke blott — utan äfven*, not only — but;
likväl, dock, ändock; yet, still.

4. Conclusive:

alltså, consequently; *således*, thus; *därför*, therefore.

5. Explanative:

ty, for, because; *nämligen*, namely, to wit.

151. *Subordinating conjunctions.*1. The general subordinating *att*, that.2. *Temporal*:*då*, then; *när*, when; *medan*, while, whilst; *sedan*, after; *innan*, *förrän*, before; *tills*, until.3. *Comparative*:*som*, as; *såsom*, as, such as; *ju* — *desto*, *dess*, the — the; *än*, than.4. *Cause and effect*:(*så*, *sådan*) — *att*, *så att*, that, so that.5. *Final*:*på det att*, *för att*, *att*, so that, to, in order to.6. *Causal*:*emedan*, because; *alldenstund*, *enär*, *då*, *som*; since as; *därför att*, because, because of.7. *Conditional*:*om*, *så framt*, *så vida*, *för så vidt*, *ifall*, *ifall att*. *därest*, if.8. *Concessive*:*churu*, *oaktadt*, *änskönt*, *fastän*, though, although; *om än*, *om ock*, *äfven om*, even if.9. *interrogative* (in indirect questions): *om*, if; *huruvida*, if, whether.

INTERJECTIONS.

152. The most common interjections are: *ack*, *ah*, *aj*, *fy*, *ha*, *hej*, *hejsan*, *hm*, *hu*, *hurra*, *husch*, *o*, *ve*, *usch*, the variety of shades of meanings of which can be easier gathered from a dictionary or through practical acquaintance with the language than given in a grammar.

SYNTACTICAL NOTES

THE SENTENCE.

155. The general build of the sentence is the same in Swedish as in English, and the order in which the subject and predicate appear is usually regular, that is, the subject with its modifiers precedes the predicate with its modifiers; but in a number of instances this order is partly inverted, and the personal or finite form of the verb precedes the subject. This happens in the following instances:

1. *In principal clauses.*

a) When the predicate or any part of it is particularly accented or special stress is laid on it. *Lefve friheten!* May liberty live! *Kort är människans lif.* Man's life is short.

b) In interrogative sentences unless introduced by *männe*. *Kommer han?* Is he coming or will he come? *Såg du honom?* Did you see him? *Talade du vid honom?* Did you speak to him? *Männe han kommer?* I wonder if he'll come.

c) When a subordinate clause precedes the principal clause. *Om jag kan, (så) kommer jag i morgon;* if I can, I'll come to-morrow. *Om jag får tid, (så) skall jag göra det;* if I get time, I shall do it.

d) When the principal clause appears inside or at the end of a subordinate clause in a quotation. *Dygden, säger Cicero, är det skönaste af allt;* virtue, Cicero says, is the most beautiful of all. *Man bör sträfva efter fred, men vara beredd till krig, säger Roosevelt;* we should strive for peace, but be prepared for war, says Roosevelt.

e) When the subject is preceded by any words or phrases, except conjunctions, belonging to the predicate. *I dag måste jag arbeta*, to-day I must work. *Nästa sommar reser jag till Sverige*, next summer I'll go to Sweden. *Litande på sin förmåga grep han verket an*, relying upon his ability he undertook the work.

f) In imperative sentences. The subject is usually omitted in such sentences, however. *Gör du din plikt*, *jag skall göra min*; do you your duty, I'll do mine.

2. In subordinate clauses.

a) In conditional clauses when the conjunction is omitted. *Gör du detta, så går det dig illa*; if you do this, you'll fare badly. *Få vi icke regn snart, så skadas grödan*; if we do not get rain soon, the crops will be damaged.

b) In a subordinate clause containing a conditional clause within it. *Jag hoppas, att om du kan, så kommer du*; I hope that, if you can, you'll come. *Jag tror, att om han hade velat, så hade han kunnat göra det*; I believe that, if he had wanted to, he could have done it.

154. The order in which the different clauses appear in a complex sentence is practically the same in Swedish as in English. Attributive and adverbial clauses are placed as near as possible to the word or part of the sentence which they modify. Participial phrases in the nature of adjectives are often introduced between the article and the noun where the English prefers a relative or participial clause following the noun. *I en den 27 sistsl. mars daterad och af vederbörande myndigheter i laga ordning antagen förordning göras följande bestämmelser*; in an ordinance, dated the 27 of March, ult., and passed in due course of law by the proper authorities, the following provisions are made.

This mode of writing is particularly common in law style and in documents issuing from government bureaux.

155. About the position of a negative adverb in a sentence it should be observed as a general rule, that unless the order of the subject and predicate is inverted, the negative is placed *after* the personal or finite verb in principal clauses, and *before* it in subordinate clauses; if the order is inverted, and also in interrogative and optative sentences, and in imperative sentences when the subject is expressed, the negative is usually placed *after* both the verb and the subject. *Han kommer icke. Han säger, att han icke kommer. Vore jag icke fattig, så skulle jag icke bedja om hjälp;* were I not poor, I should not ask for aid. *När jag kom dit, var han icke hemma;* when I came there, he was not at home. *Kommer han icke? Mätte han icke komma! Kom du icke!*

THE NOUN.

156. The use of the noun in the nominative, dative, and accusative cases is the same in Swedish as in English.

157. The genitive in *s* is used far more freely in Swedish than in English. In the following instances a prepositional phrase is preferably used in place of it.

a) when it modifies a noun, which indicates the object expressed by the principal verb. *Barnens uppfostran* or *uppfostran af barnen bör ligga föräldrarne om hjärtat;* the education of the children should be an important matter with (should lie close to the heart of) the parents. *Krutets uppfinning* or *uppfinningen af krutet tillskrifves en munk,* the discovery of gunpowder is ascribed to a monk;

b) when it denotes of what character or quality anyone or anything is. *Han är en ärans man* or *han är en man af ära,* he is a man of honor. *Han är en fredens försvarare* or *han är en försvarare af freden,* he is a defender or advocate of peace;

c) when it is partitive. *Han är en af lärarne*, he is one of the teachers. *Denne är den visaste of alla*, this one is the wisest of all.

1. When a noun precedes another noun in the genitive as an apposition to it, it does not take the genitive *s*. *I kung Gustafs dagar*, in the days of king Gustavus. *Konungariket Sveriges folkmängd*, the population of the kingdom of Sweden. *Skalderna Tegnerns och Runebergs skrifter*, the works of Tegnér and Runeberg.

2. When a person's name appears in the genitive, the *s* is added only to the last. *Skalden Karl Mikael Bellmans arbeten*, the works of the poet Karl Mikael Bellman.

3. An explanatory or defining genitive is used in such expressions as: *Stockholms stad*, the city of Stockholm; *Kronebergs län*, the province of Kroneberg, *Hennes Kungliga Höghet*, Her Royal Highness, *Ers Majestät*, Your Majesty.

4. A genitive may be used in the predicate with *vara* or *blifva* when the noun it modifies is easily supplied. *Trädgården är grefvens*, the orchard is the count's. *Aran blir seger-vinnarens*, the honor goes to the winner of the victory.

5. In colloquial language and even in literature a genitive may be used alone after a preposition: *hos prästens*, at the minister's (home or residence); *hos grannas*, at the neighbor's; in certain expressions such a genitive always occurs after *till* (which formerly always governed the genitive) and *i*: *till lands*, by land, *till sjös*, by or at sea, *till sängs*, to bed, *till skogs*, to the woods; *i söndags*, last Sunday; *i middags*, at noon (when speaking of it as past).

158. A noun with the postpositive definite article, the noun article proper, which is peculiar to the Scandinavian languages, is used to point out a) some person or object which has been mentioned just before or is otherwise well known, or b) a whole class or race. *Såg du konungen?* Did you see the king? *Herrarne äro hemma*, the gentlemen are home. *Boken är min*, the book is mine. *Hatten sitter bra*, the hat sits well.—*Fågeln flyger, men fisken simmar*; the bird flies, but the fish swims or birds fly but fishes swim. *Människan är ofullkomlig*, man is imperfect.

THE ADJECTIVE.

159. The adjective agrees in gender and number with the noun it modifies, whether used in the subject or the predicate. *Svenska språket är vackert*, the Swedish language is beautiful. *Sverige är ett skönt land*, Sweden is a beautiful country. *Denna vackra bok är dyr*, this nice book is expensive. *Denna stora stad har ett vackert läge*, this large city has a beautiful location.

1. The indeclinable adjectives *flott*, *kvitt*, *loss*, *läck*, *läns*, *pank* are used only in the predicate.

160. An adjective appearing in the predicate and modifying two nouns which are coordinated by *och* or *samt*, takes the plural form; but if it modifies two infinitives, phrases or clauses, it takes the neuter singular. *Du och jag måste vara nöjda med litet*, you and I must be satisfied with little. *Att vistas mycket i fria luften är godt för hälsan*, to spend much time in the open air is good for one's health.

1. If an adjective, used in the predicate, modifies a collective noun, it often takes the plural form. *Folk har varit snälla emot mig*, people have been kind toward me

161. When an adjective is used in place of a noun it usually has the definite form; sometimes it may have the indefinite form, especially the neuter singular. *Man må icke lönä godt med ondt*, one must not reward good with evil. Occasionally an adjective may take the post-positive article: *lillen*, the little one (boy), *lillan*, the little one (girl); *käresten*, lover, *kärestan*, sweet-heart.

162. An adjective is often followed by a prepositions. The following combinations are very common:

delaktig i, participating in, having part in
fri från, free from
full med, af, full of

glad öfver, glad over
kunnig i, versed in, skilled in
ledsen vid, weary of, sick of
mätt på, satiated
nöjd med, satisfied with
rik på, rich in
skyldig till, guilty of
trött vid, tired of
van vid, used to

163. The use of the numerals is similar to that of the adjectives. The word *tal* is often used with a numeral to indicate an indefinite number (of years especially) between tens and hundreds; thus, *på 20-talet* means any number (or year) between 20 and 30; *1900-talet* any year between 1900 and 2000 = *20:de århundradet*, the 20th century.

THE PRONOUN.

164. The pronouns may be of a substantive or adjective nature. In the former case they agree in gender and number with the noun whose place they take; but case is determined by their position and value in the sentence. When used adjectively they agree in gender and number, but not in case, with the noun they modify.

Personal Pronouns.

165. *Vi* instead of *jag* is used:

a) by governing kings and princes and others in high authority; and also by public speakers and authors: *Vi, Oscar, med Guds nåde konung af, etc.*, We, Oscar, by the grace of God, king of, etc.; in newspaper editorials the use of *vi* instead of *jag* is practically the rule;

b) to denote mankind in general: *Vi böra beflita oss om det goda*, we, that is, all of us, should be diligent in doing good.

166. *Du* is used:

a) in addressing Deity in religious style; also in poetry and oratory in addressing anyone;

b) in addressing intimate friends, children, servants, etc.

167. *I* may be used in all cases for the second person plural and even for the second person singular, when speaking to older persons, especially parents, or persons of higher rank; but in colloquial speech and less dignified forms of literature the bastard pronoun *Ni* is used in both singular and plural. Some people feel offended at being addressed as *Ni*, hence it is safer, at least when addressing strangers, to use *I* or the proper title.

168. *Han* and *hon* are used only for nouns indicating a distinct natural gender; otherwise *den* is used.

Det is often used indefinitely and as a formal subject like the expletive *there* in English. *Där* is often used instead of *det* in such cases. *Det var många tillstädes* or *där voro många tillstädes*, there were many present.

169. Personal pronouns are often used pleonastically after nouns and especially at the end of a sentence for the sake of emphasis. "*Jag är en krigargosse, jag,*" I am a soldier boy, I am. *Du Jönsson, du, du är allt en riktig spjufver, du;* you J., you are, I fear, a regular scamp, you are. *Det tål att tänka på, det;* that will stand some considering, it will. "*Nu dö vi som herrar, vi,*" now we die as lords, we do.

1. Some forms of the pronouns for the third person especially *den* and *det* are often abbreviated and suffixed to the noun, *Jag köpte'n*, I bought it. *Gif hit^{et}*, give it here.

170. The reflexive *sig* always refers to the logical subject. It is often used after an infinitive and refers then to the subject of that infinitive. *Han bad honom*

taga sig till vara, he asked him to be on his guard. It may also be used predicatively: *att vara sig själf*, to be oneself; *att vara sig själf nog*, to be sufficient unto oneself.

171. The reciprocal pronoun *hvarandra*, shorter form *hvarann*, is used for the plural of both first, second and third person. *Vi älska hvarandra*, *I älsken hvarandra*, *de älska hvarandra*.

Possessive Pronouns.

172. Swedish uses a possessive instead of a personal pronoun as in English in such expressions as, *din lymmel*, you scamp; *din odåga*, you good-for-nothing; *e(d)ra stackare*, you poor things, etc.

173. *Sin—sitt—sina* is reflexive-possessive and always refers to the logical subject; in all other cases the genitives *hans*, *hennes*, *dess*, *deras* must be used. The same rules apply to *sin* as a possessive as to *sig* as a reflexive.

174. Often the possessive pronoun is placed after the noun. In such cases the noun usually takes the postpositive definite article: *gossen min*, my boy; *hatten min*, my hat; *barnet mitt*, my child, *huset mitt*, my house; *äodelarna mina*, my possessions. But the words *fader*, *moder*, *broder*, *syster*, and their abbreviated forms and compounds do not take the article; thus, *fader min*, *far min*, *moder min*, *mor min*, etc.

175. The adjective *egen*— *eget*—*egna* is used to strengthen the possessives just as *själf*—*själft*—*själfva* is used to emphasize the personal pronouns: *min egen*, *din egen*, etc., my own, thy own, etc.

Note also: *att vara sin egen*, to be one's own, to be independent; *att blifva sin egen*, to become one's own, become independent; *att vara sin egen herre*, to be one's own lord or master.

Demonstrative Pronouns.

176. *Den* may, so far as the form is concerned, be either article, personal pronoun or demonstrative pronoun; as demonstrative it is usually stressed or accented.

177. The neuter singular *det* may be used to represent any word or phrase whatever. The neuter genitive form singular *dess* is often used after prepositions and in compounds: *innan dess*, before that (time); *sedan dess*, since then; *till dess*, until (that time); *utom dess*; besides that; *dessemellan*, between times; *dessförutan*, without that; *dessutom*, besides, moreover.

1. This pronoun has an indefinite meaning in such expressions as: *den och den summan*, such and such a sum; *på det och det viset*, in such and such a manner. *Den och den* alone expresses a mild oath just like *den onde* or *hin onde*, the evil one.

2. *Denne* and *densamme* are often used in place of a personal pronoun to avoid ambiguity. *Fadern skref till sin son att denne* (instead of *han*) *skulle resa hem påföljande dag*, the father wrote to his son that he (the son) should go home the following day.

178. *Interrogative pronouns.*

1. *Hvem* is used only about persons; the neuter is *hvad*.

2. *Hvilken* asks about one of two or more; *hvilken-dera* about one of two that are known. *Hvilken bok vill du ha?* Which book do you want? *Hvilkendera af dessa böcker vill du ha?* Which of these books do you want?

3. The relative *som* is often used with the interrogative pronouns when they introduce a subordinate clause. *Vet du hvem som gjort denna uppfinning?* Do you know who has made this invention? *Inser han ej, hvad som vore klokast?* Can't he perceive what would be wisest?

179. *Relative pronouns.*

1. *Som* is the most common of all the relatives.

2. *Hvilken* is used *a)* to prevent a too frequent repetition of *som*, *b)* to avoid ambiguity as *som* does not indicate gender, and *c)* after a preposition. If *som* is used with a preposition, the preposition follows after the verb. *Linne blef en furste i den vetenskap, som han egnade sig åt* or *åt hvilken han egnade sig*, Linnæus became a prince in the science to which he devoted himself.

3. *Hvem* is used only about persons; the neuter is *hvad*.

4. *Hvad* means either *det som* or simply *som*. *Hvad (det som) Gude tackes är mig täckt*, what pleases God, pleases me. *Allt hvad (som) Gud gör är godt*, all that God does is good.

5. *Den*, when used as a relative, means *som* when used in the dative or accusative; in the nominative it stands for *den som*. *Dessa äro de plikter, dem (som) I han att uppfylla*, these are the duties which you have to perform. *Den (den som) illa gör, han illa far*, he who acts badly, fares badly.

6. The relative, when objective, is often omitted, same as in English.

THE VERB.

180. *Number.*

1. If the subject in a sentence is a collective noun in the singular denoting measure or number with a partitive attribute in the plural, the verb agrees with the attribute. *En mängd flyttfåglar ha kommit*, a large number of birds of passage have come.

2. If the collective unity is strongly accented, however, the verb is singular. *Mängden af åskådare var stor*, the number of spectators was large.

3. If the subject is a relative pronoun which does not indicate number, the verb agrees with the antecedent of the relative. *De, som äro rika, böra hjälpa dem, som äro fattiga*, those who are rich ought to help those that are poor.

4. The pronoun *Ni* usually takes the verb in the singular whether used in addressing one or more; but when a plural attribute of the subject is used in the predicate, the verb is plural. *Vill Ni det, mina söner?* Do you wish that (or, are you willing to do that), my sons? *Ni ären alla trötta efter resan, antar jag*, you are all tired from the journey, I suppose.

5. *Det* as a formal subject always takes the verb in the singular. *Det lefver många, som minnas det*, there are many living who remember that.

6. The subject in an imperative sentence is usually omitted, except when it is used for the sake of contrast. *Svara du för dig, jag svarar för mig*.

7. If two or more nouns are united by *och* or *samt* as subjects of the same verb, the verb is usually in the plural, and in regard to person the first has preference before the second, and the second before the third; but the verb is put in the singular:

a) if the nouns are thought of as a united whole;

b) if the nouns follow one another with increased importance and emphasis;

c) when the predicate precedes the subjects: *Ditt är riket, makten och härligheten*. Thine is the kingdom, the power and the glory;

d) in counting: *två och fyra är sex*, two and four is six.

9. If two nouns are united as subjects by any other coordinating conjunctions than *och* or *samt*, the verb agrees with the nearest noun. *Svärdet eller pennan skall afgöra striden*, the sword or the pen shall decide the contest.

MOOD AND TENSE.

181. *The indicative.*

1. The present indicative is often used:

a) instead of the preterit in lively discourse: *Gustaf sätter sig i spetsen för dalkarlarne, slår danskarne, intager Stockholm* o. s. v., Gustavus places himself at the head of the Dalecarlians, defeats the Danes, captures Stockholm, etc.;

b) instead of the future for the sake of brevity or to indicate a coming event as more certain: *Han kommer i morgon och reser tillbaka om ett par dagar*, he comes tomorrow and goes back in a couple of days;

c) often instead of the perfect to indicate a condition or action which is going on and has continued for some time: *Jag bor här sedan fyra månader*, I live here since four months, i. e., I have lived here for four months.

2. The perfect is often used for the future perfect. *Jag har strax slutat*, I have soon finished.

3. The simple future is often indicated by the verb *komma* and an infinitive. *Han kommer snart att resa bort*, he is soon going away. *De komma snart att vända om*, they will soon return. *Det kommer att gå honom illa*, he will fare badly, or it will turn out badly for him.

4. The future perfect is used very sparingly in Swedish; in most cases the perfect takes its place.

182. *The Subjunctive.*

1. The simple ordinary tense forms of the subjunctive are used very little in Swedish except in indirect discourse and exclamations; in other cases modal auxiliaries are used.

2. The optative subjunctive expresses a wish and usually employs the auxiliary *må*. *Må det lyckas*, may it succeed. *Må vi alla göra vår plikt*, may we all do our duty.

3. The present and sometimes the preterit expresses a wish or desire which is possible of realization. *Må frihetens fana alltid bäras högt*, may the banner of liberty always be carried high. *Mätte ingen olycka hända dem*, may no accident or misfortune befall them.

4. The simple preterit usually expresses a wish or desire which cannot be realized. *Ack, om min vän icke vare död!* O, if my friend were not dead! *Ack, om jag kunde återkalla det förflutna!* O, if I could call back the past!

5. The pluperfect expresses a wish that something might or would have happened. *O, om han bara hade kommit i tid!* O, if he had only come in time! *Ack, om jag bara hade vetat det!* O, if I had only known it!

6. The concessive subjunctive expresses a concession or permission in the present and perfect tenses. In the latter *må* or some other auxiliary is used; and they may be used in the present also. *Vare härmed huru som helst*, be this as it may. *Du må göra som du vill*, you may do as you please.

Det kan hafva händt på följande sätt, it may have happened in the following manner.

7. The conditional subjunctive uses the preterit and pluperfect to express the result of a condition as uncertain or improbable. The same tenses are used in com-

parative sentences where the subordinate clause is introduced by *som* (*om*), *såsom* (*om*), *likasom* (*om*). *Det vore mig till stor nytta, om du kunde göra detta*, it would be of great benefit to me, if you could do this. *Hans lif hade troligen kunnat räddas, om han hade sökt läkare i tid*, his life could probably have been saved, if he had sought a physician in time. *Han arbetar, som om det gällde lifvet*, he works as though his life depended on it. *Han kände sig så lycklig, som om han hade vunnit en stor seger*, he felt as happy as if he had won a great victory.

8. The change from direct to indirect discourse follows the same rules in Swedish as in English.

1. Both the present and past subjunctive indicate the present or future tenses.

183. *The Imperative.*

1. The imperative does not appear in the passive form except in deponent verbs which have passive form, but active meaning. *Hoppas det bästa*, hope for the best. *Yfs ej af fädrens ära*, boast not of the glory of the fathers or ancestors.

2. The lacking forms of the imperative are supplied by the hortative subjunctive which expresses an exhortation or by the aid of certain auxiliaries, such as: *skola*, *böra*, *må*, *måste*, *låta* and sometimes *få*. *Du skall icke stjäla*, thou shalt not steal. *Låtom oss handla ärligt*, let us act honestly. *Du får icke göra detta*, you must not do this.

3. The present indicative is often used in place of the imperative. *Nu får du komma*=*kom nu*, now you'll have to come. *Du må hjälpa honom*=*hjälp honom*, you'll have to help him.

184. *The infinitive.*

1. Swedish employs the infinitive much more freely

than the English does, thus often where the English requires a verbal noun, a clause or phrase. *Genom att hjälpa sin nästa, hjälper man ofta sig själf*, by helping our neighbor we often help ourselves. *Det kan kallas att sjunga*, that may be called singing. *Han föll till marken utan att skada sig*, he fell to the ground without hurting himself. *Han lemnade dem utan att säga, hvart han ämnade sig*, he left them without saying where he intended to go.

2. Prepositions often govern the infinitive, especially the preposition *för*, for, which denotes purpose or intention and must be rendered in English: in order to, for the purpose of, or simply by an infinitive. *Han reste dit för att hälsa på*, he went there to visit. *Taft reste till Cuba för att undersöka förhållandena där*, Taft went to Cuba to investigate the conditions there. *Han har kommit hit för att lära landets språk*, he has come hither for the purpose of learning the language of the country. *Han är här för att gå i skola*, he is here for the purpose of going to school.

3. An active infinitive in Swedish is often rendered by the passive in English. *Det är att hoppas* (deponent), it is to be hoped. *Det var att vänta*, that was to be expected. *Det är att beklaga*, it is to be deplored (pitied).

4. The infinitive sign *att* is omitted

a) after the modal auxiliaries;

b) in the construction accusative with infinitive, an abbreviated subordinate clause, very common in Swedish. *Jag såg honom komma*, I saw him come. *Jag hör fågeln sjunga*, I hear the bird sing. *Jag tror honom vara ärlig*, I believe him to be honest;

c) when the infinitive is used predicatively with a passive verb which in its active form governs accusative with infinitive. *Jones säges ha vunnit i senaste valet*, Jones is said to have won in the last election. *Denna*

kvinna säges kunna spå, this woman is said to be able to foretell (tell fortunes).

185. *The Participles.*

The participles are the adjective forms of the verb, being used principally as adjectives and serve the same purpose as these in the sentence; but their modifiers are the same as those of the finite verb.

1. The present participle occurs only in the active form of verbs, except that deponent verbs may have this participle in *s*, when it is used independently, but never when used as an attribute. *Minnandes sitt löfte*, remembering his promise. *Hoppandes det bästa*, hoping for the best. A present participle in *s* (an adverbial genitive) may also be used after the verb *komma*, but the regular form is more common. *Han kom åkandes* or *han kom åkande*, he came riding. The preposition *till* often governs such a participial genitive; *till finnandes*, to be found; *till märkandes*, to be noticed.

2. After the verb *komma* the present participle is used in Swedish as in English. *Han kom gående, ridande, rusande, åkande* o. s. v., he came walking, riding (on horseback), rushing, riding, etc. Also the present participle of such verbs as *sitta, ligga, gå, and stå* after *blifva*. *Han blef sittande, liggande, gående, stående*, he remained sitting, lying, walking, standing.

2. The past participle is used adjectively, either in the predicate with *vara, varda* and *blifva* or as a direct attribute. *Mannen är skadad*, the man is hurt. *Striden var slutad*, the battle was ended. *Sångaren vardt prisad*, the singer was praised. *Fienden blir slagen*, the enemy is being defeated. *Tjuften blef straffad*, the thief was punished. *En älskad moder, en älskad fader, ett älskadt barn, älskade vänner, vördade fäder*.

3. Verbs whose participles are construed with forms of *vara* are especially those that denote change or mo-

tion or that something becomes or begins, like *komma*, *gå*, *fara*, *blekna*, *gråna*, *vissna* o. s. v. *Våren är kommen*, spring is (or has) come. *Tåget är gånget*, the train is gone. *Han var redan faren*, he had already started. *Sommarens fägring är bleknad*, the beauty of summer has grown pale. *Mannens hår är grånadt*, the man's hair has grown gray. *Blomman är vissnad*, the flower is withered. In all these cases *hafva* and the supine may be used, however, and is rather to be preferred.

187. The Supine.

The supine is used with the auxiliary *hafva* to form the compound perfect tenses. In these tenses the auxiliary is often omitted and the supine used alone. "*Så var (det) med dem, så lefde de, så har det alltid gått; ett härligt lif (hafva) de lefvat dock, en härlig död (hafva) de fått*," thus it was with them, thus they lived; a glorious life they (have) lived, however, a glorious death they (have) received. *Hvad jag (har) gjort, svarar jag för*, what I have done, I answer for. *Sedan han (hade) gått sig trött, satte han sig att hvila*, after he had walked himself tired, he sat down to rest. *Jag skulle (ha) varit på en föreläsning i dag*, I should have attended a lecture today. *Jag skulle (ha) hjälpt honom, om jag (hade) kunnat*.

188. Voice. (See 121).

1. Swedish may form any passive form of the verbs by adding *-s* (sometimes *-es*) to the active form used of the principal verb; or it may form the passive by using the auxiliary *blifva* (sometimes *varda*) together with the past participle of the principal verb; this latter formation follows exactly the same rules as in English.

2. Intransitive verbs, which as a rule appear only in the active, may sometimes take the passive form in the third person. *Dansen dansas väl*, the dance is danced well. *Lekarne lektes med lif och lust*, the games (or

plays) were played with life and vim. *Det skämtades mycket vid bordet*, there was much joking (or jesting) at the table. *Där sofves båda natt och dag*, there they sleep both day and night.

ADVERBS, PREPOSITIONS AND CONJUNCTIONS.

189. *Adverbs.*

1. Relative adverbs are often used instead of prepositional phrases. *Huset hvori* (= *i hvilken*) *du bor*, the house in which you live. *Den sjukdom hvaraf* (= *af hvilken*) *du lider*, the ailment from which you suffer.

2. Relative and demonstrative adverbs are often omitted. *Hvarest det är lif*, (*där*) *är det hopp*, where there is life, there is hope. *Jag vill vara där*, (*hvarest*) *du är*, I wish to be where you are.

190. *Prepositions.*

Prepositions are usually placed before the word, clause or phrase which they govern, but the prepositions *emellan*, *emot*, *förutan*, *igenom*, *nedför*, *omkring*, *undantagandes*, *uppför*, *utefter*, *utför*, may sometimes be placed immediately after the part of the sentence which they govern; the same is the rule if the governed part begins the sentence (inverted order) or if it is a relative pronoun other than *hvilken*. *Oss emellan* *sagdt*, said between us. *Gör honom icke emot*, do not act against his wishes. *Mig förutan* *kunnen I intet göra*, without me ye can do nothing. *Han arbetade hårdt hela dagen igenom*, he worked hard throughout the whole day. *Hela berget nedför* *var vägen mycket brant*, down the whole mountain the road was very steep. *Han hade farit hela världen omkring och sökt efter lycka*, he had traveled around the whole world in search of happiness. *Dig undantagandes*, *läsa alla bra*, excepting you, all read well. *Hela backen uppför* *var väglaget mycket dåligt*, the road was very poor up the whole hill. *Där voro vackra villor vägen utefter*, there were beautiful villas

along the road. *Hela berget utför fanns ingen banad stig*, down the whole mountain there was no beaten path. *Hvad tänker du på?* What are you thinking of? *Det kan du lita på*, that you can depend on. *Hvem talar du om?* Of whom do you speak?

1. A preposition may govern several coordinate nouns by being placed only before the first; but if the nouns are emphasized or if they are separated by more than one word or if they have different predicates, the preposition is repeated. *Med arbetsamhet, flit och sparsamhet kan mycket uträttas*, much can be accomplished by industry, diligence and frugality. *Med list och med våld vann fienden seger*, by craftiness and by force the enemy won the victory. *Det är för dig lika mycket som för mig, som jag arbetar*; it is for you just as much as for me that I work. *Äf många klandras han, och af många varder han prisad*. He is criticised by many and by many he is praised.

2. Two Prepositions may govern the same noun. *Från och med denna dag*, from and including this day.

191. Conjunctions.

The general subordinating conjunction *att* is often omitted. *Jag hoppas, (att) du stannar kvar*, I hope (that) you'll remain. In such cases the principal clause, with inverted order, is often placed inside of or follows the subordinate clause. *Denna stad, tror jag, är mycket stor*, this city, I believe, is very large. *Han hade varit ute på landet, sade han*, he had been out in the country, he said.

In conditional sentences the conjunction is often left out and the order inverted. *Kommer han icke snart (= om han icke kommer snart), så kommer han för sent*, if he does not come soon, he'll come too late.

1. *Hvarom icke* is often used in place of a negative conditional clause when an affirmative clause precedes. *Om detta mitt arbete lyckas, så gläder det mig; hvarom icke (= om det icke lyckas), så får jag trösta mig med den ärliga afsikten*; if this my work is a success, it'll please me, if not, I'll have to comfort myself with the good intention.

2. A relative pronoun or adverb may be used to introduce a conditional or concessive clause. *Hvilka språk du än lär, så glöm icke att lära svenskan*, whatever language you learn, don't forget to learn Swedish. *Hur än lifvet gestaltar sig för dig, så sök alltid att göra hvar man rätt*, however your life shapes itself, always try to give every man his due.

EXERCISES

I.

EXERCISES ILLUSTRATING THE VARIOUS PARTS OF THE SENTENCE AND GRAMMATICAL FORMS IN GENERAL

THE SIMPLE SENTENCE.

Subject and Predicate.

En svala kvittrar. Biet surrar. Gökarna gala. Snön har smält. Våren har återkommit. Ängarna grönska. Blommor skola uppväxa. Flyttfåglarna ha återvänt.

Fåglarna kvittrade. Vintern hade flytt. Våren var kommen. Lärkorna sjöngot. Alla upplifvades. Den lidande blef förhoppningsfull. Att arbeta är nödvändigt. Det är en plikt. Har du varit flitig? Säg (du) sanningen! Måtte du vara sannfärdig!

Dative and Accusative Object.

En fågel har (=äger) vingar. Fåglarna fånga insekter. Fåglar äta frön. En blomma alstrar frukt. Växter utveckla blommor. Solen gifver värme åt jorden. Jorden bereder (åt) människan näringsmedel. Solen gifver jorden ljus och värme. Gud har skapat världen. Ära ske Gud!

De gamla skall man ära. De unga skall man lära. Ynglingen förtjänade att berömmas. Berömmet var honom nyttigt. Det gjorde honom godt. Det uppmuntrade honom. Att öfva barmhärtighet medför välsignelse. Den barmhärtige skall ske barmhärtighet. Att öfva barmhärtighet är (för) en god människa kärt. Ädla personer förvärfva sig aktning.

Adverbial Modifiers.

En fågel flyger i luften. Orrarna spela om våren. Näktergalen sjunger vackert. Fåglarna kvittra af

lefnadslust. I trädgården sjunga bofinkar dagligen. Fåglarna häcka där i stunkar. Till stunkar hopspikas brädlappar. På taket bygga svalorna bon under tegelpannorna.

Bon byggas af svalorna. Af lera byggas bona af svalorna. Ungarna födas äfven af hannarna. Insekter fångas af svalorna under flykten.

Följ (du) med mig till skogen! I skogen vandrar jag gärna. Där såg jag en gång en räf. Räfven stod på lur bakom ett högt träd. Trädet är omkring trettio meter högt. Vid min ankomst kilade räfven genast bort. Hvarför hade jag ej bössan med mig? Då hade räfven strax blifvit skjuten af mig. Ute i skog och mark går jag minst två timmar dagligen. Genom att promenera i fria luften uppfriskas nerver och sinne.

Noun Modifiers or Attributes.

En liten fågel sitter i ett högt träd. Den lilla fågeln, en trädgårdssångare, sjunger ljufligt. Sångarens röst har vackra toner. I trädets topp har fågeln bo. Trädets löf bilda ett skyddande tak. Familjens små ungar vårdas i boet med största ömhet. Föräldrars kärlek till barnen öfvergår barns kärlek till föräldrarna.

Stockholm, Sveriges hufvudstad, har ett förtjusande läge mellan Mälaren och Östersjön. Resande utlänningar beundra dess skönhet. Stockholms slott, den kungliga familjens bostad, är ståtligt. Min längtan att se vår hufvudstad uppfylldes omsider. I Stockholm besökte jag Nordiska museet och Skansen. På Skansen såg jag simmande sälar. Deras rörelser i vattnet äro snabba. I samma damm summo tillika några svanar. Att se sälarnas strid med de långhalsade simfåglarna roade mig mycketfl. En af svanarna lemnade aldrig den största af sälarna i fred. Omsider utkastades i dammen en mängd (af) mjukt bröd. Begäret att uppfånga brödet besegrade stridslusten. Hvilken lefvande varelse vill ej lifnära sig?

Predicate Complement.

En liten fågel är särdeles liflig. Fågeln's namn är svala. Svalans flykt är mycket snabb. Svalan är en tätting. Dess kvitter är föga vackert. Däremot ha många andra tättingar blifvit goda sångare. Näktergalarna ha alltid varit beundrade för sin härliga sång. Lärkan, vårens budbärare, är en ypperlig sångare. God sångare är också trädgårdssångaren. En af sångfåglarna, taltrasten, kallas Nordiska näktergalen.

Folket benämner taltrasten nattvaka. I ett skaldestycke kallar Franzén nattvakans sång vemodsfyll. Vi anse näktergalens sång vackrast. Fåglarnas glada sång gör en promenad i trädgården angenämare.

Näktergalarna uppträda stundom täflande med hvarandra. Vid en dylik täfling blef en näktergal död af öfveransträngning. En annan gång fann ägaren till en näktergal sin fågel död af grämlse. Den hade några dagar förut blifvit besegrad vid en sångtäflan. Näktergalarna äro nämligen högst egenkära. Att öfverträffas af en annan anser näktergalen för en stor skam. Bland andra sångfåglar är den utan medtäflare. Vid hitkomsten om våren komma hannarna ensamma före honorna. Vid dessas ankomst hälsa hannarna honorna välkomna med ljuflig sång.

All Parts of the Sentence.

Lefve upplysningen! Må frihet bo i Norden! Hvi pröfvas ej huggande klingor ännu? En stor mängd (af) soldater aftågade i dag till heden för att öfva sig till fosterlandets försvar. Den mänskliga kulturens stilla fortgång genom tiderna innehåller outtröttliga ämnen för forskning, betraktelse och beundran. På Mälarens väna strand jag satt en doftberusad sommarnatt. Kvällen sjunker tyst öfver berg och dal. Hör aftonklockans klang från kapellet! Myrkeklef på Kinnekulle är ett af Sveriges mest romantiska ställen. Den humoristiska sidan af vår vitterhet har sin egentliga glans af Bellman.

Hur lifvet blomstrar uppå dessa kullar! O, hvad fröjd du skänker mig! Hvarje dag af vårt lif är ett blad i vår historia. Löfvets fall är en hviskning åt de lefvande. Bengt Folkunge, lagman i Östergötland, äktade mot Birger Jarls vilja den adliga jungfrun Sigrid den fagra.

COMPOUND AND COMPLEX SENTENCES.

Coordinate Clauses.

Våren har kommit, och fåglarna sjunga. Icke blott tättingar af familjen sångare sjunga, utan äfven andra fåglar göra det. Näktergalen t. ex. hör ej till faunans sångare, utan denna är en trastfågel. Lärkorna sjunga väl, men de äro icke sångare i zoologisk mening. Antingen äro tättingarna flyttfåglar, eller äro de s. k. stannfåglar. De flesta lefva af insekter, eller äta de frön. Mycket nyttiga äro småfåglarna genom att utrota skadliga insekter, därför böra de skyddas. Gråsparfvarna göra dock äfven mycken skada, ty de angripa bl. a. den mogna säden. Tillika fördrifva de ofta ur trädgårdarna de angenäma sångfåglarna, och man bör hindra deras stora förökning. Men i allmänhet böra småfåglarna skyddas, de äro nämligen goda bundsförvanter åt människan i att utrota smärre skadedjur. Sätt upp i trädgårdarna stunkar i träden, och gör de små nyttiga fåglarna bofasta!

Principal and Subordinate Clauses.

Det beror af jordens rörelse kring solen, att årstiderna omväxla. Förr i världen trodde man, att solen hvälfde sig kring jorden. Den sanningen, att planeterna kretsas kring solen, blef först af Kopernikus klart uttalad. Att bekantgöra den nya teorien var förenadt med stora faror, så att den förblef öfver trettio år en hemlighet mellan några vänner. Slutligen, år 1543, offentliggjorde Kopernikus sitt verk, hvari framställes läran om himlakropparnas rörelser. Den nya idén rönt från teologernas sida det största motstånd, emedan den förmodades strida mot bibeln. Också var det endast döden,

som gjorde Kopernikus oåtkomlig för hätska förföljelser. En ny kämpe för sanningen, Giordano Bruno, blef lefvande bränd, sedan han under årtal varit utsatt för de grymmaste förföljelser.

Knappt tio år efter Brunos martyrdöd uppträdde Galilei, som genom upptäckten af Jupiters månar stärkte den kopernikanska teorien. Striden blef nu häftigare, än den någonsin hade varit. Segern tillfaller dock slutligen vetenskapen, sedan Kepler, Newton m. fl. framlagt sina öfvertygande bevis.

Coordinate, and Super- and Subordinate Clauses.

Solen, kring hvilken planeterna kretsar, är omkring femton millioner mil aflägsen från jorden, men öfriga fixstjärnor äro så långt aflägsna, att deras afstånd blott kan mätas med s. k. ljusår. Ett ljusår motsvarar den väglängd, som ljuset går på ett år, och, då ljuset går trettio tusen mil i sekunden, är ett sådant mått enormt stort. Stolens ljus kommer till jorden på åtta minuter, men en ljusstråle från den närmaste fixstjärnan hinner ej till jorden, förrän $3\frac{2}{3}$ år äro förgångna. Polstjärnan är också en af de närmaste fixstjärnorna, men dess afstånd från jorden är femtio ljusår, så att, om den stjärnan slocknade, denna händelse blefve bekant på jorden först femtio år därefter.

Man antager, att vår sol är tre billjoner mil aflägsen från den närmaste fixstjärnan, och att dess afstånd från andra fixstjärnor är många hundra gånger större. Solen själf synes icke höra till de mera ansenliga fixstjärnorna, och jorden, som länge ansågs vara skapelsens centrum, är sannolikt en af de minsta världskropparna. Genom teleskopet har man lärt känna, att det ljusa bälte, som kallas Vintergartan, utgöres af en samling stjärnor och att världsalltet framstår i en sådan storhet, att vi icke kunna göra oss den ringaste föreställning därom.

Contracted Compound and Complex Sentences.

Vid sommarsolståndet, den 21 juni, är dagen längst och blir natten kortast. Men vid vintersolståndet, den 22

dec., blir dagen kortast och är natten längst. Lika långa äro dagar och nätter två gånger om året, nämligen när vårdagjämningen inträdt den 21 mars och höstdagjämningen är inne med den 23 september. Vid nämnda tider uppgår solen rätt i öster och går den ned rätt i väster.

Månen rör sig i en bana kring jorden liksom jorden kring solen. Månens rörelseteori är f. ö. mera svårlost än mången annan astronomisk uppgift. Antagligen är månen bildad af samma massa som jorden. Deras utvecklingsprocess kan också antagas vara densamma till arten, om än icke till graden. Månens afkylning har tydligen gått fortare än jordens, enär jordens volym är ungefär femtio gånger större än månens.

Jag tycker mig höra (= att jag hör) aftonklockans toner från kapellet. Har du hört näktergalen sjunga? Anser du detta vara förhållandet? Hvilken af dessa blommor anser du vara den vackraste? Alla dessa blommor, hvilka du ser växa här, har jag själf planterat.

En stor vattenmassa, kastande sig utför en ofantlig höjd, fyller sinnet med häpnad och beundran. Erfarande följderna ångrade kejsaren kriget. Väl uppfostrad af sina föräldrar blef ynglingen en utmärkt man. Blind (= varande blind) kan han icke läsa. Sent omsider framkomna till ort och ställe mottogs vi af värd och värdinna med ansikten, strålande af glädje.

Alla hunno honom undantagen (= om han undantages). Boken kostar 3 kronor 50 öre bandet inberäknadt. Sanningen af ditt påstående medifven tål saken dock att tänka på. Medgifvet, att ditt påstående är riktigt (= riktigheten af ditt påstående medgifven), förhåller sig saken likväl på detta sätt. Antaget, att detta är sant, är dock min sats därmed ej vederlagd.

Elliptical Sentences.

Du har varit borta i sommar. Ja, i Norrland.—Hvarför just där? För dess härliga luft. —Var vistelsen angenäm? Mycket.—Var du länge där? Två månader.—Jag

har också varit borta. Ja så.—Hvar var du? I Marstrand. — Samtidigt med kungen? Nej, förut.—Sverige har många badorter. Många.—Alla ha gäster. De större hundratal.

God afton! Hjärtligt välkommen, käre vän. Hvilket angenämt möte! Hur roligt att ha dig här igen! Hälsa, trefnad och lycklig lefnad! Oss väl och ingen illa! Borta bra men hemma bäst. Slutet godt, allting godt.

MISCELLANEOUS EXERCISES.

Detta ställe vid stranden af Östersjön är ett härligt ställe. Natur och konst i förening ha gjort allt för att göra det härligt. Ägaren däraf har däraf skapat sig ett hem, som är förtjusande. Med sin familj bor han där i en praktfull villa midt i en trädgård, hvarifrån man har en storartad utsikt öfver hafvet. Härligt vore att få bo där, som (=hvarest) han bor. I trädgårdens midt är ock en springbrunn, som kastar högt upp i luften en vattenpelare, som åter nedfaller som ett strålnregn af pärlor. I ändan af trädgården står ett högt träd, en väldig ek. Däri, nämligen i eken, har man byggt ett litet rum med små möbler däri. Barnen gå gärna dit och leka där, ty en bekväm trappa leder dit upp, så att färdan dit ej alls är farlig. Vid trädgården vidtager en stor park, där man ofta får se lustresande roa sig och njuta af den härliga naturen.

Om man om sommaren gör en utflykt till det vackra Dalarne, så vill man gärna göra om en sådan färd, åtminstone en gång till. Då man kommer till Rättvik, "Dalarne Arkadien", då utbreda sig för åskådaren de skönaste taflor när och fjärran, och, när man färdas på landsvägen från Leksand till Rättvik, har man vid Bergsängs backar en så hänförande utsikt öfver Siljan och dess omgifningar, att denna söker sin like. Det berättas om en engelsk turist, att han vändt om vid Bergsängs backar och yttrat till sin körsven: "Det är ej värdt att fara vidare, ty när och hvar skulle jag få se något skönare?"

*) Notice that the following is indirect discourse.

På en föreläsning yttrade en kännare af fåglar och fåglalåt, att) taltrasten utan tvifvel hade sitt namn af *tal* och ej af *tall*, och att namnet uppkommit däraf, att denna fågels spel mera påminde om tal än om sång. Folkfantasien plägade också, sade föreläsaren, däri inlägga nästan hvilka ord som helst, i synnerhet sådana, som innehöllo vokalerne *e* och *i*. Att härleda namnet från "tall" vore så mycket mindre skäl, som taltrasten föredroge den högre granen att sitta i framför tallen. Stilla och orörlig sutte alltid taltrasten, då han sjönge, och åbakade sig ej, sade talaren, såsom andra fåglar, bland hvilka tjädern vore den, som mest utmärkte sig i detta afseende.

Vi ha två ordstäf, som ursprungligen äro tyska ord-språk, hvilka genom en förvrängd öfversättning fått en löjlig innebörd. Det ena lyder: "Ondt krut förgås ej så lätt". Orden "ondt krut" äro en misslyckad öfversättning af det lågtyska *Unkrut*, det högtyska *Unkraut*, ogräs. Det andra ordspråket är: "Tålmod öfvervinner surkål". Här är "surkål" en oriktig öfversättning af tyskans *saure Kohlen*, sura eller våta kol, och således har det tyska ord-språket denna innebörd: "Med tålmod får man äfven sura kol att brinna".

Purism kallar man en öfverdrifven sträfvän att i modersmålet undvika ord af utländsk börd. En sådan sträfvän är berättigad, då den går ut på att undvika sådana onödiga lån från främmande språk som de gallicismer voro, hvilka på 1600- och 1700-talet vanpryde vårt språk. Men purist är, för att anförä ett exempel, den, som i stället för "till exempel" använder uttrycket "till dömes", hvilket till betydelsen har intet gemensamt med "döma". Det vore ett fåvitskt tilltag att söka ur språket drifva ut hvarje främ-ling. Utom att många ord af främmande härkomst för lång tid tillbaka införlifvats med vårt modersmål och äro fullständigt naturaliserade, kunna vetenskapen, konsten och industrien ej undvara en mängd tekniska termer, hvilka med själfva begreppet eller saken inkommit. Man ihåg-komme Tegners ord: "All bildning står på ofri grund till slutet, blott barbariet var en gång fosterländskt".

EXERCISES

II.

EXERCISES IN SPELLING EXEMPLIFYING ESPECIALLY THE
VARIOUS WAYS IN WHICH THE J-, V-, SJE-, TJE-, AND
ÄNG- SOUNDS ARE INDICATED IN WRITING

The j-sound (49, 1).

Genom sin girighet, sin ogenhet och sitt omåttliga begär efter brännvin gör sig vår granne Göran Johansson allt mer förhatlig. — Gåsens ungar kallar man gässlingar. — Mannens umgängesvänner anse honom för en simpel gyckelmakare och gilla ingalunda hans uppförande.

Den dejlige jägaren Jöns jäktar och far jämt efter en järf, i hvars mjälte han för fjärde gången stuckit sitt järn. Nu jämrar han sig öfver att järfven sprungit bort i den gyttjiga trakten. Jöns har kropp som en jätte, men är icke djärf.

Jämte några andra jägare genomströfvade jag i förgår nejden. Vi medförde hem tio järpar. — Den obekante riddarens gestalt var jättelik, och han var klädd i järn från hufvud till fot. — Degen vill icke jäsa. Värmen i bagarstugan är för ojämn. Husmodern jämrar sig.

Talg är ett fett ämne med hvit eller hvitgul färg. — I herr Ströms hus vid stadens torg förevisas hvarje söcken dag en dvärg och en jätte. — Lilla Gertrud blef efter frukosten till moderns stora sorg mycket illamående. Sannolikt hade ärg under kokningen kommit i maten. Man sökte genom att sticka en oljad fjäder ned i barnets sval framkalla kräkning.

Gossen blef biten i benet af en arg hund. En lång stund hade han värjt sig mot hunden. Benet är svårt sargadt. — Hos jägmästare Borg bjödos gästerna bland annat på helgeflundra, älgstek och mörghugg. — Bland Sveriges berg och å dess slätter ha alltid bott fria medbor-

gare. Fattigdom finnes här visst, men gemenligen bärgar sig svensken något så när. En olycka för landet är det för långt drifna borgensväsendet. — Den afsatte klockaren har under julhelgen af illvilja brutit sönder ena bälgen och en mängd pipor i församlingens nya orgel. I forna tider hade en sådan niding kanhända i galgen fått plikta för dådet. Nu blir väl påföljden straffarbete. — Den vindögde ser snedt med ettdera ögat eller med bäge. — Barren sörjde båda mycket, men gossen sökte svälja sina tårar.

En morgon för några veckor sedan anträffades på hemmanet Ljungtorps ägor ej långt från den å, som där flyter fram, en död mansperson. Det befanns vara drängen Anders Jakobsson från en gård i grannskapet. Å den dödes hjässa sågs en vid pass två linjer bred spricka, genom hvilken hjärnan trängt ut, och dessutom fann man i ena ljumsken fem djupa sår, som tycktes förorsakade af ett hvasst redskap. Tydligen i följd af dessa svåra skador hade drängen ljutit döden. Man har nu funnit gärningsmannen. Han heter Fredrik Hjort och är son af ett inhysehjon. Vid en rannsaking, som kronolänsmannen Bergström anställt, har Hjort efter fåfänga försök att ljuga sig ifrån saken omtalat förloppet sålunda: Han hade tisdagen den femte april på aftonen tillsammans med Jakobsson begifvit sig ut för att ljustra fisk i ån. Under vägen hade Jakobsson, som gick efter, gjort sig lustig öfver Hjorts klumpiga sätt att gå. Uppretad hade då Hjort vändt sig om och med ljustret tillfogat Jakobsson de sår, hvilka ofvan omtalats. Hjort är nu insatt i hakte. Han har ända från barndomen visat ett mycket vildsint lynne, och ingen har någonsin sett honom gjuta en tår. En annan gång, då Hjort var i tjänst hos major Stålhjäl, göt han under en kall frostnatt vatten på den branta trappan, som ledde till majorens rum. Till all lycka upptäcktes det onda anslaget i tid och Hjort blef genast bortvisad.

Hjälten satte hjälmen på sin hjässa (ofvanpå hjärnan). Han slog ihjäl fienden och hjälpte sina vänner till stor fröjd för deras hjärtan. — Ett arbetshjon vallade

fårähjorden i skogen och plockade hjortron emellanåt. Då kom en hjort springande. — I jul få vi nog åka på hjul-don, medan vi bry våra hjärnor med julkappar.

Efter att ha gjutit litet vin i en flaska, som han sedan stoppade på sig, satte den gamle krigaren hjälmen på sitt hufvud, spände bukgjorden fastare kring sin häst och steg upp i sadeln. Hans maka och barn göto många tårar, och gubben gjorde våld på sig för att synas glad.

Hjortron kallas en sorts hallonlika bär. De äro till färgen gula. Smaken är angenämt syrlig. Hjortronörten anträffas på sumpiga ställen i skogarne. Inom Sverige tillhör hon företrädesvis landets nordliga delar. Hon har sitt namn af djurnamnet hjort.

En man bodde långt inne i en skog. Han hade en stor boskapshjord, men aldrig fick han hafva sina kreatur i fred för rofdjuren. Slutligen hittade han på råd. Han grof en djup håla. Midt i hålan slog han ned en påle, och på pålen fäste han en brädlapp. På denna brädlapp satte han en hundvalp, och hålan öfvertäckte han där-efter omsorgsfullt med ris. Man kallar en sådan håla varggrop. Fram emot midnatten började hunden ge hals, ty tiden blef honom lång. Skallet hördes vidt omkring i den tysta skogen, och snart smög sig en räf fram. Det var ondt om räfmat i skogen, hunden såg välfödd ut, och mickel glädde sig hjärtligen åt den präktiga steken. Han tog ett språng, men marken gaf vika, och där låg nu räfven i den mörka gropen. Det var rätt hemskt där nere. Efter ett par timmar blef hunden hungrig och gaf ifrån sig klagande läten. En varg sprang fram ur skogen. Äfven han lät lura sig. Han tog en väldig sats och försvann i djupet. Vid dagbräckningen blef det ganska kallt. Hunden frös och längtade hem till sin koja. Han började väsnas af alla krafter. Om en stund infann sig en björn. Denne blef ock liggande i gropen. Fram på morgonen kom en gammal gumma med en påse på ryggen. Hon lade sig på knä och tittade ned i gropen samt begvnte öfverösa fångarne med hvarjehanda fula tillmälen. Plöts-

ligen föll påsen ned på hennes hufvud, och gumman störtade också i gropen. Där voro nu alla fyra vackert i fäl-lan. I ett hörn satt gumman, i ett annat räfven, i det tredje vargen och i det fjärde björnen. Gumman var förskrämd, men låtsade icke om det. Snart började mickel blifva orolig och sno omkring i gropen. Då vände sig gumman till honom och sade för att ställa sig in hos björnen: "Hvarför håller du dig icke i styr? Ser du icke far i gården? Han är en förnäm herre, men sitter ändå så stilla och snäll i vrån". I detsamma kom varg-gropens ägare. Han skonade hvarken "far i gården", var-gen eller räfven, utan slog ihjäl dem alla tre. Gumman hjälpte han upp.

Ett vackert ljus är luft för ögat. Ett ljufeligt ljud behagar örat. — Ljunt vatten är oangenämt att dricka. Ännu oangenämare är en ljum själ att lära känna. — En lögnare ljuger så länge, tills ingen tror honom. — Ljung växer på heden. — Åskans ljungeld, d. v. s. blixten, ljungar fram mellan molnen. — Ljumsken är en kroppsdel, ljuster är ett fiskredskap.

Fiskaren Ljungblom har ljugit ihop en vidunderlig historia, som han i dag omtalat för mig. Han var en afton för ett halfår sedan, berättade han, ute på ån för att ljustra fisk. Ingen hade han i sällskap, byns öfriga invånare lågo redan i sin ljufva sömn. Aftonen var ljus och luften ljum och angenäm. Plötsligen varseblef han i vattnet ungefär en aln ifrån det bloss, som var fäst i båtens för, ett oerhördt stort, ormlikt djur, som med ljungande blickar betraktade honom. Ljungblom, som eljest just ej är någon hjälte, samlade nu allt sitt mod och stötte ljustret i hjässan på odjuret. Ett ögonblick låg detta stilla utan att gifva ljud ifrån sig. Men plötsligen lyfte det hufvudet upp öfver båtkanten och tillfogade Ljungblom med sina hvassa tänder flera djupa sår å benen och i ena ljumsken. Så när hade fiskaren, sade han, vid detta tillfälle ljutit döden.

I forna tider fästade sig folk mycket vid järtecken.

Både djäknar och annat lärdt folk trodde på dem. Några menade att de voro af Gudi, andra sågo i dem endast djäfvulens knep och konster. Ännu är tron på dem djupt rotad i mångas hjärtan.

The v-sound (49, 4).

Vargen var vild och heden vidsträckt. Vi vaktade oss att vandra vägen mot västra väderstrecket, hvarifrån vargtjuset hördes. — Vinden vräkte vågorna mot skeppet. Det tog läck. Våra varor ville vi väl vältra undan vattnet, men det var omöjligt. De skändes och vi vänta ingen stor vinst af dem.

En god vän till mig har för ett år sedan fått i arf en landegendom. Jag reste nyligen dit på besök. Stället ligger vid en väldig älf i en vacker trakt. Kring byggnaderna sluter sig en härlig park. Där fann jag min vän. Han förde mig till en nära älfven belägen grotta med bänkar af torf. Vi slogo oss ned på den mjuka torfven. I en halftimmes tid språkade vi om gamla minnen. Sedan begåfvo vi oss ut på en lustridt kring de vidsträckta åkerfälten. Vid hemkomsten väntade oss en läcker aftonmåltid. I den präktiga matsalen vittnade allt om värdens rikedom. Golfvet var bonadt. Väggarna pryddes af tolf stora oljetaflor. Bordet var nästan öfverlastadt med dyrbart silfver. På maten företog jag en promenad i den vackra parken. Halfva natten vandrade jag omkring bland de af månens strålar försilfrade träden. Jag tänkte på min gamle väns så plötsligen förändrade lefnadsställning. Han var uppfödd i all tarflighet. Nu lefde han i öfverflöd. På honom hade för visso stekta sparfvar flugit i munnen.

Hvarifrån kommer du? Hvad tänker du göra i detta hvalf? Jag ser, att du bär en knippa hvitlingar. Hvar har du fått dem? Hvarför kommer du hit med dem? Hvem har bedt dig därom? Jag vill hvarken ha hvitling eller någon annan fisk. Hvarje sådan mat är mig obehag-

lig. Hvilken som vill, må äta den men inte jag. Gå, hvart du vill, men kom inte hit en gång till!

Hvassa knifven, så att den blir hvass! Slipa äfven lien, så att du därmed kan afskära vassen! Är lien sedan ännu tillräckligt hvass, så gå ut på åkern, och skär hvete! Men akta dig för ormarna, som hväsa mellan de hvita söt-blomstren och hvenen på åkern bland hvetet! Kom tillbaka, när jag hvisslar till dig, så skall du få hvila dig. — Hvi slår du benen i kors och går som en hvirfvel? — En fru hviskade till sin jungfru och sade: "Tag hit viskan!"

Hafsviken vimlade af hvalar. På ett isstycke hvilade sig en väldig isbjörn. Hans hvita päls glänste i solen. På stranden höjde en rad klippor sina hvassa spetsar mot himlens blåa hvalf. — Stormen hven. Sanden hvirflade omkring på vägen. Hvetetrafvorna på åkern därbredvid vräktes omkull. Nekerna kastades hvarf på hvarf ned i ett bredt dike. — Hviskande utdelade befälhafvaren i den tysta natten sina befallningar till soldaterna. Inom kort var den skogklädda kullen kringhvärfd. Nu gafs medelst en hvissling det öfverenskomna tecknet. En salfva smattade. Hväsanade foro kulorna in bland de mörka träden på kullen.

The tje-sound (49, 5).

En herre hade ett tjog tjocka tjänare. Några af dem skulle gå att jaga tjäder. På vägen sågo de en tjur, som var tjudrad bredvid en tjärn. — En tjuf hade i en skog uppbyggt ett tjäll åt sig och öfverstrukit det med tjära för att göra det tätt mot regn. Tjugo bönder kommo till skogen och blefvo förtjusta att finna tjufven och få fånga honom, ty han hade gjort dem mycken skada och slagit dem med en tjuga. Tjufven började tjuta, när han blef dem varse.

Djupt inne i den tjocka skogen, där tjälen om våren sent går ur jorden och luften alltid kännes kylig, bor den stackars afskedade tjänstemannen. Mången undrar, huru han i sin fattigdom bär sig åt för att hålla kropp och själ

samman. Hans hufvudsakliga näringsfång lär bestå i att bränna tjära. Dessutom skjuter han då och då en orre eller tjäder, som han afyttrar på torget i köpingen. — Kan du säga mig, hvarför hunden tjöt så ilsket? Han blef arg, då han fick se den lilla flickans röda kjortel.

Vid Uleåborg i Finland hade en gång en gammal sjöman vid namn Anders Hägg ett rätt sällsamt äfventyr. En känd författare berättar därom följande:

En kylig vinterdag kom gubben Hägg vandrande med en kälke efter sig. Kälken var lastad med tegel, som Hägg köpt. Då gubben kommit ned på en utförsbacke, hvilken sluttar brant mot Uleälf, satte han sig på lasset för att åka. Men han kände snart, att han i denna ställning icke förmådde styra kälken. Denna råkade in på en orätt väg, och med hvinande fart bar det af rakt ned mot en stor vak, som var upphuggen i isen. Gubben ropade icke på hjälp, ehuru en hop människor af båda könen sågos nere på älven. Han tyckte förmodligen, att intet var att göra. Och däri hade han rätt. Om också någon hade hunnit ställa sig i vägen, så skulle han icke hafva förmått hejda det tunga lasset. Stilla och till utseendet alldeles obekymrad, som hade ingen fara hotat, satt den käcke sjöbussen på sitt tegellass. Inom en handvändning försvann han med kälke och allt i djuPET. Nu blef det en uppståndelse bland åskådarne. De skyndade till olycksstället. De kikade ned i det mörka hålet åt alla kanter, men intet spår syntes efter gubben. Slutligen gifvo de hoppet förloradt. Då hördes helt oväntadt ett rop, och ett människohufvud höjde sig ur en ofvanför belägen vak. Hufvudet bar Häggs välkända anletsdrag, "Hallå!" skrek han. "Hjälp mig upp ur detta trånga hål!" Vaken var nämligen så liten, att hans kropp icke slapp igenom. Sedan öppningen utvidgats, kraflade han sig ändtligen upp på isen och fick därefter med de kringståendes hjälp äfven upp sin kälke. Af tegellasten, som var fastbunden med en järnkätting, hade ingen enda sten gått förlorad. Gubben själf såg alldeles helbrädda ut, och hans kinder hade

till och med sin friska färg i behåll. Nu fördes han till en gård i grannskapet, trakterades där med ett par glas värmande porter och beskref därefter på sitt vanliga kärfva sätt sin vistelse i abborrarnas rike. "De föregående dagarnas stränga köld," sade han, "har haft sin nytta med sig. Vattnet är så ihoptorkadt, att under isen är alldeles som ett källarhvalf. Men bra lågt är där till taket. Och mycket ljust är där icke. Det var en rätt kinkig sak att leta sig fram därnere. Haden I varit i mina kläder, så hadn I kanske larfvat omkring under isen ännu; men jag har icke varit sjöman för intet. Jag styrde slutligen rätt kurs, fast jag på käringvis gick emot strömmen". Så slöt den gamle sin berättelse. Någon olägenhet hade han icke af sin färd; men aldrig visade han sedan lust att åka kälkbacke.

The sje-sound (49, 6, a).

Det är julafton. Klart tindra stjärnorna på den mörka himlen. Glad skiner ljuset genom fönstren på ett litet hus vid brynet af en skog. Hvem bor där? Den hederlige bonden Sven Larsson. Vi vilja kasta en blick inom husets väggar. I en kammare finna vi två barn. En gosse skjuter kring golfvet en kullstjälpt pall, hvilken skall föreställa en släde. En flicka lyssnar vid dörren till ett annat rum. Plötsligen slås dörren upp, och ett bländande sken upplyser hela kammaren. Barnen springa ut i en rymlig stuga, hvarest föräldrarne mottaga dem. Midt på golfvet står där en julgran med många ljus och med granna äpplen och päron, som hänga i trådar, hvilka äro fästa vid stjälkarna. På ett vid fönstret dukadt julbord ligga kakor af hvarjehanda slag. Nu framtager fadern julgåfvorna. Flickan får bland annat en splitter ny abc-bok, på hvars pärm synes en tupp med mångfärgade stjärtfjädrar. Gossen fröjdar sig i synnerhet öfver en präktig fällknif, hvilken han genast börjar pröfva. Glädjen är stor i bondens hem. Endast gårdvarden ser misslynt ut. Han har icke erhållit någon julklapp. För att trösta sig stäl han ett läckert saffransbröd från bordet.

En skjutsbonde stod i skjortärmarna och tänkte skjuta ut sin skjutskärra ur skjulet, ty han skulle ut och skjutsa. — Himmelen har stjärnor, blommorna ha stjälkar och fåglarna stjärtar. — De som stjåla, stjälpa sig själfva däri-genom i fördärf.

Jägaren hade sju drängar, som han sände på jakt. Men, då de fem gånger efter hvarann misslyckades, gick han själf den sjätte gången. Han närmade sig sjön för att skjuta sälar. Han började sjunga för att hålla sig mun-ter i sin själ. Men, när han kommit till stranden, såg han, att båten sjunkit, så att han ej kunde ro ut. Då blef han så ledsen och förargad, att han kände sig sjuk. Blodet bör-jade sjuda i hans ådror, såsom vatten sjuder i en gryta. Därpå blef han åter kall och kände sig så frusen, att han måste sätta på sig sin vargskinnspäls, och såg ut som ett sjåp.

(49, 6, b).

Efter en tämligen tröttsam järnvägsfärd anlände jag sent en höstafton till staden N., hvarifrån jag jämte en medpassagerare ämnade under natten fortsätta resan på landsväg till en fem mil från staden belägen egendom för att där följande dagen bevista en auktion. Sedan vi skickat en stationskarl till gästgifvaregården efter skjuts, gingo vi in i stationshusets restaurationsrum. Det var vid elfvatiden. Jag sade till om en kopp choklad. Medan jag väntade därpå, tyckte jag mig höra ett klämtslag. Vi lyss-nade. Det klämtade verkligen. Nu gingo vi ut. Åt-skilliga personer skyndade förbi. Vi hörde dem tala om "eld i ingenjör Malms hus vid torget." I tanke att möj-ligen kunna vara till någon nytta vid släckningsarbetet följde vi efter dem. Snart voro vi framme vid det brin-nande huset. Anblicken var ryslig. Genom åtskilliga af undervåningens fönster slog elden ut i långa flammor. Med hvilken förfärande hastighet han grep omkring sig! Huru snabbt han förtärde allt i sin väg! Hvilket hemskt, skarlakansrödt sken han spred öfver de omgifvande föremålen! På torget framför huset stod en mängd

människor. De voro alldeles handfallna, och ingen syntes hafva gjort något försök att släcka. En liten flicka sprang omkring under högljudda rop: "Ack! vill ingen rädda min pappa! Han brinner inne. Min stackars sjuke pappa! Han kan icke reda sig själf. Finns då ingen hjälp för min pappa?" Jag rusade in i huset. Kratsch! en del af förstugans tak störtade i samma ögonblick ned midt framför mig. Utan att låta de brinnande spillrorna hejda mig sprang jag upp för en trappa. Jag ryckte upp en dörr. På golfvet därinne låg den sjuke i blotta skjortan. Han var sanslös. Jag svepte om honom min reschal, satte mina galoscher på hans fötter och lyfte upp honom i mina armar. Med otrolig möda släpade jag honom sedan ned för de brinnande trapporna ut i det fria. Jag var alldeles helbrägd, icke ens mina mustascher hade blifvit svedda. Om en kort stund sjönk huset med stort brak tillsamman. Nu marscherade äntligen stadens brandkår upp, som vid detta tillfälle visade stor duglighet. I synnerhet utmärkte sig dess nitiske chef, hvilken sades vara sergeant vid ett af provinsens regementen.

Eldsvådan hade börjat i ett af en skolgosse bebodt rum. En lampa hade råkat blifva flyttad för nära fönsterjalusierna, och inom ett ögonblick hade dessa jämte gardinerna fattat eld. Huru lätt kan icke olyckan vara framme!

Vid sjutiden på morgonen återvände vi till stationen. Att tänka på den tillämnade auktionsresan var nu för sent.

De fyra räknesätten i hela tal kallas addition, subtraktion, multiplikation och division. — En hög titel vittnar ej alltid om talang eller geni.

Ett original var den nyligen aflidne lärde professor *Ragnar Samuelsson*. När han gick och grubblade på något svårt problem, kunde hans distraktioner blifva ganska genanta för hans vänner. För några år sedan promenerade han en dag helt melankoliskt af och an på Kastellholmen. Rätt som det var, vaknade han upp ur sitt filosoferande,

då hans gamle bekante konsul *Ehrenberg* i sitt ekipage passerade förbi. "Hallå, *Ehrenberg*!" ropade professorn ogeneradt, och, då vagnen höll, fortfor han: "Kan du förklara, hvarför jag fryser på ena hälften af ansiktet men inte på den andra?" — "Kanske," svarade *E.* småleende, "är det därför, att du har rakat af dig vänstra polisongen och vänstra mustaschen."

En afton infann han sig i justitierådet och justitierådinnan *Djurbergs* festligt prydda salong för att gratulera fröken *Emilie Djurberg*, som var hans guddotter, och som då firade sin nittonde födelsedag. Han öfverlemnade till henne en charmant bukett. "Nej, se på *Ragnar*," hviskade justitierådet till sin fru, "se, så gentil och elegant han är! Han har ju blifvit riktigt civiliserad, en gentleman, som iakttager etikettens fordringar!"

The äng-sound (49, 7).

Det var en gång en landtman, som hade ett stort, vackert och väl inhägnadt åkerstycke. Själf tyckte han, att en åker icke gärna kunde vara vackrare, än denna var. Åsynen af den för vinden böljande säden fägnade hans ögon, och hans största glädje om somrarna var att betrakta densamma. Han ägnade också sin åker den omsorgsfullaste vård. Han plöjde den själf, han harfvade, han sådde. Ingen kunde vara flitigare än han, och intet sädesfält i hela trakten var så gifvande, som hans åker vanligen var. Men en vår inträffade en långvarig torka, och säden började vissna af brist på regn. Den blef för hvarje dag allt sämre och sämre. Aldrig hade det sett så mörkt ut för den gode mannen som nu. Tanken på framtiden störde hans lugn. Sloge skörden nu fel, så komme han att sakna bröd för sig och de sina. Det gagnar till intet att sträfvat och arbeta, tänkte han. Med alla sina ansträngningar kan man ju icke trygga sig mot fattigdom och elände. En morgon stod landtmannen bredvid sin åker och spejade efter tecken till förändring i väderleken. Luften tycktes honom lika klar som förut, solen baddade, och det var hett

som i en ugn. Han var sorgsnare än någonsin. Öfver hans hufvud sväfvade på himlen ett tungt och tjockt moln, men han märkte det icke. Som han där stod och kastade dystra blickar kring sig, blefvo två små regndroppar i molnet honom varse. "Det är synd om den stackars mannen där nere," sade den ene. "Ingen sköter sin åker bättre än han, och dock håller hans säd på att gå ut. Fortfar torkan i ett par dygn till, så får han visst hungra i vinter. Jag önskar, att jag kunde hjälpa honom." "Du är endast en ringa vattendroppe," svarade den andre. "Du kan icke vara honom till minsta gagn, om du än anstränger dig aldrig så." "Jag kan i alla händelser muntra upp mannen en smula", sade den förre, "och jag vill hellre göra något än intet. Farväl med dig!" Och ned sänkte sig vattendroppen och föll midt på landtmannens näsa, hvarifrån han hoppade öfver till ett rågstånd. "Hvad var detta?" sade landtmannen. "En regndroppe! Sannerligen tror jag icke, att vi få en skur." Så snart den ene af de båda regndropparna begifvit sig på väg, sade hans kamrat för sig själf: "Hvarför skulle icke jag följa efter? En annan är så god som en annan." "Icke vill jag vara trögare än de där, då det är fråga om att göra en god gärning," sade en tredje regndroppe, som på något afstånd varit vittne till samtalet. Äfven han for af ned, och så gjorde en fjärde och en femte och slutligen en stor mängd. Det blef en väl-signad skur. Inom kort stod säden, som syntes vara nästan utgången, frodigare än någonsin. Hvilken hugnad för landtmannen! Han var nu så lätt om hjärtat. Hans inre var uppfyllt af den lifligaste tacksamhet, och den för-gångna tidens bekymmer hade han alldeles förgätit.

II.
READER.

READER

1. *Svenska språket.*

Ärans och hjältarnes språk! Hur ädelt och manligt du rör dig!

Ren är som malmens din klang, säker som solens din gång.
Vistas på höjderna du, där åskan och stormarna tala;
dalarnes lägre behag äro ej gjorda för dig.

Spegla ditt anlet i sjön, och friskt från de manliga dragen
tvätta allt främmande smink, kanske det snart är försent.

Esaias Tegnér.

2. *Fosterlandet.*

Du ärorika fosterland,
där fädrens kummel stå,
du höga fjällbegrönta strand,
där trogna böljor slå,
du glada hem, du fridens kust —
Gud sträcke uti nöd och lust
utöfver dig sin hand!

Fast lång min väg och brant min stig,
jag lefver och jag dör för dig,
mitt gamla fosterland!

Mitt gamla fosterland! Jag dör,
jag lefver och jag sjunger för
ditt minne och ditt hopp.

För dig, för dig jag sjunga skall
Vid morgonfriska böljors svall,
när solen rinner opp.

För dig min harpa än jag slår,
när bakom skogen kvällen står
i glöd vid västerns rand.

När natten diktar ljum och still'
sin dröm, för dig jag sjunga vill,
du gamla fosterland!

B. E. Malmström.

3. *Vår fana.*

Gossarne i en skola företogo en dag en utfärd. I spetsen gick en gosse, som bar en svensk fana, de andra följde efter hurtigt led efter led. Sedan de vandrat en stund, kommo de ned till hafsstranden. Där beslutade de att hvila sig. Fanstången sattes ned i jorden, och gossarne lägrade sig rundt omkring i det mjuka gröngräset. Med fröjd sågo de, huru fanan svajade för vinden, och under glada samtal lofvade de, att de skulle försvara sitt fäderneslands fana emot alla, som ville taga eller skymfa henne.

Ett stycke utanför stranden låg en engelsk lustjakt för ankar. Gossarne beundrade det vackra, putsade fartyget. Efter en stund sågo de en båt sticka ut därifrån. I den voro utom roddarne en gammal och en medelålders man samt en gosse. Båten styrde kurs till den plats, där gossarne voro lägrade. Sedan den landat, gingo de båda männen och gossen fram till dem och hälsade vänligt. Därefter frågade den yngre mannen, som kunde tala svenska: "Hvarför fören I med er denna fana?" Den af gossarne, som burit fanan, svarade: "Det är vårt fosterlands fana, och det gläder oss att se dess färger." Mannen tolkade gossens svar för sitt sällskap.

"Hvad viljen I hafva för fanan?" frågade han vidare. "Sveriges fana säljes ej", svarade samme gosse med mycken bestämdhet i rösten. "Men", fortfor mannen, "skullen I ej vilja sälja henne, om vi bjuda er därför mycket mer, än hon är värd?" Intet svar följde, men gossarne ställde sig omkring fanan, ty de började frukta, att meningen var att på något sätt skymfa de svenska färgerna.

Den främmande mannen tog åter till ordet. "Sen I", sade han, "flaggan där borta på fartyget? Veten I, hvilket lands flagga det är?" "Ja", svarade en af gossarne, "det är den engelska flaggan." "Det är rätt", sade främlingen. "Men för Englands flagga skall Sveriges ödmjukt böja sig. Sänk därför er fana mot marken!" "Nej", svarade fanbäraren. "Sänk henne!" upprepade engelsmannen kort och befallande. "Aldrig, aldrig!" svarade

gossarne. "Då kan jag göra det", sade han och tog ett par steg fram mot fanan. "Ni är ej en ädel man, om ni gör det", sade fanbäraren och ställde sig käckt mellan honom och fanan. "Så länge vi kunna hindra det, skall ingen röra vår fana", tillade han bestämdt.

Nu blottade den äldre mannen hufvudet och bugade sig för fanan. Den yngre och den främmande gossen togo äfven af sina mössor och bugade sig för henne. Därpå sade den yngre mannen: "Denne gamle herre äger lustjakten, som ligger där borta; gossen är hans son, och jag är kapten på fartyget. Min husbonde ville pröfva, huru mycket värde Sveriges ungdom sätter på sitt lands fana. Det gläder honom att se, att det vackra Sverige älskas af sina barn."

Därpå inbjödos gossarne att bese fartyget. När de besett allt och stodo färdiga att fara tillbaka till stranden, sade den gamle, och kaptenen öfversatte hans ord: "Gossar, älsken alltid edert land, och visen alltid dess fana samma trohet som i dag! Farväl! Lefve Sverige!" "Lefve England!" ropade gossarne.

Sedan de kommit i land, hälsade fanorna hvarandra, och fartygets kanoner aflossades tvenne gånger. Därpå bröto gossarne upp. Så länge fartyget var synligt, viftade de och deras engelska vänner åt hvarandra.

4. *George Washington.*

Toast hos M:r Hughes den 22:dra februari 1837.

Svensk, fatta glaset i din hand,
Och klinga med amerikanarn
För fadern af hans fosterland,
Den gamle, tappre samfundsdanarn!
Så högt i ärans Panteon
Som du din store Vasa ställer
Så han sin store Washington —
Och bådas bröst af stolthet sväller.

O frihet, ur Guds hjärta ledd
Att strömma i hvar mänskoåder!

För dig har hafvet ingen bredd
Och jorden inga antipoder.
Ehvar du lyfter kämpens arm
Mot dem, som mänskorätt förtrycka,
Går pulsen hög, blir själen varm,
Och ropet skallar: seger, lycka!

Du var det af hvars riddarslag
Han dubbades, den ädle hjälten,
Som med tyranners nederlag
Förhärligat virginska fälten.
Du var det, på hvars bud han kom,
Slog fienden—och så till dalen
Med Fabii lager vände om,
Den borgerlige generalen.

Du var det, hvilkens höga tolk
Han blef och kändes på accenten,
När han gaf lagar åt sitt folk,
Den konungslige presidenten.
I fridens råd med samma mod.
Satt nu den vise i sin toga,
Som det hvarmed den tappre stod
Vid Trenton, Yorktown, Saratoga.

O, när i glömskans djupa famn
Så mången storhetsbubbla brister,
Och månget firadt furstenamn
Sitt sken på minnets stjärnhvalf mister;
Då skall han, krönt af seklers lof,
Bland de odödelige trona,
Den konungen förutan hof,
Förutan vakt och prakt och krona!

Vår känsla vallfar till hans stoft,
Till hiältegravnen, där han hvilar...
Där sprids ej veka blommors doft,
Där växa inga tårepilar;
Men nit för frihet, lag och stat,

Men tro och vänskap åt all världen,
Och arfvet af evärdligt hat
Till våldet, trälldomen och flården.

J. O. Wallin.

5. *Till stjärnbanéret.*

På Amerikas frihetsdag 1900.

Flyg högt mot härlig julisol,
mot blåa himlapällen!
Flyg högt från Washingtons kupol,
från slotten och från tjällen!
Flyg högt, hvar skördemannen slår,
hvar krigarn höjer glafven!
Flyg högt i skepp, som går
med varor öfver hafven!
Flyg, så att världen all dig ser,
vårt sköna, stolta stjärnbanér!

Flyg högt på verkstad och fabrik,
på skolhus, domarsalar!
Flyg högt för fattig och för rik,
för skogar, berg och dalar!
Flyg högt för åker och för äng,
för sjöar och för floder!
Flyg högt för herre och för dräng,
lär broder finna broder!
Hvar helst en slaf om bistånd ber,
flyg till beskärm, vårt stjärnbanér.

Flyg, där de svage föra krig
mot starke, som förtrycka!
När segern vunnits genom dig,
skänk frid och fröjd och lycka!
Bär ljuset fram till mörka land,
att väcka dem, som sofva!
Låt flamma dina stjärnors brand,
din frihets gyllne gåfva!
Du höjs och trälldom sjunker ner,
vårt stora, stolta stjärnbanér!

Flyg högt och dina ränder te!
 Då fly de arga skalkar,
 Så snart som de symbolen se
 af lagens helga balkar!
 Hvarenda strimma är ett svärd,
 som smidts att rätten skydda,
 att hägna hemmets lugna härd,
 att vakta slott och hydda.
 Flyg högt, o du, som värn oss ger,
 vårt segerrika stjärnbanér.

Flyg högt, vår frihets unga örn!
 Låt breda vingar susa!
 Sprid glans i världens alla hörn
 med stjärneblickar ljusa!
 Där en tyrann ännu det bor,
 en själ, som hatar ljuset,
 släng Jofurs blixtnur starka klor,
 slå niding ner i gruset!
 Du så ditt himlaursprung ter,
 vårt stora, stolta stjärnbanér.

Jacob Bonggren.

6. *En sommarmorgon på landet.*

Redan flyktar månen med sitt bleka följe, redan börjar på den ljusnande himmelen morgonrodnadens färgprakt skimra. Småningom fly de matta skuggorna från slätterna och draga sig tillbaka i skogarnes natt.

På bergens toppar bölja dimmorna upp och ned och tyckas sins emellan täfla i att fly bort före solens ankomst. Den snabbt framilande floden och insjöns lugna vatten höljas ännu af dimma, som så småningom drager sig undan till de närliggande höjderna, under det att här och hvar topparna nå skogens trån och taken på landtmännens boningar höja sig ur dunklet. Den långa ørdeln af gråa fjäll där borta i fjärran, hvilka stiga upp mot den blåa himmelen, låter åter se sig, och en sval vind dansar på de redan belysta fälten, krusar i yster lek de speglande

vattnen och nedskakar skämtande daggen från det friska löfverket. En alltmer ljusnande purpurrodnad genomströmmar molnen, och ett förelöpande skimmer från dagens annalkande drottning leker på hjässan af klippor och kullar och väcker hela naturen för att skåda hennes praktfulla ankomst. Hela östern råkar i eld och lågor, och vida omkring simma redan fälten i gyllene glans. Om-sider höjer sig solen öfver horisonten såsom ett böljande eldhaf. Hennes strålar upplysa allt, och den vida skapelsen känner hennes närvaro. Ängarna skimra i en rikare färgprakt, blommorna slå ut, och deras dagbgjutna blad stråla som juveler. Lärkan sjunger sin morgonsång, slår i skyn sin drill. Hvarje naturens skönhet framträder åter, och en känsla af lefnadslust intager allas sinnen. Allt är lif och glädje.

7. Aftonen.

Välkommen, välkommen, du klara,
du stilla, du ljufliga kväll!
Nu låter jag sorgerna fara;
du gör mig så trygg och så säll.

En ängel på glänsande vingar
du sväfvar från himlarna ner,
du frid åt de lefvande bringar,
och svalka åt jorden du ger.

Du står mellan dagen och natten
och talar försoningens ord,
och skönt på de speglade vatten
försvälter du himmel och jord.

Ditt guld öfver ekarnas toppar
och blånande bergen du sår.
Mildt läskar du blommornas knoppar
med daggens balsamiska tår.

Och fåglarna, glada och fria,
dem hoppet än aldrig bedrog,

de sjunga sitt Ave Maria
i dal och på berg och i skog.

Hvad gör det, att skymningen breder
sitt flor? Hon är tankarnas vän.

Hvad gör det, att solen går neder?
Hon kommer i morgon igen.

På purprade molnet hon blänker,
hon liknar de dödliges hopp;
ty knappt hon i väster sig sänker,
förrän hon i öster går opp.

Nu låta vi sorgerna fara;
du hägnar vårt fredliga tjäll.
Välkommen, välkommen, du klara,
du stilla och ljufliga kväll!

Karl August Nicander.

8. *Det vackraste i skogen.*

Ja, det kan du tro, att det var en vacker morgon, och bittida var det. Jag tror ej, att klockan var mer än fem, ty solen stod ännu lågt, och björkarnas skuggor föllo långa på gröngräset. Far och mor tyckte ej om, att vi sofvo länge om morgnarna, och det var en gammal fiskare, som alltid brukade ropa utanför vårt kammarfönster, när klockan slog fyra: "Upp och refva!" "Upp och refva", sade han, som sjömännen ropa åt hvarandra, när det blåser om natten, och som en pil voro vi ur sängen, och i början kostade det på, men vi begrepo till slut, att det var sant som gammalt folk sade: "Morgonstund har guld i mund". Jo jo, då skall man vackert krypa till kojs klockan nio på aftonen.

Ofta har jag tyckt, att man alldeles icke borde sofva bort dessa härliga, ljusa sommarnätter, strålande af klarhet, medan daggen ligger i gräset och fåglarna sjunga. Det är att sofva bort många de skönaste timmar af sin lefnad. Men det är nu en gång så och ingen kan hjälpa

det. Sofva måste man. Konung Fredrik II i Preussen var en mycket flitig man, och det förtretade honom, att han skulle sofva bort en tredjedel eller en fjärdedel af sitt lif. Därför beslöt han en gång att vänja sig af med en så skadlig ovana. Första natten arbetade han, och det gick för sig. Andra natten arbetade han också utan att sofva en blund, och nu tyckte han sig ha uträttat något mycket märkvärdigt. Men hvad hände? När han dagen där-efter satt vid sitt stora regeringsbord och rikets högsta ämbetsmän begynte att tala om viktiga angelägenheter, märkte de, att konungen började nicka, och så somnade han, där han satt i sin konungsliga värdighet.

Därför tänker jag, att vi måste göra, som naturen vill. Och visst är sömnen en kostelig gåfva för den trötte, den sjuke och den bedröfvade; men icke skall man därför latas under en härlig morgon, utan man skall inbilla sig, att den gamle fiskaren står utanför fönstret och ropar: "Upp och refva! Upp och refva!"

Men nu skall jag säga, hur det var om morgonen i skogen. Ja, det var grönt och friskt och mycket ljufligt. Där stodo många träd af olika slag allt ifrån den himmelshöga furan, som en dag tänkte blifva ett mastträd, ända till den lilla knottriga enrisbusken, som tröstade sig därmed, att han kunde väl också blifva ett träd, om han blefve kvistad och bunden vid en påle. "Men se, det bryr jag mig inte om", sade han; "jag tycker mera om att vara i min frihet. Tänk, om jag vore ett träd, så skulle ej barnen räcka upp till mig, när de komma att snärja enris för att strö på golfvet i deras stuga om söndagsmorgnarna."

— "Det är också det enda du kan här i världen", sade granen, som stod så förnäm bredvid honom. "Det är just lagom att trampa på dig, din pyssling", menade granen.

— "Hvad gör det", sade enrisbusken. "Det kan vara mycket nog, att jag gör människor glädje med min friska doft ifrån skogen. Dessutom duger jag att röka ut myggor med, och sedan duger jag till skifva på gossarnas

sprättbågar, och sedan kokas dekokt på mina bär, och sedan kan man göra sirap af dem, och sedan..."

— "Nej, var nu tyst", sade rönnen, "ty det låter fasligt egenkärt att så där uppräknat alla sina förtjänster. Jag hade väl lust att veta, hvem som är den vackraste här i skogen. Hvad säger du om det?" Och så ruskade rönnen behagligt på sina lummiga, hvita grenar, ty hon stod just nu i blomma.

— "Ja, det kan vara en fråga", ropade häggen, ty hon var så vit, som om hon nyss hade varit i snöbollskrig. Hon blommade också hon. "Låt oss noga begrunda, hvem som kan vara den vackraste bland oss", sade hon. Och med detsamma gick där den allra ljufligaste doft från hennes snöhvita blommor.

Björken tyckte det vara mycket klokt taladt, ty hon hade upplagt sitt långa, gröna hår, och nu skakade hon sina hängande korkskrufslockar i den sakta morgonvinden. "Jag är bestämdt den vackraste", tänkte hon i hemlighet vid sig själf.

Men alen, som stod där vid stranden af sjön, såg sig oupphörligt i spegeln och tyckte sig vara så blågrön och älskvärd, att ingen kunde vara vackrare. Därför nickade också hon och sade: "Ja, se det var verkligen en fråga att tänka uppå!"

Aspen stod bredvid henne och darrade af förskräckelse, att någon kunde vara vackrare än hon. Alltid darrade hon, den stackars aspen, ty fastän hon var hög och stor, så hade hon ett klenmodigt hjärta och sköra kvistar. Lindan nickade; hon tyckte ej heller illa om sig själf. Pilen och videbusken stodo bredvid, men tego stilla och hade sina tankar för sig.

— "Vi borde fråga blommorna", sade lönnen, som utbredde sitt svala, lummiga löftak öfver tufvor, fulla med sippor och hjortronblommor.

— "Det är alls icke nödigt", invände tallen snäsigt. "För att vara vacker måste man vara stor och stark. Se på mig! Ser jag ej ståtlig ut? När jag ruskar på mig, faller jag tusen nålar till jorden. Dem plocka myrorna

och nyttja dem till spjut, när de tåga i krig. Jag måtte vara en ståtlig bjässe, det förmodar jag ingen kan neka". Och så tog hon en grym min på sig för att skrämma de andra.

Eken stod mycket lugn och hörde därpå. "Det är narraktigt att döma i egen sak", menade hon. "Jag är säker på, att hvar och en af er tycker sig vara vackrast af alla. Låt oss därför fråga bofinken därborta i björktopparna. Han är icke partisk för någon af oss. Han kan bäst säga, hvem som är vackrast i skogen".

Sagdt och gjordt, de frågade bofinken. Men han betänkte sig länge och ville ej kvittra sanningen fram.

Då kommo två små barn, en gosse och en flicka, som bodde i en liten stuga helt nära intill. När de gingo ut i den tidiga, härliga morgonstunden, knäppte de sina händer och sade: "Gode Gud, hvad din skog är vacker! Gode Gud, hvad din värld är skön! Gode Gud, låt oss, små fattiga barn, växa upp i din visdom och vittna om din makt och prisa din nåd i alla våra lifsdagar!"

När träden i skogen hörde barnens bön, blefvo de af förundran och rörelse tysta. Deras sus dog bort i en sakta hviskning och man kunde tydligt höra bofinkens kvitter, där han sjöng i toppen af björken:

"Vacker, vacker är min gröna skog, och hela Guds skapelse är skön allt igenom. Men jag säger eder, I träd, som frågen efter det vackraste i skogen, att af allt härligt och skönt, som Gud låtit växa i denna nejd, finnes intet så älskeligt godt och så oskyldigt ljuft som dessa två små barn, hvilka prisa Guds godhet i den klara sommarmorgonen. Ty skönhet och kraft och kloket och storhet, det är allt intet, såframt icke det är ett ödmjukt hjärta, som glömmer sig själf för att gifva all ära allenast åt Gud. Se, träden sträcka sina armar mot himmelen, blommorna låna sin färg af solen, och fåglarna sjunga naturens lofsång; ty densamma eviga anden lefver och talar i oss alla. Vi alla växa i det klara solskenet af Guds nåd; men barnets bön till Gud är bättre än fåglarnas sång och trädens grönska och blommornas doft. Gud signe

eder, älskade små barn! Gud signe eder, små blommor i lifvets stora skog, och låte eder växa i visdom och nåd evinnerligen!"

Zakris Topelius (Läsning för barn).

9. *Pojkarne.*

Jag minns den ljufva tiden,
jag minns den som i går,
då oskulden och friden
tätt följde mina spår,
då lasten var en häxa,
och sorgen snart försvann,
då allt — utom min läxa —
jag lätt och lustigt fann.

Uppå min mun var löjet
och hälsan i min blod,
I själen bodde nöjet,
hvar människa var god.
Hvar pojke, glad och yster,
var strax min hulda bror,
hvar flicka var min syster,
hvar gumma var min mor.

Jag minns de fria fälten,
jag mått så mången gång,
där ofta jag var hjälten
i lekar och i språng,
de tusen glada spratten
i sommarns friska vind
med fjär'larna i hatten
och purpurn på min kind.

Af falskheten och sveken
jag visste intet än,
i hvar kamrat af leken
jag såg en trogen vän.
De långa, lömska kifven,

dem kände icke vi;
när örflen var gifven,
var-vreden ock förbi.

Ej skillnad till personer
jag såg i nöjets dar;
bondpojkar och baroner,
allt för mig lika var.
I glädjen och i yran
den af oss raska barn,
som gaf den längsta lyran,
var den förnämsta karln.

Ej sanning af oss döljdes
uti förtjänst och fel,
oväldigheten följdes
vid minsta kägelspel;
den trasigaste ungen
vann priset vid vår dom,
när han slog riktigt kungen,
och grefven kasta' bom.

Hur hördes ej vår klagan!
Vårt späda hjärta sved
vid bannorna och agan,
som någon lekbror led.
Hur glad att få tillbaka
den glädje riset slöt!
Min enda pepparkaka
jag med den sorgsne bröt.

Men, mina ungdomsvänner,
hur tiden ändrat sig!
Jag er ej mera känner,
I kännen icke mig.
De blifvit män i staten
de forna pojkarne,
och kifvas nu om maten
och slåss om titlarna.

Med fyrti år på nacken
 de streta med besvär
 tungt i den branta backen,
 där lyckans tempel är.
 Hvad ger då denna tärnan,
 så sökt i alla land?
 Kallt hjärta under stjärnan,
 gul hy och granna band.

Anna Maria Lenngren.

10. *Om våren i Norden.*

Det är i synnerhet om våren, då allt lefver upp efter en lång dvala, som hela naturen hos oss tyckes vara endast skönhet, lif och sång. Åkerns brodd, gräset på marken skjuter upp med denna lifliga vårgrönska, som tjusar ögat. Trädens blad spricka ut och börja dallra för minsta fläkt. Blomman knoppas och öppnar småningom sitt nästan blyga öga för dagens ljus. I hvarje buske, hvarje träd gungar och hoppar en kvittrande och sjungande fågel. Bäckens bryter sorlande sin väg mellan klipporna för att vattna ängens blommor, under det fjärilar, humlor och bin flyga från blomma till blomma under yrande begär och lärkan osynlig fyller luften med sina dallrande toner. Själens har flyttat sig i öga och öra för att dubbelt njuta hela denna evighet af skönhet, lif och sång.

Det är denna vårdag i nordens, som man skall skynda sig att njuta, ty han är för mycket skön på en gång för att ej vara flyktig. Färgerna blifva snart mörkare och dystra, fåglarnas sånger mera sällsporda, och fältets blommor, som tjusade ditt öga, falla för liens rastlöst härjande stål. Skördemannen trampar på de kringspridda bladen af din glädjes vissnade ros. Det är *nyttan*, som sköflar *skönhetens* blomstergård.

Men du, nordens barn, som älskar skönheten och naturen, klaga ej öfver förgängelsens skoningslösa makt! Ty lifvet, som flydde din blick, gömde sig blott i jordens barm, liksom minnet i din egen. Våren, som öfvergaf dig i den

yttre naturen, ligger på djupet af din själ och drömmar. Formerna växla därute, och döden ser ut som en förintelse; men det är ett sken, ty döden är lifvets dröm. Klappa på ditt eget hjärtas dörr. Hvad förnimmer du därinne? Är det icke lifvet? Känslan af dess odödlighet är ett vårminne, nej, det är våren själf i människans bröst. Fantasien, minnets konstnärligt skapande syster, griper när du vill, sin pensel och framtrollar en tjugande vår midt i vinterns snö. Denna odödlighetens vårkänsla, hvar fann du henne blomma upp med en lifligare och friskare färg än hos oss? Dess bild träder som en vårgryning dig till mötes redan ur hedendomens natt. Det nordiska sinnet, där det bibehållit sin ursprungliga friskhet och spänstighet, är ännu med sitt lif, sin eld, sin färg endast en nordisk vårmorgon. Skalden är dess tolk. Se Tegnér, som mer än någon afspeglar den nordiska naturen, det nordiska lynnet! Huru lefvande och färgrik, huru brinnande och yster, huru djärf och öfvermådig är han ej! Det är en lyrisk dikt, som för ett ögonblick sprungit upp ur "en lågande bildnings" sköte. Det är våren i Norden.

Rudolf Hjärne (Alexis).

11. *Vårvisa* (Ur *Vårvisor*).

Det finns en gosse, och han är min
som är så vacker och glad i sinn'.
Och han har lofvat mig ring och tro,
och han skall bygga mig varmt ett bo.
Och jag har lofvat med hand och mund
att vara hans till min sista stund.
Det skall du veta, du ljusa björk,
det skall du veta, du gran så mörk.
Det vill jag säga er, blommor små,
det vill jag säga er, böljor blå.
Men tigen med det, I allihop,
att ej det kommer för snart i rop!

Gud vet nog om det, som bor i skyn,
men ingen vet det i hela byn.

A. T. Gellerstedt.

12. *Vid Siljan en Valborgsmässoafton.*

Där ligger Siljan, "Dalarnes öga", med Sollerön till ögonsten, spegelklar mellan mörka höjder, upplyst af väl hundra eldar från bergen i Leksand till bergen i Älfdalen.

Det är en präktig anblick. Mora kyrka med sitt koppartak, sin höga tornspira, lyser i eldskenet på sin grönskande udde mellan älfven och sjön; och nordens pyramider, de evigt gröna granarna, som kläda Dalarnes berg och nu stå i sin fulla blomning, höja rödglänsande toppar emot den mörkblåa himmelen. Men svartare än någonsin sjunker natten i klyftorna och djupen under dem.

Där är Vasaberget, Hykjejället och Gopshusberget, där en stor jätte säges bo, — allt i Älfdalen. Där ser man älfvarna i Orsa, och på andra sidan midt öfver sjön reser sig Middagsberget. Man känner igen det på dess pyramidform och höjd. Berget är till skapnaden ej olik Vesusius, men i stället för lågor har det en silfverklar källa på sin topp.

Där ligger Sollerön med sin hvita kyrka, och där bakom Björkberget och de andra bergen i Leksand. Se! Nu tändas ännu flera eldar i Rättvik, och lurarna skalla därifrån.

Och hvilka stora minnen hafva icke här sitt hem! Det var här, som i forna dagar Mora klockor ringde till uppbåd mot fienden och folk från de kringliggande trakterna strömmade öfver bergen, öfver sjön på sina skidor, med bågar och spiut, och samlades här och dref tillbaka eller tillfångatog fiendens skaror. Och där ser man ett minne från denna kampens tid, den lilla byggnaden på andra sidan sjön. Det är Utmelands källare, där den store Gustaf var gömd.

Efter *Fredrika Bremer*.

13. *Norrland.*

HAN.

Jag minns ett land, där tysta stjärnekvällen
 den mörka himlen klär i månskensprakt;
 där under molnig hjälm de gråa fjällen
 med isadt pansar stå kring dal'n i vakt;
 där mången flod sig tumlar vildt från hällen
 och dånet rullar vidt kring fjärran trakt;
 där strömkarlscharpan klingar öfver vågen,
 då månen kysser våta harpobågen.

HON.

Jag minns en natt, så ljuslett varm som dagen;
 För blommans slummer har den ock en sol.
 Då leende i unga syskon dragen
 stå morgonen och kvällen vid samma pol.
 Då vakan stämmer vemodsfulla slagen,
 och nejden doftar som en ängsviol,
 där ljusa älfvor sväfva om i ringen,
 och öfver tufvan glänser silfvervingen.

HAN.

Jag minns de gamla skogarna och landen,
 där dånande man under klippor far.
 Jag minns den sjö, där dunkelgröna stranden
 sin höga mur kring blåa djupet drar.
 Där stod en gran och nickade på sanden
 och hjässan lutad öfver böljan bar.
 Där låg vår faders hydda invid fjärden,
 och fri och lugn var denna vrå af världen.

HON.

Jag minns de många holmarna och dalen,
 på blommor och på sångare så rik.
 O! Står hon kvar ännu den gamla alen?
 Är hyddan än den forna hyddan lik?
 Där mången gång jag stod och såg i salen,
 hur solen sjönk i guld bakom sin vik. — —
 Kom, broder! Kom och räck mig vänligt handen!
 Vi vilja åter till de sälla landen.

Anders Abraham Grafström.

14. *För att lära sig något.*

Madam Ström stack tidigt på morgonen ut hufvudet genom förstugudörren och ropade sedan in till sin man: "Det är förskräckligt, hvad det snöar, Ström! Inte kan vi låta barnen gå i skolan i dag."

Det var öfver en fjärdingsväg till skolan, och då skulle man ändå gå en genväg öfver skogen, där det inte var vidare banadt. Eljest var det dubbelt så långt, godt.

Men Ström, som var kusk, hade varit dräng hos en major, som låg ute på möten och därför visste ett och annat om sättet att hålla husdisciplinen vid makt, han hade för princip att aldrig hålla med sin hustru och svarade därför, medan han med ena benet klef öfver sängkanten: "Det får di lof och lära sig. Inte duger det för fattigfolks barn te inte kunna tåla snö."

Madam Ström visste af erfarenhet, att det inte lönade sig att tala emot, och som hon var en klok kvinna och ej ville, att barnen skulle höra, att föräldrarna voro oeniga, nöjde hon sig med att stoppa in litet mer och bättre matsäck än vanligt samt bad dem därefter se sig väl för på hemvägen och inte sätta sig någonstades och hvila. När de hade gått, var hon litet orolig. Men den som ständigt har arbete, tänker ej i onödan på olycka, och dessutom sade Ström, när han hade fått i sig kaffetåren och gick ut för att se till stallet: "Se, barnen får lof att lära sig något. Om jag hade fått det, så hade jag inte behöft gå här och lanka inte."

Det var en pojke och en flicka, de som nu begäfvos sig i väg. Gossen var åtta år och flickan nio. Hon hette helt enkelt Hilda, men gossen hade blifvit döpt till Gottschalk, ty det hette majoren, som Ström hade tjänat hos, och det var den gentilaste karl, han kände.

Snön föll i täta flingor. Den lade sig mjukt öfver barnen på granarna, smög sig fast i de fina öppningarna dem emellan och bildade som en liten ås med skarp kant, hvilken gick ända ut i grenarnas yttersta spetsar, och när man tittade uppåt, underifrån, låg den tätast utåt, glesare in-

vid stammen, och högst upp i toppen gjorde den nästan all grönska osynlig. Och på vägarna föll den mjukt och lätt, lager för lager. Den gjorde de små gångstigarna i skogen osynliga. Blott för dem, som gått där många gånger, syntes de som smala fåror, litet lägre än den öfriga snön, som bländande hvit låg öfver marken, så långt man kunde se, in under granarnas djupa skuggor, öfver gärdesgårdarna, borta där gärdet började, och som ett oändligt fält af bara hvitt öfver slätten, där skogsstigen ett ögonblick krökte ut ur skogen och gaf ögat synvidd. Luften var full af de där stora, stjärnlika flingorna. Såg man upp, gjorde det ordentligt ondt i ögonen, och de små måste oupphörligt torka sig i ögonen med yllevantarna för att kunna se.

Men nu voro vantarna också tämligen våta, och därför blefvo de små röda kinderna ej torrare, för att de blifvit torkade på vantarna. Och tungt var det att gå. Ty snön gick öfver fotknölarna, och de snafvade oupphörligt på de våta trädrötterna, lönhalt som det var. Men de knogade på med böckerna i matväskan för att ej våta ner dem; sade inte ett ord, ty äfven barn tiga helst, när de gå och flåsa. De bara knogade på, och så turade de om att bära väskan.

Till sist stannade Gottschalk — eller Schalken, som folkhumorn, Gud vet af hvilken anledning, döpt om honom till — och pustade.

“Du får lof att skynda dig”, menade Hilda. “Mamsell blir så ond, om vi komma för sent.”

“Det bryr jag mig inte om”, sade Schalken, som kände sig modig, därför att han hade långt kvar. “Hon skulle gå själf, finge hon se, hur godt det är.”

Men Hilda bad honom så vackert, att han skulle gå, att han till sist gaf sig i väg. Och så kommo de då fram.

Skolsalen var ett stort rum, ödsligt och kallt med hvita, kalkrappade väggar, långa bänkrader, kartor och planscher öfver växter och djur på väggarna, framme vid ena kortväggen lärarinnans bord och stolen med skinnsits, till

vänster kartställare och till höger en stor, svart tafla, linjerad med rödt.

Det hjälpte inte stort, att det var eld i kakelugnen. Lärarinnan frös, och barnen fröso. De små sutto inte och blåste i fingrarna eller trätte på kölden. Ty de voro inte vana vid bättre. Men nog hade det varit förmånligare, om de varit mindre våta om fötterna. Och nog hade de frusit mindre, om de, när de kommo fram, varit mindre upphettade af att vada i snön.

Psalmen lät inte vidare vackert, när de sjöngo den. Men sjöngo gjorde de ändå af alla krafter, så att ett par gummor, som just gingo förbi, måste stanna och lyssna andaktsfullt på hur barnen ansträngde sig med "Min gärning nådigt skåda".

Sedan lästes bön och så skulle man läsa katekes.

Lilla Schalken satt och svettades. Hilda kunde alltid bra, och mamsell brukade säga, att han skulle följa sin systers exempel. Han hade läst på, tio gånger hemma och en gång i skolan. Men han kunde ändå aldrig, när han fick frågan. Det visste han, och det gjorde honom inte djärfvare.

"Fjärde bönen, Gottschalk", sade lärarinnan.

"Vårt dagliga bröd gif oss i dag", sade Schalken utan att stappla. Ty han fick alltid läsa Fader vår, innan han somnade om kvällarna, så att bönerna kunde han.

"Luthers förklaring!" fortsatte lärarinnan. Efter att man börjat fästa vederbörlig uppmärksamhet på att Guds ord ej finge förvandlas till en utanläxa, sade hon aldrig: "Hvad är det?" utan i stället alltid: "Luthers förklaring". I början var det nog litet konstigt för barnen, men de hade så småningom vant sig vid det också, så att nu visste de, hvad de skulle svara.

Schalken började: "Gud gifver väl utan vår bön dagligt bröd..."

Nej; nu stod det fast.

"Åt, åt — —", försökte lärarinnan.

"Åt, åt — —", sade Schalken. Och så blef det tyst en stund igen.

“Ja, hvem är det Gud ger bröd åt?” frågade lärarinnan alldeles utom boken. Ty hon hade studerat pedagogik och kände till, att man borde uppmuntra barn att begagna sitt förstånd.

Schalken funderade. Några flickor räckte upp fingrarne, Hilda skämdes, en och annan lade hufvudet på sned och satte handen för mun.

“Nå, min gosse, hur blir det? Hvem är det Gud ger bröd åt? Ger han bröd åt alla människor?”

Lärarinnan undvek med flit den negativa formen på frågan, som här varit naturligast.

“Nej”, sade Schalken tvärsäkert, “inte åt tiggare.”

“Ger han inte bröd åt tiggare? Har du sett någon tiggare, som inte fått bröd?” Nej, det hade Schalken inte sett. Han hade hört talas om dem, som svultit ihjäl. Men det tordes han inte säga. Han teg.

“Sätt dig ner och läs öfver bättre tyst för dig själf”, sade lärarinnan. “Nå, svara då, Hilda. Du kan, det vet jag då.”

“Gud gifver väl utan vår bön dagligt bröd åt alla människor, jämväl de onda; men vi bedja i denna bön” etc.

Hon läste fort, säkert och utan att resonera. Det lät, som när man drar en barnvagn på ett kvistigt trägolf.

“Det var snällt, min flicka”, sade lärarinnan. “Nå, Ida, vidare, huru går *det* till?” — Af samma skäl som ofvan begagnade hon icke uttrycket: “Huru sker det?”

Och så gick det vidare.

Men Schalken satt tyst och stafvade för sig själf på att “Gud gifver väl utan vår bön dagligt bröd åt alla människor.” Han tyckte, att han kunde ha fått litet mer, när han gick hemifrån. Nog fick han det dagligen, alltid. Men det vore allt skönt, om det räckte till litet bättre. Han kände sig just nu bra hungrig. Och så läste han vidare om alla de sköna saker, som alltsammans bara är dagligt bröd, såsom gods, åker, bohat, god och trogen öfverhet, from maka och fromma barn m. m., som de flesta aldrig ha sett en gång, men som Gud ändå ger åt

alla människor, jämväl de onda. Det förstod han sig emellertid inte på ännu. Och kanske skulle han aldrig lära sig begripa det.

Men timmarna gingo. Efter katekesen var det räkning, och efter räkning skrefvo de välskrifning en timme, under hvilken lärarinnan roade sig med att elda och sköta om brasan. Så blef det middagsrast med efterföljande geografi och innanläsning. Och så skulle de nu gå hem.

Därute hade det upphört att snöa. I skogen fanns det ingen skottad väg, endast spår af ett par människor, som hade gått där förut, så mycket att man kunde hitta vägen. Det hade börjat frysa på, men det var nedan och mörkt redan på skolgården, litet ljusare ute på landsvägen på slätten, men i skogen, där Hilda och Schalken fingo gå ensamma, var det mörkt, mörkare blef det, ju längre in de kommo, men allra mörkast var det vid det lilla kärret, som låg långt ner i däliden med stenbackarna omkring. Där tog alltid Schalken hårdt tag i Hildas hand, och deras små fötter gingo mycket fort, tills de kommo upp på backen på andra sidan.

Där stannade de en stund för att pusta ut. Nu voro de bra trötta, och ängsligt och mörkt var det också. Men de hade ju gått vägen så många gånger. Inte gick det an nu att springa hela vägen och gråta, som de gjort första gången.

Men det var kallt, och det gjorde rysligt ondt i fötterna, som blifvit stela af att strumporna fått sitta på våta. Det gjorde förfärligt ondt. Och tungt var det att gå. Dessutom blir man så trött af att lyfta fötterna högt upp för hvar steg i djup snö. Schalken ville gå in i stugorna, där det lyste, men Hilda höll fast hans hand. "Vi äro snart hemma nu", sade hon.

Men det var nog en bra bit hem, och Schalken började gråta.

"Hvad gråter du för?" sade Hilda.

"Det gör så ondt i fötterna."

Det gjorde ondt på Hildas också. Men hon tordes inte gråta, ty hon skulle trösta lille bror. Hon kände sig så

gammal emot honom och trodde, att han aldrig skulle taga sig hem ensam. Det kom en sådan besynnerlig ångest öfver henne, en brådmogen känsla af ansvar; hon fick ett smärtsamt vaket uttryck, som man ofta kan iakttaga hos en nio års flicka af arbetsklassen. Barnet inom en dör, när man får lof att liksom andligen förlyfta sig.

Hon gick framåt, pratande för att hålla brodern vid godt mod. Det värkte i hennes händer och fötter. Men hon kände det ej, hon skulle hafva kunnat skrika af rädsla för att brodern skulle sätta sig ned i snön och ej orka gå vidare; men hon pratade oupphörligt om skolan och mam-sellen, om patrons barn och kvällsvarden, som mor hade färdig.

Men när de kommo in på gården, och hon ej behöfde vara rädd längre, då började hon gråta med tunga, häftiga snyftningar, så att Schalken blef rädd och tystnade. Och när modern frågade henne, hvad hon grät för, svarade hon, att hon var så rädd. Och så grät hon igen borta i vrån mellan spiseln och dörren, där hon stod och värmdde händerna, medan modern kokade gröten, och Schalken redan börjat retas med lilla syster.

Ännu när hon hade ätit och skulle läsa på läxorna till andra dagen, sutto snyftningarna kvar i halsen på henne, stämman slog öfver ett par gånger, när hon försökte läsa öfver sin läxa högt, och sedan hon hade lagt sig, och madam Ström kom för att stoppa täcket omkring henne, såg hon på modern med vidöppna, stirrande ögon.

“Är det lika mycket snö i morgon?” sade hon.

G. af Geijerstam.

15. Sista förhöret.

Oförvitligt namn och rykte hans föräldrar sig förvärf, och det var också det enda han vid deras dödsfall ärfvt jämte ett par friska armar och därhos de ögon två, som hans hembygds blåa himmel tryckt sitt blida tycke på.

Hastigt rann han upp, gestalten, tog de redan vuxna fatt, men med läxan gick det utför, boken vardt åsidosatt;

skulle åter kornet mejas, gick hans lie främst och sang.
skulle timmer fällas, hördes långt till skogs hans yxas klang.

Första året när hos prästen nattvardsläsningen var slut,
blef Elias hemförlofvad lika klyftig som förut,
men han höll dock modet uppe. Andra året likaså,
om han också tyst och sluten drog sig undan då och då.

Sjuttonårig redan gick han nu på tredje våren dit,
sökte skrufta i sin hjärna läroboken bit för bit,
men ju trägnare han läste, med dess större skräck han såg,
huru halft han läran fattat, äfven där han kom ihåg.

Han och grannas Karin hade denna gång på tu man hand
följts åt och enfaldeligen hjälpts med frågorna ibland.
Äfven nu, då slutförhöret framåt pingsten ägde rum,
följdes de till sockenstugan. Men nu var Elias stum.

När det var förbi med profvet, och när lärarn genomsåg
längden med de många namnen, som på bordet öppen låg,
hvad det vardt för en förbidan, hur hvarenda blick var tänd!
En och hvar blef god befunnen — blott Elias underkänd!

Genom rummet gick en hviskning, men den stackars gos-
sen teg;
förödmjukad, men med fattning, upp ifrån sin bänk han
steg.

Hundra ungdomsvarma sinnen mötte hans ett ögonblick,
och så bugade han vänligt, tog sin hatt och bok och gick.

Allas ögon följde honom, när han sig åstad begaf,
när han liksom sjönk ur sikte vid en genväg, som tog af.
Karins hjärta ville brista, flickan skalf i hvarje lem,
och i dag för första gången fick hon gå allena hem.

Framåt skyndade Elias, visste icke själf hvarthän,
men han höll sitt hufvud upprätt och han gick med fasta
knän.

Ingen trötthet han försporde, där han utåt vägen skred,
och det brydde honom föga, om han var på rätter led.

Vaktlar lockade i hagen, ärlan från en nyplöjd teg,
men på helgelsen han tänkte och dess fortgång steg för steg.
Lördagsklämtningen från kyrkan tonade med majestät,
men han sann på katekesens fruktansvärda "hvad är det?"

Ett osägligt aftonskimmer flöt kring lador och kring hus,
men han var som blind, fast luften riktigt dallrade af ljus.
Hvart man vände sina ögon, var det löftesrikt och gladt,
Men för honom i hans ångest var all världen höljd i natt.

Fann han icke bräckt och brutet allt, hvartill han satt sin
lit?

Var ej spilld hans natters vaka, utan frukt hans dagars
flit?

Fast han gjort för sin förkofran, hvad i hans förmåga stått,
hade ej ändå hans lycka tvärt ur alla fogar gått?

Hvartill nu hans kinders hälsa och hans ådrors sunda saft?
Hvartill nu hans skuldrors styrka och hans lemmars unga
kraft?

Skulle icke bygdens tärnor skratta, där han ginge fram?
Kunde icke själfva barnen peka finger åt hans skam?

När han nått sitt hem om kvällen, var hans hjärta cent-
nertungt,

men han skötte sina sysslor, och hans yttre tycktes lugnt;
dock var något i hans väsen, som bestämdt tillkännagaf,
att han lagt allt hopp till sides, som en rock man lägger af.

Och den dag, då årets ungdom skulle ha sitt kyrkförhör,
men Elias utesluten skulle stannat utanför,
drogs han liflös upp ur dammen, där han sysslat kvälln
förut,

och nu var han kvitt sin läsning, och hans hufvudbråk var
slut.

Ingen plats bland nattvardsbarnen gjordes honom mer be-
hof,

för en högre själaherde fick han stå sitt läseprof,
inför Honom, som med blicken kanske minst på läxan fäst
pröfva kan ett hjärtas mognad äfven utan kyrkattest.

K. V. A. Strandberg.

16. *Pojkarne.*

Klockan i stadskyrkans torn visade half tio. Men det var tyst på lekplatsen under de gamla almarna å kyrkoplanen, ty storskolan hade nyss avslutat sin vårtermin. Den gråhårige skolvaktmästaren stod på trappan åt gatan till och gassade sig invid den hvitmenade muren. Han njöt vårluft och solvärme och betraktade grässtråna, som skjutit upp mellan gatstenarna i trapphörnet. Likväl såg han öfvergifven ut. Förmodligen saknade han stimmet, som han under den timmen på dagen var van vid. Halft i solljus, halft i skuggan låg gatan folktom i hela sin längd. Man såg där blott en pojke, som stod och tittade in i bokhandlarens bodfönster.

Utställningen där bestod af följande verk: "Skämtsamma anekdoter", pris 16 skillingar banko; "Den underbara historien om Fågel Blå", pris 4 sk. b:ko; "Fiskaren och hans oförnöjsamma hustru", med träsnitt å titelbladet, pris 2 sk. b:ko; "Polykarpus eller riddare Finke", med träsnitt å titelbladet, pris 2 sk. b:ko; "Den märkliga historien om Karsus och Moderus", pris 3 sk. b:ko; "Tre vackra visor: 1) Den ömme herden Fingal; 2) Köpmansdottern vid Hamborga bro; 3) Pojkarna", pris 1 sk. b:ko.

Betraktaren af dessa alster ägde redan "Fågel Blå". Sagan om fiskaren kände han förut. Anekdoterna voro för dyra att köpa. Men de andra... Han genomletade sina fickor, drog upp en snurra och en boll med läderremmar, trefvade bland griffelbitar och glaskulor och fick fram några kopparmynt, som, sammanräknade, utgjorde inemot 8 skillingar banko, således mer än tillräckligt för inköp af Karsus och Moderus, "Riddar Finke" och de tre visorna.

Han gick in i boden och kom ut gladelig i hågen och viss om en lycklig stund. Det gällde nu att finna lämpligt ställe för läsningen. Han funderade ett ögonblick på någon af roddbåtarna, som lågo bundna vid sjöbryggorna; men han beslöt sig för landbacken. Strax invid staden fanns en förfallen fästning, då kanske den ståt-

ligaste ruinen inom Sveriges landamären; vittrade bastioner af ansenlig höjd, omgifna af nedramlade stenblock; långsträckta kurtiner med gluggar, halft dolda under mull och murbruk, men dess mer inbjudande till upptäcktsresor i en hemlighetsfull labyrinth af hvalfgångar, som, enligt hvad stadens gummor och pojkar visste, förde till Torsuggans stiga och till en sal, hvari hvitskägga kämpar sofvo; framför kurtinerna halfmåneskansar, hvilkas hörn om vintertiden erbjödo branta kälkbackar; rundt om allt detta ett nätverk af vallar och vallgropar, under vårterminen de vanliga tummelplatserna för skolungdomens krigslekar och bollspel.

Ägaren af de omnämnda litterära alstren begaf sig dit och slog sig ned i gorgen mellan den skans, som på pojkspråket hette "Höge Kulle", och ett hörn af bastionen Gustavus Adolphus. Det var en välsignad växtlighet den försommaren. Gräset stod tätt och högt. Hvert man lät blicken fara, utefter dälldsträckorna mellan murar och vallar eller uppåt ravelin-sluttningarna, skimrade det i grönskan af solsickor och solögon, blåklockor, prästkragar och tjärblomster. Kurtinens buskiga torfchevelure var yfvigare än vanligt och så rikligt prydd med nyponblommor, att det lyste rött därifrån ända ned till stället, där pojken satt. Utöfver bastionens bröstverk lutade sig här och där en fullt utslagen säl.

Läsningen af "Karsus och Moderus" började. Berättelsen var spännande. Karsus är en bof, som har ondt i sinnet mot sin hederlige broder Moderus. Skola hans nedriga anslag gå i fullbordan? Försänkt i denna fråga, märkte pojken icke, att någon nalkades med smygande steg.

"Slyngel!" ljöd en vred röst. Pojken sprang upp, vände sig om och såg öfver sitt hufvud ett spanskrör och framför sig en lång gammal herre med guldgalon kring mössan. Spanskröret, galonen och under möss-skärmen ett gulblekt ansikte med arga ögon och hopbitna läppar var det, som han i öfverraskningens första stund skönjde.

Därefter upptäcktes, att den gamle herrn hade rocken hopknäppt upp till en bred och styf svart halsduk, hvarur stucko upp under öronen styfva kragar, som hade något argsint, äfven de. Och slutligen upptäcktes något spefullt kring munnen, och i ögonen något, som lekte.

“Slyngel, hvad gör du här?”

Pojken, i stället för att genast svara, lyfte instinktivt en arm för att skydda hufvudet mot det hotande käpprappet. Därefter framstötte han svaret: “Ingenting.”

“Vet du icke hut, lymmel? Är det ingenting att bryta lag och förordning? Är det ingenting, du, att trotsa konungens befallningshafvande? Vet du icke, att det blifvit förbjudet att gå här och trampa ned mitt gräs, landshöfdingens gräs? Går du icke i kyrkan, du lille rackare? Har du icke hört förordningen från predikstolen, ditt okynnesfä?”

“Nej.”

“Du ljuger och skall få mycket stryk, dubbelt så mycket stryk, för att du ställer dig okunnig. Du visste, att du var på förbjuden mark. Bekänn, eller jag bankar lögnen ur dig!”

“Jag visste det icke. Jag hör sällan på kungörelserna.” Det drog litet i landshöfdingens läppar, men spanskröret, som sänkt sig, lyftes igen. Pojken gjorde åter den afvärjande armrörelsen och tappade därvid de litterära skatterna. “Karsus” fläktade åt ett håll, “Riddar Finke” åt ett annat, och visorna föllo till landshöfdingens fötter.

“Hvad är det för smörja? Hit med det!”

Spanskröret hade sänkt sig åter och pekade på tryckalstren. Pojken, blek af skräck, tog först upp visorna, som lågo närmast, och framräckte dem. Därefter såg han sig om efter “Karsus” och “Finke”.

Under tiden ögnade den gamle herrn i visorna med en min, som om de varit eftersökta brottmålshandlingar. Han interfolierade studiet vid pass så här:

“Du går i storskolan. Jag känner igen dig. Har rektor tillåtit dig att läsa sådant? Har han sagt, att du får

försumma dina läxor för slik lektyr? *'Den ömme herden Fingal'*. Skamlöst! Har du att befatta dig med herdars ömma känslor? Tarfligaste pigpoesi för öfrigt! *'Det bodde en köpman vid Hamborga bro, Han hade en dotter så fager och så tro'*. Det här är ju fånig båtmanspoesi. *'Pojkarna'*... det handlar väl om tjufstreck och..."

Landshöfdingen afbröt plötsligt sin med hemska ögonkast ledsagade kritik, och det såg nästan ut, som om han blifvit flat. Han stirrade tyst i visan. Tystnaden räckte visst ett par minuter. Han hade icke väntat att här påträffa de pojkar han här fann. Han genomögnade visan från början till slut, ehuru han förmodligen kunde henne utan-till. När han slutat läsningen, var hans uppsyn förvandlad. Den var allvarlig, men icke arg och hotande.

"Gosse", sade han, "du har brutit mot lag och förordning. Gjorde du det mot vett och vilja eller icke? Visste du ej, att denna mark nu är fridlyst till höskörden?"

"Nej."

"Gosse, säg mig, plär du ljuga?"

Den tillfrågade teg.

"Svara!" sade landshöfdingen med höjd röst. "Är det din vana att ljuga?"

"Nej."

"Har du då aldrig ljugit?"

"Jo."

"Många gånger?"

"Åja, det är nog många gånger sammanräknadt; men oftast talar jag sanning."

"Läs det här!" — Han pekade på den sida, hvarå rubriken "Pojkarna" fanns. — Han påtog åter en ryslig uppsyn och strök med handen sitt spanskrör ned emot doppskon. "Sedan skola vi uppgöra saken med hvarandra. Jag släpper dig icke, innan du fått en minnesbeta."

Pojken började gråtfärdigt:

*"Jag minns den ljufva tiden,
jag minns den som i går...."*

“Håll! Tycker du, att man skall tala om ljufva minnen i så jämmerlig ton? Du trycker dessutom för mycket på rimmen och understryker orden på alldes galet sätt. Den rätta betoningen är icke svår att finna. Den kommer af sig själf, då man läser, som om det vore ens egna ord. Börja nu igen!”

Pojken teg.

“Börja igen!”

“Jag kan icke läsa, såsom landshöfdingen vill.”

“Hvarför icke?”

“Jag kan det icke, när jag sedan skall ha stryk.”

“Kruka! Vara strykrädd, men icke lögnrädd! Fy! Du borde skämmas. Men du är kanske ett soldatgry. Låt se då! Gif akt! Se mig i ögonen! Axlarna tillbaka! Bröstat fram! Gif akt! Rättning! Rätt så... och läs nu!”

Det blänkte till i pojken ögon. Han läste frimodigt och med tanke på hvad han läste:

“Jag minns den ljufva tiden,
jag minns den som i går,
då oskulden och friden
tätt följde mina spår,
då lasten var en häxa
och sorgen snart försvann,
då allt — utom min läxa —
jag lätt och lustigt fann.

Uppå min mun var löjet
Och hälsan i min blod,
i själen bodde nöjet,
hvar människa var god:
hvar pojke glad och yster,
var strax min hulda bror,
hvar flicka var min syster,
hvar gumma var min mor.”

“Håll! Det är nog. Det öfriga läser du, när du blir ensam. Nu till minnesbetan du skall få af mig! Du har

erkänt, att du emellanåt ljuger. Hvarför ljuger du? Tycer du, att det är rätt eller roligt?"

"Visst icke."

"Det är väl då för att undgå näpst, när du gjort något, som ej var rätt?"

"Ja."

"Du har kanske aldrig besinnat, att den, som gör så, handlar fegt? Du är således en feg pojke?"

"Nej", svarade gossen, röd af harm och blygsel, "jag är icke feg. Jag har aldrig flytt ur ett slagsmål mellan pojkar. Jag tar hellre stryk, än jag flyr. Jag flyr icke för öfvermakten."

"Men du är feg inför dina öfverordnade — således ändå en rädd pojke — moraliskt rädd. Det är just den sämsta rädsln. En rädd pojke är icke värdig att bära namnet svensk. Du vill väl ändå vara värdig det namnet?"

"Ja."

"Min vän", sade den gamle herrn, "jag vill icke utrannsaka om du hade rätt eller icke, när du sade, att du icke kände förbudet att gå här i vallarna..."

"Jag kände det icke."

"Men jag vill lägga dig på hjärtat, att Gud fordrar sannfärdighet och att ditt land behöver sanningskära, modiga män. De behöfvas i konungens råd, i riksförsamlingen, i krigarnas led, i ämbetsverken, på predikstolen, i handel ochandel och vid plogen. Hvad du än blir med tiden, behöfver fosterlandet i dig en sannfärdig och orädd man. Skäm icke bort det minne du skall hafva af din gossetid med minnet af att du var en lögnaktig pojke! Du är ju nu i den ljufva tiden, som du på äldre dagar skall minnas som i går. Hvarje barn får till ledsagare de goda andarna Oskulden och Friden. Du har dem här." — Landshöfdingen pekade med spanskröret, som om han med lekamliga ögon skådat dem i närheten. — "Se till, att de icke öfvergifva dig!"

Spanskröret tog nu en annan riktning och pekade uppåt bastionen Gustavus Adolphus. "Därupe är det icke

förbjudet att trampa ned gräset. Det stället är undantaget från förbudet, och man kan ha lika roligt där som här. Gå dit och läs dina visor och sagor!"

Landshöfdingen gick, måhända förargad öfver sin häftighet, om han verkligen varit häftig, och kanske glad åt att ha nedlagt ett frö, som möjligen skulle spira upp. Gossen begaf sig upp till bastionen Gustavus Adolphus och fortsatte läsningen af "Karsus och Moderus".

Victor Rydberg.

17. *Sven Dufva.*

Sven Dufvas fader var sergeant, afdankad, arm och grå, var med år åttioåtta re'n och var re'n gammal då; nu bodde på sin torfva han och fick sitt bröd af den och hade kring sig nio barn och yngst bland dem sin Sven.

Om gubben haft förstånd, han själf, att dela med sig af tillräckligt åt en sådan svärm, det vet man ej utaf; dock visst lär han de äldre gett långt mer, än billigt var, ty för den son, som sist blef född, fanns knappt en smula kvar.

Sven Dufva växte opp likväl, blef axelbred och stark, slet ondt på åkern som en träl och bröt opp skog och mark, var from och glad och villig städs', långt mer än mången klok, och kunde fås att göra allt, men gjorde allt på tok.

"I Herrans namn, du arme son, hvad skall af dig väl bli?"
så talte gubben mången gång allt i sitt bryderi. Då denna visa aldrig slöts, brast sonens tålmod, och Sven tog till att tänka själf, så godt han det förstod.

När därför sergeant Dufva kom en vacker dag igen och kuttrade sin gamla ton: "Hvad skall du bli, o Sven?" sågs gubben, ovan förr vid svar, bli helt förskräckt och flat, när Sven lät upp sin breda näbb och svarte: "Jo, soldat!"

Den äldre sergeanten log föraktligt dock till slut :
"Du slyngel, skulle få gevär och bli soldat, vet hut !"
"Ja", mente gossen, "här går allt helt afvigt mig i hand ;
kanske det mindre konstigt är att dö för kung och land."

Den gamle Dufva häpnade och grät helt rörd en tår,
och Sven, han tog sin säck på rygg och gick till närmsta
kår.

Målfyllig var han, frisk och sund, allt annat sågs förbi,
och han snart blef han rekryt vid Dunckers kompani.

Nu skulle Dufva få sig pli och läras exercis,
det var en lust att se därpå, det gick på eget vis.
Korporalen skrek och skrattade och skrattade och skrek,
men hans rekryt förblef sig lik vid allvar som vid lek.

Han var visst outtröttelig, om nå'nsin någon ann',
han stampade, att marken skalf, och gick, så svetten rann ;
men roptes vändning åt ett håll, då slog han bom på bom,
tog höger-om och vänster-om, men ständigt rakt tvärt om.

Gevär på axel lärde han, gevär för fot också,
att skyldra, fälla bajonett, allt tycktes han förstå,
men roptes skyldra, fällde han som oftast bajonett,
och skrek gevär för fot, flög hans på axeln lika lätt.

Så blef Sven Dufvas exercis beryktad vidt omkring.
En hvar, befäl och manskap, log åt detta underting ;
men han gick trygg sin jämna gång, var tålig som förut
och väntade på bättre tid — och så bröt kriget ut.

Nu skulle truppen bryta opp, då blef i fråga ställdt,
om Dufva kunde anses klok och tagas med i fält.
Han lät dem prata, stod helt lugn och redde saken så :
"Om jag ej får med andra gå, får jag väl ensam gå."

Gevär och rensel fick han dock behålla, äfven han,
fick vara dräng, där man höll rast, soldat, där striden
brann ;
men slåss och passa upp gick allt med samma jämna ståt,
och aldrig blef han kallad rädd, blott tokig mellanåt.

På återtåg var Sandels stadd, och ryssen trängde på; man drog sig undan steg för steg längs stranden af en å. Ett stycke fram på härens väg gick öfver ån en spång, där stod en liten förpost nu, knappt tjugu man en gång.

Som den var sänd i ändamål att bota vägen blott, låg den i ro, se'n det var gjordt, långt skild från hugg och skott, tog för sig i en bondgård där allt hvad den kunde få och lät Sven Dufva passa upp, ty han var med också.

Men plötsligt blef det annat af, ty utför närmsta brant i sporrsträck på en löddrig häst kom Sandels' adjutant. "Till bryggan, gossar", ropte han, "för Guds skull, i gevär! Man sport, att en fiendtlig trupp vill öfver älfven där."

"Och herre", talte han till den, som förde folket an, "rif bron, om ni det kan, om ej, så slåss till sista man! armén är såld, om fienden här slipper i vår rygg. Ni skall få hjälp, gen'ralen själf han ilar hit, var trygg!"

Han flög tillbaka. Men till bron hann truppen knappast ned, när högt på andra strandens vall en rysk plutron sig spred. Den vidgades, den tätnade, den lade an, det small; dess allra första salva re'n blef åtta finnars fall.

Det var ej godt att dröja mer, man svigtade en hvar. Ännu en åska, och man såg blott fem kamrater kvar. Då lydde alla, när det ljöd: "Gevär i hand, reträtt!" Sven Dufva blott tog miste han och fällde bajonett.

Än mer, hans svängning till reträtt gick ock besatt på sned, ty långt ifrån att dra sig bort, bröt han på spången ned. Där stod han axelbred och styf, helt lugn på gammalt vis, beredd att lära hvem som helst sin bästa exercis.

Det dröjde heller länge ej, förr'n han den visa fick, ty bron sågs fylld med fiender i samma ögonblick. De rände på, man efter man, men åt en hvar, som kom, gafs höger-om och vänster-om, så att han damp tvärt om.

Att störta denna jätte ned var mer, än arm förmått,
och ständigt var hans närmste man hans skygd mot andras
skott;

dock djärfvare blef fienden, ju mer hans hopp bedrogs;
då syntes Sandels med sin flock och såg, hur Dufva slogs.

“Bra, bra”, han ropte, “bra, håll ut, min käcke gosse du,
släpp ingen djäfvul öfver bron, håll ut en stund ännu!
Det kan man kalla en soldat, så skall en finne slåss.
Fort gossar, skynden till hans hjälp! Den där har räddat
oss.”

Tillintetgjordt fann fienden sitt anfall innan kort,
den ryska truppen vände om och drog sig långsamt bort;
när allt var lugnt, satt Sandels af och kom till stranden
ned
och frågte, hvar den mannen fanns, som stod på bron och
stred.

Man viste på Sven Dufva då. Han hade kämpat ut,
han hade kämpat som en man, och striden den var slut;
han tycktes hafva lagt sig nu att hvila på sin lek,
väl icke mera trygg än förr, men mycket mera blek.

Och Sandels böjde då sig ned och såg den fallne an,
det var ej någon obekant, det var en välkänd man;
men under hjärtat, där han låg, var gräset färgadt rödt,
hans bröst var träffadt af ett skott, han hade re'n förblödt.

“Den kulan visste, hur den tog, det måste erkändt bli”.
så talte generalen blott. “den visste mer än vi;
den lät hans panna bli i fred, ty den var klen och arm,
och höll sig till, hvad bättre var, hans ädla, tappra barm.”

Och dessa ord de spriddes se'n i hären vidt och bredt,
och alla tyckte öfverallt, att Sandels talat rätt.
“Ty visst var tanken”, mente man, “hos Dufva knapp till
mått,
ett dåligt hufvud hade han, men hjärtat, det var godt.”

Ur Fänrik Ståls sägner af *J. L. Runeberg*.

18. *Den gamle kaptenen.*

“Sa’ du sjöman?”

“Ja, pappa!”

Det var en barsk fråga och ett bestämdt svar. Men tonen i det senare var lågmäld, så som det anstår en väl efterhållen pojke, då han skall framlägga ett program, som han vet kommer att ogillas af fadern.

Göran var femton år och hade bott nära fjordens mynning hela sin barndom. Men först nu hade han fått klart för sig, att han skulle bli sjöman. Den, som förhjälpt honom till denna klarhet, var en jämnårig kamrat, som fått löfte att följa med en gammal bark, Albatross, till Spanien. Fartyget väntades hvar stund, och där kunde nog finnas en plats ombord för Göran också. Och medan naturen som genom ett trollslag antog vårfägring, väckte kamratens ord till lif i Görans sinne ett spel af de brokigaste, mest tjugande föreställningar, till hvilka inbillningskraften hade ständigt nya materialier i beredskap.

Sockenskolan slutade sin termin just nu, och Görans far hade tänkt sig, att pojken skulle ut i något slags lära. SjälF var fadern jordbrukare, men rosade icke den marknaden.

Men sjöman! Aldrig!

Modern ryggade instinktivt för blotta tanken. Men hon hade känt ett underligt styng, då hon hörde tonen i pojkens svar: “Ja, pappa.” Ty hon förstod, att det svaret kom från han hjärtas hemligaste rum, därifrån det nu bröt fram, sedan det, kanske honom själf ovetandes, legat där som slumrande brodd länge. Men icke ville hon gifva sitt samtycke till något, som skulle skilja henne från sonen kanske för alltid.

Det blef rådslag mellan föräldrarna. Fadern var besluten för användande af stränghet, om så skulle behövas. Modern fann en säkrare utväg, som nog skulle till sist tillfredsställa alla parter. Hon skulle gå och tala med deras vän den gamle sjökaptanen. Och hon gick.

Han bodde i ett litet hus, beläget högt, nära stranden.

Från stugans fönster hade man den friaste utsikt öfver hafvet. Men när det var rött i luften eller blåsigt eller regnigt, förundrade man sig litet hvar, att gubben kunde trifvas på en sådan plats. Och nu var det just en sådan där rå luft med ömsom tjocka och duggregn från sjön.

Han var vid sitt allra sämsta humör, gubben, där han satt i en länstol med filt om knäna och en läkarbok upplagen på filten.

Hon framförde icke genast sitt ärende, utan gjorde några bukter hit och dit, kännande sig för litet. Han svarade med att tala om sina krämpor, för hvilka han förgäfvades sökte bot i den eländiga boken". Till slut kände hon sig säker.

"Hva' säger Johan om att Göran vill bli sjöman?"

"*Sjöman!*" skrek han och slog ihop boken och försökte komma upp ur länstolen genom en enda ansats. För att få *min* gikt och *min* reumatism och *min* höftvärk och *min* hufvudvärk! — Å — å — å! Man kan bli ursinnig bara vid tanken! Käppen på — käppen på..."

"Vill Johan tala med honom, Johan, som känner sjölifvet bättre än någon annan?"

"Om — jag — vill! Skicka hit honom nu genast — genast! Jag ska' tala om för honom hvad det vill säga att vara sjöman — sjöman ute på sjön — skicka hit honom bara! Ah, det ska' riktigt göra den eländiga höften godt — det ä' sjön jag har att tacka för att jag går här som en skadskjuten — och den galningen till pojke vill ut! Hvar ä' han — *hvar ä' han?*"

Men han fanns lyckligtvis icke i närheten.

Morgondagen kom med omslag i luften, solsken och frisk vårbris från sjön. Göran hade använt dubbelt så lång tid som modern på vägen till sjökaptenen. Han fann den gamle ute på förstugukvisten, stående käpprak som en soldat med käpp i handen, kikare under armen och seende ut mot sjön. Långt, långt borta aftecknade sig ett fartyg för fulla segel.

I samma ögonblick kaptenen varseblef Göran, tycktes

han blåsa upp sig, och hans ögon blefvo stora och runda, som om någonting trängt på dem inifrån.

“Jaså”, sade han till svar på pojkens hälsning, “jaså, du ämnar bli sjöman, du?”

Göran höll ännu mössan i händerna och lät den gå rundt mellan dem. Farbror Johan stod där som ett vidunder, hvilket stigit upp ur sjön för att skrämma honom till döds.

“Hvarför om jag får fråga?” sade vidundret.

Görans mössa stannade. Frågan antydde en möjlighet till underhandling. Och pojken funderade. Så svarade han med en motfråga:

“Hvarför inte, farbror Johan?”

“Hm!”

Kaptenen samlade sig. Han stötte med käppen några slag, ryckte på axlarna, trummade med de korta fingrarna på räcket bredvid, tog fram tobaken och bet af ett stycke, vände sig från pojken och såg utåt hafvet — alldeles som om han skulle hafva glömt pojken för en liten stund. Det var strålände och blått, så långt blicken nådde, och hvita glimtar af skum lyste och slocknade än här, än där i solen, och ute på horisontens fina linie sväfvade som en hvit svan det ståtliga skeppet med af vårvinden fylld segel-massa...

Göran gjorde en rörelse — och kaptenen var åter den förfärlige, som nu skulle säga sitt fruktade ord. Och så började han:

“Jag begriper det inte, men i dag mår jag som en prins — ja, det vill säga, det menar jag precis inte, men kina-barken och salicylsyran måtte ändå ha gjort hvad det kunnat. Emellertid, det var sjön vi skulle tala om. Om du tänker dej — hm — en dag ungefär så här: skämdt kött eller intet kött med möjligt bröd och härsken olja till frukost och så smörj ofvanpå det — hm — och så sex timmars arbete, så ryggen knakar, och så samma mat till middag, med den skillnad att — att — att —”

Han hade åter råkat se utåt hafvet. Mot den rena, ljusa himmelen syntes barkskeppet göra några manövrer. Kap-

tenens ögon fingo ett strålande uttryck. "Se, se", sade han, bevisligen glömsk af att pojken fanns, "hon vänder på sig som en fisktärna! Nu fläktade hon litet med vingen. Se, så hon tar ny fart! Bra, *bra!* — Jaså, du står här ännu! Hvar var det jag slutade, hvasa?"

"Jo, farbror skulle tala om hvad man får till middag på sjön."

"Jaha, jaha!" (Han förvandlades i ett ögonblick till den förskräcklige.) "Stryk och skämd mat och så arbete, tills det blir tid att ta mot "hund". Och när "hund" ä' slut, får du hänga dubbelviken i byxor och skjorta på en bramrå, medan hagelbyn piskar öronen på dej. Se'n får du smörj, när du kommer på däck, för att du varit långsam till våders, och så får du gno opp igen och beslå om seglet — — — Nej, se det var mej en riktig sjöfågel att skjuta fart! Herre Gud, sän't skepp! Om jag bara kunde se hvad det är för nation..."

"Farbror slutade med att jag får beslå om bramseglet", passade Göran på, när gubben tystnade.

"Ja, ja, ja! — Så kommer stormen på allvar. *Allt* hvad en människa kan tänka sig af slit och köld och vått och surt och svart och mörkt har du ombord på skutan. Du tror du ska' bli galen, men du hinner inte bli det, så fort går allting undan. Du far till våders och ner igen och opp igen och skepparen svär, och styrman svär, och hvarenda man svär, och skutan själf svär och spottar och rullar och stampar — och så går det käpprätt mot land och haveri, ha, ha, ha! Ja, det, som jag nu talar om, ä' sådant, som kan kallas för sjölifvets *ljusa* sidor, men vänta — vänta! Jag kommer nog till de mörka också, bara — bara — — Men hvad *kan* det där vara för nation? Hon för sej som en flicka i en vals. Och se, hvilken stäf, när hon lyfter på sej litet! Å, att man skall ha lagt opp redan! Det riktigt vattnas mej..."

Han tvärtystnade.

"Ja, pappa säger alltid", sade Göran med nästan bruten stämma, "att —"

“Hva’ säger *han*?”

“Att en storm på sjön —”

“Ja, ja, hvad mera?”

“Ska’ vara någonting —”

“Någonting hvad för slag?”

“Någonting alldeles —”

“Alldeles?”

“Obeskrifligt —”

“Obeskrifligt? — Sjung ut! Stå inte och mena!”

“Obeskrifligt ohyggligt!”

“*Ohyggligt!* Hva’ begriper *han* det? Sa’ *han* ohyggligt, den gamla landpaddan, som inte har sett annan storm än i potatisskålen? Hvad vet *han* om en storm på Atlanten eller i Spanska sjön eller vid Kap Horn? Har *han* sett hur det ser ut, när sjön lyser grön som smaragd och stänket står som regnbågar och skutan dansar som en stormsvala? Har *han* hört hur det låter, när hvar enda vant och hvart enda stag sjunger på sin melodi och sjön dånar som en fors i stäffen? Vet *han* hur det känns att fara hän så fri som tanken milsvidd efter milsvidd på ett fartyg sådant som till exempel klenoden därute? Hvad har *han* att säga om — om —”

“Han har beskrifvit de varma länderna med deras sjukdomar och ormar och människor och —”

“Tropikerna! Far din! Hut! När såg *han* annat än rofvor och klöfver och timotej? Har *han* sett kokospalmer-nas pelarstammar öfver den bländhvita bränningen eller de röda korallerna skimra nere i kristallklart vatten? Har *han* känt doften af Jamaicas oranger eller sett snön skimra rosenröd på Tahitis fjällspetsar? Kanske *han* har andats en luft, som är mättad med balsam och hälsa, eller sett chileanskans svarta ögon och hört gitarren klinga i månljusa natten, när passadvinden för svalka till balkongen?”

“Och så har han talat om de kolsvarta nätterna på sjön —”

“Kolsvarta! När stjärnorna gnistra som ädelstenar och Södra korset flammar som blicken hos en flicka i

Granada! Kolsvarta! Sa' han det? När eldflugorna väfva nät af strålar i luften eller när fartyget plöjer fåror af silfver i vattnet eller när årbladen droppa af guld, då folket ror kaptenen ombord! Å nej! Ska' du ha reda på sjön, så vänd dej till din gamle farbror Johan! Han känner det lifvet och kan tala om för dej hurudant — hm — jämmerligt *hundlif* — — *nej, trodde jag inte det!* Där syns flaggan i kikaren. Det ä' min gamla Albatross, som jag for på som styrman. Å, hvilka linier, hvilken rigg — hvilket fartyg — — Göran — *Göran!*"

Men pojken var försvunnen.

"Han måtte fått nog", sade kaptenen för sig själf. "Nå ja, jag måste hjälpa hans föräldrar en smula, fast det gjordes mot bättre vetande. Men inte behöfde han sätta i väg som en skrämnd hund. — Där ä' han igen, ute på bergsknallen! Han springer som en bock — se — se — se! Fart i pojken! Äkta sjömanstag! Nej, din eländige spoling, står du inte och svänger mössan åt Albatross efter allt hvad jag har sagt dej om sjön!"

Richard Melander.

19. *Vikingen.*

Vid femton års ålder blef stugan mig trång,
där jag bodde med moder min.

Att vakta på gettren blef dagen mig lång;

jag bytte om håg och sinn'.

Jag drömde, jag tänkte, jag vet icke hvad,

jag kunde som förr ej mer vara glad

uti skogen.

Med häftigt sinne på fjället jag språng
och såg i det vida haf.

Mig tycktes så ljuflig böljornas sång,

där de gå i det skummande haf.

De komma från fjärran, fjärran land,

dem hålla ej bojor, de känna ej band

uti hafvet.

En morgon från stranden ett skepp jag såg;
som en pil in i viken det sköt.
Då svällde mig bröstet, då brände min håg,
då visste jag hvad mig tröt.
Jag lopp ifrån gettren och moder min,
och vikingen tog mig i skeppet in
 uppå hafvet.

Och vinden med makt in i seglen lopp;
vi flögo på böljornas rygg.
I blånande djup sjönk fjällets topp,
och jag var så glad och så trygg.
Jag faders rostiga svärd tog i hand
och svor att eröfra mig rike och land
 uppå hafvet.

Vid sexton års ålder jag vikingen slog,
som skällde mig skägglös och vek.
Jag sjökonung blef — öfver vattnen drog
uti härnadens blodiga lek.
Jag landgång gjorde, vann borgar och slott,
och med mina kämpar om rofvet drog lott
 uppå hafvet.

Ur hornet vi tömde då mjödets must
med makt på den stormande sjö.
Från vågen vi härskade på hvar kust.
I Valland jag tog mig en mö.
I tre dagar grät hon, och så blef hon nöjd,
och så stod vårt bröllop med lekande fröjd
 uppå hafvet.

En gång äfven jag ägde länder och borg,
och drack under sotad ås,
och drog för rike och menighet sorg,
och sof inom väggar och lås.
Det var en hel vinter. Den syntes mig lång,
och fast jag var kung, var dock jorden mig trång
 emot hafvet.

Jag ingenting gjorde, men hade ej ro,
för att hjälpa hvar hjälplös gäck.
Till mur vill' man ha mig kring bondens bo,
och till lås för tiggarens säck.
På sakören, edgång och tjufvar och rån
jag hörde mig mätt — vor' jag långt därifrån
 uppå hafvet.

Så bad jag. Men hän gick ock vintern lång,
och med sippor stränderna strös,
och böljorna sjunga åter sin sång
och klinga: till sjös, till sjös!
Och vårvindar spela i dal och i höjd,
och strömmarna fria störta med fröjd
 uti hafvet.

Då grep mig det forna, osynliga band,
mig lockade böljornas ras.
Jag strödde mitt guld öfver städer och land
och slog min krona i kras,
och fattig som förr, med ett skep och ett svärd
emot okända mål drog i vikingafärd
 uppå hafvet.

Som vinden fria, vi lekte med lust
på fjärran svallande sjö.
Vi människan sågo på främmande kust
på samma sätt lefva och dö.
Bekymren med henne städs bosätta sig;
men sorgen, hon känner ej vikingens stig
 uppå hafvet.

Och åter bland kämpar jag spejande stod
efter skepp i det fjärran blå.
Kom vikingasegel, då gällde det blod;
kom krämarn, så fick han gå.
Men blodig är segern, den tappre värd,
och vikingavänskap, den knytes med svärd
 uppå hafvet.

Stod jag mig om dagen å gungande stäf,
 i glans för mig framtiden låg.
 Så rolig som svanen i gungande säf,
 jag fördes på brusande våg.
 Mitt var då hvar't byte, som kom i mitt lopp,
 och fritt som omätliga rymden mitt hopp
 uppå hafvet.

Men stod jag om natten å gungande stäf,
 och den ensliga vågen röt,
 då hörde jag Nornorna virka sin väf
 i den storm genom rymden sköt.
 Likt mänskornas öden är böljornas svall;
 bäst är vara färdig för nedgång som fall
 uppå hafvet.

Jag tjugu år fyllt. Då kom ofärden snar,
 och sjön nu begärer mitt blod.
 Han känner det väl, han det förr druckit har,
 där hetaste striden stod.
 Det brinnande hjärta, det klappar så fort,
 det snart skall få svalka å kylig ort
 uti hafvet.

Dock klagar jag ej mina dagars tal
 snabb var, men god deras fart.
 Det går ej *en* väg blott till gudarnas sal:
 och bättre är hinna den snart.
 Med dödssång de ljudande böljorna gå;
 på dem har jag lefvat — min graf skall jag få
 uti hafvet.

* * *

Så sjunger på ensliga klippans hall
 den skeppsbrutne viking bland bränningars svall;
 i djupet sjön honom rifver.
 Och böljorna sjunga åter sin sång,
 och vinden växlar sin lekande gång;
 men den tappres minne, det *blifver*.

Erik Gustaf Geijer.

20. *Tal till skolungdomen.*

I ären ännu för unga att fullt förstå vikten af det ändamål, hvarför I här ären samlade; men så mycket bören I dock inse, att det måste vara maktpåliggande och att det åsyftar allenast er egen fördel. Staten gör stora omkostnader därför, edra föräldrar beröfva sig kanske ofta det nödvändiga för att här underhålla er, edra lärare uppoffra sin dag för eder. Så stora bemödanden kunna ej åsyfta något obetydligt, och de göra det ej heller. Hvad de åsyfta, det är det högsta för er, det är ert lifs värde, det är er framtids lycka. Ert lifs värde, ty den, som går okunnig ut ur ungdomens skola, han är intet värd, han har förfelat sitt lifs bestämmeelse. Er framtids lycka, ty det är falskt, hvad kanske någon vill inbilla er, att det skulle finnas genare och säkrare medel till fortkomst och befordran i staten än kunskaper och dygd. Tiden är väl ond, men likväl icke så ond, att ej duglighet och heder, hvar de finnas i någon utmärktare grad, öfverallt göra sig plats. Staten har i detta afseende ej att beklaga sig öfver något öfverflöd; vi behöfva ej ännu frukta vanpris på dessa varor. Men det beror af er själfva, hurvida I förvärfven dem eller ej. Tillfället är öppnadt, läraren gör hvad han kan. Men den säd, som faller på hälleberget, är förlorad; ett håglöst sinne gör all undervisning fåfäng. Skall afsikten vinnas, så måste vi fordra flit och uppmärksamhet å er sida. Försummen därför icke er tid, ty den förlusten låter ej ersätta sig! Arbeten, ty människan är född till arbete, och utan bemödande finnes ingen framgång! Gåfvorna äro mångahanda, men den, som med redligt bemödande utvecklar och använder dem han fått, han har infriat sin förbindelse till fäderneslandet, till föräldrar, till lärare, till sig själf. Han är all ära värd och saknar ej heller sin lön i framtiden. Ansträngan därför edra krafter, gripen tiden i flykten och släppen den icke, innan den lärt er sin vishet! Utom det I gagnen er själfva, så besinnen, huru många I kunnen glädja med er sedlighet, med er lydnad, med edra framsteg! I glädjen

därigenom först och främst edra föräldrar, som ej ha någon annan, någon varmare önskan än ert bästa och som genom er framgång anse sig belönade för all sin kärlek, all sin omsorg, alla sina bekymmer. I glädjen därefter edra lärare, som äro er själs föräldrar, som ideligen arbeta för er, som I därför ären skyldiga vördnad, hörsamhet och erkänsla. I glädjen släktingar och anförvandter. I glädjen det land, som födt er, ty mannens ära återfaller på hans fosterland, liksom frukten faller åter på den jord, där trädet uppskjutit. I glädjen slutligen äfven mig, som ännu är er främmande, men som I framdeles skolen lära känna. I hafven kanske hört, att jag älskar ungdomen, och det är också en sanning. Men det är endast den ungdom, som visar vördnad för det heliga, kärlek för dygden, vördnad för lärare, läraktighet, flit, arbetshåg. Låten mig framdeles finna er sådana! Då skall jag välsigna det ansvar, som annars blir mig tungt; då skall jag glädjas, som en fader glädes, när det går hans barn väl.

Esaias Tegnér.

21. *Studentvisa.*

Student, om du det namnet värd
vill klinga med oss alla,
så topp, att lika rask som lärd
för sanning stå och falla!
Sanning, vi helga dig hjärta och röst
så från ämbetspulpit som kateder.
Själfröjden vår väg, det är mödornas tröst,
vi oss bana till lycka och heder.

KÖR.

Sanning, vi helga dig hjärta och röst
Så från o. s. v.

Student! Det namnet säger flit.
Till flit är mänskan buren.
Blott flit, blott oupphörlig flit
är lifvet af naturen.
Se från planeten, som fyller sitt lopp,

till de kräk, som för stacken arbeta,
allt vet sin tid; och vi, tänkande tropp,
och vi skulle vårt klockslag ej veta?

Blott flit så dygd som lärdom gör
och ger dig rang för gräsen,
du länk, som själf dig fästa bör
i himlens ked af väsen.

Köpman en dag eller knekt eller präst,
såsom mänska förädla din gåfva!
Sky att som masken, vid löfvet blott fäst,
ditt förnuft och din frihet försofva!

Dock märk, att visheten begär
sin prydnad af behagen.
Naturen själf sitt regnmoln klär
i färgerna af dagen.

Gå någon gång till en dans från Porthan,
äfven Sokrates knäppte sin lyra.
Tänk ej likväl blott på valsen den da'n,
så att krian gör cirklar, som yra!

Hvar dag med ädel visdomstörst
stå främst vid Mimers källa,
men på en bal låt andra först
sin spotska handske fälla!

Yngling, ju mer du har värde, ju mer
är försynthet din prydnad och ära.
Mer än sin rätt man den blygsamme ger,
då man ser honom mindre begära.

Från skum skilj drycken som från stoft,
sky sprätten som pedanten.
Bär på din frack ej cedroft,
ej damm af folianten!

Käck till försvar af hvar lidande dygd,
ej i gränder sök mandomens heder,
røj till den trotsande dumhetens blygd,
att dock kunskap är mer än blott eder!

För moln af rök, där ruset bor,
 fly alla gracer unnan.
 Den Bachus, som var Febi bror,
 är icke den på tunnan.
 Drick vid en högtid ett glas eller par
 för att glädjas, ej blott för att dricka;
 drick, som du drucke, om munskenken var
 din i brudstolen rodnande flicka!

Må hon, må denna drömnda bild
 af en oskyldig maka
 Din känslas eld, som flammar vild,
 med blygsamhet bevaka,
 att på din kind, då du plötsligen röjd
 som en julklapp bland syskonen hamnar,
 ungdomens rosor må lefva till fröjd
 för din mor, som dig forskande famnar.

Se där vår ordens bud, min vän,
 vill du dem heligt lyda?
 Så klingom! — dock ett villkor än,
 det första, jag bort tyda:
 Svär till allt spel ett osläckeligt hat,
 båd' din själ och din tid det föröder.
 Svär du? — Välan, var välkommen, kamrat!
 Och nu, drickom hans skål, mine bröder!

Din skål, du planta för ditt land,
 till odling vald för mängden,
 hvars knopp re'n under ymparns hand
 förljufvar hela ängden!
 Spride din blomma sin doft till den gård,
 där hvar resande vinkas och spörjes:
 "Lönar min son all den kostnad och vård,
 som af mig och af staten besörjes?"

Din skål, du son, hvars dygders pris
 den gamles hjärta gläder,
 som reser hem så frisk som vis
 med böcker och med kläder!

Trefaldt din skål, om du bär till din far
ditt betyg om förkofran och heder,
ej blott i fickan på pränt, som bedra'r,
men i uppsyn, i tal och i seder!

22. *Till ungdomen.*

Du ungdom, i hvars friska sinne
en vår sin blomma vecklar opp,
och glädjens ande bor därinne,
och framtid slumrar i dess knopp!
Må ej, förr'n stunden är förliden,
ditt unga hjärta hafva glömt,
att våren ock är såningstiden.
I brodden ligger axet gömdt.

Hvad skolan gifver oss, vi lära
för lifvet, ej för skolan blott.
Det blir all bildnings sanna ära,
om hjärtat den förädla fått.
I ålderns dar en pröfning finnes;
hvad du har kvar, hvad du har mist,
hvad du af lifvets läror minnes,
förhör dig döden allra sist.

Anders Abraham Grafström.

23. *Fäderneslandet.*

En morgon stod jag högt på stegen, som var rest mot
takets af vår stuga. Jag kunde där se vida omkring. Långt
från vår gård såg jag andra gårdar. Långt från vår be-
teshage såg jag ängar, åkrar, vågar, berg, skogar och sjöar.
Jag visste väl, att världen är stor, men jag trodde icke,
att hon är så stor. Och åter rann mig i hågen den under-
liga tanken, att allt detta skulle vara *vårt* land, *vårt* hem.

Jag klef ned från stegen. Min moder satt vid trappan,
och jag frågade henne: "Är allt detta landet, så långt jag
kan se, vårt fädernesland?"

Hon sade till mig: "Sätt dig här vid min sida, så vill jag säga dig det. Allt detta landet, som du här kan se, och ännu mycket mera därtill är vårt fädernesland. Före din fader bodde i detta landet din farfader. Före honom bodde hans fader och förfäder, icke allenast i denna gården, utan i många gårdar och i många olika delar af landet. Detta landet var deras, och därför är detta landet våra fäders land, som gått i arf till oss, deras barn. Här hafva de lefvat, arbetat, fröjdats och lidit långt före oss, och här hafva de dött och ligga begrafna i jorden. Om icke dessa våra fäder arbetat så tåligt och ihärdigt, skulle vårt land nu vara en ödemark utan bröd. Om de icke vandrat i Guds fruktan och uppfostrat sina barn till Guds kännedom, skulle vi nu vara hedningar. Om de icke lärt sina barn nyttiga kunskaper, skulle vi nu vara okunniga vildar. Om de icke försvarat landet mot fienders våld, skulle vi nu icke hafva lag, rätt eller frihet. Men detta land var våra fäder kärt, ja så kärt, att de alltid varit färdiga att för detsamma offra sin timliga välfärd och sitt lif.

Därför måste vi alltid vara tacksamma mot våra fäder och hålla deras minne i ära samt alltid söka att vara våra fäder värdiga. Det land, som de odlat och förskönat, det skola också vi odla och försköna. Det land, som de så högt älskat och försvarat ända in i döden, skola ock vi älska och försvara liksom de.

Men äfven för vår egen skull skola vi älska och värna vårt fosterland, såsom våra fäder hafva gjort. Ty detta land gifver oss allt hvad vi hafva nödvändigt och kärt *på* jorden. Det gifver oss arbete och bröd, vänner och stöd. Det gifver oss undervisning med sina skolor, uppfostrar oss till gudsfruktan och mänskliga dygder. Det beskyddar oss med sin öfverhet och sina lagar, att ingen må göra oss orätt. Det bistår oss i alla goda och nyttiga företag. Det gifver oss i lifvet ett bo och i döden en graf. Därför är ju detta landet vårt stora hem. För detta landet skola vi trofast arbeta och, om Gud så behagar, med heder dö.

Efter Z. Topelius.

24. *Soldatgossen.*

Min fader var en ung soldat, den vackraste man fann,
vid femton år gevär han tog, vid sjutton var han man;
hans hela värld var ärans fält,
där stod han glad, hvar han sig ställt,
i eld, i blod, i frost, i svält;
han var min fader han.

Jag var ett barn, när han drog bort, se'n fridens dag var
slut;
dock minns jag än hans stolta gång, jag minns den hvar
minut,
hans hatt, hans plym, den bruna hyn
och skuggan från hans ögonbryn;
nej, aldrig går det ur min syn,
hur härlig han såg ut.

Det hördes snart från höga nord, när hären ryckte ned,
hur han var käck, hur han var stark, hur i hvar strid han
stred.

Så sad's, han fått medalj också,
det spordes snart, att han fått två;
ack, tänkte jag i hjärtat då
den som fick vara med.

Och vintern gick, och drifvan smalt, och det blef lust och
vår;
då kom ett bud din fader dött: han dog för ädla sår,
Jag tänkte då, jag vet ej hvad,
var stundom ängslig, stundom glad;
min mor, hon grät tre dar å rad,
se'n blef hon lagd på bår.

Min fader slöt på Lappos fält, sin fana närmst invid;
det sägs, att det var första gång han blekna setts i strid.
På Uttismalm, för Gustafs land,
min farfar dog med svärd i hand;
hans fader föll vid Willmanstrand,
han var från Karols tid.

Så var med dem, så blödde de, så har det ständigt gått;
 ett härligt lif de lefvat dock, en härlig död de fått.
 Ack, hvem vill stappla trög och tung?
 Nej, gå i fält helt varm och ung
 och dö för ära, land och kung,
 se det är annan lott!

Jag är en fattig gosse jag, som äter andras bröd;
 jag har ej huld, jag har ej hem, alltse'n min faders död;
 men klaga är ej mitt behag,
 jag växer högre dag från dag,
 jag är en krigargosse jag,
 för mig finns ingen nöd.

Och lefver jag, tills jag blir stor och fyller femton år,
 till samma svält, till samma kamp, till samma död jag går.
 Där kulor hvina tätast då,
 där skall man finna mig också,
 där vill jag ock försöka på
 i mina faders spår.

Johan Ludvig Runeberg.

25. *Sveriges natur.*

Ett land, som utsträcker sig under så olika polhöjder som Sverige, måste inom sig visa många olikheter. Skåne gör till utseende och luftstreck en öfvergång till det gent emot liggande Tyskland, men har ännu mildare vintrar än detta. Äkta kastanjer äfvensom mulldärsträdet komma i Skåne ännu fort. Hemdjuren äro större och frodigare. Rågsädet behöfver blott halffemte månad att mogna, ej längre än i Tyskland och öfre Italien, då det däremot i Lappmarkerna (där endast kornet brådmognar) behöfver halfannan sommar därtill, med fara att innan bärningen bortfrysa. En hastigare förändring i naturlig beskaffenhet och alstringsförmåga finnes ej i Sverige än mellan Skåne och Småland. Det kommer af det senares betydliga höjd öfver hafvet, som gör den småländska bergstrakten nästan till ett Norrland midt i Göta rike. Den från söder resande mötes här först af en verklig nor-

disk natur. Följer han från Skåne den västra hafskusten så inträder han i Halland, nu till en stor del ett kalt hedland, där hafsvindarna förstöra träden, men i elfte århundradet, enligt Knytlingasagan, utmärkt genom sina ek- och bokskogar. Därefter vidtar Bohuslän med ofta fruktbara, angenämt grönskande dälder mellan klippor och skär, som närmare Norge bli allt brantare och tätare. Följes åter östra kusten, så framträder i Blekinge det vackraste beviset på Östersjöns mildare skärgårdsnatur, och från Karlskrona till Kalmar möter en strand, som på sina ställen i skönhet knappast har sin like i Norden. Ofvan Kalmar växer ej bokskogen mera; smärre lundar och enstaka träd gå högre. Vetterns klara, men oroliga böljor skilja Väster- och Östergötland, tvenne af Sveriges fruktbaraste landskap, det senare likväl utmärkt genom stor skillnad i bördighet. I anseende till själfva landets bildning hör Västergötland till Vänerns, Östergötland till Vetterns dalbotten.

Kring sjöarna Hjälmaren och Mälaren ligger det mellersta Sveriges största slättland med härliga sädesbygder, dessutom gynnade genom en lycklig blandning af åkerbruk och bergsrörelse, hvilkas förening äfven sträckt sin välgörande inflytelse till Vermland och Dalarne, utan att likväl i dessa båda bergiga landskaps öfre delar ha kunnat besegra naturens börjande vildhet. Likväl närar ännu kalkgrunden kring sjön Siljan (t. ex. i Rättvik) en växtlighet, som förvånar.

Ofvan Dalälven växer ej ekskogen mera. Härifrån utgöras de stora skogarna endast af det högre nordens inhemska trän, bland hvilka furan också uppnår en styrka och höjd, som man söder om Skandinavien hos samma trädslag ej återfinner. Norrland vidtager med en vildare natur, och boskapsskötseln, jakten, fisket och andra näringar framträda allt mera i bredd med eller i stället för åkerbruket. Linsädet är för de norrländska landskapen viktigt. Spånaden blir på flera orter för män och kvinnor den långa vinterkvällens sysselsättning, och det norrländska lärfvet täflar i styrka och finhet med det bästa utländska.

Ängar och dalar, långt frånskilda och obelägna för odling, gifva boskapen ett frodigt bete. Laxen stiger i triangelformiga härar uppför de stora, strida norrländska älfvarna; och de vidsträckta skogarna fyllas med djur och villebråd, som belöna jägarens möda. Vid Helsinglands södra gräns mognar ej mera rågen så tidigt, att man af samma års skörd kan så. I väster vidtar Härjeådal, en mellan fjällen inklämd trång dal, kanske näst Lappland det hårdaste af Sveriges norra landskap. Man skulle ej vänta sig att öfver dess gräns i norr, i Jämtland omkring Storsjön, träffa en ibland de skönaste och vänligaste trakter i riket. I denna härliga natur härja likväl nattfroster ofta skördarna, hvarigenom den i sig själf bördiga jorden mer lockar än belönar åkerbrukarens arbete. Mer odeladt åt boskapsskötseln ägnadt, skulle det vid en lifligare samfärdsl inrikes kanske bringa större fördel. Ofvan Ängermannsälven komma fruktträd ej mera fort. Det sandiga, skogiga Västerbotten kan ge ett exempel i smått på den allmänneligen anmärkta egenhet, att alla mot öster sig vändande hafskuster äro oblidare. Det gent emot liggande Österbotten är mildare, fruktbare, och Uleåborg, öfver en grad nordligare än Umeå, har föga kallare luftstreck. Västerbottens hedar och skogshöjder bilda i väster och norr gränsen mot Lappmarkerna, ofvan hvilken efter en sänkning, i allmänhet utmärkt genom de stora norrländska älfvarnas utvidgning till sjöar, landet sedermera höjer sig, tills fjällryggen vidtager.

Resande ha liknat fjällen vid ett haf i högsta uppror, hvars ofantliga vågor plötsligt stelnat. Betäckta af is och en bländande vit snö, kasta de vid klart väder en glänsande blånad rundt omkring sig. Man ser öfver molnen i den blå luften fjällspetsarna, hvilka därigenom för ögat få en omätlig höjd och från sina glatta sidor återkastande solstrålar, tyckas nå själfva himmelen. Ännu midnattstunden flamma deras snöiga toppar af solens från horisonten flödande strålar, och denna så kallade isblink glänser som en eld i de nedanför liggande dalarnas djupa skymning.

Våren, som rör alla varelser, synes i norden, mer än annanstädes, likasom röra naturens eget hjärta, och ger särdeles i bergstrakter, där öfvergången är hastigare, ett skådespel, som äfven måste genomtränga det dunklaste, mest nedtyngda bröst med en stråle af tillvarelsens ljufva lycka. Den för solens värme smältande snön, som i otaliga bäckar störtar från bergen ned öfver dalarnas svällande grönska; de under isens fängsel lossade mäktiga vattnen, som med ökad fart framskynda på sina banor; de nästan med ens löfvade träden, ur hvilka de norden åter hälsande sångfåglarna, liksom druckna af förtjusning, fylla den spänstiga, skära vårluften med sitt kvitter; den i ett haf af ljus simmande himmelen, som snart ej mer vet af någon natt; den fröjd, som bemäktigar sig allt lefvande, — allt sammanstämmer i den nordiska våren att ingifva en öfversvämmande känsla af ett på en gång ur långvarig dvala åter vaknande lif.

Erik Gustaf Geijer (Svea rikets häfder).

26. *Sverige.*

Varmare väl mångstäds lyser solen,
än hon lyser öfver polen,
där till sömn hon fordrar längre natt.
Ty när Gud planterat Söderns lunder,
har han, skiftande i sina under,
till en ros i skapelsen dem satt.
Men hans lilja är den höga Norden,
där som jättefasten fjällen stå
och den sköna, evigt hvita jorden
fannas utaf himlen, evigt blå.

Rikare än bergen uti Norden
blomstrar väl den södra jorden,
ty där står den ljufva Floras tron.
Lifvets dagar löpa där som drömmar,
vällust utur purpurdrufvan strömmar,
och hvar vindfläkt är en kupidon.

Men den höga kraften fluns där icke;
hon är vinterblomma, hon är vår.
Järn vi in i själfva vattnet dricke,
och i klippan det i blomman står.

Skönheten man där som lukten njuter.
Konstens rosendröm mer härligt skjuter
sina knoppar i en evig vår.
Där i Romas underfulla rike,
mellan jord och himmel, utan like,
som en medlare Sankt Peter står
Dock i våra ljusa vinternätter
står åt Gud ett högre tempel: fjälln.
Själff han tusen klara lampor sätter
i dess blåa tak i stjärnekvälln.

Den som sett, hvad stjärnor Norden hyser,
och hur hjältentyt lyser
på dess rena himmel skönt och klart;
huru fäderns skuggor drabba samman,
och uti den höga norrskensflamman
hjälte-dramat spelas underbart;
han ej mera längtar till de sköna
land, där maj för evigt bofast sig. —
Må du sist min varma tro belöna,
Sverige, moder, med en graf i dig!

Erik Sjöberg, pseudon. Vitalis.

27. Kandidatens julotta.

Jul!

Hvilken skillnad mellan förr och nu!

Men han skulle ju vara mycket lyckligare nu? Han hade kommit från det dumma pjollret och den trånga synkretsen. Där borta, där fädernesheimmet låg å furukransad holme, där borta under det låga taket, inom de små röda väggarna hade han gått "och tänkt andras tankar" tills han var stora karlen, hela tjugo år. Fars och mors tankar, gamla faster Annas, skoladjunkternas och lek-

torernas tankar om lifvet och tingen. Hvilket fängelse! Hvilken själens tvångsarbetsanstalt!

Det såg just inte farligt ut, det där fängelset, där det låg i decembersol och glittrande snö invid frusen fjärd med sina hvita gardiner och sin blågrå rök från skorstenarne, med sin lilla glänsande fönsterrad och sina fågelkärfvar på staketet.

Och gamle kaptenen, kandidatens pappa, som ännu vid sina sjuttio år steg uppför "stora trappan" med raska steg, och gamla kaptenskan, som oroligt och beskäftigt oupphörligt kastade långtande blickar ut genom salsfönstret; — de föreföllo inte precis som några stränga fängvaktare med sina trofasta, blida, kärleksfulla ögon och sina grå hjässor.

Men kandidaten, som i päls och bäfvermössa satt i slädan och i raskt traf fördes dit ner, han visste det bättre, han. Märkvärdigt nog hade han inte känt "bojorna" särdeles tunga, så länge han bar dem. Han var i sin naivitet rätt lycklig. Kanske... lyckligare än nu... ja, kanske? Men när han så kom till universitetet i de "frigjorda andarnes, de stolta själarnas lag", då erfor han riktigt "djupet af sin förnedring."

Lyckligtvis kom han tidigt nog för att vara med om att applådera och dricka punsch med dessa tjugofemåriga andens heroer, som åto sina pappors bröd och på lediga stunder afsatte vår Herre, förnekade lydnadsbandet mellan föräldrar och barn, och hånade den kärlek mellan man och kvinna, som trodde sig behöfva "prästens innanläsning" för sin lycka.

Ah, nu gällde det att andas ut! Det var som om han tagit af sig en tvångströja och fått vida bekväma kläder. Visst frös han litet i dem att börja med; det hade varit så märkvärdigt varmt invid de där båda gamla hjärtan, som i sin "egoism och despotism" velat hålla honom fången hela lifvet igenom. Och när unga "frigjorda" damer med kortklippt hår och bläck på naglarne kamratligt och halft beskyddande resonerade med honom om "fritt urval" och "sedlighet" och "fördomar", då trängde sig stundom mellan

honom och dem ett litet, för andra osynligt, mildt, jungfruligt anlete med öppen panna och blåa ögon, som föreföllo honom så barnsliga, sorgsna och förvånade. Det var lilla Julia, pastorns flicka därhemma, som han visste älskade honom, fastän ingen sagt ett ord därom.

Så kom brytningen med fadern. Det hade stått i tidningarna, att kandidat Björk på "Skuldas" fest för en ung, "rikt begåfvad" föreläsare utbringat skålen för festföremålet, och hemburit honom de ungas hyllning för hans snillrika, modiga angrepp på fördomarne och obskurantismen. Af referatet öfver föreläsningen såg kaptenen, att de där fördomarne, den där obskurantismen var allt hvad han aktat högst och bäst i lifvet; — och så kom det sig, att unga kandidaten icke på tre år besökte föräldrahemmet.

Men nu till jul hade mamma skrivit. "Kom hem, Gustaf!" bad hon. "Pappa börjar bli gammal, och jag själf är heller icke så stark som förr. Älskade barn, du vill väl icke att dina föräldrar skola gå bort innan de ännu en gång fått sluta dig till sina hjärtan. Icke sant, du vill vara foglig och vänlig mot gamle pappa?"

Och så reste han hem till julafton.

På stora trappan stod kapten Björk styf och rak, som då han för sista gången aftackade sitt kära kompani på lägerplatsen. Men hans hjärta och hans stämma skälfde liksom då, när han nu bredde ut sin famn och sade: "Välkommen, Gustaf! Mätte du kunna trifvas hos oss gamle ett par veckor. Det är länge sedan du åt julgröten hemma, min gosse!" Mamma sade ingenting, men öfver det gamla ansiktets många rynkor och veck gled en ljusflod af längtande, vemodig kärlek, då hon slöt sonen till sitt bröst.

Aftonen gick. Intet ord fälldes om de förhållanden, som ställt sig mellan den unge och de gamle. Blott idel kärlek strålade mot sonen, hvart han vände sig, strålade fram under pappas hvita, buskiga ögonbryn, ur mammas milda, blida leende; ja, själfva de gamle trotjänarne

skeno af glädje öfver, att "kandidaten" var med och "doppade i grytan" precis som förr. Och då han gick ut på gårdsplanen för att se huru sparfvarne kalasade på sina kornkärfvar, rasslade gamle Cato på sin kedja, reste sig på bakbenen och visade med glädjetjut, att också han väl kom ihåg herr Gustaf, som alltid haft en smekning åt sin gamle vän, då han gick förbi hundkojan.

Så kom kaptenskan och klappade honom på skuldran.

Gustaf, du får inte tycka, att gamla mamma är barnslig, men jag ville så gärna hafva gran med ljus som förr, då du... var... liten. Jag har den redan färdig i handkammaren. *Gustaf, säg att du vill ha gran som förr!* Ja, det ville han. Det var märkvärdigt: hemmet, "fängelset" kändes inte alls så trångt nu. Det måtte ha vuxit medan han var borta.

Och granen tändes, och Gustaf satt vid julebord och juleljus emellan de båda gamle, och mamma var outtröttlig i att plocka för honom af det bästa, som fanns, och pappa sög långa, djupa, betänksamma drag ur nya pipan, som han fått i julklapp af sonen. Det måtte ha smakat betydligt sämre än i den gamla inrökta därute på hyllan, men det såg inte så ut; kaptenen syntes belåten.

När pappa och Gustaf hade lagt sig, gick mamma ännu en stund och ställde i ordning och satte in syltet och korna i skåpet. Så öppnade hon sakta, sakta på dörren till Gustafs rum. Han låg vaken ännu och såg på henne med stora öppna ögon.

— Mamma.

— Tack för du kom, Gustaf! Det har varit ett par långa, ensliga julaftnar för pappa och mig...

— Jag har ofta tänkt på er...

— Det vet jag, Gustaf. Bandet mellan föräldra- och barnahjärtan är starkt. Världen och människorna och de nya intressena få gnaga på det bra länge innan det brister. Gud välsigne dig, Gustaf! Sof godt i det gamla hemmet.

Gustaf låg vaken länge. Hvad gjorde "kottet" nu? Jo, det var sant. de hade kommit öfverens att samlas kring

några "halfkannor" uppe i Janne Bloms dubblett vid Vaksalagatan på denna tråkiga kväll, då det icke var någon ordning och reda på kaféerna.

Klockan tre på morgonen blef det lif och rörelse i huset. Kapten Björk hade sedan sitt femte år icke försummat någon julotta och äfven i år skulle man ut så godt som man ur huse.

Kaptenen tog ljuset från sitt nattduksbord och gick ut i salen.

— Hvert går du, pappa?

— Jag skall väcka Gustaf och fråga, om han vill följa med.

— Nej... låt vara... Låt honom sofva; låt mig tro, att han velat följa oss; om han varit vaken! Jag skulle ej kunna höra honom säga nej...

Kaptenen satte ljuset ifrån sig, tog gumman i famn och såg henne kärleksfullt in i ögonen:

— Vi äro ett par gamla stackars svaga föräldrar, Stafva!

-- Ja, pappa, men du vet, att Gustaf har en fader, som är starkare än vi.

När bjällrorna klingade af utåt sjön förbi Gustafs fönster, vaknade den unge kandidaten. Jaså, nu foro de åt julottan. Att de icke väckt honom? Nå, det var då utmärkt att de lemnat honom i fred; han ville ju helst vara hemma. — Men det var ju i alla fall bra länge sedan han var i julottan. Inte för det han brydde sig om de osande ljusen och den "gräsliga bondsången;" men det kunde inte vara så dumt att få lufta på sig en smula på morgonkvisten, när man ändå inte fick sofva. De kunde gärna sagt honom till.

Han sprang upp ur bädden och klädde sig. Den gamle öländingen hade de nog inte tagit ut. Ännu kunde han kanske komma tids nog. Men hvad var det egentligen för dumheter? Hvarför kunde han inte ligga stilla? Tänk om Janne Blom kunde sett honom nu!

Jo, öländingen fanns hemma och kappsåden också. Gamle kogubben hjälpte kandidaten fort till rätta och så bar det af.

Minns du templet på kullen en julotta i din barndomsnejd? Mellan gran och fur, öfver sjö och fjärd blänkte det fram, i öster och väster låg det, betecknande den soluppgång, som med Kristus spred glans öfver världen, och den solnedgång, som breder sig öfver oss alla i lifvets kväll, då vi äro redo att flytta in bakom gallerportarne vid griftegård, och ett nytt släkte öfver våra multnade stoft skall skynda in i templet till ljus och frid, till sång och orgelbrus.

Ljusen skeno öfver fullsatta bänkar. Gamla väderbitna bönder, böjda af år och arbete, enkla, tarfliga kvinnor af folket, som slitit och släpat året långt, gamla skrynkliga gummor, som med darrande hufvuden, som väl knappast mera någon julotta skulle vända sina skumma blickar mot nummertafeln för att söka rätt på psalmer, ljushåriga, blåögda, tunnklädda barn ur armodets hem; alla sutto de där med ett uttryck af lugn och hvila öfver de skiftande dragen. Det var som om julens ängel med sin vinge för ett ögonblick sopat bort oron i deras lif och bekymren i deras hjärtan.

Kandidaten tog plats på orgelläktaren. Hans blick for ut öfver templets rund. Där framme satt pappa bredvid den gamle komministern. Hvad hans hår var hvitt, då man såg det så här uppe ifrån! Hade tunga tankar på ende sonen blekt det snabbare? Där, andra sidan gången, lutade mamma sig öfver psalmboken. Hvad det kära ansiktet var skrynkligt och gammalt! Hade hennes eget barn plöjt de där fårorna så täta och djupa?

Och vid moderns sida satt Julia, vännen från lifvets lek- och vårdagar, flickan med den ljufva, jungfruligt rena blicken, med den fria, höga pannan, som säkert inte kunde lösa något enda af tidens moderna "kvinnoproblem"; — kanske bara det gammalmodiga problemet att bereda lifslång lycka åt den man, som hon skänkt sin tro. Där var ett par skarpa, allvarsamma linier omkring den täcka munnen, som inte varit där förr. Hade de vuxit dit vid

tanken på ungdomsvännens långa tystnad?

Och orgeln brusade och jublade fram sitt:

Var hälsad sköna morgonstund!"

Vackra toner! Du är ju en riktig virtuos, gamle landtklockare! Eller kanske det kommer sig däraf, att ditt instrument i dag är så väl stämdt i samklang med strängaspelet i vårt eget bröst!

Där nere i korstolen hotade två kvinnohjärtan att spränga sina fängsel. Det var ett gammalt och ett ungt. Det gamla bad jungfrusonen från Nasaret, att han skulle gifva henne den utesägligt käre sonen tillbaka, friad ur otrons, smädelsens och högmodets garn. Det unga längtade efter ungdomsvännen, som blifvit henne kärare än allt annat i världen.

På en gång vände de sig båda två mot läktaren... Där stod Gustaf och såg på dem båda som om han velat sluta in dem i sitt hjärta i en och samma blick, under det stora, varma, glittrande tårar sköljde ned öfver hans lågande kinder.

Då skälfde de två kvinnorna där framme i koret af jublande fröjd. Den gamla mindes den dag, då sonen först blef henne gifven, då han, liten och hjälplös låg vid hennes bröst; och hon tyckte, att hon nu fått honom omigen såsom julgäfva af Herren, som är för mera än moder och fader. Den unga såg plötsligt lifsvärens fagraste rosor spira upp i köld och snö, och gömde djupt sitt täcka, rodnande ansikte.

Och både det unga och det gamla hjärtat möttes hos gudasonen på krubbans strå i brinnande åkallan, i ett innerligt: Var hälsad sköna morgonstund till en ny fridens och kärlekens lifslånga dag!

Sigurd. (Alfred Hedenstjerna.)

28. *Sång på Julaftonen.*

Re'n tändes därute mång' tusende ljus
med pomp och med ståt uti rike mans hus,

och borden af rätter bli tunga;
mitt ensamma ljus brinner saktelig ner,
men stor sak i det; — väl i mörkret jag ser
ändå till att dikta och sjunga.

Kom ej på min lott denna världenes gull,
min själ dock af heliga toner är full,
som falla likt dagg på min smärta;
och mången, som är, och så mången, som var
en tröstande broder, en vårdande far,
jag bjuder till jul i mitt hjärta.

Nog minnes jag barndomens lyckliga tid,
med lekarnas oskuld och lekarnes frid
och änglabesöken i drömmen;
men världen kom snart, lade år uppå år,
och gaf den mig fröjder, nog gaf den ock sår.
Långt fjärran jag fördes af strömmen.

Det hägrade skönt, — hvad det skiftade grant!
och allt, som blott lyste, jag tänkte var sant
och följde så sorgfri på färden;
de heliga barndomens berg jag förlät,
och ögat det log, medan oskulden grät.
Snart stod jag en främling i världen.

Till barndomens kullar jag nalkas igen,
men står någon famn mig väl öppen där än,
dit jag kan med kärlek få falla?
Ej tror jag mer världenes villande råd,
ett vågar jag tro blott, att himmelens nåd
står öppen för mig som för alla.

Du barn, som försonade himmel och jord,
du lifsens och kärlekens eviga ord,
kom, Gudason, gästa mig åter!
Ditt härberge blifve min lågande famn,
mitt lefvernes lösen ditt heliga namn,
som synder och brister förlåter!

Du älskliga stjärna, som lyser i kväll
de troende herdar i Betlehems tjäll,
lys äfven Guds frid i min boning!
Och när jag ej mera min harpa kan slå,
din glans på de somnade strängarna då
förklare, att jag fått försoning!

Johan Nybom.

29. *Berättelse om Engelbrekt Engelbrektsson.*

Knappast har väl någonsin eländet i vårt land varit större än under Erik XIII. Det var ej nog med att landet utarmades genom stora skatter under det långvariga krig, som kungen förde för att återvinna det lilla landet Slesvig till Danska riket, utan bördorna tiodubblades genom deras godtycke och grymhet, som skulle indrifva skatterna. Desse voro konungens fogdar, och som de tillika voro utländingar, kände de ej till Sverige eller de förhållanden, som där rådde, utan trodde, att man kunde behandla bönderna hos oss alldeles som i Tyskland eller Danmark, där de voro trälar. Tålmodig, som den svenske bonden är, fördrog han i det längsta förtrycket; men när den ena grymheten utövades värre än den andra, då han ej mer hade det skydd af lagen, som han hade rätt att fordra, och ej fick någon hjälp af konungen, då återstod honom intet annat än att söka hjälpa sig själf.

En af de kungliga fogdarna, Jösse Eriksson i Dalarne, utmärkte sig synnerligen för sin grymhet. När bönderna ej mer hade några dragare att sätta för plogen, spände fogden för bönderna själfva och deras hustrur och döttrar för hölassen. Klagade någon gång bönderna hos konungen, så möttes de af hån och förakt hos herrarne, som omgäfvade honom, och när de kommo hem, förlorade de ofta både lif och gods. Sådan orättvisa var i synnerhet olidlig för dalkarlarna, de mest frisinnaade bland svenskarna. Vid kopparberget bodde då en rik bergsman, som hette Engelbrekt Engelbrektsson. Han var liten till växten, men i

den lilla kroppen bodde en stor själ. Därtill var han krigskunnig och vältalig. Han behjärtade dalkarlarnes nöd och åtog sig deras sak, men rådde dem att först söka i godo vinna rättvisa hos konungen. Engelbrekt drog ned till Danmark och klagade böndernas nöd. Kungen trodde honom ej, men då sade Engelbrekt: "Sätt mig in i tornet och kalla hit din fogde, och vinner jag ej min sak, så vill jag hänga". — "Du för ett högt språk", sade konungen; "rikets råd skall undersöka eder tvist." — Engelbrekt återvände snart till konungen med en skrifvelse från rådet, att klagomålen voro grundade, men konungen hade fått helt andra underrättelser från Jösse Eriksson, som han trodde mera, och svarade därför: "Du klagar alltid, gå bort och kom aldrig mera åter!" Engelbrekt harmades öfver detta svar och sade oförskräckt: "Dock lär det nog hända, att jag än en gång kommer igen". Med sådant besked kom Engelbrekt hem.

Dalkarlarna bedröfvades, men beslöto att handla som män. De ville befria ej blott sin landsände, utan hela riket från utländskt våld. De valde Engelbrekt till sin anförare och drogo ut ur Dalarne, beväpnade med pilar och armborst, klubbor och yxor, och hvarhelst bondehären tågade fram, fördrefvos fogdarna och nedbrötos deras borgar. Bönderna i de andra landskapen följde dalkarlarnes exempel, och Engelbrekt utgaf bref till de förnämsta herrarna i riket, att de skulle bistå honom till fäderneslandets räddning. Vägrade de, skulle de förlora lif och egendom.

Sedan Engelbrekt intagit flera slott, tågade han nedåt landet och tvang rådet på ett möte i Vadstena 1434 att uppsäga konung Erik tro och lydnad. År 1435 valdes han därpå till rikshöfvidsman. Inom kort hade han utfört sitt värf. Han hade genomtagat större delen af riket, intagit dess slott och fördrifvit de danska förtryckarne.

Men ansträngningen hade medtagit hans krafter så, att han i Västergötland insjuknade och måste på en hästbår låta föra sig till Örebro, hvars slott han ännu hade i förläning. I grannskapet af denna stad bodde på Göksholm

riddaren Bengt Stensson (Natt och Dag). Engelbrekt hade med honom en tvist. Men förlitande sig på Engelbrekts ädla sinne, begaf sig Bengt Stensson vid underrättelsen om hans hemkomst till slottet för att med honom ingå förlikning. Riddaren sporde, om han fick fara med fred i riket för Engelbrekt. — Engelbrekt jakade härtill, och man kom öfverens om att hänskjuta saken till rådet. Engelbrekt bjöd därefter riddaren till måltid på slottet, och under det vänliga samspråket där fick Engelbrekt af riddaren det rådet att sjöledes resa till Stockholm, eftersom hans svaga hälsa icke tillät honom att färdas landvägen, men hans närvaro i Stockholm var oundviklig.

Det var i slutet af April 1436. Kylan var skarp. Men Engelbrekt, åtföljd af sin hustru och några få tjänare, begaf sig på tvenne båtar åstad öfver sjön Hjälmaren. Han hade sändt sina svenner landvägen, ty den redlige mannen trodde sig ej efter den ingångna förlikningen hafva något att frukta. Mot natten hade han hunnit till en holme utanför Göksholm. Där gick han i land för att hvila och lät upptända en eld. Snart nalkades en fullrustad båt från Göksholm, hvari man igenkände herr Bengts son Måns. "Herr Bengt vill bjuda mig till Göksholm", yttrade Engelbrekt; "men jag kan ej mottaga bjudningen för min sjukdoms skull." Han lät därefter en af sina tjänare utvisa det bästa landningsstället för de ankommande och vacklade själf, stödd på en krycka, sin försonade motståndares son till mötes. Men Måns Bengtsson rusade upp ur båten och frågade med häftighet, om han ej för Engelbrekt skulle få äga frid i Sverige. Engelbrekt svarade, att han blifvit förlikat med hans fader och att således ingen ofred kunde komma i fråga. Men den vilda ynglingen svängde en yxa i handen och måttade ett hugg åt Engelbrekt. Denne afvärfde hugget med kryckan; men det träffade själfva handen och afskar trenne fingrar. Ett nytt hugg träffade halsen, det tredje hufvudet, och Engelbrekt störtade död till marken. Den grymme mördaren sönderkrossade hans hufvud, sköt den döda kroppen

full med pilar och förde Engelbrekts hustru och följeslagare såsom fångar till Göksholm.

Vid ryktet om Engelbrekts död samlade sig de kringboende bönderna till holmen, funno Engelbrekts lik i dess blod, upptogo det under strida tårar och förde det till Mellösa kyrka, där det begrofs. Det blef sedermera fördt till Örebro.

Allmogens sorg förvandlade sig snart i harm mot mördaren. Brinnande af hämdlust, stormade bönderna Göksholms slott; men dess fasta murar trotsade deras anfall. Riksföreståndaren Karl Knutsson utgaf därefter ett försvarsbref för Bengt Stensson och hans son af innehåll, att ingen skulle oroa eller förebrå dem för deras gärning. Mördaren hade dock aldrig sedan någon ro. Han ville i förtviflan mörda sig själf och betraktades allmänt med afsky och fasa. Man sade, att himmelens straffdom städse förföljde hans ätt med missöden och olyckor.

Engelbrekts minne blef så heligt för den svenska allmogen, att han betraktades såsom helgon, och det berättades, att underverk skedde vid hans graf.

Efter *Carl Georg Starbäck* (Läsebok i Sv. hist.).

30. *Engelbrekt.*

(År 1865, då hans bildstod i Örebro aftäcktes.)

O Engelbrekt, namn, som vi lärt
att hålla som en faders kärt
från våra barndomsdagar!
Den frihetsglöd, som aldrig kväfs,
den lugna kraft, som ej förhäfs,
och lit till svurna lagar,
hvad svenska lynnet allt har bäst
vid detta namn är evigt fäst.

På rätten våldet satt sin häl,
förtrampas skulle till en träl
vår gamla odalbonde;
och nycklarna till Svea land,

dem hade främlingar i hand,
svenskhatande och onde.
En adlig jakt bedrefs i ro
På krämarns kram och bondens ko.

Det är från gammalt svenskens sed,
att länge tåligt dragas med
ett oförskyllt elände.

Men nu blef luften dock för kvaf,
och herrarna ej visste af,
förr'n molnets blixst sig tände.
Och Engelbrekt ur grufvan gick
och såg sig om med stadig blick.

Som järnet göms i jordens famn,
en åder utan glans och namn,
förr'n svärd det hunnit blifva
så bröt han ock ur dunklet fram;
och huru mycket om hans stam
de lärde än må kifva,
visst kom från Gud hans själs beslut,
och hvad han gjort dör aldrig ut.

Med gammaldags långmodighet,
som mäter rundt, men måttet vet,
han gick sin gång till målet.
Hos kungen först på fädrens sätt
Han vädjade till lag och rätt
och icke strax till stålet.
Det halp väl ej, men — "en gång än",
han sade, "kommer jag igen".

Då följde Sveriges bönder med.
Det är en älf, som störtar ned
från fjällen hufvudstupa.
Och hvar den älfven bryter fram,
hon krossar hvarje våldets damm
med sina böljor djupa;
men grönskande i hennes spår
den fagra blomman frihet står.

Hur lustigt borgar refvos ner!
I åkerfälten än man ser
de grusade ruiner.

Var fästet väl ur vägen röjdt,
den bistre kämpen log förnöjdt,
som soln ur åskmoln skiner.
Nu för hans plog det svängrum fanns,
och hvad som växte, det blef hans.

O tid, så rik på ädel bragd,
så offrande, så oförsagd,
som våra skördar sådde!
Högt fosterjordens hjärta slog,
på berg och fält, i dal och skog,
ett enda sinne rådde.

I svenske män, ha än i dag
vi kvar det samma sinnelag?

Må våra minnen vara oss
till lekverk ej, men himlabloss,
söm stadigt visa vägen,
när det i landet mörkt ser ut
och om ett hälsosamt beslut
man ser sig om förlägen!
Ditt råd med stämma af metall,
då, Engelbrekt, du säga skall.

Och icke skall ditt fosterland
bli byte i inkräktarns hand,
ej lagar på oss trugas.
Se, landet kring, ett godt gevär
nu husets bästa prydnad är,
ja, ock den minsta stugas.
Ej tiden har ditt verk förstört,
ännu ditt folk är vapenfört.

Ännu, när uppbrottstimman slår,
som förr det man ur huse går.
Än trifs här hjältegamman.
Men när vi stridt vår strid till slut

och segerns kransar delas ut,
vi offra allesamman
åt dig, vår frihets fader god,
vid foten af din minnesstod.

Elis Wilhelm Lindblad.

31. *Gustaf Vasas äfventyr i Dalarne.*

1.

I slutet af november 1520 kom Gustaf upp i Dalarne. För att vara okänd hade han hos en bonde aflagt sin herredräkt, rundklippt sitt hår, klädt sig med trind hatt och kort vadmalströja och gick sedan med yxa på axeln lik bonddrängarne omkring och sökte arbete. Han tog först tjänst hos den rike bergsmannen Anders Persson på Rankhyttan, på hvars loge han tröskade några dagar. Snart märkte likväl de andra drängarne att han var föga van vid arbetet, och de tyckte sig finna hos honom andra later och åtbörder än hos en vanlig bonddräng. En piga såg också en gång en silkeskrage sticka fram under vadmalströjan, hvilket hon tillika med sina gissningar strax berättade för sin husbonde. Denne leder Gustaf afsides, betraktar och igenkänner honom snart, ty de hade ofta varit tillsammans i Uppsala. Anders Persson mottog visserligen Gustaf väl, men då denne berättade honom Stockholms blodbad och uppmanade honom till fäderneslandets räddning, då började han draga sig undan, ja, af fruktan vågade han icke ens att längre hysa Gustaf, utan rådde honom, att begifva sig längre upp i landet och ofta byta om vistelseort. Gustaf Vasa lemnade den klenmodige vännen och gaf sig på väg till Ornäs. Då han om kvällen skulle gå öfver den nyss sammanfrusna Lillälfsven, som från sjön Runn faller i Dalälfsven, brast isen under honom, och han störtade i vattnet. Men vigt och hurtigt svängde han sig upp igen och gick tillbaka till färjkarlens stuga, hvarest han stannade öfver natten och torkade sina kläder. Dagen därpå kom han till Ornäs, där hans forne uppsala-

vän, Arendt Persson Örnflykt, bodde. Denne var dock nu genom gifte och släktskap nära förbunden med de danska fogdarna och med Svinhufvudsläkten, som städse varit Kristian tillgifven, hvilket Arendt själf därför också blifvit. Gustaf, okunnig om allt detta, förtrodde sig och alla sina förslag öppen hjärtigt åt Arendt. Denne sluge man mottog honom väl och låtsade gilla hans förehafvanden samt lofvade äfven att därtill bidraga så mycket han förmodde. Han skulle strax, sade han, själf resa bort för att utforska grannarnas tänkesätt häruti. Gustaf förde han upp till ett högt beläget loftrum, där denne emellertid kunde få hvila sig. Gustaf, glad öfver att äntligen hafva funnit hjälp och trött efter sina förra äfventyr, lade sig förnöjd och trygg till ro. Den trolöse Arendt åter for till sin granne, Måns Nilsson Svinhufvud på Aspeboda, underrättade honom om allt samt bad honom hjälpa sig, så skulle de vinna det höga pris, som Kristian utsatt på Gustafs hufvud. Men Måns afskydde denna nedrighet, och Arendt måste fara hem igen med oförrättadt ärende. Han körde nu förbi sin gård bort till sin sväger danske fogden Brun Bengtsson på Sättra. De samlade strax 20 man, med hvilka de morgonen därpå drogo till Ornäs för att gripa Gustaf. Men då de kommo upp på loftet, var han försvunnen och stod ingenstädes till finnandes. Han var räddad undan det nedriga förräderiet.

2.

Härmed hade sålunda tillgått. Arendt Perssons hustru, Barbro Stigsdotter, var väl både på fäderne och moderne af Svinhufvudsläkten. Likväl fattade hon stor välvilja för Gustaf Vasa. Då hon såg sin man återkomma från Måns Nilsson och köra rakt förbi gården till fogden, förstod hon hans förräderi och beslöt att rädda den förföljde flykten. Hon befallde Jakob, en af sina drängar, att hemligen spänna för en släde och hålla den i beredskap bakom byggningen. Därpå går hon upp i loftet, väcker Gustaf och omtalar för honom den fara, hvori han sväf-

vade, samt huru hon ville rädda honom. De öppnade strax fönstret, och som där voro nio alnar ned till marken, så sänkte fru Barbro honom sakta ned med en handduk. Gustaf kastade sig i släden, och Jakob körde raskt därifrån, såsom fru Barbro befallt honom. Det berättas, att Arendt Persson icke kunde förlåta sin hustru denna gärning och att han aldrig mer ville se henne för sina ögon.

Fru Barbro hade rådt Gustaf att begifva sig till herr Jon, präst i Svärdsjö. Drängen höll därför vägen ned på den frusna sjön Runn, och det gick friskt uppför midt igenom den från Falu koppargrufvor neddrifvande röken. Mot solnedgången kommo de till Korsnäs och Sandvikshyttorna, belägna vid nordöstra ändan af sjön. Längre kände ej Jakob trakten. Gustaf skulle gå in i Korsnäs-hyttan för att fråga efter vägen till Svärdsjö; men som han kom i dörren, såg han därinne bergsmannen Nils Hansson, hvilken han nogsamst kände som danskarnes anhängare. Gustaf stack sig därför hastigt och osedd undan bakom dörren och gick öfver till Sandvikshyttorna. Där träffade han en smältare, som följde honom ut och visade honom Svärdsjövägen. Då de skildes gaf Gustaf honom en silfverdart, sägande: "Om Gud hjälper mig, så kom till mig, och jag skall väl löna dig". Därpå fortsatte han vägen till Bengtsheden, där han begärde nattkvarter. Då han om kvällen satt där i stugan, sade matmodern till honom: "Ung karl, gör mig några korfsticker, medan du ej har annat göra!" Men Gustaf svarade: "Icke kan jag göra edra pölsepinnar".

3.

Dagen därpå kom han till Svärdsjö prästgård, där han först gick till drängarna på logen, hjälpte dem att tröska och underrättade sig emellertid om herr Jons tänkesätt. Då han kunde förstå, att denne ej var af danska partiet, yppade han sig för honom och blef väl mottagen och hyst i tre dagar. Äfven med honom hade Gustaf varit vän och

bekant i Uppsala. Slutligen väckte han dock misstankar. Herr Jons huskvinna öfverraskade dem en gång, då Gustaf tvättade sig. "Hvarför stån I så och hållen handklädet åt honom", frågade hon herr Jon. "Det kommer eder intet vid", svarade denne, men beslöt strax att söka för Gustaf ett säkrare gömställe och sände honom därför till kronoskytten eller, såsom det då hette, kronones djurkarl, Sven Elfsson i Isala, ett stycke från Svärdsjö kyrka. Knappt hade likväl Gustaf kommit dit, förrän några af fogdens utskickade trädde in i stugan, ty de hade fått spaning om, hvilken väg han tagit. Sven Elfssons hustru höll just på att grädda bröd i ugnen. Gustaf stod bredvid och värmdde sig, då spejarne stego in och började tala och fråga om flyktingen. Hustrun upplyfte, för att betaga dem alla misstankar, sin brödspade och gaf Gustaf därmed ett duktigt slag öfver ryggen. "Hvi står du här", sade hon, "och gapar på främmande? Har du aldrig sett folk förr? Packa dig strax ut i ladan och tröska!" Denne lunkade ur stugan. Men spejarne kunde aldrig tro, att det var den stolte herr Gustaf, som bondhustrun tordes handtera på sådant sätt, och gingo dädan, när de ingenting kunde finna. Sven Elfsson ansåg likväl Gustaf ej nog säker i Isala. Han gömde honom i ett stort halmlass och körde det uppåt de ödsliga skogarne. Snart mötte han några af danskarnas utskickade. Dessa misstänkte bonden och stucko sina spjut några gånger genom halmlasset. En af spetsarna rispade äfven Gustaf i benet, men han teg och låg orörlig. Danskarna märkte ingenting och läto Sven Elfsson köra vidare. Snart såg denne, att blod började rinna ur halmlasset och färga snön, ty Gustaf hade blifvit sårad vid en ådra. Sven fruktade, att blodet skulle röja dem. Han upptog därför sin knif och skar hästen i benet ett djupt hål, skyllande sedan på detta, om någon frågade efter orsaken till det rinnande blodet. Slutligen öfverlemnade han Gustaf hos kronoskyttarne Per och Matts Olofssöner i Marby, en by belägen högt upp i Finnskogen ej långt från gränsen mellan Svärdsjö, Lek-

sands och Bjursås socknar. Men icke ens där trodde de honom säker. Dessa förde honom längre in i Leksands-skogen, hvarest han låg gömd i trenne dagar under en stor, kullfallen fura, och marnäsbönderna buro till honom mat och hvad han behöfde. Ytterligare bytte han än en gång gömställe och uppehöll sig under en hög fura, som stod på en af kärr omgifven kulle, hvilken därför allt sedan hetat kungshögen. Ändtligen började danskarnes efterspaningar i dessa trakter att upphöra, och de trogna marnäsboarne förde herr Gustaf fram genom de stora skogarne ned till Rättviks kyrka, som ligger vid östra ändan af den stora sjön Siljan.

4.

Vid denna kyrka talade Gustaf första gången med den församlade menigheten. Bönderna lyssnade till hans ord. De voro icke ovilliga, likväl skulle de först inhämta grannarnes tanke. Gustaf, nöjd med denna början, fortsatte sin väg till Mora, vid norra änden af Siljan, en af de äldsta och folkrikaste socknar i Dalarne. Prästen därstädes, Jakob Persson, mottog honom vänligt, men vågade för danskarnes efterspaningar ej hysa honom i prästgården. Han anförtrorde honom åt en bonde i Utmelands by, benämnd Tomte Mattes. Denne gömde honom i en hvalfd stenkällare, dit man nedgick genom en lucka på golfvet. Snart kommo danske spejare dit, men Tomte Mattes hustru, som höll på att brygga julölet, vältrade hastigt ett kar öfver luckan, så att danskarne ej märkte den, och Gustaf undkom äfven denna fara.

Litet därefter, en helgdag under julen, just då Morakarlarna kommo ur kyrkan, uppsteg herr Gustaf på en liten kulle vid kyrkogården för att tala till den församlade menigheten. Den låga middagssolen stod midt öfver det rätt i söder liggande Esundsberget och spridde ett klart sken öfver den snöiga nejden. En frisk nordanvind blåste, hvilket af Morakarlarna anses som ett godt tecken. De samlade sig alla omkring Gustaf och betraktade upp-

märksamt den unga, manliga herren, om hvars oskyldiga förföljelser de redan hade hört så mycket talas. Han började med en stark och välljudande stämma: "Jag ser eder stora församling med mycken glädje, men med lika stor sorg besinnar jag allas vårt tillstånd. Med hvad fara jag uppenbarar mig för eder, det veten I bäst, som stundeligen hören och sen, huru mitt lif eftertraktas. Men mitt olyckliga fädernesland är mig dyrare än lifvet. Huru länge skola vi vara trälar, vi, som äro födda till frihet? De gamle minnas än, hvad tvång, oro och förföljelse svenske män af danske konungar måst utstå. De unga höra det förtäljas och lära sig redan från barndomen att hata och motstå sådan styrelse. Dessa tyranner hafva uppofrat all vår egendom, de hafva sugit musten af vårt land, så att oss ej annat återstår än tomma hus, magra åkrar och osäkra lif. Minnens I, huru under Erik af Pommern Jösse Eriksson handterat eder? Nu äro samma tider och samma olyckor komma. Vårt land flyter snart i vårt eget blod. Flera hundra svenska män hafva måst undergå en hånlig och oskyldig död. Riksens biskopar och rådsherrar äro ömkeligen mördade. Jag har själf därvid mistat fader och sväger." — Tårar kommo honom därvid i ögonen. — "Alla dessas blod ropar om hämnd öfver tyrannen. Dalamän hafva i alla tider varit frimodiga och oförskräckta, då det gällde deras fädernesland, hvarför I också ären i våra krönikor berömda, och alla Sveriges inbyggare vända nu sina ögon till eder, ty de äro vana att anse eder som frihetens och fosterlandets fasta beskydd och försvar. Jag vill gärna följa eder och ej spara mitt svärd och blod, ty mer har ej tyrannen lemnat mig, och skall han då förnimma, att svenska män äro både trogna och tappra och att de med lag och icke med ok måga styras."

Dalkarlarne svarade på detta tal med gny och hämnaderop, och många ville strax löpa till vapen. Dock voro flere ännu tvehägsna. De voro ledsna vid de många krigstågen, ej heller kände de herr Gustaf personligen. De

hade äfven hört omtalas Kristians vänlighet och frikostighet mot bönderna och trodde, att hans grymhet gällde endast de höga. I denna tro stärktes de af danska utskickade, hvilka förnekade till och med berättelsen om Stockholms blodbad. Allmogen kunde därför icke fatta något visst beslut. De ville först rådgöra med sina grannar. De bådo emellertid Gustaf att söka sig en säkrare tillflyktsort. Detta behöfdes också. Priset på hans hufvud var fördubbladt, och med fördubblad ifver sökte spejarne honom öfverallt. Han nödgades till och med några dagar ligga gömd under Morkarleby bro, en fjärdingsväg norr om Mora kyrka, och detta midt i stränga vintern. Ändtligen smög han sig därifrån, men med nästan förtviflad hjärta. Intet hopp till hjälp hvarken för honom eller för det älskade fosterlandet syntes återstå.

Han beslöt nu att söka sin räddning i främmande land och gick därför längre uppåt Mora socken och sedan tvärt öfver de berg och ödsliga skogar, som åtskilja Öster- och Väster-Dalarnes. Om nätterna hvilade han i de ensamma, obebodda skjul, som folket här och där till de gåendes bekvämlighet hade uppsatt. Han nedkom på andra sidan till bebyggda trakter i Lima socken i Väster-Dalarnes. Det är ej berättadt, att han här gjorde något försök att uppreza allmogen. Han tycktes hafva förlorat allt hopp om framgång. Stum följde han västra Dalälven uppför dess lopp genom omätliga, snöfyllda skogar. Allt mörkare och häftigare brusade älven fram öfver sin klippiga botten, allt smärre och sällsyntare blefvo människoboningarna vid dess stränder, och allt högre och fastare låg snön i de täta skogarne. Slutligen såg Gustaf på afstånd de höga norska fjällen, som snart skulle för evigt skilja honom från det olyckliga fäderneslandet.

Anders Fryxell.

(Berättelser ur Svenska historien).

32. *Slottet och kojan.*

Jag har en landtlig stuga,
den stugan är dock min.
Men ödmjukt skall man buga
att till mig komma in.

Så föga högt från marken
har den sin resning fått.
Men där framför åt parken,
där står ett skyhögt slott.

I prakt och stoj otroligt
där bor en herreman.
Jag sofver alltid roligt,
men det gör inte han.

Han hofman är, dess värre,
en präktig stjärna bär;
men stackars nådig herre,
hur litet säll han är.

Jag satt framför min koja
en vacker aftonstund,
då plötsligt hördes stoja
hans koppel kring min lund.

Hans nåd förbi mig trädde,
just som jag bäst, förnöjd,
försynens godhet kvädde
i menlöshet och fröjd.

Det var en liten visa,
som jag själf gjort — jo, jo! —
att himlens herre prisa
för lugn och sinnesro,

för sundheten och födan,
för faderligt försvar,
för hvila efter mödan
och ångarfria dar.

Hans nåde, stödd mot bössan,
grant hade hört min sång.
Jag teg och tog af mössan ;
han tankfull gick sin gång.

Han göt en suck af smärta.
Ha ! Den förstod jag godt :
"Gif mig ditt glada hjärta
och gärna tag mitt slott !"

Då lyfte sig mitt öga
till den, som delat så :
palatsen åt de höga
och glädjen åt de små.

Anna Maria Lenngren.

33. *Gustaf Vasa.*

Gustaf Vasa räknas med skäl bland Sveriges störste konungar. Medan han ännu var blott en yngling af några och tjugu år, måste han i skog och öde fjäll gömma sig undan fiendens blodiga svärd. Men redan då bodde i hans bröst den härskareanda, som en dag skulle kufva och ordna de jäsande partierna inom Sveriges rike. Gustafs första stora verk var Sveriges befrielse från unionsförtrycket. Detta var ett verk af stort tålamod och stor kloket. Befrielsekriget börjades med ett par hundra dalkarlar uppe i fjällbygden. Det räckte icke mindre än tvenne år. Skaror af bönder samlades och belägrade de slott, som danskarne innehade, äfvensom de fästen, där många af Sveriges ädlingar på egen hand försvarade sig mot allmogen. Det fordrades det största mod att sammanbinda och uppehålla alla dessa särskilda företag. Och detta mod ägde Gustaf i så hög grad, att under mödorna af hans första storverk, befrielsen, tanken på det andra, reformationen, lefde i hans verksamma själ. Han uppsteg snart såsom konung på den svenska tronen, dit hans manliga ihärdighet fört honom. Men denna tron var i sanning svårare att bibehålla än att vinna. Ty allmogen, som ett århundade förut

genom Engelbrekt blifvit väckt till medvetande af sin makt, hade fått smak för själfkrädighet och uppträdde ofta i uppror mot den härskare, som den själf uppsatt på tronen. Men Gustaf förstod att genom kraft och djärfhetskväfvade dessa uppror. Adelsväldet och folkväldet hade förut brottats i Sverige, och prästväldet hade växt båda öfver hufvudet. Gustaf, som uppträdde med konungamakten, betvingade alla tre. Han måste för öfrigt inom riket så godt som skapa allting nytt, icke blott lagar och förvaltning utan ock ämbetsmän. Mycket blef därför endast begynt och öfverlemnadt åt tiden att fullbordas och mogna. Men i allt röjde sig Gustafs faderliga sinne. Det var just detta faderssinne, som gjorde, att han ansåg Sveriges rike såsom sitt hus och dess inbyggare såsom sina barn. Därför fordrade han, att folket skulle med gärder och bidrag visa sin tillgifvenhet. Slutligen delade han genom sitt testamente hela riket mellan sina söner, emedan han ansåg det såsom sitt arf. Väl visste han, "att han skulle i mångas ögon synas en hård konung"; men han kände äfven, att tider skulle komma, "då Sveriges barn skulle vilja rifva honom upp ur mulden om de kunde".

Efter *Gustaf Henrik Melin* (Sveriges store män).

34. *Vackert så.*

Du klagar, men du klagar dumt,
min gamle hedersvän!
Ditt öga ser allting så skumt,
som om det grott igen.
Hvad som ditt sinne stämmer ned,
jag icke kan förstå.
Du är ju född, att börja med,
och det är vackert så.

Hvar gång du dig i spegeln sett,
så såg du väl däri,
att dig en sällsam ära skett,
att du fått mänska bli.

Du är mot larver och insekt
en sol att se uppå:
du är af Adams stolta släkt,
och det är vackert så.

Vår jord tar hand om vår person
från början och till slut.
Är man ej född med pretention,
så kan man slå sig ut.
Om du i skogen gör en titt,
så kan du lita på,
att du har svamp och blåbär fritt,
och det är vackert så.

Vår jord visst sparsam vara kan
att ge, då man vill ha,
ty hon vill helst, att människan
skall komma själf och ta.
I berg och floder finns det gull,
och om man fräckt går på,
så kan man stoppa fickan full,
och det är vackert så.

Har du ej gratis fått förnuft
att bruka som du vill,
och dito vatten, sol och luft
och snö och månsken till?
När se'n du en förnyad hud
hvert sjunde år lär få,
jag tycker, sannerligt för gud,
att det är vackert så.

Och när till slut, du andan mist,
och du är kroppen kvitt,
en himlafärd du gör till sist,
som du får kostnadsfritt.
Hvem vet, kanske en skönhet då,
som du ej tänker på,
skall till din graf med rosor gå,
och det är vackert så.

Elias Sehlstedt.

35. *Gustaf Adolfs minne.*

Få människor hafva i världshistorien efterlemnadt ett sådant namn som Gustaf Adolf, ett namn, som återkallar minnet icke blott of alla den enskilda människans dygder utan ock af snillets, statsmannens och hjältens därmed icke alltid förenade egenskaper. Redan denna lika ovanliga som älskvärda personlighet skulle göra honom dyrbar för hvarje hjärta; men ännu mer har han blifvit det genom det sätt, hvarpå dessa egenskaper användes, genom den bragd, hvilken blef slutliga föremålet för hans lefnads verksamhet, nämligen Europas räddning från andligt och världsligt slafveri. Den härliga dager af samhällsordning, kunskaper och bildning, som under dessa tvenne sista århundraden gjutit sig öfver och från det nordliga Europa, har för sin tillvaro att tacka Gustaf Adolfs mod och Gustaf Adolfs svärd. Han var den, som inom eget bröst kände kallelsen och kraften att framstå som ljusets och frihetens försvarare, och han fullbordade detta heliga värf och beseglade det med sitt blod. Hvad stort, ädelt och skönt dessa länders hjältar och snillen hafva utfört, bildat och tänkt, låg redan som frö i den enda hjältetanken att för ljusets seger våga både sig själf och sitt folk; och detta frö har efter hans död utvecklat sig i eviga bragder, i statens lik-som i snillets värf, hvilkas skönaste blommor må knytas till en krans åt befriarens minne; en krans, fuktad af hela det protestantiska Europas tacksamma tårar; men mest af det folks, som ansågs värdigt att i sitt sköte uppfostra denna hjälte, att med honom offra sitt blod i den heliga striden, att med honom gå i välsignadt minne till den senaste eftervärld.

Och välsignelser hafva också ständigt följt hans minne, välsignelser af både furstar och folk, af hans egna och af främlingar. För tyskarna har han varit lika, om icke mer kär än de största af deras egna regenter. Det rum i Weissenfeld, som vid balsameringen fläckades af konungens blod, bibehålles ännu och visas som en helgedom. Nürnberg, som han kallade sin ögonsten, som han med så myc-

ken ansträngning försvarade mot Wallensteins hotande svärd; Nürnberg, som hade den hugnaden, att det var en af dess invånare, den unge Leubelfingen, hvilken likasom ett ombud af stadens tacksamhet följde konungen ända i dödsstunden; Nürnberg beslöt att uppressa sin välgörares bildstod, fastän inre förändringar och yttre tvång sedermera hindrade verkställigheten. En Gustaf Adolfs ridknekt, vältrade på Lütsens fält en stor sten till samma ställe, där det konungsliga liket blef funnet. Stenen har sedan bibehållit sin plats jämte namnet Schwedenstein, samt blifvit omgifven af planterade träd och besökt af en hvar, som kommit till dess nejder.

Efter *Anders Fryxell*.

36. *Vid Gustaf-Adolfsfesten 1832.*

Fädernesland, hvars härliga minnen
fylla med vörndnad ynglingens själ,
fädernesland, ingif våra sinnen
de dygder, som fostra din ära, ditt väl!
Länge nog dina grafvar svara,
hvad du var och ej mer kan vara.
Hoppas ej blott på skuggornas röst,
tala i dina ynglingars bröst!
Än återstår af fädernas lära
att lefva som de och dö med ära.

Erik Gustaf Geijer.

37. *Odalbonden.*

Å bergig ås, där står mitt hus
högt öfver skog och sjö;
där såg jag första dagens ljus.
och där vill jag ock dö.

Må ho, som vill, gå kring världens rund,
vare herre och dräng, den det kan!
Men jag står helst på min egen grund
och är helst min egen man.

Mig lockar icke ärans namn,
hon bor dock i mitt bröst.
Min skörd ej gror i ärans famn,
jag skär den lugn hvar höst.

Den jorden behärskar har tusende ben
och väl tusende armar därtill;
men svårt är dem röra; *min* arm är ej sen
att föra ut, hvar *jag* vill.

Jag tror ej böljans falska lopp,
som far förutan ro.
Den fasta jord, hon är mitt hopp,
hon visar evig tro.

Hon närar mig ur sin hulda barm
den tid, som mig ödet gaf.
Hon fattar mig säkert, hon håller mig varm,
då jag dör, uti djupan graf.

Ej buller älskar jag och bång.
Hvad stort sker, det sker tyst.
Snart märks ej spår af stormens gång,
af blixten, se'n den lyst.

Men tyst lägger tiden stund till stund,
och du täljer dock icke hans dar.
Och tyst flyter böljan i hafvets grund,
fast regnbäcken skrålande far.

Så går ock jag en stilla stig,
man spör om mig ej stort.
Och mina bröder likna mig,
hvar en uppå sin ort.

Vi reda för landet den närande saft,
vi föda det, brödet är vårt.
Af oss har det hälsa, af oss har det kraft,
och blöder det, blodet är vårt.

Hvar plåga har sitt shri för sig,
men hälsan tiger still;

därför man talar ej om mig,
som vore jag ej till.

De väldige herrar med skri och med dån
slå riken och byar omkull;
tyst bygga dem bonden och hans son,
som så uti blodbestänkt mull.

Mig mycken lärdom ej är tung;
jag vet blott, hvad är *mitt*.
Hvad rätt är, ger jag Gud och kung
och njuter resten fritt.

De lärde, de rike de bråka sitt vett
att röna, hvars rätt som är god.
Mig ren är den rätt, som man värft med sin svett,
och som man värjt med sitt blod.

Jag går ej stadigt stugan kring;
ty blir mig hågen varm,
jag vandrar opp till Svea ting
med skölden på min arm.

Med mång' ord talar vår lagman ej
för kungen i allmän sak;
men kraftigt är allmogens ja eller nej
under vapnens skallande brak.

Och om till krig han uppbåd ger,
så gå vi man ur gård,
där kungen ställer sitt banér,
där drabbar striden hård.

För älskade panten i moders famn,
för fäder, för hem vi slåss.
Och känner ej ryktet vårt dunkla namn,
Svea konungar känna oss.

Så sjunger gladt vid sprakande spis
i den kalla vinterkväll
den gamle man uppå bondevis,
med söner sin' i sitt tjäll.

Han sitter och täljer sin ålders staf.
Må hans ätt ej i Sverige se slut!
Väl bondens minne sänks uti graf,
men hans verk varar tiden ut.

Erik Gustaf Geijer.

38. *Gustaf II Adolfs afskedstal till ständerna.*

“Jag tackar eder för eder beredvillighet till de fordrade krigsgårderna, i synnerhet som jag väl vet, att dessa icke utan stor svårighet erläggas kunna. Dock bören I alla tacka Gud, som i så många år förskonat edra egna gränser från krigets härjningar och förlänat lycka till segrar och landvinning.

Nu går jag att begynna en vida svårare och viktigare strid. Det sker icke af lättsinnighet, det Gud vare mitt vittne, ej heller för någon min enskilda fördel eller krigslystnad. Kejsaren har på mångfaldigt sätt tvungit mig till detta steg. Han har skymfat min person, hjälpt våra fiender, förföljt våra bunds- och trosförvandter, hvilka nu, tryckta under både andlig och världslig trældom, sucka efter frälsning; och de skola med Guds hjälp icke sucka förgäfvets.

Hvad mig beträffar, vet jag noggsamt, hvad förestå kan. Jag har redan vid många tillfällen för Svea rike spilldt mitt blod, lärer också för detsamma en gång mitt lif spilla; ty krukan går så länge efter vatten, tills hon ändtligen sönderslagen varder. Därför, innan jag denna gång skiljes ifrån fäderneslandet, vill jag med en innerlig bön anbefalla eder alla, Sveriges inbyggare, närvarande, frånvarande, i Guds, den allrahögstes, beskydd, både till lif och själ, önskandes att vi, när en gång stunden kommer, måtte uti oförgänglig glädje hvarandra möta.

Eder, I herrar af rikets råd, tillönskar jag förstånd och kraft att edert ämbete förestå till Guds ära, hans rena ords bibehållande samt fäderneslandets frid, enighet och välstånd. Måtte också eder enskildt den glädjen förunnas

att se kring eder sådana efterkommande uppväxa, hvilka fäderneslandet en gång på samma sätt understödja kunna!

Riddarskapet och adeln önskar jag lycka och kraft att genom tapperhet och bragder åter upplifva våra förfäders, de gamle göters namn, hvilket fordom spridde sin odödliga glans öfver hela jorden. På samma sätt skolen I förvärfva samma ära, eder öfverhets nåd och det sanna ridderliga anseendet.

Eder af det andliga ståndet förmanar jag till enighet och sann gudsfruktan. Föreläsen edra åhörare icke blott med lära utan ock med lefverne, så skolen I hafva deras hjärtan uti edert våld! Leden dem då till samdräkt, tro och hörsamhet, så att de icke låta locka sig af onda människor, utan förblifva stadiga vid kronan och fäderneslandet!

Eder af borgerskapet och menigheten tillönskar jag allsköns lycka och framgång. Mätte edra låga hyddor förvandlas till varaktiga stenhus, edra små båtar till rymliga skepp, edra åkrar och ängar med tusenfaldig gröda fylla lador och förråd, till både eder egen och fäderneslandets rikedom! — Ja! Eder alla, Sveriges älskade invånare, befaller jag uti Guds milda vård och beskydd och säger eder mitt hjärtliga farväl, kanhända för sista gången.”

Efter *Anders Fryxell*.

39. *Hell dig, du höga nord!*

Hell dig, du höga nord!
 Hell dig, vår fosterjord!
 Kraft och mod,
 lif och blod
 vi offra för din ära!

Hell dig, du fria strand!
 Hell dig, du hjältars land!
 Enighet,
 trofasthet
 är dina söners lära.

Hell er, I gamla berg,
jättar med järn till mærg!
Fjäll och haf
aldrig slaf
I Manhem skola bära.

F. B. Cöster.

40. *Georg Stjernhjelm.*

Sedan de gamla skaldernas harposlag tystnat i Norden, hvilkas toner väcktes af svärdens klang och ljödo helst bland dem; hade stridsbullret, som lifvade de hedniska sångarne, småningom nedtystat de kristna. Någon gång hördes väl ännu skaldernas anslag genom den inre förvirringen; men sällan "bjöd Erato på Tules fjällar gratierna till dans", intill dess Sveriges återväckta politiska ära ingöt ett nytt lif och en kraftfullare ande i alla delar af samhällsförhållandet. Vetenskap och konst vaknade ur en lång dvala, och med Stjernhjelm, "skaldernas fader" inom vårt fädernesland, ingick en nyskapad tidsföljd för den svenska diktkonsten.

Georg Stjernhjelm, son till bergsmannen Olof Marquardson och Karin Mattisdotter, föddes i Svartskärs by i Vika socken af Dalarne den 7 augusti 1598. Man han anmärkt, att konstellationerna Herkules och Lyran, enligt det astrologiska språket, därvid dominerade horisonten. Ätten uppgafs såsom på längre håll besläktad med biskop Otto Svinhufvud i Västerås och sålunda härstammade från Nils Olofson, en norsk ädling, hvilken omkring 1420 var riksråd i Danmark. Denne förde i vapnet en sexuddig stjärna, och Stjernhjelm kallade sig i anledning däraf, jämte Jöran Olsson, en tid äfven Lilje, innan han upphöjdes i adligt stånd.

Redan från barndomen röjde han ett ovanligt förstånd och den glädtiga fyndighet i tal och svar, hvilken sedan alltid utmärkte honom. Då han vid fem års ålder med sin fader en stjärnklar vinterafton reste öfver sjön Runn vid Falun och fadern frågade honom, hvad begrepp han

gjorde sig om stjärnorna, svarade gossen: "Vår Herre, som är en gammal man, går öfver himlahalvvet stödd på en käpp, hvars brodd genomstungit det tunna fästet, då himmelens klarhet skiner genom hålen och lyser för oss såsom stjärnor". — De ovanliga anlag, gossen visade, förmodade hans fader att sätta honom i skola. Det har icke blifvit bekant, hvarest han erhållit sin första undervisning; men Johannes Bureus nämnes såsom hans senare lärare. För att ytterligare utbilda sig gjorde han, med offentligt understöd, såsom det uppgifves, en utländsk resa och besökte Tyskland, Holland, England och Frankrike. Efter sin återkomst till fäderneslandet utnämndes han genast till moralium lektor vid det i Västerås inrättade gymnasium. Men hans stora kunskaper fordrade en vidsträcktare verkningsskrets, och han utsågs till assessor vid hofrätten i Dorpat 1630 samt adlades året därpå. Till landtråd i Livland utnämndes han 1639 och blef ledamot i den kommission, som nedsattes därstädes 1643.

Under sina från tjänstgörömål lediga stunder sysselsatte sig Stjernhjelm med naturvetenskaperna, samt begagnade därvid mikroskop och andra fysiska instrument. Han hade med ett brännglas tändt eld på en bondes skägg och under förstoringsglaset visat allahanda besynnerliga djur. Snart utbredde sig ryktet, att Stjernhjelm vore en trollkarl och stor häxmästare, hvilken i sin tjänst hade en så kallad sällskapsande (*spiritus familiaris*). Juris professorn Virginius var enträgen att få se denne, och Stjernhjelm kunde ej öfvervinna sitt begär att gyckla med honom. Ett litet, ganska vanligt djur ställdes under mikroskopet och visade sig sålunda med ett högst öfverraskande utseende. Genom Virginii hustru utspriddes ryktet om den store trollkarlen samt väckte mycket buller; och ehuru Stjernhjelm öppet framställde förhållandet, nödgades han dock, för att undvika den hotande stormen, i ett offentligt tal skydda sig mot beskyllningen för häxeri och ateism och fria sig från det bann, hvaruti livländska prästerskapet ville försätta honom.

Stjernhjelm var skald i ordets stora betydelse; men dessutom ägde han stora kunskaper i historia, arkeologi, filologi, lagfarenhet, matematik m. m. Hans växt var lång och reslig, utseendet vördnadsbjudande, lynnet alltid skämtsamt och gladt, äfven under det högsta betryck, och hans infall ej sällan bittra. Döende bestämde han, på tillfrågan, till grafskrift åt sig: *Vixit, dum vixit, laetus* (han lefde glad, så länge han lefde).

Stjernhjelm var gift med Cicilia Bure (år 1663). Ätten är utdöd i Sverige, men fortlefver i Livland.

Efter *Adolf Ivar Arwidsson*.

41. *Sång till solen.*

Dig jag sjunger en sång,
du högtstrålande sol!
Kring din konungastol,
djupt i blånande natt,
har du världarna satt
som vasaller. Du ser
på de bedjande ner;
men i ljus är din gång.

Se, naturen är död.
Natten, vålnaders vän,
på dess bleknade prakt
har sitt bårtöcke lagt.
Mången nattlampa ser
uti sorghuset ner.
Men du stiger igen
utur östern i glöd.
Som en ros ur sin knopp
växer skapelsen opp.
Den får lif, den får färg,
men du nedblickar glad
på de gnistrande blad,
på de flammande berg.
Lifvets rinnande flod.

som var frusen och stod,
nu framsorlar han mild
med din vaggande bild,
tills du nedblickar sval
mot den vestliga sal,
där för anande hopp,
där för uttröttad dygd
till de saligas bygd
springa portarna opp.

O, du himmelens son,
hvadän kommer du från?
Var du med, var du med,
då den Evige satt
och i ljusnande natt
sådde flammande säd?
Eller stod du kanske
vid hans osedda tron
(öfver världen står hon)
att som ängel tillbe,
tills du stolt ej fördrog
hvad från tronen befalls,
och han vredgad dig tog
öfver strålande hals
och dig hof med förakt
som en boll i det blå,
att förkunna ändå
hans förnekade makt?
Därför ilar du än
så orolig, så snar;
ingen tröstande vän
bjuder vandraren kvar,
därför ännu ibland
drar du skyarnas dok
öfver kindernas brand.
Ty du sörjer den dag,
då dig hämnaren vrok
ur sitt heliga lag,

och du föll från hans knän
uti öknarna hän.

Säg mig, blir du ej trött
på din ensliga gång?
Blir ej vägen dig lång,
som så ofta du nött?
I mång tusende år
har du kommit igen;
och dock gråna ej än
dina guldgula hår.
Som en hjälte går du
på din glänsande stig,
dina härar ännu
hvälfva trygga kring dig.
Men det kommer en stund,
då din gyllene rund
springer sönder; dess knall
manar välden till fall.
Och som ramlande hus
störta skapelsens hörn
efter dig uti grus,
och den flygande tid,
lik en vingskjuten örn,
faller död därbredvid.
Far en ängel då fram,
där du fordomdags sam
som en gyllene svan
genom blå ocean,
se, då blickar han stum
kring de ödsliga rum,
men dig finner han ej,
ty din pröfning har slut,
och försonad allt nog
dig den evige tog
som ett barn på sin arm.
och nu hvilar du ut
invid faderlig barm.

Väl, så rulla ditt klot
 uti ljus och gå gladt
 din förklaring emot!
 Efter långvarig natt
 skall jag se dig en gång
 i ett skönare blå;
 jag skall hälsa dig då
 med en skönare sång.

42. *Karl von Linné.*

Linné föddes i Stenbrohult, en socken i Småland, just i vackraste våren mellan löfspricknings- och blomstermånaderna såsom han själf yttrar sig med den naiva glädje, hvarmed han alltid njöt af naturen. Hans far, som var komminister, älskade blomstren och ägde om dem en sådan kännedom, som en landtpräst utan bibliotek och botaniska hjälpredor kunde förskaffa sig. Han hade anlagt en trädgård vid sitt boställe, och i densamma uppföddes den späda sonen. I gossens barnsliga sinne fäste sig förnämligast faderns uppgifter om blomster, och hans minne öfvade sig först på blommornas namn.

I skolan utvecklade han ringa håg och anlag för den tidens förnämsta studier, latinet och de teologiska vetenskaperna. Lektorerna vid Vexjö gymnasium ville till och med öfvertala hans far att sätta gossen, såsom oduglig till studier, i skräddarlära. Men lektorn i fysiken, doktor Rothman, afstyrkte det och tog gossen till sig samt gaf honom särskild undervisning i denna vetenskap, hvilken öfverensstämde med lärjungens håg och lynne och hvilken han därför lätt och ifrigt fattade. Redan nu hade han samlat sig ett herbarium.

Han affärdades från gymnasium till Lunds akademi med ett föga hoppgivande betyg. I strid med behoven, utan andra tillgångar än driften af den ande, som drog honom framåt på det forskningens fält, dit hans själ beständigt längtat, utvecklade han sig dock till medvetande af sin

egen förmåga. I den lärde Stobaei hus begagnade han, först i hemlighet och sedan med professorsn tillåtelse, hans bibliotek och förvärfvade sålunda kunskap om botanikens och i allmänhet naturforskningens dåvarande ståndpunkt.

Han hade nu utsikt att blifva läkare. Men vid ett besök i hembygden gjorde hans forne lärare Rothman honom uppmärksam på Uppsalas vetenskapliga företrädare, där den berömda Rudbeck lärde botaniken. Med ett obetydligt understöd af sin fader begaf han sig dit. Snart befann han sig där i stort behof, då händelsevis doktor Olof Celsius träffade honom i botaniska trädgården, blef uppmärksam på hans nit och kunskaper samt tog honom i sitt hus och understödde honom.

Redan som student erhöll Linné uppdrag att hålla föreläsningar i botaniken i stället för den älderstigne Rudbeck. Hans idéer begynte väcka uppmärksamhet, och med något offentligt understöd fick han tillfälle att göra en botanisk resa till Lappland. Han gjorde därefter en resa till Dalarne. Den utmärkte läkaren doktor Rosén såg med afundsamt öga Linnés snille och förmåga och motarbetade honom, så att utsikterna stängdes för honom vid akademien. Men på dalresan togo Linnés omständigheter en ny vändning. I Falun lärde han känna en rik stadsläkare, doktor Johan Moraeus. Linné blef förlofvad med hans äldsta dotter och erhöll af honöm ett understöd af hundra dukater. Med detta reste han till Holland, där han i de holländska lärda fann gynnare och vänner, som icke blott värderade hans snille och kunskaper, utan äfven hans person och på alla upptänkliga sätt sökte att kvarhålla honom i detta land.

Men sedan han här utgifvit sina förnämsta arbeten och uppträdt såsom världens störste botaniker med sitt systema naturæ, återvände han, trogen sin kärlek, till fäderneslandet. I början voro hans utsikter i Stockholm föga lofvande, men snart lyckades han såsom läkare vinna kunder och blef af statsrådet Karl Gustaf Tessin framdragen till ständernas uppmärksamhet. Hans stora namn begynte från främmande länder kasta sin glans till fäderneslandet.

Sedan han stadgat sitt förtroende som läkare i Stockholm, gifte han sig. Den botaniska lärostolen i Uppsala var det mål dit han längtade, och oaktadt sina motståndares ränker vann han det inom kort. Och nu begynte ett nytt tidehvarf äfven för Uppsala akademi. Från aflägsna länder samlades främlingar kring den lärostol, där den lifliga, ljushåriga, fint bildade naturforskaren med en glädtig uppsyn och skarpa, spelande blickar föreläste sin vetenskap. Från alla världens delar skickades också till honom naturens alster, och allt märkvärdigt, som upptäcktes i naturens rike på hans tid, sändes till honom för att erhålla namn och rum i hans system. Han hyllades såsom botanikens furste icke blott af de lärde, utan äfven af sin tids regenter. Själf njöt han med ädel värdighet sin ära och lycka. Han kände sitt värde, men förenade med denna känsla en okonstlad ödmjukhet, härledd ur en djupt religiös grund. Hans högsta glädje var den, "att Gud låtit honom skåda in uti sin hemliga rådkammare".

Linné var född den 23 maj 1708 och dog den 10 januari 1778.

Efter *Gustaf Henrik Mellin*.

43. *Räddad genom en blomma.*

Mellan vida fält och kullar som ett väldigt silfverband
böljar Fyris' å och speglar lund och äng och blomster-
strand;

och däröfver katedralen reser sig på klassisk grund
bland de gamla lärosalar vid den stolta Odinslund.

Strömmen där i hvirflar leker, svallar öfver kvarnens
damm;

men i närbelägna staden ock en annan ström går fram:
det är skaran af de unga, ljusets kämpar. Fyris' våg
skådar ännu kämpalekar, speglar ännu segertåg.

Ingen Rolf nu sår på slätten Yrsas guld utur sitt horn;
men gråhårig visdom sitter där och sår sitt gyllne korn.

Ej åt dystra Asagudar blotas mer på fälten där;
åt Apollo och Minerva offerlunden helgad är.

Utan strid dock ingen seger; kunskap har sin strid också:
oförtröttad kraft det gäller, vill du segerlönen nå.
Mången svikit i den striden, mången modet fällt och flytt
från sin kamp vid nattens lampa och sin bok mot plogen
bytt.

Mången dock har profvet hållit, trotsat mödor utan mått,
tills han genomkämpat striden och det sköna målet nått.
Sådan hjälte var Linnæus. Ingen möda honom var
öfvermäktig. Eld i hjärtat, stål i manlig håg han bar.

Fattig, utan stöd af andra, bröt han här sitt knappa bröd.
Vid sin bok och sina blommor glömde han sin djupa nöd.
Om hans skor ej sulor hade — stor sak, ingen det ju såg;
värre var med slitna rocken: armodet i dagen låg.

Väl han lärt sig att försaka, från sin spåda bardoms dar,
Vekling var ej Karl Linnæus; han naturens son ju var.
Och ett år i flit och vakor utan knot han härdat ut;
dock när bågen spänns för mycket, brister den likväl till
slut.

Svälta kunde han och frysa; gå omkring och tigga — nej,
det allena han ej lärt sig, tigga kunde han ju ej.
Mörker, öfverallt blott mörker, hvart han vände nu sin
blick.

Modet flyktat, i förtviflan mot sin undergång han gick.

Kommer så ett bref från hemmet och med denna dom uti:
skynda hem, min son, ej längre mäktar jag att stå dig bi.
Örtkunskapen må du lemna, söka bärgning hvar du kan.
Tag farväl af dina blommor! Blommor föda ingen man.

“O, min barndomsdröm”, han klagar, “gyckel var ditt löfte
blott.

Trogen var jag mina blommor, men till lön jag armod fått.
Sol behöfver allt som lefver; min förhoppnings sol gått ner:
kolmörk natt omkring mig hvilar, ingen stjärna mot mig
ler.

Moder, moder, hvarför pryddes du med blomster vaggan
min?

Fader, o hvi förde du då mig i Floras lustgård in?
Templets port din hand nu stänger. Törstande på öknens
stig

jag likt Ismael försmäktar; ingen ängel räddar mig.”

Ner till blomstergården gick han nu med sorg uti sin håg.
och han tyckte hvarje blomma tårögd upp mot honom såg.
Kom han så till en, som skönast lyste i sin rika skrud:
skimrande af guld och purpur stod hon smyckad som en
brud.

Och han böjde sig och sade: “Dig, du fagra, vill jag ta
som ett minne från min lustgård, då jag nu skall hädan
dra”.

Kring den veka blomsterstängeln med sin hand han fattar
nu,

då en röst han hör bakom sig: “Yngling håll! Hvad dristar
du?”

Hotande med stränga blickar, vördnadsvärd en man där
står;

klädd i fotsid dräkt; från hjässan går ett svall af silfverhår.
“Jag har ansat dessa kära”, svarar ynglingen. “jag väl
må en enda då få äga, när jag säger dem farväl!”

Och med klara, sköna ögon han så varmt på gubben såg.
att med ens till sommar byttes vintern i den gamles håg.
Och han talte om naturen och dess under med en röst,
så att gubben liksom tyckte vårluft fläktas i sitt bröst.

När han nämnde, hur han kommit, fattig främling, ifrån
Lund,

nämnde hur mot armodsklippan nu hans farkost gått i
grund,

smög en tår i gubbens öga, “Unge vän”. han gaf till svar.
“kom och gästa i min boning! För oss bägge rum jag har.”

Och till gubbens hem, det lugna, nu den unge följa fick;
det var löftesrika våren, som vid vinterns sida gick.

Underbara tingens ordning! Öfverallt din makt vi se!
Utan denna blomman kanske aldrig Sverige ägt Linné.

Så det hände, sägnen täljer, diktad ej, ty sann den är,
glöms ej heller bort, ty häfden den till sena åldrar bär.
Fråga ej hvad hette blomman; ingen nu den nämna kan.
Men den gamle hedersmannen? Olof Celsius hette han.

Herman Sætherberg.

(Blomsterkonungen; Bilder ur Linnés lif).

III.

VOCABULARY.

ABBREVIATIONS USED.

c.=common gender.
f.=feminine gender.
n.=neuter gender.
pl.=plural.
prep.=preposition.
conj.=conjunction.

m.=masculine gender.
—=repetition of original word or the part of it to the left of a perpendicular line drawn through it.

The class of words to which a particular word belongs, as nouns, adjectives, etc., is not indicated by any special mark, as the translation of the word is supposed to make that sufficiently clear; for that reason the infinitive sign is used in the translated forms of verbs while it is not used in the original.

Inflectional forms are not given as they are supposed to be known from grammar.

Gender and number of nouns are indicated, the former by letters, the latter by numbers; thus, *bölja*, c. 1, indicates that *bölja* is a common gender noun belonging to the first class (or declension); *fru*, f. 2, feminine, second class; *familj*, c. 3, common, third class; *dike*, n. 4, neuter, fourth class; *blad*, n. 5, neuter, fifth class; *fiende*, c. 6, common, sixth class. When no number is given it means that the noun is used only in the singular, or only in the plural, when so indicated.

The conjugation to which a verb belongs is indicated by the numbers 1, 2, 3, 4, denoting the first, second, third, fourth conjugation respectively.

Numbers in parenthesis refer to paragraphs in the grammar.

When a letter inside a word is put in parenthesis it means that the word may have either form, with or without that letter; thus, *jul(e)ljus*: *julljus* or *juleljus*.

When an ending is put in parenthesis at the end of a word it means that the word may take that ending and retain the same meaning; thus, *ande(-a)*, means that *ande* and *anda* have the same meaning; the endings *-en* and *-t*, however, are adverbial endings by means of which an adjective is transformed into an adverb; thus, *evinnerlig(-en)*: *evinnerlig* is the adjective and *evinnerligen* the adverb; *farlig(t)*: *farlig* is the adjective and *farligt* the adverb. Whenever the adverbs in *t*, derived from adjectives, are not indicated, they can easily be formed according to 141, a and 89, 1.

A perpendicular line drawn through a word indicates that the part or parts (in compounds) of that word to the left of the line is to be repeated in derivatives and compounds; thus, *befrija*; *-are*, the latter word, written in full, is *befriare*.

Accent is indicated in only a few instances; where no such indication appears, the rules laid down in 39-44 apply.

VOCABULARY

A

- abborre**, c. 2, perch.
abc-bok, c. 3 (71, 1, b), A-B-C-
accent, c. 3, accent. (book.
ack! alas! oh!
ackusativ, c. 3, accusative.
addition, c. 3, addition.
adel, c., nobility; **-svälde**, n. 4,
 dominion of the nobility.
adjutant, m. 3, adjutant.
adila, 1, to ennoble; **-lg**, belong-
 ing or pertaining to the no-
 bility.
af, of, off; **af och an**, to and fro.
-bryta, 4, to break off, to in-
-dankad, discharged. (terrupt.
-färda, 1, to send away, to
 despatch.
-kylning, c. 2, cooling.
-lida, 4, to die.
-lossa, 1, to fire a shot; to re-
 lieve.
-lägga, 2 (129), to lay aside.
-lägsen, distant, remote.
-seende, n. 4, reference, re-
 gard, respect; **l-på**, in re-
 gard to; **i detta**—, in this
 respect.
-sides, aside, out of the way.
-sikt, c. 3, intention, purpose.
-skeda, 1, to discharge.
-skedstal, n. 5, farewell-speech.
-sky, 3, to abhor; —, c., abhor-
 rence.
-skära, 4, to cut, to cut off.
-sluta, 1 or 4, to conclude, to
 finish, to close.
-spegla, 1, to mirror, to reflect.
-styrka, 2, to dissuade, to ad-
 vise against.
-stånd, n. 5, distance.
-sätta, 2 (129), to set aside, to
 dispose of, to depose.
-tacka, 1, to dismiss (with
 thanks).
-teckna sig, 1, to reflect its
 outline or form.
-tåga, 1, to go away, to march
 off.
-täckta, 2, to unveil, to un-
 cover.
-undsam, envious.
-värja, 2, to ward off, to avert.
- yttra**, 1, to sell, to dispose of.
aftron, c. (270, c), evening.
-klocka, c. 1, evening-bell.
-skimmer, n. 5, evening glow
 (from the setting sun).
-stund, c. 3, evening hour.
afvigt, inside out, wrongly,
 badly.
aga, c. 1, chastisement, punish-
 ment.
akt, c. 3, care, attention. **Gif**
akt! Attention!
-a, 1, to respect, to consider,
 to be careful of; — **sig**, to be
 on one's guard, to look out.
-ning, c., respect, regard, es-
 teem.
al, c. 2, alder.
aldri, never; **om — så**, if ever so.
all (112), all; **-tid**, all the time,
 always; **-ting**, everything.
allahanda, **-ehanda**, all kinds of.
allasamman(s), **-esamman(s)**,
alltsamman(s), all of, all
 together.
alldeles, wholly, entirely.
allena(st), alone, only.
allihop, **alltihop**, all of, all to-
 gether.
allmoge, c., common people,
 peasantry.
allmän, common, current; **-het**,
 c., the public; **i —**, in general;
-nelken, generally.
allra (112), — **högste**, the most
 high, God.
alls (112), **-köns**, all kinds of.
alltmer (= **mer och mer**), more
 and more; **-nog**, well, suffi-
 ciently; **-sedan(se'n)**, ever
 since.
allvar, n., earnestness, serious-
 ness; **-lig**, **-sam(t)**, earnest,
 serious.
alm, c. 2, elm.
aln, c. 2, ell.
alster, n. 5, product, offspring;
-ra, 1, to produce, to bring
 forth; **-rinsförmåja**, c. 1,
 power to produce, to bring
 forth.

amerikan, m. 3, American.
an (140, d. 2); accented prefix (separable).

- befalla**, 2, to commend, to recommend.
- blick**, c. 2, sight, scene.
- fall**, n. 5, attack.
- förja**, 2, to lead, to command;
- are**, m. 5, leader, commander.
- förtro**, 3, to entrust, to commit; — **sig åt**, to confide in.
- förvänt**, c. 3, relative.
- gelägenhet**, c., important matter or business.
- genäm**(t), pleasant(ly), agreeable.
- grepp**, n. 5, attack, assault.
- hängare**, c. 5, adherent, follower.
- komma**, 4, to arrive.
- komst**, c. 3, arrival.
- lag**, n. 5, gift, talent, ability.
- ledning**, c. 2, reason, ground, occasion.
- lägga**, 2(129), to found, to plant.
- lända**, 2, to arrive.
- märka**, 2, to remark, to observe, to note.
- naikande**, approaching.
- sats**, c. 3, start, spring.
- se**, (135), to look upon, to regard; **se an**, to look at, to view.
- seende**, n. 4, reputation, standing.
- senlig**(t), considerable, large.
- slag**, n. 5, plot, plan, scheme; appropriation; beginning tones in a piece of music or poetry.
- stränga** (sig), 2, to exert oneself.
- strängning**, c. 2, effort, exertion.
- stå** (135), to befit, to be proper; **låta —**, to put off for a while; — **sig**, to dare.
- ställa**, 2, to employ, to arrange, to undertake.
- svar**, n. 5, responsibility; -**a**, 1, to be responsible, to answer (for).
- taga**, 4, to accept, to assume, to suppose.
- tagligen**, likely.
- tyda**, 2, to indicate, to signify.
- träffa**, 1, to find, to meet.
- vända**, 2, to use, to employ.

ana, 1, to have a foreboding or suspicion.

- ande**(a), c. 2, spirit; -**ilg**(-en), spiritual(ly).
- andaktsfull**(t), devotional(ly).
- andas**, 1, to breathe.
- andre**(-a), second.
- anekdot**, c. 3, anecdote.
- ankar**(e), n. 5, anchor; **ligga för ankar**, to lie at anchor.
- anlet**(e) (**anlet**), n. 4, face, countenance; -**sdrag**, n. 5, facial features.
- annan** (ann') (112), other; -**städes** (annorstädes), elsewhere.
- annars**, otherwise.
- ansa**, 1, to look after, to dress, to trim.
- ansikte**, n. 4, face.
- antingen** (— eller), either (— or).
- antipod**, c. 3, antipode.
- applådera**, 1, to applaud.
- april**, April.
- arbete**, n. 4, work, labor; -**a**, 1, to work, to labor; -**shjon**, n. 5, journeyman; -**shåg**, c., desire or inclination to work;
- sklass**, c. 3, laboring class.
- arf**, n. 5, inheritance.
- arg**, angry; -**sint**, disposed to anger.
- ärkeologi**, c., archeology.
- arm**, c. 2, arm; -**rörelse**, c. 6, motion of arm.
- arm**, poor, wretched; -**od**, n., poverty; -**odskilppa**, c. 1, rock of poverty.
- armborst**, n. 5, old-fashioned weapon, most like a bow, but bullets could be used as well as arrows.
- armé**, c. 3, army.
- art**, c. 3, species, kind, sort.
- asagud**, c. 2, one of the Aesir, whom the early Scandinavians worshipped.
- asp**, c. 2, aspen.
- assessor**, m. 3, associate justice (or justice) of supreme court.
- astrologisk**, astrological.
- astronomi**, c., astronomy.
- ateism**, c., atheism.
- att**, that (conj.); used also as infinitive sign.
- august**, August.
- auktion**, c. 3, auction; -**sresa**, c. 1, auction journey.
- ax**, n. 5, ear, head (of grain).
- axel**, c. 2, shoulder; -**bred**, broad-shouldered.

B

- backe, c. 2, hill.
 badda, 1, to bathe, to bask.
 badort, c. 3, summer resort, baths.
 bagarstuga, c. 1, house (or room) where baking is done, bakery.
 bajonett, c. 3, bayonet.
 bakben, n. 5, hind leg.
 bakom, behind.
 bal, c. 3, ball (dance).
 balk, c. 2, chapter in law.
 balkong, c. 3, balcony.
 balsam, c. 3, balsam; -isk, balsamic; -ering, c. 2, embalming.
 bana, c. 1, path, course, career.
 bana, 1, to clear, to prepare the way; banad väg, beaten path.
 band, n. 5, tie, band, fetter, ribbon ("band"); bok-, volume, cover (of a book).
 banér, n. 5, banner, flag.
 banka, 1, to knock, to pound.
 banko, bank rate, $1\frac{1}{2}$ times the value of money issued by the government.
 bann, n. 5, ban.
 bannor, 1 pl., reproof, scoldings.
 bara, only.
 barbarl, n., barbarism.
 bark, c. 3, -skepp, n. 5, bark (ship).
 barm, c. 2, breast, bosom; -herlighet, c., mercy, charity.
 barn, n. 5, child; -ahjärta, n. 4, child's heart; -slig, childish.
 -dom, c., childhood; -domsdag, c. 2, childhood's day; -domsdröm, c. 2, childhood's dream; -domsnejd, c. 3, neighborhood in which childhood is spent.
 -vagn, c. 2, baby carriage.
 baron, m. 3, baron.
 barr, n. 5, needle or leaf of evergreen.
 barsk, stern, fierce.
 bastion, c. 3, bastion, bulwark.
 be, prefix, unaccented.
 -bo, 3, to live, to inhabit, to dwell in.
 -byggd, inhabited.
 -draga, 4, to deceive, to cheat.
 -drifva, 4, to carry on, to perpetrate, to commit.
 -dröfva, 1, to cause sorrow, grief or affliction.
 -falla, 2, to command, to order, to commend.
 -fallning, c. 2, command, order.
 -fallningshafvande, m. 5, one who is vested with authority or command.
 -fatta (sig med), 1, to have to do with, to meddle with.
 -finna(s), to find, to be found.
 -fordran, c., advancement, promotion.
 -frija, 1, to free, to liberate; -are, m. 5, liberator.
 -frielse, c. 6, liberation, deliverance, release; -krig, n. 5, war of liberation, of freedom.
 -fäl, n. 5, command, commanding officers (collectively).
 -hafvare, m. 5, commander.
 -gagna, 1, to use, to employ.
 -gifva sig, 4, to betake oneself, to go.
 -grafva, 4, to bury.
 -grepp, n. 5, conception, idea, understanding.
 -gripa, 4, to understand, to comprehend.
 -grunda, 1, to consider, to meditate, to ponder.
 -gynna, 2, to begin.
 -gåfvad, gifted.
 -gåra, 2, to ask, to demand.
 -hag, n. 5, pleasure, delight; grace, beauty; -a, 1, to please; -lig(t), delightful(ly).
 -handla, 1, to treat, to use, to consider.
 -hjärta, 1, to take to heart, to pity.
 -håll, n., hafva 1 —, to have preserved, safe, secure, in reserve; -a, 4, to keep, to retain.
 -härska, 1, to control, to govern.
 -höfva, 2, to need.
 -kant, known, acquainted;
 -göra, 2, (129), to make known.
 -klaga, 1, to bemoan, to pity, to deplore.
 -kväm, comfortable, easy;
 -lighet, c., convenience, ease, comfort.
 -kymmer, n. 5, care, trouble, anxiety.
 -känna, 2, to confess.
 -lysa, 2, to illumine, to elucidate, to explain.
 -låten, satisfied.
 -lägen, situated, located.

- lägra, 1, to besiege.
- löna, 1 or 2, to reward.
- måktiga sig, 1, to possess oneself of, to seize.
- mödande, n. 4, effort, exertion.
- nämna, 2, to name, to call.
- reda, 2, to prepare, to arrange.
- redskap, n., readiness.
- redvillighet, c., readiness, willingness.
- ro (af, på), 3, to result (from), to depend (on).
- rykta, 1, to make known, to make famous.
- rättja, 1, to tell, to relate; -else, c. 6, information, story, tale.
- rättigad (till), entitled (to).
- röfva (sig), 1, to deprive oneself (of), to sacrifice.
- römma, 2, to praise.
- satt, confoundedly.
- se (135), to view, to visit, to inspect.
- segla, 1, to seal, to confirm.
- segra, 1, to vanquish, to overcome.
- sinna, 1, to consider, to think over.
- skaffenhet, c. 3, nature, quality, disposition.
- sked, n. 5, answer; med —, thoroughly.
- skrifva, 4, to describe.
- skydd, n., protection; -a, 1, to protect.
- skylning, c. 2, accusation.
- skäftigt, busily.
- skärm, n., shield, protection.
- slut, n. 5, decision, resolution; -a, 1 or 4, to decide, to resolve.
- slå (om), 4, to furl (a sail).
- släktad, related.
- stå (135), to stand, to endure.
- stämd, determined, fixed; -het, c., determination, precision.
- stämm|a, 2, to decide, to determine, to fix (a date); -else, c. 6, decision, destination, object.
- ständig(t), constant(ly), continuous(ly).
- svär, n. 5, trouble, difficulty.
- synnerlig(t), peculiar(ly), odd(ly), strange(ly).
- söka, 2, to visit.
- sörja, 2, to take care of, to execute, to provide.
- taga, 4, to deprive, to take away.
- teckna, 1, to indicate, to represent.
- toning, c. 2, accent, emphasis.
- trakt|a, 1, to view, to look upon, to study; -are, c. 5, spectator, student.
- tryck, n. 5, oppression, affliction.
- träffa, 1, to concern.
- tvinga, 1, to subdue.
- tyd|lig, considerable; -else, c. 6, meaning, importance.
- tyg, n. 5, certificate, testimony.
- täcka, 2, to cover, to shelter.
- tänka, 2, to consider, to contemplate; -sam, deliberate, serious.
- undria, 1, to admire; -an, c., admiration.
- vaka, 1, to watch over, to guard.
- vis, n. 5, proof, testimony, sign; -a, 1, to prove, to demonstrate; -ligen, evidently.
- vista, 1, to attend.
- väpnad, armed.
- bedja (be), 4, to ask, to pray.
- ben, n. 5, bone, leg.
- berg, n. 5, mountain; -ig, mountainous.
- bergs|knalle, c. 2, rock-knoll; -man, m. 6, miner, mine-owner; -rörelse, c. 6, mining; -trakt, c. 3, highland.
- bete, n. 4, grazing, pasture; -shage, c. 2, fenced in pasture.
- bi, n. 4, bee.
- bi, prefix. (Inseparable except in bistå), accented.
- behålla, 4, to retain, to maintain, to preserve.
- drag, n. 5, contribution, aid; -a, 4, to contribute, to aid.
- stå (135), to aid, to assist, to support; stå bi, to last, to hold out.
- bibel, c. 2, Bible.
- bibliotek, n. 3, library.
- bild, c. 3, image, statue, picture; -a, to form, to fashion, to educate; -ning, c. 2, formation, culture, education; -stod, c. 3, statue.
- billig(t), cheap(ly), reasonable, fair.
- billion, c. 3, billion.
- binda, 4, to bind, to tie.
- biskop, m. 2, bishop.

- bister**, fierce, severe.
bit, c. 2, piece; -a, 4, to bite.
bitter, bitter.
bittida (bitti), early.
bjudja, 4, to offer, to invite; —
 till, to make an effort; -ning,
 c. 2, invitation.
bjällra, c. 1, sleigh-bell.
bjässe, m. 2, stout, important
 fellow.
björk, c. 2, birch; -topp, c. 2,
 birch-top.
björn, c. 2, bear.
blad, n. 5, leaf.
bland, among.
blandning, c. 2, mingling, union.
blek, pale; -a, 2, to bleach; -na,
 1, to grow pale.
blick, c. 2, look, glance; -a, 1,
 to look, to glance.
blid, mild, kind, sweet, tender.
blifva (bli) (124, b, 7), 4, to be-
 come, to remain.
blind, blind.
blint, c. 2, lightning.
blod, c. or n., blood; -ig, bloody.
 -bad, n. 5, blood-bath, mas-
 sacre.
 -bestänkt, bloodstained.
blomma, c. 1, flower, blossom.
blomma, 1, to blossom.
blomning, c. 2, blossoming.
blomster, n. 5, flower.
 -gård, c. 2, flower garden.
 -konung, m. 2, flower king.
 -månad, c. 3, flower month.
 -stängel, c. 2, flower stem.
 -strand, c. 3, (71, 1, b), flow-
 ery bank (of river).
blomstra, 1, to bloom, to blos-
 som, to flourish.
bloss, n. 5, torch.
blota, 1, to sacrifice (to the
 Aesir).
blott, only; -a, 1, to uncover, to
 lay bare, to reveal.
blund, c., wink, nap.
blyg, bashful; -het, c., bashful-
 ness; -sam, modest.
blygid, c., ignominy, disgrace;
 -sel, c., shame.
blå, blue; **det** —, the blue sky,
 heaven; -na, 1, to grow blue;
 -nad, c., bluish haze (around
 mountain tops).
 -bär, n. 5, blue-berries.
 -grön, bluish-green.
 -klocka, c. 1, bluebell.
blåsa, 2, to blow; -ig, windy;
blåsa upp sig, to inflate, to
 puff up oneself so as to look
 formidable.
- bläck**, n., ink.
bländja, 1, to blind, to dazzle;
 -hvit, dazzling white.
blänka, 2, to glisten, to glitter.
blöda, 2, to bleed.
bo, n. 4, nest, home.
bo, 3, to live, to dwell; -fast,
 settled, having a definite
 place of abode; -fästa sig,
 1 or 2, to make a certain
 place one's home; -ning, c. 2,
 dwelling-house, home; -sätta
 sig (129), to settle.
bo/hag, n., movables, furniture;
 -ställe, n. 4, residence (espe-
 cially of public officials).
bock, m. 2, buck, he-goat.
bod, c. 2, store, shop; -fönster,
 n. 5, store window.
bof, c. 2, rogue, villain.
bofink, c. 2, bullfinch.
boja, c. 1, fetter.
bok, c. 2, beach-tree; -skog, c.
 2, beach forest.
bok, c. 3 (71, 1, b), book; -hand-
 lare, m. 5, book dealer.
boll, c. 2, ball; -spel, n. 5, ball
 game.
bom, slå bom, fail to hit the
 mark; **bom på bom**, mistake
 after mistake.
bonadt, polished (with wax).
bonde, m. 6, farmer, peasant;
 -här, c. 2, peasant army;
 -vis (på —), n. 5, after the
 manner of a farmer or peas-
 ant.
bond/dräng, m. 2, farmer's man.
 -gård, c. 2, farm, home of a
 farmer.
 -hustru, f. 6, farmer's wife.
 -pojke, m. 2, farmer's boy
 (son), country boy.
 -sång, c., the peasant's (pe-
 culiar mode of) singing (in
 church).
bord, n. 5, table, board (ombord
 ett skepp, on board a ship);
 desk.
borg, c. 2, castle, stronghold.
borgerlig, having the manner
 and behavior of an ordinary
 citizen; -skap, n. 3, citizens
 of a town or city, common-
 alty.
borgensväsende, n. 4, trust or
 credit system based on re-
 ciprocal surety.
bort, away; -a, away; **att gå
 bort**, to go away; **att vara
 borta**, to be away.

- bortfrysa**, 4, to freeze away, to be destroyed by frost; **-visa**, 1, to turn away, to send away.
boskap, c., cattle; **-shjord**, c. 2, herd of cattle; **-skötsel**, c., cattle-breeding.
bostad, c. 3, (71, 1, b), place of abode, home.
bot, c., cure; **-a**, 1, to repair, to heal, to cure.
botanik, c., botany; **-isk**, botanical.
botten, c. 2, bottom; **bed** (of river).
bra, well, good, quite.
bragd, c. 3, heroic deed, action, exploit.
brak, n., crash.
bram|rå, c. 6, top-gallant yard (mast); **-segel**, n. 5, top-gallant sail.
brand, c. 3, firebrand; —, c., fire, conflagration, burning; **-kär**, c. 3, corps of firemen.
brant, steep; —, c. 3, precipice.
brasa, c. 1, fire.
bred, broad; **-a**, 2, to spread; — **upp**, to unfold; — **ut**, to spread out; **-d**, c. 3, breadth, width; **-vid**, at, by, alongside of.
bref, n. 5, letter.
bringa, 2 (129), to bring.
brinna, 4, to burn (intr.).
brist, c. 3, want, need, defect, fault.
brista, 4, to burst; to fail, to lack.
bro, c. 2, bridge.
broder (bror), m. 6, brother.
brodd, c. 2, sprout, bud; point, prick; frost-nail.
brokig, mixed, variegated.
brottas, 1, to wrestle, to fight for supremacy.
brottsmålshandling, c. 2, criminal case document.
brud, f. 2, bride; **-stol**, in gå i —, tråda i —, to get married.
bruka, 1, to use, to cultivate, to be in the habit of.
brun, brown.
brusa, 1, to thunder (forth), to rush, to roar.
bry, 3, to trouble, to puzzle, to tease; **-derl**, n. 3, trouble, perplexity.
brygga, c. 1, bridge; —, 2, to brew.
bryn, n. 5, eyebrow, edge (of a wood or forest).
bryt|a, 4, to break; **-ning**, c. 2, break, estrangement.
brådmogen, prematurely ripe or developed.
bråka (sitt vett), 1, to trouble, to puzzle one's understanding.
bräckt, broken.
brädiapp, c. 2, piece of board.
bränn|a, 2, to burn (trans.); **-glas**, n. 5, burning-glass; **-vin**, n. 3, brandy.
bränning, c. 2, breaker (in the sea).
bröd, n. 5, bread; **-spade**, c. 2, (baker's) peel.
bröllop, n. 5, wedding.
bröst, n. 5, breast; **-värn**, n. 5, parapet.
bud, n. 5, command, will, message, messenger; **-bärare**, m. 5, messenger.
buga, 1, to bow, to stoop down.
bukett, c. 3, bouquet.
bukgjord, c. 2, girt, cingle.
bukt, c. 3, digression, bend, curve, bay.
buller, n. 5, noise, clamor.
bundsförvandt, c. 3, ally, confederate.
busk|e, c. 2, bush; **-ig**, bushy.
by, c. 2, village.
bygg|a, 2, to build; **-nad**, c. 3, structure, building; **-ning**, c. 2, building, structure.
bygd, c. 3, settled community, district, realm, country; vicinity, neighborhood.
byt|a, 2, to change, to exchange; **-e**, n. 4, barter, exchange; booty, prey.
byxor, c. 1 pl., trousers.
båda, both; **både**, both (conj.).
båge, c. 2, bow.
bång, n. stir, tumult.
bår, c. 2, beer; **-tacke**, n. 4, pall.
båt, c. 2, boat; **-manspoesi**, c. 3, boatswain-poetry.
bäck, c. 2, brook.
bädd, c. 2, bed.
bärfvermössa, c. 1, beaver cap.
bägg, both.
bäl|g, c. 2, bellows.
bälte, n. 4, belt.
bänk, c. 2, bench; **-rad**, c. 3, row of benches.
bär, n. 5, berries.
bära, 4, to carry, to bear.
bärg|a sig, 1, to get along, to make a fair living; **-ning**, c., harvest, livelihood.

böja, 2, to bend, to bow.
bön, c. 3, prayer, request, petition.
bölja, 1, to move with wavy motion; —, c. 1, wave, billow.
böra, (125, b), ought (to do or to be).

börd, c., birth, descent.
börda, c. 1, burden.
bördighet, c., fertility, productiveness.
börja, 1, to commence, to begin; -an, c., beginning.
bössa, c. 1, gun.

C

cedrodoft, c. 2, smell of cedar-oil, i. e. perfume.
centnertungt, heavy as a hundredweight.
centrum, n. (74, c, 1), center.
cirkel, c. 2, circle.

civiliserad, civilized.
charmant, splendid, pleasing.
chef, c. 3, chief.
chileanska, f. 1, Chilean lady.
chocklad, c., chocolate.

D

dag, c. 2, day; 1 —, to-day;
 -bräckning, c. 2, daybreak;
 -lig, -ligen, daily.
dager, c., daylight, light.
dagg, c., dew; -begjuten, sprinkled with dew.
dal, c. 2, valley; -botten, c. 2, lowland, valley bottom; -kari, c. 2, Dalecarlian; -resa, c. 1, journey to Dalecarlia.
dallra, 1, to vibrate.
dam, f. 3, lady.
damm, c. 2, dam.
dansk, Danish.
dans, c. 2, dance; -a, 1, to dance.
darra, 1, to shake, to tremble, to quiver.
december, December; -sol, December sun (sunshine).
deg, c. 2, dough.
dejlig, pretty, fine.
dekot, c. 3, decoction.
del, c. 2, part, division; -a, 1, to divide.
den, **det** (81, 105, 109), -ne (109), -samme (109); **med detsamma**, at once; at the same moment, at the same time.
despotism, c., despotism.
dessutom, besides.
dike, n. 4, ditch.
di = de.
dikt, c. 3, poem, fiction; -a, 1, to compose, to sing; -konst, c. 3, art of poetry.
dimma, c. 1, fog, mist, haze.
dimpa, 4, (only the present and past tenses are used), to fall.
dit, thither, there.
dito, ditto.

djup (djupan), deep; —, n. 5, depth.
djur, n. 5, animal; -kari, c. 2, game warden; -namn, n. 5, animal name.
djurf, bold, brave; -het, c., boldness, bravery.
djävul, c. 2 (70, c), devil.
djakne, m. 2, deacon.
dock, yet, still, however.
doft, c. 2, fragrance; -a, 1, to emit fragrance; -berusad, intoxicated or laden with fragrance.
dok, n. 5, vell.
doktor, m. 3, doctor.
dold, hidden.
dom, c. 2, judgment, decision; -arsal c. 2, judgment hall, court-room.
dominera, 1, to dominate, to rule, to have power over.
doppa, 1, to dip; "att doppa i grytan," to dip in the kettle.
doppsko, c. 6, chape.
dotter, f. 2 (70, c), daughter.
drabba, (samman), 1, to encounter, to rush against each other (as in battle).
drag, n. 5, pull; feature; -a, 4, to draw, to pull; to go, to march; **draga sig undan**, to withdraw (from associating with others); **dragas med**, to labor under, to suffer from; -are, c. 5, beast of burden.
dricka, 4, to drink.
drift, c. 3, instinct, impulse, desire.
drifva, 4, to drive; —, c. 1, drift (snowdrift).

drill, c. 2, trill, warble.
 drista, 1, to dare, to venture.
 droppa, 1, to drip.
 drottning, f. 2, queen.
 drucken, intoxicated.
 dryck, c. 3, drink, anything to drink; mat och dryck, meat and drink.
 dräng, c. 2, man-servant, hired man.
 dröja, 2, to tarry, to delay, to remain.
 dröm, c. 2, dream; -ma, 2, to dream.
 du (105).
 dubba, 1, to dub, to knight.
 dubbel(t), double, twice; — viken, doubled, folded double.
 dublett, c. 3, doublet, two connected rooms.
 duggregn, n. 5, drizzling rain.
 duga, 2, to be good for, to be able; det duger icke, it won't do; han duger, he is all right; han dugde icke till att göra det, he was not able to do it; -lighet, c. 3, ability, capacity.
 duka, 1, to set the table; — under, to be overcome; — upp, to dish up (stories).
 dukat, c. 3, ducat.
 duk(t), capable, good, fine; ably.
 dum, foolish; -het, c. 3, foolishness.
 dunkel, dim, dark, obscure; -grön, dark green; —, n., obscurity.
 dvala, c., sleep, trance, stupor.
 dvärg, c. 2, dwarf.
 dygd, c. 3, virtue.
 dylik, such, similar.
 dyr, dear; -bar, costly, precious.
 dyster, dark, gloomy, sad.
 då, then, when, since; -varande, then being, then, at that time; då och då, now and then.

dåd, n. 5, deed, act, doing.
 dân, n. 5, roaring noise, din; -a, 1, to roar, to thunder; to faint.
 dädan, thence, away.
 däld, c. 3, dale, depression; -sträckning, c. 2, stretch of low ground, valley.
 där, there, yonder, where.
 -af, of or from that.
 -borta (or där bort), over there, over yonder.
 -bredvid, alongside of, by the side of.
 -efter, thereafter, after that.
 -emot, against that, on the contrary, on the other hand.
 -för, therefore, for that reason.
 -hemma, at home, over at home.
 -hos, besides, together with.
 -i, therein, in that.
 -igenom, thereby, by means of.
 -inne (or där inne), in there.
 -med, therewith, thereby.
 -nere (or där nere), down there.
 -näst, thereupon, next.
 -om, of, about this or that.
 -på, thereupon.
 -städes, in that place.
 -ute (or där ute), out there.
 -vid, thereat, at that, in that.
 -till, besides, therefor.
 dö (135), to die.
 död, dead.
 död, c. 2, death; -lig, deadly, mortal; -sfall, n. 5, death (of some one); -sstund, c. 3, hour of death; -ssång, c. 3, death-song.
 dölja, 2 (129), to hide, to conceal, to disguise.
 döma, 2, to judge, to decide; till dömes = till exempel, for example.
 döpa, 2, to baptize.
 dörr, c. 2, door.

E

ed, c. 3, oath; -gång, c., taking of an oath.
 efter, after, behind, according to.
 -följande, (the) following.
 -hållen, kept (or brought up) strictly.
 -kommande, c. 5, coming after, descendant, successor.

-lemna, 1, to leave behind.
 -som, since (conj.).
 -spaning, c. 2, spying, searching, tracing.
 -söka, 2, to seek, to look for.
 -trakta, 1, to seek, to desire, to covet.
 -värld, c., posterity.

egen, own, peculiar; **-dom**, c. 2, property, possession; **-kär**, selfish, self-loving; **-skap**, c. 3, quality.
egentlig(-en), proper, real, natural.
egolism, c., egotism.
ej, not.
ehuru, although.
ehvar, wherever.
ek, c. 2, oak; **-skog**, c. 2, oak forest.
ekipage, n. 3, equipage.
eld, c. 2, fire; **-a**, 1, to make fire; **-fluga**, c. 1, fire-fly; **-haf**, n. 5, sea of fire; **-skén**, n. 5, glow, light of fire; **-svåda**, c. 1, conflagration.
elegant, elegant.
elfvåtiden, at eleven o'clock.
elfte, eleventh.
eljest, or else, otherwise.
eller, or, either.
elände, n. 4, misery, distress; **-ig**, miserable.
emellan, between, among; **-åt**, once in awhile, now and then.
emellertid, meanwhile, however.
emot, against, towards, compared with.
en, one (112); **ene**, **ena**, the one, one of.
ende(a) (112).
endast, only.
endera, one of, either of two.
enfaldeligen, in all simplicity.

engelsk, English; **-man**, m. 6, Englishman.
enhvar, each one, every one (112).
enighet, c., agreement, harmony.
enkel, simple.
enligt, according to.
enorm, immense.
en|ris, n., juniper branches; **-busske**, c. 2, juniper bush.
ens (112); **-lig**, lonely.
ensam, alone, solitary.
ensklid(t), separate(ly), private(ly), individual.
enstaka, one here and there.
enträgen, urgent, assiduous.
enär, since (conj.).
er|bjuda, 4, to offer.
-fara, 4, to experience, to find out.
-farenhet, c. 3, experience.
-hålla, 4, to receive.
-känna, 2, to admit.
-känsla, c., recognition, acknowledgment.
-lägga, 2 (129), to pay (taxes, fines, etc.).
-sätta, 2 (129), to compensate, to repay, to put in place of.
-öfra, 1, to conquer, to win.
evig, eternal; **-het**, c., eternity.
evinnerlig(-en), eternal(ly).
evärdelig, perpetual.
exempel, n. 5, example.
exercis, c. 3, military drill.

F

fabrik, c. 3, factory.
fader (far), m. 6, father; **-lig**, fatherly; **-sinne**, n. 4, mind, heart, disposition of a father; **"Fader vår"**, the Lord's Prayer.
fager, fair, beautiful.
fall, n. 5, fall, case, instance; **! alla fall**, in all cases, at all events; **-a**, 4, to fall.
falsk, false; **-het**, c. 3, deceit, dissimulation, falsity.
familj, c. 3, family.
famn, c., bosom, arms; **-a**, 1, to embrace; **taga i famn** = **famna**.
fania, c. 1, flag, banner; **-bärare**, m. 5, standard bearer; **-stång**, c. 3, (71, 1, b), flag-staff.
fantasi, c. 3, fantasy, fancy.
fara, c. 1, danger, peril, risk.

fara, 4, to go, to travel, to journey.
far|bror, m. 6, uncle; **-fader**, m. 6, grand-father.
far|kost, c. 3, vessel, craft; **-tyg**, n. 5, vessel, ship.
far|lig(t), dangerous(ly).
fart, c., speed.
farväl, farewell.
fas|a, c. 1, horror; **-ligt**, awfully.
fast, **fastän**, though, although.
fast, fast, firm, secure, sure; **-binda**, 4, to fasten, to tie securely; **stå fast**, to stand fast, to be stuck.
faster, f. 2, aunt (on the father's side).
fatt|a, 1, to seize, to take, to conceive, to comprehend; **fatta beslut**, to come to a decision, to decide; **-ning**, c.

- 2, presence of mind, composure.
fattig, poor, needy; -dom, c., poverty; -folk, n. 5, poor people.
fauna, c., the animal world (especially within a certain territory).
februari, February.
fel, n. 5, fault, defect, error, mistake; **slå** —, to fail.
feg, cowardly.
fem, five; -ton, fifteen; -tio, fifty.
fest, c. 3, feast, festival; -föremål, n. 5, subject or guest of honor at feast; -lig(t), festive, jolly.
fet, fat.
ficka, c. 1, pocket.
fiende, c. 6, enemy.
fiendtlig, hostile, unfriendly.
filologi, c., philology.
filosofi, c., philosophy.
filt, c. 2, blanket.
fin, fine; -het, c., fineness.
finger, c. or n. 2, finger.
finna, 4, to find.
finne, m. 2, Finn; pimple.
fira, 1, to celebrate, to honor.
fisk, c. 2, fish; -are, m. 5, fisherman; -e, n. 4, fishing, fishery; -redskap, c. 3, fishing-tackle; -tärna, c. 1, tern.
fixstjärna, c. 1, fixed star.
fjord, c. 2, firth, long narrow bay.
fjäder, c. 2, feather, spring (steel).
fjäll, n. 5, (or, in poetry, 2), mountain.
 -begrönt, crowned with mountains.
 -bygd, c. 3, mountain district.
 -rygg, c. 2, crest of mountain ridge.
 -spets, c. 2, point or top of mountain.
fjärd, c. 2, bay (in a lake).
fjärde, fourth; -del, c. 2, fourth part, quarter.
fjärdingsväg, c. 2, quarter of a mile (old Swedish mile 36,000 feet).
fjäril, c. 2, butterfly.
fjärran, far away, distant.
flagga, c. 1, flag, standard.
flamma, c. 1, flame; —, 1, to flame.
flaska, c. 1, flask, bottle.
flat, flat, discountenanced, ashamed.
filcka, f. 1, girl.
flinga, c. 1, flake (of snow).
flit, c., diligence; -ig(t), diligent(ly); **med flit**, on purpose.
flock, c. 2, flock, troop, group.
flod, c. 3, river.
flor, n. 5, veil.
Flora, f., the goddess of flowers.
fly, 3, to flee, to shun.
flyga, 4, to fly.
flykt, c. 3, flight; -a, 1, to flee, to escape; -ik(t), flighty, evanescent, fugitive; -ing, c. 2, fugitive.
flyta, 4, to float, to flow.
flytt[a], 1, to move; -fågel, c. 2, bird of passage.
flåsa, 1, to puff.
fläck, c. 2, spot, stain; -a, 1, to bespatter, to stain.
fläkt, c. 2, gentle breeze, gust of wind; -a, 1, to fan, to flap, to flutter.
hård, c., vanity.
flöda, 2, to flow.
fog, c. 2, joint, scarf; —, n. reason, moderation; -llg, yielding, gentle.
fogde, m. 2, bailiff, governor.
foliant, c. 3, folio.
folk, n. 5, people; -fantasi, c. 3, popular fancy; -humor, c., popular humor; -rik, rich in people; -tom, empty of people; -välde, n. 4, power or dominion of the commonalty as opposed to the clergy and nobility.
fordom, formerly, in olden times; -dags, in former days.
form, c. 3, form, shape.
fordra[a], 1, to demand; -ing, c. 2, demand.
forn, old (91, 6).
fors, c. 2, waterfall, cataract.
forsk[a], 1, to study, to search, to investigate; -ning, c. 2, search, research.
fort, fast; -fara, 4, to continue, to go on; -gång, c., progress; -komst, c., advancement, success; -levfa, 2, to live on, to continue to live; -sätta, 2 (129), to go on, to continue.
foster[jord], c., -land, n. 5, foster-land, native land; -ländsk, patriotic.
fostra, 1, to foster, to promote.
fot, c. 3, (71, 1, b), foot; -knöl, c. 2, ankle; -sid, reaching down to the feet.

- frack, c. 2, dress-coat.
fram, forth, forward.
-deles, in future, later on.
-draga, 4, to pull forth, to bring forward or out.
-för, in front of, ahead of.
-föra, 2, to bring forward, to present, to deliver.
-gång, c. 2, success.
-ila, 1, to rush forward.
-kalla, 1, to call forth.
-komma, 4, to come forward, to arrive.
-räcka, 2, to reach, to stretch forth.
-skynda, 1, to hurry forward.
-soria, 1, to flow with a murmuring noise.
-steg, n. 5, progress.
-stå (135), to appear, to stand forth, to be prominent.
-ställa, 2, to present, to propound.
-stöta, 2, to push, to force out, to blurt out.
-taga, 4, to take forth.
-tid, c., future.
-trolla, to bring forth, to make appear by magic.
-träda, 2, to step forth, to appear.
-åt, forward, towards.
framme, in front, at hand, at a desired point or goal.
fred, c., peace; -llg, peaceful.
fri, free; -a, 1, to free; -qöra, 2(123), to free, to liberate; -kostighet, c., liberality, munificence; -modig, bold, of good courage; -sinnad, liberal-minded.
frid, c., peace (of mind); -lyst, declared sacred.
frihet, c., liberty, freedom; -sdag, c. 2, independence day; -sglöd, c., freedom's fire, burning desire for liberty.
frisk(t), brisk(ly), fresh(ly).
sound, healthy.
frodig, thriving, luxuriant, rich, fertile.
from, good, plous.
frost, c., frost; -natt, c. 3, (71, 1, b), night frost.
fru, f. 2, lady, wife.
frukost, c. 3, breakfast.
frukt, c. 3, fruit; -bar, fruitful; -träd, n. 5, fruit tree.
frukt|a, 1, to fear; -an, c., fear; -ansvärd, fearful.
fråga, c. 1, question; — 1, to ask, to question.
från, from; -skild, separated; -varande, absent.
främ|mande, strange, foreign; —, n. 5, stranger, visitor; -ling, stranger.
frö, n. 4, seed.
fröjd, c. 3, joy, exultation; -a, 1, to rejoice, to gladden, to cheer.
fröken, f. 2, young lady, miss.
fukta, 1, to moisten, to wet.
ful, ugly, bad looking.
full, full.
-borda, 1, to complete, to finish.
-bordan, c., completion.
-rustad, fully equipped, fully armed.
-satt, filled (all seats occupied).
-ständigt, completely.
-utslagen, in full bloom.
fur(a), c. 1, fir; -ukransad, wreathed, encircled by firs.
furste, m. 2, prince, ruler; -namn, n. 5, name of a prince.
fy! fie!
fylla, 2, to fill; — år, to have one's birthday.
fyndighet, c., ingeniousness, quickwittedness.
fyr|a, four; -tlo, forty.
fys|lk, c., physics; -isk, physical.
få, few.
få (135), to get, to receive, may, must; få lof att, to be permitted to, to have to; barnen få lof att lära sig något, the children must learn something.
fåfäng, idle.
fågel, c. 2, bird; -kärffe, c. 2, sheaf of grain put out for the birds.
fåglalåt, c. 2, sound or song of birds.
fånga, 1, to catch, to capture; -e, c. 2, prisoner, captive; -vaktare, c. 6, jailer; hålla fången, to hold captive.
fånig, foolish, idiotic.
fåra, c. 1, furrow.
fårahjord, c. 2, herd of sheep.
fåvitsk, ignorant, foolish.
färd, c. 3, trip, journey; -as, 1, to travel, to journey; -lg, ready.
fäderne, n., on the father's side; -hem, n. 5, home of parents, -sland, n. 5, fatherland.

- fägna, 1, to please.
 fälla, 2, to shed, to fell, to drop.
 fällknif, c. 2, clasp-knife.
 fält, n. 5, field, plain.
 fängelse, n. 6, prison; -sel, n. 5, fetter.
 färg, c. 3, color; -a, to color;
 -prakt, c., color' splendor;
 -rik, rich in color.
 färjkarl, m. 2, ferry-man.
 fäst|a, 1, to fasten, to attach,
 to become attached; -e, n. 4,
 stronghold, firmament; -ning,
 c. 2, fort.
 föda, c., food; —, 2, to feed.
 föd|a, 2, to bear, to give birth
 to; -elsedag, c. 2, birthday.
 föga, little.
 följ|a, 2, to follow; -ande, follow-
 ing; -d, c. 3, result, conse-
 quence.
 följe, n. 4, company, retinue;
 -slagare, m. 5, companion.
 fönster, n. 5, window; -jalusi, c.
 3, window screen; -rad, c. 3,
 row of windows.
 för, c., prow, foremost; —, prep.,
 for; för — skull, for — sake;
 för att, in order to, for the
 purpose of; —, too; för myc-
 ket, too much; för litet, too
 little.
 för, (unaccented prefix in com-
 pounds).
 -akt, n., contempt, disdain,
 disrespect.
 -aktlig, contemptible, mean.
 -arga, 1, to offend, to make
 angry.
 -bi, past, over, gone.
 -bidan, c., expectation, waiting.
 -bindelse, c. 6, connection, ob-
 ligation, engagement.
 -bjuda, 4, to forbid.
 -blifva (bli), 4, to remain, to
 continue.
 -blöda, 2, to bleed (to death).
 -bud, n. 5, prohibition, injunc-
 tion, interdiction.
 -bunden, associated, connect-
 ed, obliged.
 -draga, 4, to stand, to endure.
 -drifva, 4, to drive away.
 -dubbla, 1, to double.
 -därf, n. 5, ruin, destruction.
 -ena, 1, to unite.
 -ening, c. 2, union.
 -falla, 4, to decay, to decline,
 to become due.
 -fattare, m. 5, author, writer.
 -fela, 1, to miss, to fail.
 -färan, c., fear, alarm.
 -färlig(t), fearful(ly), awful-
 (ly).
 -följa, 2, to haunt, to perse-
 cute, to chase.
 -följelse, c. 6, persecution.
 -gå (135), to perish, to pass
 away.
 -gäfvés, vainly, in vain, of no
 use.
 -gängelse, c. 6, transitoriness,
 death.
 -gäta, 4, to forget, to forsake.
 -hatlig, hateful, detestable.
 -hjälpa(till), 2 or 4, to help
 (someone to do or get).
 -hoppning, c. 2, hope, expecta-
 tion.
 -hoppningsfull, hopeful.
 -hålla, 4, to withhold; — sig,
 to be, to behave.
 -hållande, n. 4, relation, con-
 dition, circumstance.
 -häfva sig, 2, to feel (unreason-
 ably) proud or boastful.
 -härliga, 1, to glorify.
 -höra, 2, to hear, to examine.
 -intelse, c. 6, annihilation.
 -klar|a, 1, to declare, to ex-
 plain; -ing, c. 2, declaration,
 explanation, transfiguration.
 -kofran, c., improvement.
 -kunna, 1, to announce, to
 proclaim.
 -liden, past, gone.
 -likning, c. 2, reconciliation.
 -likt, reconciled.
 -lita (sig på), 4, to depend on.
 -ljufva, 1, to sweeten, to make
 pleasant.
 -lofvad, engaged, betrothed.
 -lopp, n. 5, course of an event,
 lapse of time.
 -lora, 1, to lose.
 -lust, c. 3, loss.
 -lyfta (sig), 1, to overstrain
 oneself by lifting.
 -låta, 4, to forgive, to abandon.
 -lägen, embarrassed, puzzled.
 -läna, 1, to grant, to bestow.
 -läning, c. 2, grant, investiture.
 -mana, 1, to admonish, to ad-
 vise.
 -moda, 1, to presume, to sup-
 pose.
 -modilgen, likely, probably.
 -må, 3, to be able, to prevail
 (upon), to induce.
 -måga, c. 1, power, ability.
 -nedring, c. 2, degradation,
 humiliation.
 -neka, 1, to deny, to renounce.

- nimma, 4, to learn, to hear.
- nuff, n., reason, understanding.
- nya, 1, to renew.
- näm, eminent, prominent, noble; -lig(-ast), prominent(-ly), chief(-ly).
- nöjd, satisfied.
- ordning, c. 2, order, rule, regulation, statute.
- råd, n. 3, supply, store, stock.
- räderi, n. 3, treachery, treason.
- saka, 1, to forsake, to renounce, to sacrifice.
- samlja, 1, to gather, to congregate; -ing, c. 2, gathering, congregation.
- silfra, 1, to coat or plate with silver.
- skaffa, 1, to get, to procure.
- skona, 1, to spare, to save.
- skräckelse, c. 6, fright, fear.
- skräcklig, fearful, awful.
- skräckt, frightened.
- skrämd, frightened, scared.
- sköna, 1, to beautify.
- slag, n. 5, proposal, motion, project.
- slå, 4, to reach, to be enough, to suffice.
- smäkta, 1, to languish, to faint away.
- smälta, 1 or 4, to smelt, to blend.
- sofva, 4, to lose or let slip away (through sleep or carelessness).
- sona, 1, to reconcile, to expiate.
- soning, c. 2, reconciliation, expiation.
- spörja, 2 (129), to hear, to learn, to inquire.
- storingsglas, n. 5, magnifying glass.
- stå (135), to understand; -nd, n. 5, understanding.
- störa, 2, to destroy.
- summa, 1, to neglect.
- svar, n. 5, defence; -a, 1, to defend.
- svarsbref, n. 5, letter of defence, apology.
- svinna, 4, to disappear.
- synthet, c., modesty.
- sänka (sig i), 2, to bury or lose oneself in.
- sätta, 2 (129), to place.
- sök, n. 5, attempt, trial; -a, 2, to try.
- tjusa, 2 or 1, to charm.
- tjusing, c. 2, charm, enchantment.
- tjänst, earning, profit, merit; -a, 1 or 2, to earn, to deserve.
- trampa, 1, to trample down.
- treta, 1, to anger, to offend.
- tro, 3, to confide, to trust.
- troende, n. 4, confidence, trust, reputation.
- tryck, n. 5, oppression; -a, 2, to oppress; -are, m. 5, oppressor.
- tvifflja, 1, to despair; -an, c., despair.
- tälja, 2, to tell, to relate.
- tära, 2, to consume, to devour.
- undrja (sig), 1, to wonder; -an, c., wonder, astonishment.
- unna, 1, to permit, to grant.
- ut, before; -utan, without.
- valtning, c. 2, administration, management.
- vandlja, 1, to change, to transform; -ing, c. 2, change, transformation.
- virring, c. 2, disorder, confusion.
- vränga, 2, to distort, to misinterpret.
- våna, 1, to surprise, to astonish.
- värfa, 1 or 2, to gain, to acquire.
- ädla, 1, to ennoble, to improve.
- äldrar, c. pl., parents.
- äldrahem, n. 5, parents' home.
- äldrahjärta, n. 4, parents' heart.
- ändrja, 1, to change, -ing, c. 2, change.
- öda, 2, to waste, to destroy.
- för- (accented prefix in compounds).
- del, c. 2, advantage, profit.
- dom, c. 2, prejudice, superstition.
- fäder, c. pl., forefathers.
- män, c. 3, advantage, privilege; -lig, advantageous.
- orsaka, 1, to cause, to occasion.
- post, c. 3, vanguard, out-post.
- sommars, c. 2, early summer.
- stuga, c. 1, entrance-hall.
- stugudörr, c. 2, entrance-hall door.
- stugukvist, c. 2, porch.
- ödmjuka, 1, to humiliate.
- föra, 2, to lead, to guide, to command, to bring, to carry on.
- före, before, ahead.
- brå, 2, to reproach, to reprove.

- draga, 4, to prefer, to recite, to present.
- falla, 4, to happen, to occur, to appear.
- gå (135), to go before, to take place, to precede.
- hafvande, n. 4, matter in hand, undertaking, enterprise.
- lysa, 2, to be a light to, to set an example.
- läsa, 2, to lecture; -are, m. 5, lecturer; -ning, c. 2, lecture.
- löpa, 2 or 4, to run before.
- mål, n. 5, object (seen or sought).
- stå (135), to superintend, to

- manage, to impend.
- ställä, 2, to place before, to present, to imagine; -ning, c. 2, representation, idea, image.
- tag, n. 5, undertaking, project; -a, 4, to undertake.
- träde, n. 4, precedence, preference, prerogative; -svä, preferably.
- visa, 1 or 2, to show, to expose (to view).
- förr, formerly; förr i tiden, in former times; -e, former; -än (förr'n), before.
- försyn, c., Providence.

G

- gagn, n., use, benefit; -a, 1, to benefit, to be of use.
- gala, 4 or 2, to crow.
- galen, foolish, mad, crazy.
- galge, c. 2, gallows.
- gallerport, c. 2, lattice-gate, grave-yard gate.
- gallicism, c. 3, Gallicism.
- galning, c. 2, fool, madcap.
- galon, c. 3, gallon.
- galosch, c. 3, galoche, overshoe.
- gammal, old; -modig, old-fashioned.
- ganska, very, quite.
- gapa, 1, to gape, to stare.
- gardin, c. 3, curtain.
- garn, n. 5, snare.
- gassa, 1, to bask.
- gatja, c. 1, street; -sten, c. 2, paving-stone.
- gemenligen, commonly, usually.
- gemensam(t), common, in common.
- gen, near, short; -ast, immediately, at once; -väg, c. 2, short cut; genväg, som tog af, short cut which branched off.
- genant, offensive, unpleasant.
- general, m. 3, general.
- geni, n. 3, genius.
- genom, through, by.
- kämpa, 1, to fight through.
- leta, 1, to search through.
- se (135), to look through.
- stinga, 4, to pierce through.
- ströfva, 1, to walk, to roam through.
- strömma, 1, to stream, to course through.
- tränga, 2, to penetrate; -ögna, 1, to look through cursorily.
- gentemot, opposite, over against.

- gentil, genteel.
- gentleman, m. 6, gentleman.
- geografi, c. 3, geography.
- gestalt, c. 3, shape, form.
- get, c. 3, (71, 1, b), goat.
- gevär, n. 5, gun.
- giftä, 2, to marry; -e, n. 4, marriage.
- gifva (ge), 1, to give; gett = gifvit.
- gikt, c., gout.
- gilla, 1, to approve.
- girighet, c., avarice.
- gissning, c. 2, guess.
- gitarr, c. 3, guitar.
- gjuta, 4, to pour, to cast.
- glad, glad; -elig(en), gladly.
- glaf, c. 2, sword.
- glans, c., glow, lustre, splendor.
- glas, n. 5, glass; -kula, c. 1, glass ball, marble.
- glatt, smooth, slippery, sleek.
- gles(t), thin(ly).
- glida, 4, to glide.
- glimt, c. 2, glimpse.
- glittra, 1, to glitter.
- glugg, c. 2, opening, embrasure.
- glädja (129), to rejoice, to make happy; -rop, n. 5, shout, howl of joy.
- glänsa, 2, to shine.
- glöd, n., glow, fire.
- glömma, 2, to forget; -ska, c., forgetfulness; oblivion.
- gnaga, 1, to gnaw.
- gnistra, 1, to sparkle.
- gno, 3, to rub, to be busy, to move around busily.
- gny, n., noise, din (of the clashing of arms).
- god, good; -het, c., goodness; -tycke, n. 4, arbitrariness, one's own will or pleasure.

- .gods, n. 5, goods, merchandise, estate.
 golf, n. 5, floor.
 gorge, c. 6, gorge, crest of a bastion.
 gosse, m. 2, boy; -tid, c. 3, boy-hood days.
 grad, c. 3, degree.
 graf, c. 2, grave; -skrift, c. 3, epitaph.
 gran, c. 2, spruce.
 grann, pretty, fine, showy.
 grannje, c. 2, neighbor; "grannas" = grannens, -skap, n. 5, neighborhood.
 gratie, c. 6, grace, one of the Graces.
 gratia, gratis.
 gratulera, 1, to congratulate.
 greve, m. 2, count.
 gren, c. 2, branch.
 griffelbit, c. 2, piece of a slate pencil.
 griftegård, c. 2, grave-yard.
 gripa, 4, to catch, to grab, to seize, to take a hold of.
 gro, 3, to sprout, to grow; -lgen, to grow together, to close.
 grop, c. 2, hole, pit.
 grotta, c. 1, grotto.
 grubbla, 1, to plod, to brood, to ponder.
 grund, c. 3, ground, reason, depth; -ad, founded.
 grufva, c. 1, mine.
 grus, n., dust, gravel; -a, 1, to crush, to reduce to gravel.
 grym, cruel; -het, c., cruelty.
 gryta, c. 1, kettle.
 grå, gray; -blå, grayish blue; -hårig, gray haired.
 gråna, 1, to grow gray.
 gråsparf, c. 2, gray sparrow.
 gråta, 4, to weep, to cry; -färdig, ready to weep, on the point of weeping.
 grädda (bröd), 1, to bake (bread).
 gräfvä, 4, to dig.
 grämlase, c. 6, chagrin, grief.
 gränd, c. 3, alley, by-street.
 gräns, c. 3, border, limit.
 gräs, n. 5, grass; -strå, n. 4, blade or stalk of grass.
 gräslig(t), terrible, terribly; hideous(ly).
 gröda, c. 1, crop, harvest.
 grön- green; -gräs, n. 5, green grass; -ska, c. 1, greenness; -, 1, to grow green.
 gröt, c., mush.
 gubbe, m. 2, old man.
 gud, God; -ason, son of God; -sfruktan, fear of God;
 guddotter, f. 2, (70, c), god-daughter.
 gul, yellow; -blek, pale yellow.
 guld, gold; -galon, c. 3, goldlace.
 guldgul, gold yellow.
 gumma, f. 1, old woman.
 gunga, 1, to swing, to rock.
 gyckel, n., joke, jest, fun; -makare, m. 5, jester, trickster.
 gyckla, 1, to joke, to jest, to make fun of.
 gyllene, golden.
 gymnasium, n. 3, gymnasium (school).
 gynnja, 1, to favor; -are, m. 5, patron, supporter.
 gytjig, miry.
 gå (135), to go, to walk; gå för sig, to be proper, possible; försiggå, to occur, to transpire.
 gåfva, c. 1, gift, present.
 gång, c. 2, walk, path; c. 3, time, course; många gång-er, many times; -stig, c. 2, foot path.
 går, 1 går, yesterday.
 gård, c. 2, yard; -splan, c. 3, lawn; -vard, c. 2, house dog.
 gås, c. 6, goose.
 gäck, m. 2, fool.
 gårde, field; -sgård, c. 2, fence.
 gälla, 2, to be of value, to be current, to be of consequence, to concern.
 gärna, gladly, willingly.
 gärning, c. 2, deed; -sman, m. 6, perpetrator, doer. "Min gärning nådigt skåda", the first line of a morning hymn in the Swedish hymn book.
 gåsling, c. 2, gosling.
 gäst, c. 2, guest; -a, 1, to visit, to stay as guest; -gifvare-gård, c. 2, inn.
 gök, c. 2, cuckoo.
 gömma, 2, to hide, to secrete, to save; -ställe, n. 4, hiding place.
 göra, 2, to do, to make.
 gördel, c. 2, girdle.
 göter, Goths.

H

ha! ha! hm!

haf, n. 5, sea; -skust, c. 3, sea coast; -strand, c. 3 (71, 1, b), sea shore; -svik, c. 2, bay; -svind, c. 2, sea wind.

hafva (125,a), to have to own.

hage, c. 2, fenced in pasture.

hagelby, c. 2, hail shower.

half, half; -annan, one and a half; -femte, four and a half; -kanna, c. 1, half tankards; -måneskans, c. 2, half-moon scone; -timme, c. 2, half hour; -år, n. 5, half year.

hall, c. 2, flat rock.

hallonlik, raspberry-like.

hallål hello!

halmlass, n. 5, load of straw.

hals, c. 2, throat; ge —, to howl;

-duk, c. 2, neck cloth.

hamna, 1, to get into, to arrive.

han (105); -ne, m. 2, male.

hand, c. 3, (71, 1, b), hand.

-duk, c. 2, towel.

-fallen, crestfallen.

-kammare, c. 5 or 2, hand-chamber (pantry or small handy store room).

-kläde, n. 4, towel.

-ske, c. 2, glove.

-tera, 1, to handle, to treat, to use.

-vändning, c. 2, i en —, in a moment, the turning of a hand.

handjel, c., commerce, trade; -la, 1, to trade, to act.

harfva, 1, to harrow.

harm, c., anger, grief; -as, 1, to be angry (at) or sorry (for).

harpa, c. 1, harp; -obåge, c. 2,

bow or curve of a harp;

-oslag, n. 5, beat on a harp.

hastig, hasty, quick, swift; -het, c., swiftness, speed.

hat, hatred; -a, to hate.

hatt, c. 2, hat.

haveri, n. 3, shipwreck.

hed, c. 2, heath; -edom, c., heathenism; -land, n. 5,

heath; -ning, c. 2, heathen;

-nisk, heathenish.

heder, c., honor, credit; -lig, honest, upright; -sman, m. 6,

man of honor, fine fellow;

-svän, c. 3, right good friend.

hejda, 1, to stop, (something in motion).

hel(t), whole, wholly; -brägdä, well, sound, whole; -ig, holy.

helgä, 1, to hallow, to sanctify;

-dag, c. 2, holiday; -edom, c.

2, sanctuary; -else, c., sanc-

tification; -on, n. 5, saint,

hel'ga = heliga.

hell! hail!

heller, either; — icke, neither.

hem, n. 5, home.

-bära, 4, to offer, to present.

-bygd, c. 3, native place, town,

or county.

-djur, n. 5, domestic animal.

-förlofvad, sent home, dis-

missed.

-ifrån, from home.

-komst, c. 3, arrival home.

-ma, at home.

-man, n. 5, estate, farm.

-lighet, c. 3, secret.

-lighetsfull, mysterious.

-sk(t), awful(ly), dreadful-

(ly).

-väg, c. 2, road home, way

home.

herbarium, n. 3, herbal, her-

barium.

herde, m. 2, herdsman.

hero(s) m. 3, hero.

herre, m. 2, lord, nobleman;

-dräkt, c. 3, the habit or

dress of a lord or nobleman;

-man, m. 6, lord, gentleman.

heta, 2, to be called.

het, hot.

himla|bloss, n. 5, torch of heaven;

-färd, c. 3, ascension.

-hvalf, n. 5, vault of heaven

(the sky).

-kropp, c. 2, heavenly body.

-päll, c. 2, canopy of the sky.

-ursprung, n. 5, heavenly

origin.

himmel, c. 2, heaven; -shög,

high as heaven.

hindra, 1, to hinder, to impede,

to prevent.

hinna, 4, to reach, to come to,

to attain to, to have time to.

historia, c. 3, history.

hit, hither; hit med, give here,

hand over; -komst, c. 3, com-

ing hither, arrival here.

hitta, 1, to find (accidentally);

— på, to hit upon.

hjort, c. 2, hart, deer.

hjortron, n. 5, cloudberry; -blom-

ma, c. 1, cloudberry flower;

-ört, c. 3, cloudberry herb.

hjuldon, n. 5, wheeled vehicle.
 hjälm, c. 2, helmet.
 hjälp, n., help; -a, 2, to help;
 -lös, helpless; -reda, c. 1,
 help, references.
 hjälte, c. 2, hero; -drama, c. 3,
 heroic drama; -gamman, joy,
 exultation of heroes; -graf, c.
 2, grave of a hero; -tanke, c.
 2, thought, conception, plan
 of a hero.
 hjärna, c. 1, brain.
 hjässa, c. 1, top, crown of the
 head.
 hjärta, n. 4, heart; -lig, hearty.
 ho = hvem.
 hof, n. 5, court; -man, m. 6,
 courtier; -rätt, c. 3, royal
 court of justice.
 holme, c. 2, small island.
 hon (105); -a, f. 1, female.
 hop, c. 2, crowd; -tals, by crowds.
 hopbitten, bitten together;
 -knäppt, buttoned.
 hopp, n. 5, jump; hope; -as, to
 hope; -glifvande, hope inspir-
 ing.
 horisont, c. 3, horizon.
 horn, n. 5, horn.
 hos, with.
 hota, 1, to threaten.
 hud, c. 2, skin, hide.
 hufvud, n. 5, head.
 -bråk, racking of the brain.
 -sakligen, principally.
 -stad, c. 3 (71,1,b), capital city.
 -stupa, heels over head.
 -värk, n., headache.
 hugg, n. 5, chop, blow, cut; -a,
 4, to chop, to strike.
 hugnad, c. 3, solace, comfort,
 joy, satisfaction.
 huld, tender, gentle, kind; pro-
 tection, tenderness, care.
 hund, c. 2, dog, "—" dog-watch;
 -koja, c. 1, dog-house; -lif, n.
 5, dog-life.
 humla, c. 1, bumblebee.
 humoristisk, humorous.
 humör, n. 5, humor, disposition.
 hundra(de), hundred; -tals, by
 the hundreds.
 hungrig, hungry.
 hurtig(t), quick(ly), active,
 brisk, smart.
 huru (hur), how; -dan, of what
 kind or character; -v i d a,
 whether.
 hus, n. 5, house; -bonde, m. 6,
 husband, master; -disciplin,
 c. 3, house (home) discipline;
 -kvinna, f. 1, housekeeper;

-moder, f. 2, (70, c), house-
 wife.
 hustru, f. 6, wife, spouse.
 hut! shame! avant!
 hvad (hva'), what; -an, whence.
 hval, c. 2, whale.
 hvalf, n. 5, arch, vault; -gång,
 c. 2, arch way.
 hvar, where; -est, where; -för,
 wherefore, why; -helst, wher-
 ever, anywhere; -i, wherein;
 -ifrån, wherefrom; -ur, out of
 where or which; -till, where-
 to; -å, on which.
 hvar, each, every; -andra, each
 other, one another; -enda,
 each one, every one; -ige-
 nom, through which, by
 means of which; -je, each,
 every one.
 hvarken (—eller), neither
 (—nor).
 hvart, -hän, whither, to what
 place.
 hvass, sharp.
 hvassa? what? what did you
 say?
 hvem, who.
 hvila, c., rest; —, 1, to rest.
 hvilken (110, 111), which.
 hvina, 4, to whine, to whistle.
 hvirvel, c. 2, whirl, vortex.
 hviskning, c. 2, whisper.
 hvissla, 1, to whistle; -ing, c. 2,
 whistling.
 hvit, white; -menad, plastered
 white or whitewashed;
 -skäggig, with white beard.
 hvälfva, 2, to vault, to turn
 (sideways).
 hy, c., complexion, color (of the
 skin).
 hydda, c. 1, cottage.
 hylla, c. 1, shelf; —, 1, to pay
 homage, to honor.
 hyllning, c. 2, homage, honor,
 praise.
 hysa, 2, to house, to harbor, to
 entertain.
 hytta, c. 1, hut, smelting-house,
 forge.
 håg, c., mind, desire, inclination.
 hål, n. 5, hole; -a, c. 1, pit.
 håll, n. 5, direction, distance;
 håll! stop!
 hålla, 4, to hold, to keep; — med,
 to assent, to side with.
 hån, n., scorn, ridicule; -a, 1, to
 scorn, to ridicule; -lig, scorn-
 ful.
 hår, n. 5, hair.
 hård(t), hard, severe(ly).
 häcka, 1, to hatch.

- hådan, away (from here), hence.
 härd, c. 3, authority (founded on age or precedence), history.
 häftig, hasty, impetuous, excitable; -het, c. 3, anger, impetuosity.
 häfva, 4, to hurl, to throw.
 hägg, c. 2, bird cherry.
 hägna, 1, to guard, to protect.
 häkte, n. 4, prison.
 häl, c. 2, heel.
 hälft, c. 3, half.
 häll (= hall), c. 2, flat rock; -eberg, n. 5, solid rock.
 hälsja, c. 3, health; —, 1, to greet, to salute; -ning, c. 2, greeting; -osam, wholesome.
 hämd, c. 3, revenge; -begär, n. 5, desire for revenge; -erop, n. 5, shout for revenge; -lust, c. 3, desire for revenge.
 hämnare, m. 5, avenger.
 häm, away; -förande, captivating, charming; -skjuta, 4, to refer, to appeal.
 händja, 2, to happen; -else, c. 6, happening, event; -elsevis, accidentally.
 häpna, 1, to be astonished, to be amazed.
 häpnad, c. 3, amazement, astonishment.
 här, c. 2, army; -nad, c. 3, warfare.
 här, here; -ifrån, from here; -komst, c. 3, descent; -leda, 2, to derive; -lig, splendid, glorious; -stamma (från), to descend (from), to hail from; -till, hitherto; -uti, in here, in this.
 härberge, n. 4, inn, lodging.
 härd, c. 2, hearth, forge, breeding place; -a, 1, to harden, to temper; härda ut, to persevere, to hold out.
 härja, 1, to ravage, to devastate, to destroy; -ning, c. 2, devastation.
 härskja, 1, to rule, to govern, to have power over; -aranda, c. 6, spirit of ruler.
 härskan, rank, rancid.
 häst, -c. 2, horse; -bär, c. 2, horse-litter.
 hätak, malicious, spiteful, bitter.
 häxa, f. 1, witch; -eri, n. 3, witchcraft; -mästare, m. 5, master of witchcraft.
 hö, n., hay; -skörd, c. 2, hay harvest; -lass, n. 5, hayload.
 höflig, polite.
 höftvärk, c., hip-pain, rheumatism.
 hög, high; -ljudd, loud; -mod, n., pride, haughtiness; -tid, c. 3, celebration, holiday, feast, festival; -tstrålände, beaming from on high.
 högljer om, right about; till —, to the right; -ra, right (arm or side).
 höja, 2, to raise, to elevate.
 hölja, 2, to cover, to envelope.
 hörja, 2, to hear, to mind; — till, belong to; -samhet, c., obedience.
 hörn, n. 5, corner.
 höst, c. 2, autumn; -dagsjämning, c. 2, autumn equinoxes.

I

- i, in.
 -akttaga, 4, to observe, to regard.
 i bredd med, alongside of.
 -deligen, unceasingly.
 -från, from.
 -genom, through, by.
 -hjä, to death.
 -hop, together.
 -hoptorka, 1, to dry together, to contract.
 -håg, komma —, to recollect, to remember.
 -hågkomma = komma ihåg.
 -hårdig(t), persistent(ly).
 -hårdighet, c., persistence.
 ibland, among, once in a while.
 icke, no, not.
 idé, c. 3, idea.
 idel, pure, sheer.
 ifver, c., zeal, earnestness.
 ifrig(t), zealous(ly).
 igen, again; -känna, 2, to recognize.
 illa, 1, to rush.
 illa, badly; -mående, n. 4, indisposed.
 illvilja, c. 1, ill will, spite.
 illaket, angrily, madly.
 ingalunda, not at all, by no means.
 ingen (112), no one; -ting, nothing; -stades, nowhere.
 in, in.
 -beräkna, 1, to count, to figure in, to include.

-billa, 1, to make believe; — **sig**, to imagine.
 -billningskraft, c. 3, power of imagination.
 -bjuda, 4, to invite.
 -bjudande, inviting.
 -byggare, c. 5, inhabitant.
 -drifva, 4, to drive in, to collect.
 -dustri, c. 3, industry.
 -emot, towards, about.
 -fall, n. 5, whim, idea, sally.
 -finna (**sig**), 4, to appear, to be present.
 -flytelse, c. 6, influence.
 -frla, 1, to redeem.
 -för, before, in the presence of.
 -förlifva, 1, to incorporate.
 -geniör, m. 3, engineer.
 -gifva, 4, to inspire, to present.
 -gjuta, 4, to pour in, to instill, to infuse.
 -gå, (135), to go in, to enter into.
 -hemsk, native, indigenous.
 -hyseeshjon, n. 5, person living gratis at some one else's house.
 -hägna, 1, to fence in.
 -hämta, 1, to gather in, to get, to find out.
 -klämd, squeezed in.
 -komma, 4, to come in, to arrive.
 -kräktare, m. 5, invader.
 -köp, n. 5, purchase.
 -lägga (129), to place, to put into.

-om, inside (of).
 -re, inner.
 -rikes, internal, within the kingdom.
 -rätta, 1, to arrange, to establish.
 -rökt, smoked (in), used.
 -se (135), to perceive, to understand.
 -sekt, c. 3, insect.
 -sjukna, 1, to fall sick.
 -sjö, c. 2, inland lake.
 -stinktlvt, instinctively.
 -strument, n. 3, instrument.
 -sätta (129), to put or place in.
 -taga, 4, to take in, to captivate.
 -träda, 2, to step in, to appear.
 -träffa, 1, to happen, to occur.
 -vld, close by.
 -vänare, c. 5, inhabitant.
 -vända, 2, to object, to speak against, to remonstrate.
 innan, before; -läsning, c. 2, to read from script or print.
 inne, inside, in; -bära, 4, to be of a certain import or meaning; -börd, c., import, meaning; -hafva, 2, to possess, to hold, to occupy; -håll, n. 5, contents; -hålla, 4, to contain.
 innerlig, ardent, earnest.
 inte, no, not.
 interfollera, 1, to interfoliate.
 intresse, n. 4, interest.
 is, c., ice; -sadt, icy; -björn, c. 2, polar bear; -blink, ice-blink.

J

ja, yes; **jaså**, is that so.
 jag (105).
 jaga, 1, to chase, to hunt.
 jaka, 1, to assent, to acquiesce.
 jakt, c. 3, chase, hunt, yacht.
 jo, yes, (142, e), jo jo, well, well indeed; — **men**, yes indeed; — **sannerligen**, yes indeed.
 jord, c., earth; -brukare, m. 5, agriculturist, farmer.
 ju, sure, the more, but; **ju förr dess hellre**, the sooner the better (151, 3).
 jubla, 1, to exult, to jubilate.
 jul, c. 2, Christmas.
 -afton, c. 2, C— Eve.
 -(e)bord, n. 5, C— table.
 -gran, c. 2, C— tree.
 -gröt, C— porridge.
 -gåfva, c. 1, C— gift.
 -helg, c., C— holidays.

-klapp, c. 2, C— present.
 -(e)ljus, n. 5, C— candles, (lights).
 -otta, c. 1, C— matins.
 -(e)tid, c. 3, yuletide.
 -öl, n., C— ale.
 jull, July; -sol, c., July sun (sunshine).
 jungfru, f. 6, virgin, maid; -llgt, maidenly; -son, c., Virgin's son (Christ).
 juni, June.
 juris, referring to jurisprudence, law.
 just, just.
 justitieråd, n. 5, counsellor of justice.
 juvel, c. 3, jewel.
 jägare, m. 5, hunter, -mästaré, m. 5, master of the chase.
 jakta, 1, to hurry, to chase.

jämn, even; -årig, of even years,
of equal age.
jämra sig, 1, to complain;
-merlig, miserable.
jämte, besides, together with.
jämväl, even also.
järf, c. 2, wolferene.
järn, n., iron; -kätting, c. 2, iron

chain; -vägsfärd, c. 3, rail-
way journey.
järpe, c. 2, hazel grouse.
järtecken, n. 5, omen.
jäsa, 2, to ferment; -ande, fer-
menting.
jätte, c. 2, giant; -fäste, n. 4,
giant stronghold.

K

kaffetår, c. 2, drop (cup) of
coffee.
kafé, n. 3, café.
kaka, c. 1, loaf, roll, cake.
kakeugn, c. 2, fireplace of
earthen panes.
kal, bare, naked.
kalasa, 1, to feast.
kalk, c., lime; -grund, c., under-
layer (in the ground) of lime;
-rappad, whitewashed, plas-
tered white.
kall, cold; —, n. 5, calling, oc-
cupation.
kalla, 1, to call, -else, c. 6, call,
calling.
kammarle, c. 5, chamber; -fön-
ster, n. 5, chamber window.
kamp, c., struggle, fight.
kamrat, c. 3, comrade, compan-
ion; -likt, comrade-like.
kandidat, c. 3, candidate (for a
degree at the university).
kan[hända, perhaps; -ske, maybe,
perhaps.
kanon, c. 3, cannon.
kant, c. 3, border, edge, corner,
way, part.
kap, n. 5, cape.
kapell, n. 5, chapel.
kapsläde, c. 2, race-sled.
kapten, c. 3, captain; -ska, f. 1,
captain's wife.
karl, m. 2, man.
kartla, c. 1, map; -ställare, c. 5,
map-holder.
kasta, 1, to throw.
kastanj, c. 3, horse chestnut.
katéder, c. 2, cathedra.
katedral, c. 3, cathedral.
katekes, c. 3, catechism.
ked, c. 3, chain, train; -ja, c. 1,
chain.
kejsare, m. 5, emperor.
kif, n. 5, dispute, wrangle (in
words); -va-s, to dispute, to
wrangle.
kikla, 1, to peep, to spy; -are,
c. 5, spy-glass, field-glass.
kila, 1, to steal or slip away
quickly.

kinabark, c., quinine.
kind, c. 3, cheek.
kinkig, cranky.
kjortel, c. 2, skirt.
klagja, 1, to complain; -n, c.,
complaint; -omål, n. 5, com-
plaint, grievance.
klang, c., clang, ringing sound.
klappa, 1, to pat, to caress, to
knock.
klar, clear; -het, c., clearness.
klassisk, classical.
klen, weak, poor; -modig, weak,
cowardly.
klenod, c. 3, jewel.
klifva, 4, to climb, to get up.
klinga, c. 1, sword, —, 1 or 4, to
ring, to clink.
kilppja, c. 1, cliff, rock; -ig, rocky.
klockja, clock; bell, -are, m. 5,
sexton, organist; -slag, n. 5,
striking of a clock, hour.
klo, c. 6, claw.
klök, wise, sane, smart.
klot, n. 5, globe.
klubba, c. 1, club, mallet.
klumpig, clumsy.
klyfta, c. 1, crevice, cave.
klyftig, cunning, subtle.
klädja, 2, to dress, to clothe;
-er, clothes.
klämtja, 1, to toll, to chime;
-slag, n. 5, a beat in tolling,
tap.
klöfver, c., clover.
knaka, 1, to creak, to crack.
knall, c. 2, report, loud noise,
crack.
knapp(t), scanty, scarce(ly),
hardly.
knekt, m. 2, soldier.
knep, n. 5, trick, artifice.
knif, c. 2, knife.
knippa, c. 1, bunch, bundle.
knoga (på), 1, to go on slowly
and laboriously.
knopp, c. 2, bud, -as, 1, to bud.
knot, n., grumbling, muttering.
knottig, rough, knotty.
knyta, 4, to tie, to unite.
knä, n. 4, knee.

- knäppa, 2, to button, to snap, to crack.
 ko, f. 6, cow; -gubbe, m. 2, cow-tender.
 koja, c. 1, cottage, hut; till koja, to bed.
 kokja, 2, to cook; -ning, c. 2, cooking, boiling.
 kokospalm, c. 3, cocoa-palm.
 kollmörk, pitch dark; -svart, coal black.
 komma, 4, to come.
 komminister, m. 2, curate.
 kommission, c. 3, commission.
 kompani, n. 3, company (military).
 konst, c. 3, art, artifice; -ig(t), artful, skillful, peculiar; -när-ig(t) artistical.
 konstellation, c. 3, constellation.
 konsul, m. 3, consul.
 konung (kung), m. 2, king; -amakt, c., royal power; -astol, c. 2, throne; -slig, royal, kingly, king-like.
 kopp, c. 2, cup.
 koppar|grufva, c. 1, copper-mine; -mynt, n., copper-coin; -tak, n. 5, copper-roof.
 koppel, n. 5, pack (of dogs).
 kor, n. 5, chancel; -stol, c. 2, chancel-seat.
 korall, c. 3, coral.
 korfsticka, c. 1, sausage-stick (used instead of string to close the ends of the sausages).
 korkskruvslock, c. 2, corkscrew-lock (of hair or foliage).
 korn, n., barley, grain; -kärve, c. 2, sheaf of grain.
 korp(o)ral, m. 3, corporal.
 kors, n. 5, cross; i —, cross-wise.
 kort, short, shortly; -klippt, cut short; -vägg, c. 2, short wall, end-wall.
 kostja, 1, to cost; -elig, costly, precious; -nad, c. 3, cost; -nadsfri(tt), free of cost.
 kotteri, n. 3, coterie.
 krafia, 1, to crawl.
 kraft, power; -full, powerful; -ig, strong, powerful.
 krage, c. 2, collar.
 kram, n., gods, merchandise.
 krans, c. 2, wreath.
 kras, to pieces, asunder.
 kratsch! crash!
 kreatur, n. 5, creature, animal.
 kretsja, 1, to circle, to revolve.
 kria, c. 1, exercise, essay.
 krig, n. 5, war; -are, m. 5, warrior; -argosse, m. 2, soldier-boy.
 krigsgärd, c. 3, war tax; kunnig, versed in warfare; -lek, c. 2, war-play; -lystand, c., desire for war; -tåg, n. 5, military expedition.
 kring, around; -boende, living around; -hvärfd, surrounded; -liggande, lying (situated) around; -spridd, scattered; -stående, standing around.
 kristallklar, clear as crystal.
 kristen, christian.
 kritisk, c., criticism; -isk, critical.
 krona, c. 1, crown, government.
 krono|nes = kronans; -länsman, m. 6, royal bailiff; -skytt, m. 2, king's shooter, hunter.
 kropp, c. 2, body; -sdel, c. 2, part of body.
 krossa, 1, to crush.
 krubba, c. 1, manger.
 kruka, c. 1, coward; pail, bucket.
 krusa, 1, to ripple.
 krut, n., gun-powder.
 krycka, c. 1, crutch.
 krypa, 4, to crawl, to creep.
 kråk, n., small creature, ant.
 kräkning, c. 2, vomiting.
 krämäre, m. 5, merchant, dealer.
 krämpa, c. 1, ailment, pain.
 kröka, 2, to bend, to turn.
 kröna, 2, to crown.
 krönika, c. 1, chronicle.
 kufva, 1, to subdue.
 kula, c. 1, bullet, ball.
 kulle, c. 2, hill, knoll.
 kull|fallen, fallen down; -stjälpa, 2, to overturn.
 kultur, c. 3, culture, civilization.
 kummel, n. 5, grave-mound.
 kund, c. 3, customer.
 kunglig, royal.
 kungshög, c. 2, king's hill.
 kun|na, 2, to be able, to know; -görelse, c. 6, announcement; -skap, c. 3, knowledge.
 kupidon, m. 3, amorin, cupid.
 kupol, c. 3, cupola; Washingtons kupol, the cupola on the capitol in Washington.
 kurs, c. 3, course, direction.
 kurtin, c. 3, a part of the wall of a fort.
 kusk, c. 2, coachman, driver.
 kust, c. 3, coast.
 kuttra, 1, to croon, to coo.
 kvaf, gå i kvaf, to go down (about a ship).

- kvar**, left, behind, remaining;
-**hålla**, 4, to keep, to keep back.
kvarn, c. 2, grist-mill, mill.
kvinn|a, f. 1, woman; -**ohjärta**, n. 4, woman's heart; -**oproblem**, n. 5, woman's rights problem.
kvist, c. 2, twig, branch; -**a**, 1, to lop off branches; -**ig**, knotty.
kvitt, quit, free, rid (of).
kvittier, n. 5, twitter; -**ra**, 1, to twitter.
kväda, 2, to sing, to recite.
kväffa, 2, to smother.
kväll, c. 2, evening; -**svard**, c. 2, evening meal, supper.
kylig, cool.
kyrk|a, c. 1, church; -**attest**, c. 3, certificate (of confirmation); -**förhör**, n. 5, hearing, the catechumens; -**kogård**, c. 2, grave-yard; -**oplan**, c. 3, the open space or ground around the church.
kyssa, 2, to kiss.
kår, c. 3, corps.
käck, bold, brave.
kägelspel, n. 5, play at ninepins.
- kälk|e**, c. 2, sled; -**backe**, c. 2, coasting hill.
källa, c. 1, spring of water.
källar|e, c. 5, cellar; -**hvalf**, n. 5, cellar-vault.
kämp|a, 1, to fight, to struggle; -**alek**, c. 2, warrior's game; -**e**, m. 2, warrior, champion.
känn|a, 2, to feel, to know; -**are**, m. 5, expert; -**edom**, c., knowledge.
känsla, c. 1, feeling.
käpp, c. 2, rod, cane; -**rak**, straight as a cane; -**rapp**, n. 5, blow of a stick or cane.
kär, dear, precious.
kärf, dry, rough.
käringavis, woman-like.
kärlek, c., love; -**sfull(t)**, loving(ly).
kärr, n. 5, morass.
köld, c., cold.
kön, n. 5, sex.
köp|a, 2, to buy; -**ing**, c. 2, small town; -**man**, m. 6, merchant; -**mansdotter**, f. 2, (70, c), daughter of a merchant.
kör|a, 2, to drive, to force; -**sven**, c. 3, driver.
kött, n. 5, meat, flesh.

L

- labyrint**, c. 3, labyrinth.
lada, c. 1, hay-barn, shed.
lag, c. 2, law; -**farenhet**, c., jurisprudence; -**man**, m. 6, lawman, lawyer.
lag, n. 5, guild, association.
lager, c. 2, laurel; —, n. 5, layer.
lagom, just right.
lampa, c. 1, lamp.
land, n. 5 or 3 (71, 1, b), land; -**a**, 1, to land; -**backe**, c., land as opposed to water; -**gång**, c., landing (to make a —); -**ningställe**, n. 4, landing place; -**padde**, c. 1, mudturtle; -**amären**, n. pl. boundaries; -**shöfding**, m. 2, governor; -**skap**, n. 5, state or province; -**sände**, c. 2, end, part of a country; -**vinning**, c. 2, conquest, gain of land; -**sväg**, c. 2, highway; -**vägen**, by land.
land|egendom, c. 2, country estate; -**klockare**, m. 5, organist in a country church; -**lig**, rural, country-like; -**man**, m. 6, countryman, farmer; -**råd**, n. 5, provincial counsellor; -**präst**, m. 3, country pastor.
lanka, 1, to putter, "gå här och lanka", go here and putter around.
larfva (omkring), 1, to wander (around).
larv, c. 3, larva, caterpillar.
lass, n. 5, last, c. 3, load.
last, c. 3, vice.
lasta, 1, to load; to blame.
latas, 1, to be lazy.
later, c. pl. manners, behavior.
latin, n. Latin.
lax, c. 2, salmon.
le (135), to smile, to laugh.
led, c. 3, way, road, direction; —, n. 3, line (in an army); —, c. 3, joint (armed).
led|a, 2, to lead, to guide, -**d** (ur), derived (from); -**saga**, 1, to lead, accompany; -**sagare**, m. 5, leader, companion.
ledamot, c. 3 (71, 1, b), member.
ledig, at leisure, vacant.

- ledsen, sorry, tired, weary.
lef(va, 1 or 2, to live; -**verne**, n., life, mode of life, manner of living; noise.
lefnad, c. 3, life; -**slust**, desire to live; -**ställning**, c. 2, position in life.
lek, c. 2, game, play; -**a**, 2, to play (games); -**bror**, m. 6, brother in play; -**dag**, c. 2, play-day; -**plats**, c. 3, play-ground; -**verk**, n. 5, play-thing.
lekamlig, bodily.
lek(tor, lecturer, teacher; -**tyr**, c. 3, reading matter.
lem, c. 2, member, limb.
lemna, 1, to leave.
leta, 1, to hunt, to search; — **sig fram**, to hunt one's way.
lida, 4, to suffer, to endure, to stand.
lie, c. 2, scythe.
lif, n. 5, life; -**lig**, lively; -**lös**, lifeless; -**nära** (sig), 2, to sustain life; -**va**, 1, to en-liven.
lifs(ens (old genitive), -**dag**, c. 2, life's day, life; -**lång**, last-ing through life; -**vår** c. 2, spring of life.
ligga (135), to lie.
lik, like; -**e**, c. 2, like, equal; -**na**, 1, to liken, to be alike; -**(a)som**, as, just as (if); -**aså**, just the same, just as well; -**väl**, yet, still, never-theless.
lik, n. 5, corpse.
lilja, c. 1, lily.
lind, c. 2, basswood.
linje, c. 3, line; -**jerad**, ruled (for writing).
linsåde, n. 4, flax crop.
lit, c., trust; **sätta** — **till**, put or place confidence in.
liten (91, 5), little, small.
litterär, literary.
livländsk, Livonian.
ljud, n. 5, sound; -**a**, 4, to sound.
ljuf, mild, good, pleasant; -**lig**, sweet, delightful.
ljuga, 4, to lie (tell a falsehood).
ljum, lukewarm.
ljumske, c. 2, groin.
ljung, c., heather.
ljunga, 1, to lighten, to flash; -**eld**, c. 2, lightning.
ljus, n. 5, light; candle; -**flod**, c. 3, stream of light; -**hårig**, light haired; -**lett**, light com-plected; -**na**, 1, to grow light; -**stråle**, c. 2, beam, ray of light; -**år**, n. 5, light-year (the distance that light trav-els in a year).
ljuster, n. 5, spear; -**ra**, 1, to spear (fish).
locka, 1, to call, to allure, to entice.
lof, n., permission, promise; -**va**, 1, to permit, to promise; **få lof att**, to be allowed, to have to.
lof, n., praise, -**va**, 1, to praise; -**sång**, c. 3, song of praise.
loft, n. 5, loft, garret; -**srum**, n. 5, garret room.
loge, c. 2, threshing-floor, (part of a barn).
lopp, n. 5, leap, course.
lossa, 1, to loosen, to cast off, to unload (a cargo).
lott, c. 3, lot, share, portion; **draga lott**, to cast lot.
lucka, c. 1, opening, trap door.
luft, c., air; -**ta** (på sig), 1, to get an airing; -**streck**, n. 5, latitude.
lugn, calm, composed.
lukt, c. 3, smell, odor.
lummig, rich in foliage.
lund, c. 2, grove.
lunka, 1, to jog.
lur, c. 2, speaking trumpet, shep-herd's horn.
lura, 1, to cheat, to lurk; **stå på lur**, to stand lurking.
lust, c., pleasure; -**gård**, c. 2, pleasure-garden, "paradise"; -**ig(t)**, merry, pleasant, com-ical; -**jakt**, c. 3, pleasure-vacht; -**resande**, c. 5, tourist, one who travels for pleasure; -**ridt**, c. 3, pleasure-ride (on horseback).
luta, 1, to bend (forward).
lyck(a, c. 1, luck, fortune; -**as**, to succeed; -**lig**, happy, fortunate; -**ligen**, safely; -**ligtvis**, fortunately.
lyda, 4, to sound = **ljuda**; —, 2, to obey.
lydnadsband, n. 5, obligation of obedience.
lyfta, 1, to lift.
lymmel, c. 2, scamp.
lynne, n. 4, humor, temper, dis-position.
lyra, c. 1, fly (to strike a fly); lyre; -**isk**, lyrical.
lysa, 2, to shine, to give light.
lyssna, 1, to listen.
lystnad, c. 3, desire, longing for.
låg, low; -**mäld(t)**, speaking or spoken low, with a low voice.
låga, c. 1, flame; —, 1, to flame.

lån, n. 5, loan; -a, 1, to borrow, to lend.
lång, long; -halsad, long necked; -modighet, c., patience, forbearance; -sam(t), slow(ly); -sträckt, stretching far; -varig, long continued.
lås, c. 2, or n. 5, lock.
låta, 4, to let; — upp, to open; —, 4, to sound = ljuda.
låtsa, 1, to pretend.
läcker, delicate, dainty.
läderrem, c. 2, leather strap.
lägje, n. 4, position; -erplats, c. 3, camping place; -ra sig, 1, to camp, to pitch camp.
lägga (129), to put, to place, to lay.
läkare, m. 5, physician; -bok, c. 3, (71, 1, b), doctor-book.
läktare, c. 5, gallery.
lämplig(t), proper(ly), suitable, suitably.
längd, c. 3, list of names, roll; —, c., length, distance.
länge, long, long time.
längs, along.
längta, 1, to long; -an, c., longing, desire.
länk, c. 2, link.
länstol, c. 2, easy chair.
läpp, c. 2, lip.
lär (124, b, 3).
lära, 2, to learn, to teach; -aktighet, c., aptness to learn; -are, m. 5, teacher; -arinna, f. 1, lady teacher; -d, learned; -dom, c. 2, learning; -Junge, c. 2, disciple, pupil; -obok, c. 3, (71, 1, b), text-book; -osal, c. 2, recitation-room; -ostol, c. 2, chair, professorship; — c. 1, doctrine, teaching.
lärf, n. 3, linen.

lärka, c. 1, lark.
läsa, 2, to read; -eprof, n. 5, test in reading (and learning); -ning, c. 2, reading.
läska, 1, to refresh, to cool.
läte, n. 4, sound, cry, voice.
lätsinnighet, c. 3, levity, frivolousness.
lätt, light, easy.
läxa, c. 1, lesson.
löddrig, covered with foam.
löf, n. 5, leaf; -sprickningsmånad, c. 3, the month of the bursting out of the leaves; -tak, n. 5, roof of leaves; -va(-s), 1, to become covered with leaves; -verk, n. 5, leaf-work, foliage.
löfte, n. 4, promise; -errik, rich in promise.
lögn, c. 3, lie; -aktig, lying, prone to lie; -are, m. 5, liar; -rädd, afraid to lie.
lölje, n. 4, glee, laughter; -lig, ridiculous.
lömsk, insidious, cunning.
lön, c. 3, wage, salary, reward; -a, 1, to reward, to repay; — sig, to be of use or avail.
lönhalt, "secret-slippery", slippery under the snow so that it can not be seen.
lönn, c. 2, maple.
löpa, 4 or 2, to leap, to run, to pass.
lördagsklämtning c. 2, Saturday evening tolling (of the church bells as a sign to quit work as the Sabbath commenced then).
lösa, 2, to untie, to release, to set free, to solve.
lösen, c., watchword, countersign, battle cry.

M

madam, f. 3, madam.
mager, poor, lean.
majestät, n. 3, majesty.
major, m. 3, major.
maka, f. 1, spouse, wife.
makt, c. 3, power; -påliggande, important, of great consequence.
malm, c. 3, metal, ore.
mamma, f. 1, mamma.
mamsell, f. 3, unmarried lady.
man, m. 6, man; -dom, c., manhood, manliness; -lig, manly, -skap, n. 5, crew, army, men; -sperson, m. 3, male person. **Man ur huse**, every

one, one or some from every house.
mana, 1, to urge, to exhort.
manöver, c. 3, maneuver.
mark, c. 3, earth, ground, field; "I skog och mark", in forest and field.
marknad, c. 3, fair; "att rosa marknaden", to praise one's fortune or occupation.
marnäsbo, c. 2 or 6, inhabitant of Marnäs; -bonde, m. 6, farmer from Marnäs.
mars, March.
marschera, 1, to march.

martyrdöd, c., martyr's death.
 mask, c. 2, worm, caterpillar.
 massa, c. 1, mass.
 mästträd, n. 5, mast-tree.
 mat, c., food; -moder, f. (70, c),
 housewife; -sal, c. 2, dining
 hall; -säck, c., lunch, pro-
 vision; -väska, c. 1, lunch-
 box (pouch).
 matematik, c., mathematics.
 matt, weak, exhausted.
 med, with.
 -borgare, m. 5, citizen.
 -föra, 2, to bring (with).
 -gifva, 4, to admit.
 -gång, c., prosperity, good
 fortune.
 -lare, m. 5, mediator.
 -passagerare, c. 5, fellow pas-
 senger.
 -taga, 4, to take along, to con-
 sume.
 -täflare, m. 5, competitor.
 -vetande, n. 4, conscience.
 medalj, c. 3, medal.
 medan, while, whilst.
 medel, mean, means; -ålders, of
 middle age.
 medelst, by means of.
 meja, 1, to mow.
 melankolisk, melancholy.
 mellan, between, among.
 melodi, c. 3, melody.
 men, but.
 menja, 1, to mean, to think, to
 be of opinion; -ing, c. 2, in-
 tention, meaning, opinion.
 menighet, c. 3, gathering, com-
 mon people.
 menlöshet, c., innocence.
 metall, c. 3, metal.
 meter, c. 5, meter.
 middag, c. 2, midday, dinner;
 -srast, c. 3, after-dinner rest;
 -ssol, c., midday sun.
 midnatt, c. 3 (70, 1, 2), midnight;
 -stund, c. 3, midnight hour.
 midt, middle, midst.
 mickel, c. 2, fox.
 mikroskop, n. 5, microscope.
 mil, c. 5, mile; -avidd, c. 3,
 width (or distance) of a
 mile.
 mild, mild, good, kind.
 million, c. 3, million.
 min ((108), my, mine.
 min (long vowel), c. 3, mien,
 look (of the face).
 minn[as], 2, to remember; -e, n.
 3, memory, memories; -es-
 beta, c. 1, something to re-
 member; -essod, c. 3,
 statue, monument.

minut, c. 3, minute.
 miss[lyckas], 1, to fail, to mis-
 carry; -lynt, in bad humor,
 offended; -tanke, c. 2, sus-
 picion; -tänka, 2, to suspect;
 -öde, n. 4, mishap, misfor-
 tune, accident.
 mista, 1, to lose.
 mjuk, soft.
 mjälte, c. 2, spleen, milt.
 mjöd, n., mead.
 mod, n., courage; -ig, coura-
 geous.
 moder, f. 2, (70, c), mother;
 -smål, n. 5, mother tongue.
 modern, modern.
 mogen (89, 2; 97), mature, ripe;
 -na, 1, to ripen, to mature;
 -nad, c., ripeness, maturity.
 moln, n. 5, cloud; -ig, cloudy.
 moralisk(t), moral(ly).
 moralium, morality.
 morgon, c. 2, (70, c), morning;
 -dag, c., morrow; -frisk,
 morning fresh; -kvist, c.,
 early morning; -rodnad, c.
 3, morning glow, aurora or-
 ientalis; -stund, c. 3, morning
 hour; -vind, c. 2, morning
 wind (breeze).
 mot, against, towards; -arbete,
 1, to work against, to oppose;
 -fråga, c. 1, counter question;
 -stå, 4, to withstand, to op-
 pose; -stånd, n., opposition;
 -ståndare, m. 5, opponent;
 -svara, 1, to answer (to), to
 correspond (with); -taga, to
 receive.
 mull, c., earth, dust.
 mulbärsträd, n. 5, mulberry
 tree.
 multiplikation, c. 3, multiplica-
 tion.
 multima, 1, to moulder, to rot.
 mun (mund), c. 2, mouth;
 -skänk, m. 2, cup bearer.
 mund, in hand; gift.
 munt[er], merry, jolly; -ra (upp),
 to make glad or of good
 cheer.
 mur, c. 2, wall (stone); -bruk,
 n., mortar.
 must, c. 3, juice, sap, substance.
 mustasch, c. 3, mustache.
 mycken (89, 2; 97), much.
 mygga, c. 1, mosquito, gnat.
 mynning, c. 2, mouth (of river
 or barrel of gun).
 myra, c. 1, ant.
 må, 3, to feel (good or bad).
 må (124, b), may, must; -hända,
 mayhap, perhaps.
 mål, n. 5, object, end, purpose.

målfyllig, being of full measure.
måltid, c. 3, meal.
mån|e, c. 2, moon; **-ljus**, n., moonlight; **-skensprakt**, c., moonlight splendor.
mäng|en (89, 2; 97), many; **-ahanda**, many kinds; **-en-städes**, in many places; **-faldighet**, c., manifoldness; **-färgad**, of many colors; **-tusende**, many thousands.
måste (124, b, 3), must.
mätt, n. 5, measure; **-a**, 1, to aim at.
mäkt|a, 1, to be able; **-ig**, powerful.
mängd, c. 3, mass, large number.
människ|a, f. 1, man, human being; **-oboning**, c. 2, human dwelling; **-ohufvud**, n. 5, human head.
mänsk|a (= **människa**), **-lig**, human; **-orätt**, c., human right; **-oåder**, c. 1, human

vein; "i hvar|e mänskoåder", in every human being.
märg, c., marrow.
-pudding, c. 2, marrow pudding.
märk|a, 2, to mark, to notice; **-lig**, **-värdig**, remarkable.
mäta, 2, to measure.
mätt, full, satisfied.
mö, f. 2, maiden.
möbel, c. 3, piece of furniture.
möda, c. 1, labor, trouble, difficulty.
möderne, n., descent on the mother's side.
möjlig(t), mouldy.
möjlig(t, -en), possible, possibly.
mörk, dark; **-blå**, dark blue; **-er**, n. 5, darkness.
mörd|a, 1, to murder; **-are**, m. 5, murderer.
möss|a, c. 1, cap; **-skärm**, c. 2, cap-flap.
möte, n. 4, meeting, assembly; **-a**, to meet.

N

nacke, c. 2, neck.
nagel, c. 2, nail.
naiv, naïve, artless; **-itet**, c., naïveté.
nalkas, 1, to draw near, to approach.
namn, n. 5, name.
narraktig, foolish, clownish.
nation, c. 3, nation, nationality.
natt, c. 3, (71, 1, b); **-duksbord**, n. 5, nightstand; **-frost**, night-frost; **-kvarter**, n. 5, night's lodging; **-lampa**, c. 1, night lamp; **-vaka**, c. 1, night thrush; **-vardsbarn**, n. 5, catechumen; **-vardsläsning**, c. 2, catechumenical reading.
natur, c. 3, nature; character, disposition; **-alibera**, 1, to naturalize; **-forskare**, m. 5, naturalist; **-forskning**, c. 2, natural researches; **-lig**, natural; **-vetenskap**, c. 3, natural science.
ned (**ner**, **neder**), down.
-anför, beneath, below.
-blicka, 1, to look down.
-bryta, 4, to break down.
-drifva, 4, to drive down.
-falla, 4, to fall down.
-erlag, n. 5, defeat; depository.
-lägga, 2 (129), to lay down.
-ramla, 1, to tumble down.
-skaka, 1, to shake down.

-sätta, 2, (129), to appoint, to set down.
-tyngd, weighed down, oppressed.
-tysta, 1, to silence, to suppress.
-åt, downward.
nedan, waning of the moon.
nedrig, low, mean, base; **-het**, c., lowliness, meanness.
negativ, negative.
nej, no.
nejd, c. 3, vicinity, neighborhood.
nek, c. 2, sheaf, bundle (of grain).
neka, 1, to deny, to refuse.
nerv, c. 3, nerve.
nicka, 1, to nod.
niding, m. 2, villain.
nio, nine.
nit, n., zeal; **-isk**, zealous.
nittonde, nineteenth.
njuta, 4, to enjoy, to possess.
nog, enough, indeed; **-a**, exact, accurate; **-samt**, full well.
nord, north; **-anvind**, c. 2, north wind; **-isk**, northern; **-lig**, northern; **-östra**, north-eastern.
norna, f. 1, Norn, Fate.
norr, north; **-ländsk**, pertaining to Norrland; **-skensflamma**, c. 1, flame of the Aurora borealis.
norsk, Norwegian.
november, November.

nu, now.
nummertafla, c. 1, tablet with the numbers (of the hymns) on.
ny, new; **-plöjd**, newly plowed; **-skapad**, newly created.
nyckel, c. 2, key.
nyligen, lately.
nyponblomma, c. 1, hip-flower.
nyss, lately, just now.
nyttja, c., use, benefit; **-ja**, 1, to use; **-ig**, useful.
nå, 3, to reach; — **fram**, to reach a certain (desired) place or position.
nå, well; **nå än se'n då?** well, what then?
nåd, c., mercy, grace; **hans nåd**, hennes nåd, his grace, her grace; **-lig(t)**, graceful(ly).
nål, c. 2, needle (of evergreens).
någon (112), someone; **-sin** (nån'-sin), ever; **-städes**, somewhere; **något så när**, tolerably, fairly; **-ting**, something.
näbb, c. 2 or 5, bill, beak.
näktergal, c. 2, nightingale.
nämiligen, namely, to wit.

nämna, 2, to mention.
näpst, c., reproof, chastisement.
när, when, since.
när(a), near; **-belägen**, situated close by; **-het**, c., nearness, vicinity; **-liggande**, lying close by; **-varo**, c., presence; **så** —, almost.
närja, 2, to nourish, to manage to get along; **-ing**, c. 2, nourishment, sustenance; trade, business; **-ingsmedel**, n. 5, livelihood, victuals.
närma sig, 1, to draw near, to approach.
näsa, c. 1, nose.
näst, next.
nästan, almost.
nät, n. 5, net; **-verk**, n. 5, net-work.
nöd, c., need; **-gas**, to be forced, to be obliged (to) **-ig(t)**, necessary; **-vändig(t)**, necessary.
nöjd, content, satisfied.
nöja (**sig med**), 2, to be satisfied (with); **-e**, n. 4, pleasure.
nöta, 2, to wear, to rub.

O

o **angenäm**, unpleasant, disagreeable; **-aktadt**, although, in spite of; **-blid**, unkind, unfavorable; **-konstlad**, artless.
obe/bodd, uninhabited.
-haglig(t), unpleasant.
-kant, unknown, strange.
-kymrad, unconcerned.
-lägen, ill, badly situated.
-skriffligh(t), indescribable.
-tydlig(t), inconsiderable, insignificant.
obskurantism, c., tendency towards obscureness, darkness, reaction.
ocean, c., ocean.
och, and.
ock, **också**, also, even.
odalbonde, m. 6, freeholder.
odeladt, undivided.
odjur, n. 5, wild beast, monster.
odia, 1, to cultivate; **-ling**, c. 2, cultivation, culture.
oduglig, unfit, no good.
odöd(e)lig, immortal; **-het**, c., immortality.
oenig, disagreed, at variance.
oerhörd, enormously, unheard (of).
ofantlig(t), immense(ly).
offentlig(t), public(ly).

offerlund, c. 3, sacrificial grove; **-ra**, 1, to sacrifice.
ofred, c., dissension, war.
ofri, not free.
ofta, often.
ofvan, above; **-för**, up above; **-på**, on top of.
ofärd, c. 3, ruin, destruction, misfortune.
oför|gänglig, imperishable; **-nösam**, unsatisfied, insatiable; **-r ä t t a d(t)**, unperformed; **-sagd**, undaunted; **-skräckt**, fearless; **-skyllid(t)**, undeserved(ly), unmerited; **-trötadt(t)**, untiring(ly); **-vitlig(t)**, irreproachable.
ogenhet, c., character of being disobliging.
ogenerad(t), easy, unconstrained.
ogilla, 1, to disapprove (of).
ogräs, n. 5, weeds.
ohygglig(t), unpleasant, hideous.
ojämn, uneven.
ok, n. 5, yoke.
okunnig, ignorant.
okynnesfä, n. 5, mischievous beast.
okänd, unknown.

olidlig(t), unbearable, intolerable (ly).
olik, unlike; **-het**, c., difference.
olja, c. 1, oil; **-etafia**, c. 1, oil painting.
olyckja, c. 1, accident, misfortune; **-ställe**, n. 4, place of accident.
olägenhet, c., inconvenience, trouble.
om, if; about; over again.
ombord, aboard, on board.
-igen, again, once more.
-kull, down.
-kring, around, about.
-sider, at last, finally.
-bud, n. 5, delegate, attorney.
-gifva, 4, to surround.
-gifning, c. 2, surrounding, environs.
-kostnad, c. 3, expense, cost.
-nämna, 2, to mention, to allude.
-slag, n. 5, change.
-sorg, c. 3, care, charge.
-sorgsfullt, with great care.
-ständighet, c. 3, circumstance, condition.
-tala, 1 or 2, to tell, to relate.
-vända, 2, to convert, to turn (about).
omåttlig(t), immoderate, intemperate.
omätlig(t), immeasurable.
omöjlig(t), impossible.
ond (97), evil, bad; "**ondt om**", scarce, hard to find.
onödig(t), unnecessary; **-an**, 1 onödan, when not necessary.
orange, c. 6, orange.
ord, n. 5, word; "**taga till ordet eller orda**", to speak; **-språk**, n. 5, **-stäf**, n. 5, proverb, saying.
orden, c. 2, order, society.
ordentlig(t), regular(ly), orderly; **-na**, 1, to arrange, to reg-

ulate; **-ning**, c. 2, order, arrangement.
orgel, c. 2, organ; **-brus**, n., organ-strains; **-läktare**, c. 5, organ gallery.
original, m. 3, an oldish, odd, peculiar fellow.
oriktig(t), wrong(ly), erroneous.
orka, 1, to be able (to bear or do).
orm, c. 2, snake; **-lik**, snake-like.
oro, c., unrest; **-a**, 1, to disturb.
orolig(t), restless(ly), uneasy, turbulent.
orre, c. 2, black cock.
orsak, c. 3, cause, reason.
ort, c. 3, region, place.
orädd, intrepid, fearless.
orätt, unjust, wrong; **-visa**, c. 1, injustice.
örörlig, immovable.
osa, 1, to smell, to stink.
osedd, unseen.
oskuld, c., innocence.
osynlig(t), invisible.
osläck(e)lig, unquenchable.
osäglich, inexpressible, unspeakable.
osäker(t), uncertain, unsafe.
otalig, innumerable.
otro, c., unbelief; **-lig**, incredible.
oundviklig, unavoidable, inevitable.
oupphörilig(t), unceasing(ly), incessant.
outtrött(e)lig, untiring, indefatigable.
ovan, unaccustomed, unused to; **-a**, c. 1, bad habit; **-lig**, unusual.
ovetandes, unknowingly.
ovillig(t), unwilling(ly).
oväldighet, c., impartiality.
oväntad(t), unexpected(ly).
oåtkomlig(t), out of reach.
oändlig(t), infinite(ly).

P

packa (sig) 1. to get gone.
palats, n. 5, palace.
pall, c. 2, stool, footstool.
panna, c. 1, forehead.
pansar, n. 5, coat of mail.
pant, c. 2, pledge (of love).
pappa, m. 1, father, papa.
par, n. 5, couple, pair.
parter, c. pl., parties (to a contest or controversy); **-isk**, partial, biased.
parti, n. 3, party; 1 parti,

wholesale, en gros.
pass, vid pass, about.
pass, n. 5, pass; **-era**, 1, to pass, to take place.
passa upp, 1, to wait, to serve; **-på**, to make use of an opportunity, to be at hand.
passadvind, c. 2, trade-wind.
pastor, c. 3, pastor.
patron, c. 3, owner of a factory or business.
pedagogik, c., pedagogy.

- pedant, c. 3, pedant.
 peka, 1, to point.
 pelarstam, c. 2, pillar-like stem or trunk.
 pensel, c. 2, painting-brush.
 pepparkaka, c. 1, ginger-cooky.
 person, c. 3, person; -ligen, personally; -lighet, c. 3, personality.
 pigga, f. 1, servant girl.
 pigpoesi, c. 3, servant-girl-poetry.
 pil, c. 2, arrow.
 pill, c. 2, willow.
 pingst, c., pentecost.
 pipa, c. 1, pipe.
 piska, 1, to whip, to beat.
 pjoller, n., silliness, nonsensical talk.
 planet, c. 3, planet.
 plansch, c. 3, picture, drawing.
 planta, c. 1, plant; -era, 1, to plant.
 plats, c. 3, place.
 pill, c. 2, or n., dressing (to be put into shape or condition).
 plikt, c. 3, duty, fine; -a, to have to pay (as fine or result).
 plocka, 1, to pick.
 plog, c. 2, plow.
 pluton, c. 3, platoon.
 plym, c. 3, plume.
 plåga, c. 1, pain, trouble.
 plåga, 1, to use to, to be in the habit of.
 plöja, 2, to plow.
 plötslig(t-en), sudden(ly).
 pojke, m. 2, boy; -språk, n. 5, boy language (what the boys called it).
 pol, c. 3, pole (geographical); -höjd, latitude; -stjärna, c. 1, polar star.
 pollsong, c. 3, side-whisker.
 politisk, political.
 pomp, c., pomp, splendor, show.
 port, c. 1, gate.
 porter, c., porter, stout.
 potatiskål, c., potato-vines.
 prata, 1, to talk.
 prakt, c., splendor; -full, splendid, beautiful.
 precis, just, precise(ly), exact(ly).
 predikstol, n. 2, pulpit.
 president, m. 3, president.
 pretention, c. 3, pretension, requirement.
 princip, c. 3, principle, rule.
 prins, m. 2, prince.
 pris, n. 3, price; —, n., praise; -a, 1, to praise.
 problem, n. 5, problem.
 prof, n. 5, proof, test, examination.
 professor, m. 3, professor.
 program, n. 5, program.
 promenad, c. 3, promenade; -era, 1, to promenade, to walk, to drive.
 protestantisk, protestant.
 provins, c. 3, province.
 prut, n., objection, difficulty.
 pryda, 2, to adorn; -nad, c. 3, adornment.
 praktig(t), good, splendid(ly), fine.
 pränt, n., print.
 präst, m. 3, priest, minister; -erakap, n. 5, clergy; -gård, c. 2, parsonage; -krage, c. 2, (great) daisy; -välde, n. 4, supremacy of the clergy.
 pröfva, 1, to try, to test; -ning, c. 2, test, tribulation.
 psalm, c. 3, psalm; -bok, c. 3, (74, 1, b), hymn book.
 psevdonym, c. 3, pseudonym.
 puls, c. 2, pulse.
 punsch, c., punch.
 purism, c. 3, purism, -ist, c. 3, purist.
 purpur, n., purple; -drufva, c. 1, purple grape; -rodnad, c. 3, purple glow.
 purpra, 1, to purple.
 pusta, 1, to rest, to breathe heavily, to take breath.
 putsa, 1, to clean, to scour, to dress up.
 pyramid, c. 3, pyramid; -form, c. 3, shape of pyramid.
 pyssling, c. 2, pigmy.
 på, on; -följd, c. 3, consequence, result; -minna, 2, to remind, to call attention to; -stående, n. 4, statement, assertion; -träffa, to find, to discover.
 pôle, c. 2, pole.
 påse, c. 2, small bag.
 päls, c. 2, fur coat.
 pärla, c. 1, pearl, bead.
 pärm, c. 2, cover (on a book).
 päron, n. 5, pear.
 pöisepinne, c. 2, = korfsticka.

R

- rackare, m. 5, scoundrel.
 rad, c. 3, row, line.
 rak(t), straight.
 raka, 1, to shave.
 ramla, 1, to tumble, to fall.
 rand, c. 3 (71, 1, b), edge, border, horizon.
 rang, c., rank.
 ransakning, c. 2, trial, investigation.
 ras, n., falling down, raging, din.
 rask, active, brisk, lively.
 rassla, 1, to rustle.
 rast, c. 3, rest, halt; -lös(t), rest-less(ly).
 ravelinsluttning, c. 2, slope of half-moon-sconce.
 reda (sig), 2, to get along, to make one's living; —, 2, to explain, to settle.
 reda, c. order; -lig, honest, up-right, orderly.
 redan (re'n), already.
 redskap, n. 5, tool.
 referat, n. 5, report, minutes.
 reformat, c. 3, reformation.
 refva, 1, to reef (sails).
 regemente, n. 4, regiment.
 regent, m. 3, regent, ruler.
 regeringsbord, n. 5, government table (around which the cabinet sits).
 regn, n., rain; -båge, c. 2, rain-bow; -bäck, c. 2, rain-brook; -droppe, c. 2, rain-drop; -ig(t), rainy; -moln, n. 5, rain-cloud.
 rekryt, c. 3, recruit.
 rektor, m. 3, rector, president (of a school).
 religiös, religious.
 ren, pure, clean.
 resa, c. 1, journey; —, 2, to journey, to travel; -ande, c. 5, traveler.
 resia, 2, to raise, to erect; -lig, tall; -ning, c. 2, framework; insurrection.
 resonera, 1, to reason.
 resschal, c. 2, traveling shawl.
 restaurationsrum, n. 5, restaurant room.
 rest, c. 3, rest, remainder.
 reta, 1, to anger, to tease.
 reträtt, c. 3, retreat.
 reumatism, c., rheumatism.
 riddare, m. 5, knight; -arslag, n. 5, dubbing; -erlig, knightly, noble, manly; -arskap, n. 5, knighthood.
 ridknekt, m. 2, groom.
 rifva, 4, to scratch, to tear, to pull down.
 rigg, c. 2, rigging (of vessel).
 rik, rich; -edom, c. 2, riches.
 rikle, n. 4, kingdom; -sföreståndare, m. 5, regent (during an interregnum); -sförsamling, c. 2, diet, congress; -shöfvidsman, m. 6, commander in chief; -råd, n. 5, royal, councilor.
 riktig, real, right, straight, correct; -het, c. 3, correctness.
 riktning, c. 2, direction.
 rim, n. 5, rhyme.
 ring, c. 2, ring, circle.
 ringa, poor, little, of small account.
 rinna, 4, to flow.
 ris, n. 5, brush, branches, switch (with which to administer a whipping).
 rispa, 1, to scratch, to wound lightly.
 ro, 3, to row.
 ro, c., quiet, rest, stillness; -lig(t), quiet, still; funny, pleasant.
 roa, 1, to amuse.
 rock, c. 2, coat.
 roddbåt, c. 2, row-boat.
 rodna, 1, to blush.
 rof, n. 5, prey, booty; -djur, n. 5, beast of prey.
 rofva, c. 1, turnip.
 romantisk, romantic.
 rop, n. 5, shout, talk; "komma i rop", get known, talked about; -a, 1, or 2, to shout, to call.
 ros, c. 1, rose, flower; -enröd, rosy red; -endröm, c. 2, rosy dream.
 rosa, 2 or 1, to praise.
 rostig, rusty.
 rotad, rooted.
 rubrik, c. 3, title, heading, division.
 ruin, c. 3, ruin.
 rulla, 1, to roll.
 rum, n. 5, room.
 rund(t), round; -klippt, cut round; —, 3, round, circle.
 rus, n. 5, intoxication; -a, 1, to rush.
 ruska, 1, to shake.
 rycka, 2, to jerk, to pull; — upp, to pull up; — på axlarna, to shrug the shoulders.

rygg, c. 2, back; -a tillbaka, 1, to fall back, to hesitate.
 rykte, n. 4, report, reputation.
 rymd, c. 3, space; -lig, roomy, light, easy fitting.
 rynka, c. 1, wrinkle.
 ryslig, horrible.
 ryss, m. 2, Russian.
 ryta, 4, to roar.
 rå, damp.
 råd, n. 5, council, counsel, advice, way, means; hitta på —, find a way, means; -a, 2, to counsel, to advise, to rule; -göra, 2, to consult, to deliberate; -snerre, m. 2, councillor; -skammare, c. 5, council chamber; -slag, n. 5, consultation, plan, project.
 råg, c. 1, rye; -stånd, n. 5, stalk of rye; -såde, n. 4, cultivation of rye.
 råka, 1, to happen; — att, happen to; — in på, get on to; — i, to get into a certain state or condition.
 rån, n. 5, robbery.
 räckja, 2, to reach; -e, n. 4, railing.
 rädd, afraid.
 rädda, 1, to save, to rescue; -ad, saved; -ning, c. 2, rescue, deliverance.

rädsia, c. 1, fear.
 räf, c. 2, fox; -mat, c., food for a fox.
 räkna, 1, to count, to consider; -esätt, n. 5, rules for figuring; -ing, c. 2, counting, bill; account.
 ränker, c. pl., intrigues.
 ränna, 2, to run, to rush.
 ränsel, c. 2, knapsack.
 rätt, just, straightway; "rätt som det var", in a moment, all of a sudden; -ning, c. 2, straightening (a line, or position).
 rätt, c., right; -visa, c., justice.
 rätt, c. 3, dish or course of food.
 röd, red; -glänsande, gleaming red.
 rödja, 2, (129), to clear, to break (ground).
 röja, 2, to disclose, to show.
 rök, c., smoke; -a, 2, to smoke; -ut, to drive out by smoke.
 röna, 2, to experience, to find out by experience.
 rönn, c. 2, mountain ash.
 röra, 2, to move, to touch; -d, moved; -else, c. 6, motion, emotion; -elseteori, c. 3, theory of motion.
 röst, c. 3, voice.

S

sa' = sade.
 sadel, c. 2, saddle.
 saffransbröd, n. 5, saffron bread.
 saft, c. 3, juice.
 saga, c. 1, history, story.
 sak, c. 3, thing, case, matter; "stor sak i det", no matter; -ören, n. pl., fines, mulct.
 sakt/a, slowly; -elig(t), slowly.
 sakna, 1, to miss, to be in want of.
 sal, c. 2, hall, living room; -sfönster, n. 5, parlor-window.
 salfva, c. 1, volley; salve.
 salicylsyra, c. 1, salicylic acid.
 salig(t), blessed(ly).
 salong, c. 3, saloon, drawing-room.
 samdräkt, c., concord, unanimity.
 -färdse, c., intercourse, communication.
 -hällsordning, c., order, law, regulation of society.
 -hällsförhållande, n. 4, state or condition of society.

-klang, c., accord.
 -la, 1, to gather; -ling, c. 2, gathering, collection.
 -språk, n. 5, -tal, n. 5, conversation, talking over together.
 -tidig(t) contemporary, contemporaneously.
 -tycke, n. 4, consent, assent.
 samfundsadanare, m. 5, founder or builder of society or state.
 samma (-e), same.
 samman, together; -binda, 4, to tie, to bind together, to unite; -frysa, 4, to freeze together; -räkna, 1, to count, to add together; -stämna, 2, to agree; to call to meet.
 samt, and, also.
 sand, c., sand; -ig, sandy.
 sann, true; -erligen, truly; -färdig(t), truthful(ly); -färdighet, c., truthfulness.
 sannolik(t), likely.
 sanning, c. 2, truth; -skär, truth-loving.

sanslös, unconscious.
 sarga, 1, to lacerate.
 sats, c. 3, start; dose; sentence (in grammar), statement.
 se (135), to see.
 sed c. 3, custom, morals; -lighet, c., morality.
 sedan (se'n), since, after, afterwards.
 sedermera, later, afterwards.
 segel, n. 5, sail; -massa, c. 1, mass (amount) of sail.
 seger, c. 2, victory; -lön, c. 3, reward of victory; -rik, victorious; -tåg, n. 5, triumphal march.
 sekel, n. 5, century.
 sekund, c. 3, second.
 sen(t), late, slow, slowly.
 september, September.
 sergeant, m. 3, sergeant.
 sex, six.
 sexton, sixteen.
 sexuddig, six-pointed.
 sida, c. 1, side, page.
 signa, 1, to bless.
 sikte, n. 4, sight.
 silfver, n., silver; -band, silvery band; -dart, c. 3, silver poniard; -hår, n., silvery hair; -klar, clear as silver; -vinge, c. 2, silvery wing.
 silkeskrage, c. 2, silken collar.
 simma, to swim; -fågel, c. 2, swimming bird.
 simpel, simple.
 sin (108).
 sinna, 4, to think of, to keep one's mind riveted on.
 sinne (sinn'), n. 4, sense, mind, disposition; -lag, n. 5, disposition of mind; -esro, c., peace of mind.
 sinsemellan, between or among themselves.
 sippa, c. 1, anemone.
 sirap, c. 3, syrup.
 sitta, 4, to sit.
 sju, seven; -nde, seventh; -tiden, at 7 o'clock; -ttio, seventy; -ttonhundratalet, 1700-talet (163); -ttonårig, seventeen years old.
 sjuda, 4, to seethe, to boil.
 sjuk, sick; -dom, c. 2, sickness.
 sjunga, 4, to sing.
 sjunka, 4, to sink.
 sjåp, n. 5, simpleton, clown.
 själ, c. 2, soul; -aherde, m. 2, soul-shepherd, pastor.
 själf, self; -a, even, the very;

-rådig, self-governing, independent; -rådighet, c., independence.
 sjätte, sixth.
 sjö, c. 2, lake, sea; -brygga, c. 1, landing, wharf; -buss, m. 2, sea tar; -fågel, c. 2, sea bird; -kaptén, m. 3, sea captain; -konung, m. 2, sea-king; -ledes, by water; -lif, n., life on sea; -man, m. 6, sailor, seaman; -manstag, n. 5, behavior of a seaman; "till sjö! till sjö!" to sea! to sea!
 skadja, 1, to harm, to injure; -edjur, n. 5, harmful, noxious animal; -llg, harmful; -skjuten, crippled by shot.
 skaka, 1, to shake, to tremble.
 skald, m. 3, poet; -estycke, n. 4, poem.
 skaik, m. 2, rogue, knave.
 skall, n. 5, loud sound, barking cry; -a, 1, to resound, to echo.
 skam, shame; -lös(t), shameless.
 skans, c. 2, sconce, fort.
 skapja, 1, to create; -else, c. 6, creation; -nad, c. 3, shape, form.
 skara, c. 1, crowd, troop, multitude.
 skariakansrödt, scarlet red.
 skarp(t), sharp(ly).
 skatt, c. 3, treasure, tax.
 ske, 3, to happen, to occur, to take place.
 sken, n. 5, shine, light, lustre; appearance.
 skepp, n. 5, ship; -are, m. 5, skipper; -sbruten, shipwrecked.
 skicka, 1, to send; — sig, to behave.
 skida, c. 1, ski.
 skifta, 1, to shift or vary (in colors).
 skilfva, c. 1, shive.
 skimmer, n. 5, glitter, glimmer; -ra, 1, to glitter, to glimmer.
 skilja, 2 (129; 55, 2, d), to separate.
 skilling, c. 2, shilling (a fiftieth part of a riksdaler or crown = 2 öre).
 skillnad, c. 3, difference.
 skina, 4, to shine.
 skinnåls, c. 2, leather seat.
 skjortja, c. 1, shirt; -ärm, c. 2, shirt sleeve.
 skjul, n. 5, shed.

skjuta, 4, to shoot, to shove.
 skjuts, c. 2, conveyance by post-horse, livery, or any mode, except by rail or water; -bonde, m. 6, driver; -kärra, c. 1, cart.
 sko, c. 6, shoe.
 skog, c. 2, wood, forest; -ig, woody; -sklädd, covered with forest; -shöjd, c. 3, wooded hill; -stig, c. 2, path in the forest.
 skoia (ska') (125, a).
 skola, c. 1, school; -adjunkt, m. 3, adjunct teacher; -gård, c. 2, school yard; -hus, n. 5, school house; -sal, c. 2, school room, hall; -vaktmästare, m. 5, school janitor; -ungdom, c. 2, students.
 skonja, 1, to spare; -ningslös, unsparring.
 skorsten, c. 2, chimney.
 skott, n. 5, shot.
 skotta, 1, to shovel (path).
 skratta, 1, to laugh.
 skri, n. 5, shout, noise; -ka, 4, to cry, to shout.
 skrida, 4, to glide, to move slowly.
 skrifva, 4, to write; -velse, c. 6, writing, document.
 skrud, c. 2, shroud, garb, attire.
 skrufva, 1, to screw, — in, to screw in.
 skrynklig, wrinkled.
 skråla, 1, to bawl, to shout with boisterous noise.
 skräck, c. 1, fright, fear.
 skräddarlära, c. 1, (learning a) tailor's trade.
 skrämma, 2, to frighten.
 skugga, c. 1, shadow.
 skuldra, c. 1, shoulder.
 skull, cause, reason, sake; för min —, for my sake.
 skum, n., foam; dim; -ma, 1, to foam.
 skur, c. 2, shower.
 skuta, c. 1, ship.
 sky, c. 2, sky, clouds; -högt, skyhigh.
 sky, 3, to detest, to abhor.
 skydd (skygd), n. 5, protection, defense; -a, 1, to protect, to defend.
 skyldig, guilty, indebted.
 skyldra, 1, to present arms.
 skylla (på), to blame, to charge.
 skymfa, 1, to insult.
 skymning, c. 2, twilight.

skynda, 1, to hurry.
 skådja, 1, to view, to behold; -espel, n. 5, show, play, drama.
 skål, c. 2, toast, health.
 skåp, n. 5, cupboard.
 skägg, n. 5, beard; -lös, beardless.
 skäl, n. 5, ground, reason.
 skälfva, 2, to shake, to tremble.
 skälla, 2, to bark, to mock, to make fun of.
 skämma(s), 2, to be ashamed, to spoil.
 skämtja, to joke, to jest; -ande, n. 5, joking, jesting; -sam, jocose, merry.
 skänka, 2, to give, to present.
 skär, clear, fair, pure.
 skära, 4, to cut.
 skärgårdsnatur, c. 3, coast climate and scenery.
 sköfla, 1, to plunder, to pillage.
 sköld, c. 2, shield.
 skölja, 2, to wash, to rinse.
 skön(t), beautiful(ly); -het, c., beauty.
 skönja, 2, to discern, to begin, to perceive.
 skör, brittle.
 skörd, c. 2, harvest, crop; -eman, m. 6, harvester.
 skötle, n. 4, bosom, lap; -a (om), 2, to take care of, to do.
 slaf, c. 2, slave; -eri, n. 3, slavery.
 slag, n. 5, kind.
 slag, n. 5, strike, blow, beat; -smål, n. 5, fight.
 slik, such.
 slipa, 1, to grind, to sharpen.
 slippa, 4, to escape, to come off, to get from.
 slita, 4, to tear, to pull, to wear; slita ondt, to work hard, to slave.
 slöckna, 1, to go out (about light or life).
 slott, n. 5, castle.
 slug(t), sly, cunning, smart.
 slumler, c., slumber; -ra, 1, to slumber.
 slut, n. 5, end, close; -a, 1 or 4, to end, to close; — sig omkring, to surround; -lig, final; -ligen, finally; -förhör, n. 5, final hearing.
 sluttja, 1, to slope; -ning, c. 2, slope.
 syngel, m. 2, scamp.

- slå**, 4, to strike, to beat, to knock; **-ss**, to fight; — **ut**, to break out, to open, to blossom.
- släckja**, 2, to extinguish; **-nings-apparat**, c. 3, apparatus for putting out fire.
- släde(-a)**, c. 2, sled.
- släkt**, c. 3, relation; **-e**, n. 4, generation; **-ing**, c. 2, relative; **-skap**, n. 5, relationship.
- slänga**, 2, to throw, to hurl.
- släpa**, 1, to drag, to toil; "**slita och släpa**", to work hard.
- släppa**, 2, to let go, to let loose, to quit.
- slätt**, c. 3, plain; **-land**, n. 5, level country.
- smak**, c., taste; **-a**, 1, to taste.
- smal**, narrow.
- smaragd**, c. 3, emerald.
- smattra**, 1, to crackle, to clatter.
- smekning**, c. 2, caress.
- smida**, 2, to forge, to hammer.
- smink**, n., cosmetics, paint.
- smula**, c. 1, crumb, grain.
- smycka**, 1, to adorn.
- smyga**, 4, to sneak, to steal (in or out, or away), to slink.
- små** (91, 4; 97); **-fåglar**, c. 2, pl., small birds; **-ningom**, little by little.
- småle** (35), to smile.
- småländsk**, pertaining to Småland.
- smädelse**, c. 6, calumniation, blasphemy.
- smälla**, 4 or 2, to crack, to make a report, to pop off.
- smältia**, 2, to smelt; **-are**, m. 5, smelter.
- smärtia**, c. 1, pain, anguish; **-sam(t)**, painful.
- smörja**, c., trash.
- snabb**, swift.
- snafva**, 1, to stumble, to trip.
- snar**, quick, swift; **-t**, soon.
- sned**, wry, crooked, aslant.
- snäll**, n. 4, genius; **-rik**, ingenious.
- sno**, 3, to twist; — **omkring**, to fuss around.
- snurra**, c. 1, top.
- snyftning**, c. 2, sob.
- snäll**, good, kind.
- snärja**, 2, to snare, to gather.
- snäsig**, snappish.
- snö**, c., snow; **-a**, 1, to snow; **-bollskrig**, n. 5, snowball war; **-ig**, snowy; **-fylld**, filled with snow; **-hvit**, snowy white.
- socken**, c. 2, parish; **-skola**, c. 1, parish school; **-stuga**, c. 1, parish house.
- sofva**, 4, to sleep.
- sol**, c. 2, sun; **-ljus**, n. sunlight; **-nedgång**, c., sunset; **-sicka**, c. 1, sunflower; **-sken**, n., sunshine; **-stråle**, c. 2, sunbeam; **-uppgång**, c., sunrise; **-värme**, c., sunheat; **-öga**, c. 4, marsh marigold.
- soldat**, c. 3, soldier; **-goese**, m. 2, soldier boy; **-ämne**, n., subject out of which a soldier may be made.
- som**, who, which, as.
- sommar**, c. 2, (70, c.), summer; **-morgon**, c. 2 (70, c.), summer morning; **-natt**, c. 3 (71, 1, b), summer night.
- solstånd**, n. 5, summer solstice.
- somna**, 1, to go to sleep.
- sopa**, 1, to sweep.
- sorg**, c. 3, sorrow; **-fri**, free from sorrow; **-ehus**, n. 5, house of sorrow; **-sen**, sorrowful.
- soria**, 1, to murmur, to babble.
- sort**, c. 3, kind, quality.
- sotad**, sooty.
- spanskrör**, n. 5, cane, bengal cane.
- spaning**, c. 2, spying, scouting; news.
- spara**, 1, to save; **-sam**, saving.
- spefullt**, sarcastically, scornfully.
- spejel**, c. 2, mirror; **-la**, 1, to mirror; **-klar**, clear as a mirror.
- speja**, 1, to spy; **-are**, m. 5, spy.
- spel**, n. 5, play, game; **-a**, 1, to play.
- spets**, c. 2, point, top.
- spilla**, 2, to waste.
- spilla**, c. 1, splinter.
- spira**, c. 1, scepter; —, 1, to sprout, to bud.
- spis(ef)**, c. 2, fireplace.
- spjut**, n. 5, spear.
- spjitter ny**, brand new.
- spolig**, m. 2, sapling (boy).
- sporrsträck**, n., gallon.
- spotsk**, haughty, defiant.
- spotta**, 1, to spit, to mock.
- spraka**, 1, to crackle.
- spratt**, n. 5, trick, prank.
- spricka**, 4, to burst, to unfold (buds into flowers).
- sprida**, 4, to spread.
- springja**, 4, to run; **-brunn**, c. 2, artesian well, fountain.
- språka**, 1, to talk.

språng, past tense of springa
instead of sprang.

spränga, 2, to burst.

sprätt, m. 2, dude.

sprättbåge, c. 2, longbow.

spånad, c. 3, spinning.

spång, c. 3, (71, 1, 2), narrow
bridge, foot log.

spår, n. 5, track.

späd, tender.

spän|na, 2, to stretch, to buckle;
-nande, interesting; — för, to
hitch up; -stighet, c., ten-
sion; elasticity.

spörja, 2, (129), to ask, to find
out, to hear.

stack, c. 2, stack.

stackars, poor.

stad, c. 3 (71, 1, b), city; -skyr-
ka, c. 1, city church; -släka-
re, m. 5, city physician.

stadd, in a certain place, posi-
tion or condition.

stadig, steady.

staf, c. 2, staff; -va, 1, to spell.

stag, n. 5, stay.

staket, n. 5, picket-fence.

stall, n. 5, stable.

stam, c. 2, stem, trunk.

stampa, 1, to stamp, to pitch
(about a vessel).

stannja, 1, to stop, to remain;
-fägel, c. 2, bird which re-
mains all the year.

stappla, 1, to stumble, to falter.

stark, strong.

stat, c. 3, state; -sman, m. 6,
statesman; -sråd, n. 5, state
councilor.

station, c. 3, station; -shus, n.
5, station house, depot;

-skarl, m. 2, station keeper.

steg, n. 5, step; steg för steg,
step by step; -e, c. 2, ladder.

steka, 2, to fry, to roast.

stel, stiff, hard; -na, 1, to grow
stiff.

sten, c. 2, stone; -backe, c. 2,
stone hill; -block, n. 5, stone
block, rock; -hus, n. 5, stone
house; -källare, c. 5, stone
cellar.

sticka, 4, to stick, to sting, to
pierce; "sticka ut" från, to
put out from.

stig, c. 2, path, -a, 4, to step, to
walk; stiga, c. 1, sty.

still(a), still, quiet.

stim, n. 5, bustle, noise.

stirra, 1, to stare.

stjälja, 4, to steal.

stjälk, c. 2, stem, stalk.

stjälpa, 2, to tip, to turn over.

stjärn|a, c. 1, star; -banér, n.
5, starry banner; -blick, c.
2, look, glance of star;
-ehvalf, n. 5, starry vault;
-klar, starry clear; -ekväll,
c. 2, starry evening; -lik,
starlike.

stjärt, c. 2, tail (on bird, fish
or reptile); -fjäder, c. 2, tail
feather.

stoft, n. 5, dust (mouldering
body).

stoj, n., noise, bustle; -a, 1, to
bustle, to make noise.

stol, c. 2, chair, stool.

stolt, proud; -het, c., proudness,
pride.

stoppa, 1, to stop, to put; stoppa
på sig, to pocket.

stor, large, great; -artad, grand;
-het, c., greatness; -hets-
bubbla, c. 1, greatness-bubble
(fictitious greatness); -skola,
c. 1, high school; -verk, n. 5,
great achievement.

storm, c. 2, storm; -svala, c. 1,
stormy petrel.

straff|arbete, n. 4, penal serv-
itude; -dom, c. 2, punish-
ment.

strand, c. 3 (71, 1, b), strand,
shore.

strax, immediately.

streta, 1, to strive, to struggle.

strid, c. 3, battle, fight; -a, 4,
to battle; -sbuller, n., din of
battle; -slust, c., desire for
strife, battle.

strid, rapid.

strimma, c. 1, streak, stripe.

strumpa, c. 1, stocking.

stryk, n., whipping, licking;
-rädd, afraid of whipping.

stryka, 4, to stroke, to rub
(gently).

strå, n. 4, straw, stalk.

strå|la, 1, to beam, to radiate;
-e, c. 2, beam, ray; -regn, n.
5, rain of spray (rays).

sträcka, 2, to stretch, to reach.

sträffa, 1, to strive, to make an
effort.

sträng, c. 2, string, (on an in-
strument); -aspel, n. 5, string
music.

sträng, hard, severe; -het, c.,
severity.

strö, 3, to strew.

ström, c. 2, stream, river; -karls-
harpa, c. 1, Nix' harp; -ma,
1, to stream, to flow.

student, c. 3, student.

- studj***era*, 1, to study; -ium, n., 3, study (80, 4, c).
stuga, c. 1, small house, room.
stum, dumb, silent.
stund, c. 3, while, moment; -*eligen*, once in awhile.
stunk, c. 2, bird house.
stycke, n. 4, piece, part.
styf, stiff.
styg, n. 5, pang, pain.
styr, restraint; *hålla styr på*, to keep still; -a, 2, to govern, to direct; -*else*, c. 6, government, management; -*m a n*, m. 6, mate.
styrka, c., strength.
stå, (135), to stand.
stål, n., steel, spear.
stånd, n., class, order; (pl. *ständer*, the "houses" of the congress = *riksdag*); -*punkt*, c. 3, standpoint, point of view.
ståt, c., pomp, show; -*lig*, stately, fine.
städse (*städs'*), always.
stäf, c. 2, prow (of a ship).
ställ*ja*, 2, to put, to place; — *sig in hos*, to make friends with; -*e*, n. 5, place, location; *i stället för*, in place of; -*ning*, c. 2, position, condition.
stämma, c. 1, voice, tone; —, 2, to tune, to tone; — *ner*, to make sad.
ständigt, always, continually.
stänga, 2, to shut, to close, to obstruct.
stänk, n. 5, spray; -a, 2, to spray, to sprinkle.
stärka, 2, to strengthen.
stöd, n. 5, stay, support; -*ja*, 2, (129), to steady, to support.
störa, 2, to disturb, to annoy.
störta, 1, to fall, to rush, to throw (precipitately).
stöta, 2, to push, to shove, to pound, to offend.
suck, c. 2, sigh.
suga, 4, to suck, to draw (out), to exhaust.
sugga, f. 1, sow.
sula, c. 1, sole.
sump*ig*, miry.
sund, sound, healthy; -*het*, c., soundness, health.
sur, sour; -*kål*, c., sauerkraut.
surra, 1, to buzz.
sus, n., sough, murmur; -a, 1, to sough, to murmur.
svag, weak.
svaja, 1, to sway, to wave.
sväl, cool; -*ka*, c., coolness.
svala, c. 1, swallow.
svalg, n. 5, throat.
sväll*ja*, n. 5, swell, rush (of waves); -a, 1, to swell, to rush (in waves).
svamp, c. 2, mushroom.
svan, c. 2, swan.
svar, n. 5, answer; -a, 1, to answer.
svart, black, dark.
svedd, scorched.
svek, n. 5, deceit, guile.
sven, m. 3, swain, page.
svensk, Swedish; -*talande*, Swedish speaking.
svepa, 2, to wrap, to envelope.
svett, c., sweat; -*as*, 1, to sweat.
svida, 4, to smart, to pain.
svika, 4, to desert, to fail, to deceive.
svikta, 1, to bend, to give way, to fail.
svåger, m. 2, brother-in-law.
svår, hard, difficult; -*ighet*, c., difficulty.
sväfv*a*, 1, to soar, to float, to hover.
svälja, 2, to swallow.
svälla, 2, to swell, to expand.
svält, c., hunger, starvation; -a, 4, to starve.
sväng*a*, 2, to swing, to turn; -*ning*, c. 2, turning; -*rum*, n. 5, room to turn, to move about.
svärd, n. 5, sword.
svärja, 4, to swear.
svärm, c. 2, swarm.
sylt, n. 5, preserve.
symbol, n. 5, symbol.
syn, c. 3, sight, scene; -*as*, 2, to be seen, to appear; -*lig*, in sight, visible; -*krets*, c. 2, -*vidd*, c. 3, horizon of vision.
synd (om), pity, too bad for.
synnerhet, 1 —, -*ligen*, especially.
syrlig, sourish, acetous.
syskon, n. pl. brothers and sisters; -*drag*, n. 5, features of relationship.
syssla, c. 1, duty, occupation, business, office; -*elsättning*, c. 2, occupation; -*la*, 1, to work, to be engaged in; -*elsätta* (sig med) (129), to be occupied (with).
system, n. 5, system; **Systema Naturæ**, system of nature.
syster, f. 2, sister.
så, so, then; *så att*, so that.
så, 3, to sow, to seed; -*ningstid*, c. 3, seeding time.
sådan, such; en —, such a.

så framt, såvida, if, so far as.
 således, thus, then.
 sålunda, thus, in this manner, then.
 såsom, as, like.
 sång, c. 3, song; -are, m. 5, singer; -fågel, c. 2, singing bird; -täflan, c., singing contest.
 sår, n. 5, sore, wound; -a, 1, to wound.
 säck, c. 2, sack.
 säd, c., seed, grain; -esbygd, c. 3, region where grain is cultivated; -esfält, n. 5, grain field.
 säf, c., rush, reed.
 säga (129), to say; -en, c. 3, tale, story.
 säker, sure, secure.
 säl, c. 2, seal.
 sälj, c. 2, swallow.
 sälja (129), to sell.
 säll, happy, blessed, contented.
 sällan, seldom; -sam, peculiar; -spord, seldom heard of; -synt, seldom seen.

tack, c. or n., thanks; -sam, thankful; -samhet, c., thankfulness.
 tafia, c. 1, picture, painting; board, tablet.
 taga, 4, to take; —fatt, to take a hold, to catch up.
 tak, n. 5, roof.
 tal, n. 5, number; in compounds such as, ental, tvåtal, hundratall.
 tal, n. 5, speech; -a, 1 or 2, to speak; -are, m. 5, speaker; -trast, c. 2, speaking thrush.
 talang, c. 3, talent, skill, ability.
 talg, c., tallow.
 tankle, c. 2, thought, -full thoughtful, pensive.
 tapper, brave; -het, c., bravery.
 tarflig, poor, humble; -het, c., frugality.
 te, 3, to show; —sig, to appear. te = att. (p. 146.)
 tecken, n. 5, sign.
 teknisk, technical.
 teg, c. 2, field or part of a field.
 tegel, n., brick; -lass, n. 5; -last, c. 3, load of brick; -panna, c. 1, roof tile.
 teleskop, n. 5, telescope.
 tempel, n. 5, temple.
 teolog, m. 3, theologian; -isk, theological.
 teori, c. 3, theory.

sällskap, n. 5, company, society; -sande, c., spirit of society.
 sända, 2, to send.
 säng, c. 2, bed; -kant, c. 3, edge of bed.
 sänka, 2, to lower, to let down; -ning, c. 2, lowering, depression.
 särdeles, especially; -skild(t), separate(ly), especial(ly).
 sätt, n. 5, mode, manner, custom.
 sätta (129), to set, to put, to plant; sätta i väg, to start off.
 söckendag, c. 2, week day.
 söder, south; södra, southern.
 sörja, 2, to sorrow, to grieve.
 söka, 2, to seek; —att, to try to.
 sömn, c., sleep.
 söndagsmorgon, c. 2, (70, c) Sunday morning.
 sönderkrossa, 1, to crush to pieces; -slå, 4, to break to pieces.
 sötblomster, n. 5, camomile.

T

term, c. 3, term (technical); -in, c. 3, term, semester.
 testamente, n. 4, testament, will.
 tid, c. 3, time; -ig(t), early; -ehvarf, n. 5, era, epoch; -sföljd, c. 3, chronological order.
 tiga, 4, to be silent; —still, to shut up.
 tiggare, m. 5, beggar.
 till, to.
 -baka, back.
 -bedja, 4, to worship.
 -falla, 4, to fall to.
 -flyktsort, c. 3, place of refuge.
 -foga, 1, to add, to inflict.
 -fredsställa, 2, to satisfy.
 -fråga, 1, to ask, to interrogate.
 -frågan, c., interrogation, question.
 -fångataga, 4, to take captive, to capture.
 -fälle, n. 4, chance, occasion.
 -gifvenhet, c., attachment, affection.
 -gå (135), to transpire, to happen.
 -gång, c. 2, admission, access, resource, expedient.
 -lika, likewise, also.
 -kännagifva, 4, to announce, to publish, to make known.
 -låta, 4, to permit.

- låteise, c. 6, permission.
 -lägga (129), to add.
 -måle, n. 4, charge, reproach.
 -räckligt, sufficient.
 -sammans (med), together (with).
 -stånd, n. 5, condition, position.
 -varelse, c. 6; -varo, c., existence.
 -ämnad, intended.
 -önska, 1, to wish, to congratulate.
 tills, until.
 tim/me, c. 2, hour; -lig, temporal.
 timmer, n., timber, lumber.
 timotej, c., timothy.
 tindra, 1, to twinkle, to glimmer.
 ting, n., thing, assembly where laws were made and executed.
 tio, ten; -dubbla, 1, to make tenfold.
 titel, c. 2, title; -blad, n. 5, title page.
 titt, c., look, short visit; -a, 1, to look, to peep.
 tjock, thick; -a, c., fog.
 tjog, n. 5, score.
 tjudra, 1, to tether.
 tjuf, c. 2, thief; -streck, n. 5, rascality.
 tjuga, c. 1, hay fork.
 tjugo(-u), twenty; -femårig, twenty-five years old.
 tjur, m. 2, bull.
 tjusa, 1 or 2, to charm, to please.
 tjuta, 4, to howl, to roar.
 tjäder, c. 2, woodgrouse.
 tjäle, c., frost (in the earth).
 tjäll, n. 5, hut, house.
 tjänja, 1 or 2, to serve, to earn; -are, m. 5, servant.
 tjänst, c. 3, service, favor; -egöromål, n. 5, duty in service; -eman, n. 5, official, public servant.
 tjärja, c., tar; -blomster, n. 5, catch-fly.
 tjärn, n. 5, mountain lake.
 tobak, c. 3, tobacco.
 toga, c. 1, mantle, cloak.
 tok, m. 2, fool, idiot; -a, f. 1, foolish woman; -ig(t), foolish(ly).
 tolf, twelve.
 tolk, c. 2, spokesman, interpreter; -a, 1, to interpret.
 tom, empty.
 ton, c. 3, tone; -a, 1, to sound.
 topp, c. 2, top.
 torf, c. 2, sod, turf; -chevelure, c. 3, sod or grass covering.
 torg, n. 5, marketplace.
 torka, 1, to dry, to wipe.
 torn, n. 5, steeple; -spira, c. 1, steeple spire.
 torr, dry.
 traf, c., trot.
 trakt, c. 3, district, region, neighborhood.
 traktera, 1, to treat, to entertain.
 trampa, 1, to trample.
 trappja, c. 1, step, stairway; -hörn, n. 5, corner of step.
 trasig, ragged.
 tre, three; -djedel, a third; -faldt, threefold.
 trefva, 1, to grope, to feel.
 trefnad, c., comfort, ease, pleasure.
 trenne, three.
 trettio, thirty.
 triangelformig, having triangular form.
 trivas, 2, to thrive.
 trind, round.
 tro, c., faith, belief; —, 3, to believe; -fast, faithful; -fasthet, c.; -het, c., faithfulness; -lös, faithless; -tjänare, m. 5, trusted servant, one who has been long in the service.
 trogen (tro') faithful, steadfast.
 troll, n. 5, goblin; -karl, m. 2, magician; -slag, n. 5, magic stroke.
 tron, c. 3, throne; -a, 1, to sit on a throne, to appear in majesty and glory.
 tropik, c. 3, tropic.
 tropp = trupp, c. 3, troop.
 trosförvandt, fellow believer (religionist).
 trotsa, 1, to defy.
 truga, 1, to force, to press, to entreat.
 trumma, c. 1, drum.
 trupp, c. 3, troop.
 tryckja, 2, to press, to print; -alster, n. 5, printed matter.
 trygg, secure, safe.
 tryta, 4, to give out.
 träd, c. 2, thread.
 tråkig, tedious, tiresome.
 trång, narrow, small.
 trä, n., wood; -golf, n. 5, wooden floor; -snitt, n. 5, wood cut.
 träd, n. 5, (73, 1), tree; -gård, c. 2, orchard; -gårdssångare, c. 5, orchard singer; -rot, c. 3, (71, 1, b), root of tree; -slag, n. 5, kind of tree.
 träffa, 1, to meet, to find, to hit.
 tränen, insidious, untiring.
 träl, c. 2, serf; -dom, c., servitude.

tränga, 2, to push, to crowd, to pierce, to penetrate, to press.
 träta, 2, to quarrel; —, c. 1, quarrel.
 trög, slow, dull, lazy.
 tröska, 1, to thresh.
 tröst, c., comfort, consolation; -a, 1, to comfort, to console.
 trött, tired; -het, c., weariness; -sam, tiresome.
 tufva, c. 1, molehill, little hillock.
 tumla, 1, to tumble, to romp; -melplats, c. 3, romping place, play ground.
 tung, heavy.
 tunna, c. 1, barrel.
 tunnklädd, thinly clad.
 tupp, m. 2, cock, rooster.
 tura (om), 1, to take turns.
 turist, c. 3, tourist.
 tusen, thousand; -faldig, thousand fold.
 tvehågsen, double minded, in doubt, hesitating.
 tvenne, two.
 tvifvel, n. 5, doubt, unbelief.
 tvinga, 1, to force, to compel.
 tvist, c. 3, controversy, difference, dispute.
 två, two.
 tvång, n., compulsion, force; -arbetsanstalt, c. 3, work-house; -ströja, c. 1, strait-jacket.
 tvär, cross, sullen; -säker, dead sure; -tystna, 1, to stop short, to become silent at once; -t om, on the contrary.

just the opposite; -t öfver, straight across.
 tvätta, 1, to wash.
 ty, for, because.
 tycka, 2, to think, to be of the opinion; — om, to like; -s, 2, to seem, to appear.
 tycke, n. 4, liking, likeness.
 tydla, 2, to explain, to interpret, to indicate; -ligt(t) (-en), plain(ly).
 tyrann, m. 3, tyrant.
 tysk, German (högtysk, lågtysk, high and low German).
 tyst, quiet, silent; -na, 1, to become silent; -nad, c., silence.
 tåga, 1, to go, to march.
 tålla, 1 or 2, to stand, to endure; -amod, n., patience; -ig(t), patient(ly).
 tår, c. 2, tear; -epil, c. 2, weeping willow; -ögd, with tearful eyes.
 täck, pretty.
 täcke, n. 4, quilt, coverlet.
 täfla, 1, to compete; -ing, c. 2, competition.
 tälja, 2, to whittle, to fashion; to tell, to relate.
 tämligen, quite, so and so, fairly.
 tända, 2, to kindle, to light.
 tänkja, 2, to think; -esätt, n. 5, mode of thought, opinion.
 tärna, f. 1, maiden, maid; fairly.
 tät, tight, close, water-proof.
 tätting, c. 2, sparrow.
 tömma, 2, to empty.
 töras, 2, (129), to dare.
 törsta, 1, to thirst.

U

udde, c. 2, point, promontory.
 ugn, c. 2, oven.
 umgängesvän, m. 3, social friend.
 undkomma, 4, to get away, to escape; -vara, 4, to do without; -vika, 4, to avoid, to evade.
 undan (unnan), away; -taga, 4, to take away, to except.
 under, under.
 -gå (135), to undergo, to suffer.
 -gång, c., ruin, destruction.
 -handling, c. 2, negotiation, treaty, bargaining.
 -hålla, 4, to support, to sustain, to entertain.
 -ifrån, from beneath, from below.

-känd, found wanting or deficient.
 -rätta, 1, to inform.
 -rättelse, c. 6, information.
 -stryka, 4, to underscore, to emphasize.
 -stöd, n. 5, support, contribution.
 -stödja, 2, (129), to support, to second.
 -söka, 2, to investigate.
 -visning, c. 2, instruction.
 -väning, c. 2, ground floor.
 under, n. 5, wonder; -bar, wondrous; -full, wonderful; -lig, strange, peculiar; -ting, n. 5, wondrous thing, abnormality; -verk, n., miracle.
 undra, 1, to wonder.

ung, young; -e, c. 2, young (one); -dom, c. 2, youth, young people; -domsvärm, with the warmth of youth; -domsvän, c. 3, friend from (one's) youth.

ungefär, about.

unionsförtryck, n., oppression during the union (of Kalmar).

universitet, n. 5, university.

upp, up.

-brottstimme, c. 2, hour for breaking up, to depart.

-bygga, 2, to build up.

-båd, n. 5, summon, calling together.

-drag, n. 5, commission, order, charge.

-fostra, 1, to bring up, to educate.

-friska, 1, to refresh, to revive.

-fylla, 2, to fill, to fulfil, to make up.

-fånga, 1, to catch, to gather up.

-föda, 1, to breed, to bring up.

-förande, n., conduct, behaviour, performance.

-ehålla (sig), 4, to stay, to sojourn.

-enbara, 1, to reveal, to manifest.

-gifva, 4, to state, to declare, to yield up.

-gift, c. 3, statement, report, task, problem.

-gå (135), to go up, to ascend.

-göra, 2, to make up, to settle.

-hettad, heated, overheated.

-huggen, cut.

-höja, 2, to raise, to elevate.

-komma, 4, to come up, to arise.

-lifva, 1, to enliven, to quicken, to revive.

-lyfta, 1, to lift up.

-lysa, 2, to enlighten, to inform.

-lysning, c. 2, enlightenment, information.

-lägga (129), to put up.

-mana, 1, to exhort, to incite.

-muntra, 1, to encourage, to gladden.

-märksam, attentive.

-märksamhet, c., attention.

-nä, 3, to reach.

-offra, 1, to sacrifice.

-repa, 1, to repeat.

-resa, 2, to raise up, to erect.

-reta, 1, to anger, to tease.

-ror, n. 5, insurrection.

-räkna, 1, to enumerate.

-rätt, straight.

-skjuta, 4, to defer.

-slå, 4, to open, to turn up.

-stiga, 4, to step up, to ascend.

-ståndelse, c. 6, resurrection, tumult.

-syn, c., look, appearance, attention.

-säga (129), to resign, to renounce.

-träda, 2, to appear.

-täcka, 2, to discover.

-täcktt, c. 3, discovery.

-täcktsresa, c. 1, journey of investigation or discovery.

-tända, 2, to kindle.

-tänklig, imaginable.

-växa, to grow up.

-å, upon.

-åt, upward.

ur, out of; -sprungligen, originally; -sinnig, frantic, raving; -val, n. 5, choice.

ut, out.

-af, out of.

-an, without.

-anför, outside, away from.

-anläxa, c. 1, lesson to learn by heart.

-antill, outside, by heart.

-arma, 1, to impoverish.

-bilda, 1, to form, to develop.

-breda, 2, to spread out, to circulate.

-bringa, 1 or 2 (129), to propose, to bring out.

-dela, 1, to divide, to parcel out.

-död, extinct.

-flykt, c. 3, excursion.

-forska, 1, to search out.

-färd, c. 3, excursion, trip.

-för, sloping downwards.

-föra, 2, to carry out, to accomplish.

-försbacke, c. 2, (down) hill.

-gifva, 4, to give out, to publish.

-gå (135), to go out, to die.

-gora, 2, to compose, to constitute.

-kasta, 1, to throw out.

-ländig, m. 2, foreigner.

-ländsk, foreign.

-märka (sig), 2, to distinguish oneself.

-märkt, fine, splendid.

-nämna, 2, to appoint.

-om, outside, except.

-rannsaka, 1, to search out, to try.

-*rota*, 1, to root out, to exterminate.
-rätta, 1, to perform, to accomplish.
-se (135), to select, to choose.
-seende, n. 4, appearance.
-sikt, c. 3, view, prospect.
-skicka, 1, to send out.
-slå, 4, to open (about flowers).
-sprida, 2 or 4, to spread, to circulate.
-sträcka, 2, to stretch out.
-ställning, c. 2, show, exposition.
-sätta (129), to put out, to appoint (time).
-tala, 1 or 2, to express.
-tryck, n. 5, expression.

-trötta, 1, to tire out.
-ur, out of.
-veckla, 1, to develop.
-vecklingsprocess, c. 3, process of development.
-vidga, 1, to widen.
-vidgning, c. 2, widening.
-visa, 1, to indicate, to point out.
-väg, c. 2, way out, means, course.
-åt, outward.
-öfva, 1, to perform, to exercise.
-öfver, out over, beyond.
ute, out(side); *-sluta*, 4, to exclude.
ute, out; *-i*, out in.

V

vacker, pretty, beautiful.
vackla, 1, to totter, to hesitate.
vada, 1, to wade.
vadmalstroja, c. 1, frieze jacket.
vagga, c. 1, cradle.
vagn, c. 2, waggon, carriage.
vak, c. 2, hole in the ice.
vaka, c. 1, waking, watching;
 —, c. 1, thrush.
vaka, 1, to wake, to watch.
vaken, awake, alert.
vakna, 1, to awake.
vakt, c. 3, guard, watch.
vakta (sig), 1, to take care, to be on one's guard.
vaktel, c. 2, quail.
valborgsmässafton, c. 2, evening of Valborg's mass.
valla, 1, to herd.
vallfara, 4, to make pilgrimage.
vallgraf, c. 2, moat.
vais, c. 3, waltz.
van, used to, accustomed to; *-a*, c. 1, custom, habit; *-lig*, common, usual.
vandel, c. life, conduct.
vandra, 1, to travel, to walk, to wander, to stroll; *-are*, m. 5, wanderer.
vanpris, low price, below value;
-pryda, 2, to mar looks or beauty, to disfigure.
vant, n. 3, shroud (nautical).
vante, c. 2, mitten.
vapen, n. 5, weapon; *-för*, able to carry arms.
varja (124, c), to be, to exist;
-else, c. 6, being.
vara, c. 1, article of merchandise, goods.
varaktig, durable, lasting.

varda (124, c), to become.
varg, c. 2, wolf; *-grop*, c. 2., wolf-pit; *-skinnspäls*, c. 2, wolf skin coat; *-tjut*, n. 5, howling of wolf.
varm, warm.
varse, aware; *-blifva*, 4, to become aware, to see.
vasall, c. 3, vassal.
vass, c. 2, reed.
vatten, n. 5, water; *-droppe*, c. 2, drop of water; *-massa*, c. 1, mass of water.
vattnas (i munnen), 1, to water (in the mouth), to have a strong longing for.
veck, n. 5, wrinkle.
vecka, c. 1, week.
veckla opp, 1, to open, to unfold.
vederbörlig, due, proper, just;
-lägga (129), to refute, to disprove.
vek, weak, pliant, soft; *-ling*, c. 2, weakling.
vemodig, *-sfull*, melancholy, sad.
verkningskrets, c. 2, sphere of activity; *-sam*, active; *-samhet*, c., activity; *-stad*, c. 3, (71, 1, b), workshop; *-ställighet*, c., execution, practice.
verklig (*-en*), real(ly).
vet'a (135), to know; *-erskap*, c. 3, science; *-enskaplig*, scientific.
vett, n., sense, reason, understanding.
vid, wide; *-a*, widely; *-are*, wider, farther, further;
-sträckt, wide, far stretch-

- ing; -taga, 4, to commence;
 -under, n. 5, monster; -öpen, wide open; —, at by.
 videbuske, c. 2, willow bush.
 vifta, 1, to wave, to fan.
 vig(t), dexterous(ly).
 vik, c. 2, small bay; -Ing m. 2, viking; -ingasegel, n. 5, viking sail; -ingavänskap, c. 3, friendship among vikings.
 vika, 4, gifva —, to give way.
 viktig(t), weighty(ly), important.
 vild, wild; -e, c. 2, savage; -het, c., wildness.
 vildsint, wild, ferocious.
 vilja (124; 125, b), to will, to wish.
 villa c. 1, error, elusion; -ande, bewildering; -ebråd, n., game.
 villa, c. 1, villa.
 villig, willing.
 villkor, n. 5, condition, term, stipulation.
 vimla, 1, to swarm (with).
 vin, n. 3, wine.
 vind, c. 2, wind.
 vindögd, squint-eyed, cross-eyed.
 vingle c. 2, wing; -skjuten, shot in the wing.
 vinka, 1, to beckon.
 vinna, 4, to win.
 vinst, c. 3, gain, profit.
 vinter, c. 2, winter; -afton, c. 2 (70, ö), winter evening; -blomma, c. 1, winter flower; -dag, c. 2, winter day; -gata, c., milky way; -kväll, c. 2, winter evening; -natt, c. 3, (71, 1, b), winter night; -solstånd, n. 5, winter solstice; -tid, c. 3, winter time.
 virginsk, Virginian; virginska fälten, the fields of Virginia.
 virka, 1, to knit, to weave.
 virtuos, m. 3, virtuoso.
 vis, wise; -dom, c. 2, -het, c., wisdom; -domstörst, c., thirst after wisdom; —, mode, manner, custom.
 visa, 1, to show, to point out; —, c. 1, song, ballad.
 viska, c. 1, whisk-broom.
 vissna, 1, to wither.
 visso, förvisso, surely.
 viss(t), sure(ly), certain(ly); -erligen, surely, truly, indeed.
 vistas, 1, to stay, to dwell, to sojourn.
 vistelse, c. 6, stay, sojourn; -ort, c. 3, place of sojourn, abode.
 vitterhet, c., polite literature, belles lettres.
 vittn/a 1, to witness, to bear witness; -e, n. 4, witness.
 vittra, 1, to disintegrate (through the action of the air), to crumble.
 vokal, c. 3, vowel.
 volym, c. 3, volume.
 vredle c., wrath; -gas, 1, to be angry (at or over).
 vrå, c. 6, corner, nook.
 vråka, 4, to throw, to hurl.
 våg, c. 1, wave.
 våga, 1 to dare, to risk.
 våld, n., oppression, force, compulsion; göra våld på sig, to force, to constrain oneself.
 vålnad, c. 3, apparition, ghost.
 vär, c. 2, spring; -bris, c. 2, spring breeze; -dag, c. 2, spring day; -dagsjämning, c. 2, spring equinoxes; -fägring, c., beauty of spring; -gryning, c. 2, dawn of spring; -grönska, c., verdure of spring; -känsla, c. 1, spring feeling; -luft, c., spring air; -minne, n. 4, remembrance of spring; -morgon, c. 2, (70, c), spring morning; -termin, c. 3, spring term; -vind, c. 2, spring wind.
 vård, c., care; -a, 1, to take care of.
 våt, wet.
 väcka, 2, to awaken, to arouse.
 väder, n. 5, weather; -biten, weather-beaten; -lek, c., (condition of the) weather; -streck, n. 5, direction (from which the wind comes) of the heavens, as north, east, south, etc.
 vädja, 1, to appeal.
 väf, c. 2, cloth; -va, 2, to weave.
 väg, c. 2, road, way; -längd, c. 3, road distance.
 vägg, c. 2, wall.
 vägra, 1, to refuse.
 väl, well; -an, well, well then; -färd, c., welfare; -görande, beneficial, charitable; -göra-re, m. 5, benefactor; -kom-men, welcome; -känd, well known; -ljudande, melodious, harmonious; -lust, c., pleasure; -skrifning, c., penmanship; -stånd, n., prosperity; -talig, eloquent; -vilja, c., good will, benevolence.
 väldig(t), powerful(ly), mighty.

välja, 2, (129), to choose.
 välsign[a], 1, to bless; -else, c. 6, blessing.
 vältra, 1, to turn over, to roll.
 vän, m. 3, friend; -lig, friend-ly; -skap, c. 4, friendship.
 vä'n, fair, beautiful, good.
 vända, 2, to turn.
 vänja, 2 (129), to get used (to, or not to); to form habit.
 vänster, left; — om, left about.
 vänta, 1, to wait, to expect.
 värd, worth; m. 2, host; -inna, f. 1, hostess.
 värd[e], n. 4, worth, value; -ig, worthy; -lghet, c., dignity; -era, 1, to value.
 värf, n. 5, business, affair; -va, 1, to recruit.
 värja, 2, to defend, to protect.
 värka, 2, to pain, to ache.
 värld, c. 2, world.

världs[alt]et, n., the universe;
 -historia, c. 3, world history;
 -kropp, c. 2, heavenly body;
 -lig(t), worldly.
 värmja, 2, to warm; -e, c., heat.
 värn, n. 5, defence, shelter; -a, 1, to defend, to protect.
 väsen, n. 5, being, action, behavior; noise.
 väska, c. 1, bag, pouch.
 väsnas, 1, to bustle, to make noise.
 väst[er], west; -lig, western, westerly.
 väta, 2, to wet.
 växa, 2, to grow; -tlighet, c., growth, vegetation; -t, c. 3, growth, stature, herb.
 värödnad, c., respect, veneration;
 -sbljudande, commanding respect; -svärd, worthy of respect.

Y

yfvig, bushy, luxuriant.
 yllevente, c. 2, wollen mitten.
 ympare, m. 5, grafter.
 yngling, m. 2, youth, young man.
 ypperlig(t), splendid(ly).
 yra, c., giddiness; —, 1, to rave, to be unsteady.

yster, wild, lively.
 yttra, 1, to express, to speak.
 ytterlig, outer, extreme; -are, further.
 yxa, c. 1, ax.

Z

zoologisk, zoological.

Å

å, c. 2, river.
 å (= på), on; -bäka sig, 1, to fuss, to put on airs; -hörare, c. 5, auditor, listener; -kallan, c., supplication; -sidosätta, 2 (129), to set aside, to neglect; -syfta, to aim at, to have in view; -taga sig, 4, to undertake, to take upon oneself.
 åder, ådra, c. 1, vein.
 åka, 2, to ride.
 åker, c. 2, field; -bruk, n. 5, farming; -brukare, m. 5, farmer; -fält, n. 5, field; -stycke, n. 4, (piece of) field.
 ålder, c. 2, age; -stigen, aged.

åldrig, aged.
 ånger, remorse, regret; -fri, free from remorse.
 ångest, c., anguish, anxiety.
 ångra, 1, to regret, to repent.
 år, n. 5, year; -hundrade, n. 4, century.
 årblad, n. 5, blade of an oar.
 ås, c. 2, ridge (of roof or hills).
 åskja, c. 1, thunder; -moin, n. 5, thunder cloud.
 åskådare, c. 5, spectator.
 åsyn, c., sight, scene.
 åt, to, towards; -börd, c. 3, gesture, motion; -följa, 2, to accompany; -minstone, at least; -skililig(t), several, sundry, different(ly).

äter, again, back; -falla, 4, to reflect, to fall back; -finna, 4, to find again; -kalla, 1, to recollect, to call back; -kasta, 1, to throw back, to reflect; -komma, 4, to come back; -stå (135), to remain, to be left; -vinna, 4, to win back; -våka, 2, to revive; -vända, 2, to return.

åtta, eight.

åttio, eighty-eight.

Ä

ädel, noble; -ling, m. 2, nobleman; -elsten, c. 2, precious stone.

äfven, even, also; -som, even as, also; -tyr, n. 5, adventure, story (fairy).

ägla, 2, to own; -are, m. 5, owner; -a, c. 1, land belonging to a farm or estate.

ägna, 1, to devote, to consecrate (to); to be fit, to be proper.

äkta, legitimate, genuine.

älf, c. 2, river; -va, c. 1, elf, fairy.

älgstek, c. 2, elk steak.

älska, 1, to love; -(e)llig(t), love-ly; -värd, lovable.

ämbete, n. 4, office, position, employment; -sman, m. 6, official; -spuipet, c. 3, office desk; -sverk, n. 5, office, bureau.

ämn|a, 1, to intend, to purpose; -e, n. 4, subject, material.

än, ännu, still, yet.

ända, all the way, so far.

änd|a, (-e), c. 2, end; -amål, n. 5, aim, object; -å, yet, still, however.

ändra, 1, to change.

ändt|igen, at last, finally.

äng, c. 2, meadow; -sviol, c. 3, meadow violet.

ängd, c. 3, district, neighborhood.

ängel, angel; -labesök, n. 5, visit by angels.

ängslig(t), sorrowful(ly), anxious(ly).

äpple, n. 4, apple.

är|a, c. 3, honor; —, 1, to honor; -orik, rich in honor.

ärende, n. 4, errand, subject, matter.

ärfva, 2, to inherit.

ärg, c., verdigris.

är|a, c. 1, wagtail.

äta, 4, to eat.

ätt, c. 3, family, tribe, lineage.

Ö

öde, desert, uninhabited; —, n. 4, fate.

ödemark, c. 3, wilderness.

ödmjuk, humble; -het, c., humility; ödmjukt, humbly.

ödslig, dismal, lonesome.

öfrig, remaining, left, rest; för öfrigt, besides.

öfva, 1, to exercise, to practice.

öfver, over; -allt, all over; -ansträngning, c. 2, over exertion; -drifva, 4, to exaggerate,

to carry too far; -dådig, audacious, rash; -dådighet, c., temerity, rashness; -ens,

agreed, harmonious; -ensstämma, 2, to agree, to harmonize; -flöd, n., superfluity;

-gifva, 4, to give up, to forsake; -gå (135), to go over,

to cross; to surpass; -gång, c. 2, crossing, transition, end;

-het, c., government; -lasta, 1, to overload; -lemna, 1, to deliver, to hand over; -makt,

c., superior power; -mäktig, superior in strength or force;

-ordna, 1, to put in place or authority over; -raska, 1, to surprise; -raskning, c. 2, surprise; -svämma, 1, to over-

flow, to flood; -sätta 2 (129), to translate, to set over;

-sättning, c. 2, translation; -tala, 1 or 2, to persuade, to prevail (upon or with);

-tryck, n., surplus copy; -träffa, 1, to surpass; -täcka, 2, to cover (over); -vinna, 4,

to win over, to overcome; -ösa, 2, to pour over, to address (with.)

ög|a, n. 4 (72, 1), eye; -na (Ige-
nom), 1, to look through cur-
sorially.

ögon|blick, n. 5, moment, wink of an eye; -bryn, n. 5, eye brow; -kast, n. 5, glance;

-sten, c. 2, eye ball.

öka, 2, to increase.

öken, c. 2, desert.

ö|ländig, c. 2, a horse of breed on Öland (island in the Bal-
tic, near Sweden).

önska, 1, to wish, to desire; -n, c., wish, desire.

öm, tender; -het, c., tenderness.

ömkeligen, miserably.

ömsom, alternately.

öppen, open; -hjärtigt, open-
heartedly.

öppn|a, 1, to open; -ing, c. 2,
opening.

ör|a, n. 4 (72, 1), ear; -fil, c. 2,
box on the ear. ˘

öre, n. 4, a coin, one hun-
dredth of a crown.

örn, c. 2, eagle.

örtkunskap, c. 3, knowledge of
plants.

öst|er, east; -ra, eastern.

Proper Names

Only the names which occur in the text and whose meaning is not evident from their connection in the text or otherwise are included in this list; thus most of the names of mountains, rivers and provinces of Sweden as well as the names of the authors of the selections in the Reader are not included. Those who desire a knowledge of these may consult a Swedish encyclopedia, for instance, *Nordisk Familjebok*, a geography, or history of literature.

Bengt Folkunge, brother of Birger Jarl.

Bellman, Karl Michael (1740—1795), considered by many the greatest lyric poet of Sweden.

Birger Jarl, ruler of Sweden (for his son) from 1248 to 1266.

Dalarne, Dalecarlia, one of the central provinces of Sweden.

Dalälffven, river in Dalecarlia.

Danmark, Denmark.

Dorpat, city in Livonia.

Erato, goddess of love songs.

Erik XIII, king of Sweden from 1396 to 1436.

Falun, city in Dalecarlia.

Febus = Apollo.

Finnskogen, forest district in Dalecarlia and neighboring provinces.

Frankrike, France.

Jofur = Jupiter.

Kalmar, city in southern Sweden, on the Baltic.

Karol = Charles = Charles XII.

Karlskrona, city in south-eastern Sweden, on the Baltic, naval station.

Kinneulle, mountain in Västergötland, one of the western provinces of central Sweden.

Knyttlingasaga, one of the old sagas treating of Denmark from 1186 to 1270 with Knut (Canute) the great and his successors as center.

Kristian (II) king of Denmark and Norway 1513—1523,
also for a time king of Sweden.

Lappo, parish in Finnland, near river of same name.

Leksand, parish and village in Dalecarlia, on Lake Siljan.

Livland, Livonia.

Manhem, old form mannheimer = home of mankind.

Marstrand, summer resort in south-western Sweden.

Mellösa, parish in Aker County in Närke, one of the
central provinces of Sweden.

Mimer, giant, creator of ocean and guardian of fountain
of wisdom.

Mora, parish and village in Dalecarlia, on Lake Siljan.

Nordiska Museet, museum of northern antiquities in Stock-
holm.

Norrland, northern part of Sweden.

Nürnberg, city in Bavaria, Germany.

Odinslund, celebrated grove near Uppsala university.

Ornäs, place in Dalecarlia, famous in the history of Gus-
tavus I Vasa.

Orsa, parish and town north of Mora.

Porthan, Finnish philosopher.

Pommern, Pomerania.

Preussen, Prussia.

Rolf (Krake), ancient Danish king.

Rudbeck, Olof d. ä. (1630—1702), Swedish scientist.

Rättvik, parish and village in Dalecarlia, on Lake Siljan.

Siljan, a beautiful lake in Dalecarlia.

Skansen, summer garden and museum in Stockholm.

Sokrates, ancient Greek philosopher.

Spanien, Spain.

Spanska sjön, Bay of Biscay.

Svea, Sweden or Sweden's.

Sverige, Sweden.

Svinhufvudsläkten, family descended from Otto Svinhuf-
vud (hog's head) in Västerås.

Tegnér, Esaias, one of Sweden's greatest poets.

Tyskland, Germany.

Tule, old name for the North = Scandinavia.

Uleåborg, city in Finnland, near mouth of Uleälf, a river.

Utmeland, village, near Mora.

Uttismalm, place on the coast of Finnland.

Valland = France.

Vadstena, city in Östergötland, central part of Sweden.

Västerås, city in Sweden, north-west from Stockholm,
bishop's seat.

Vettern, lake in Sweden, known for its clear and unruly
waters, second largest lake in country, located in
central Sweden.

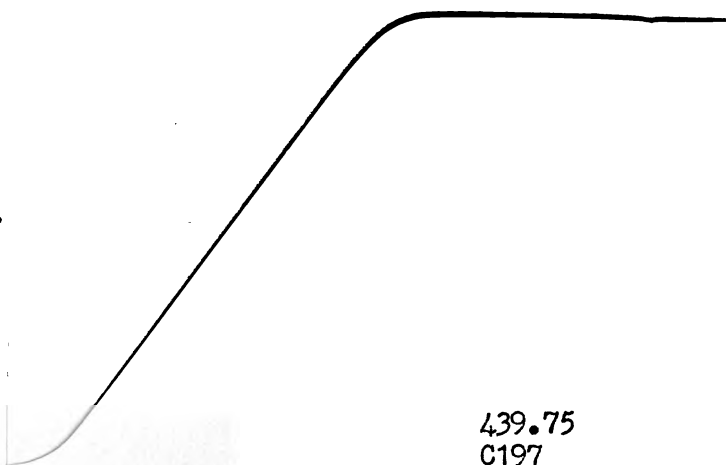
Vänern, largest lake in Sweden, central part.

Yrsa, mother of the Danish king Rolf.

Älfdalen, district in Dalecarlia.

Örebro, city in Närke.

Östersjön, Baltic sea.



439.75
C197



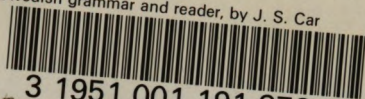
UNIVERSITY OF MINNESOTA

wils

439.75 C197

Carlson, John S., 1857-

Swedish grammar and reader, by J. S. Car



3 1951 001 191 876 A